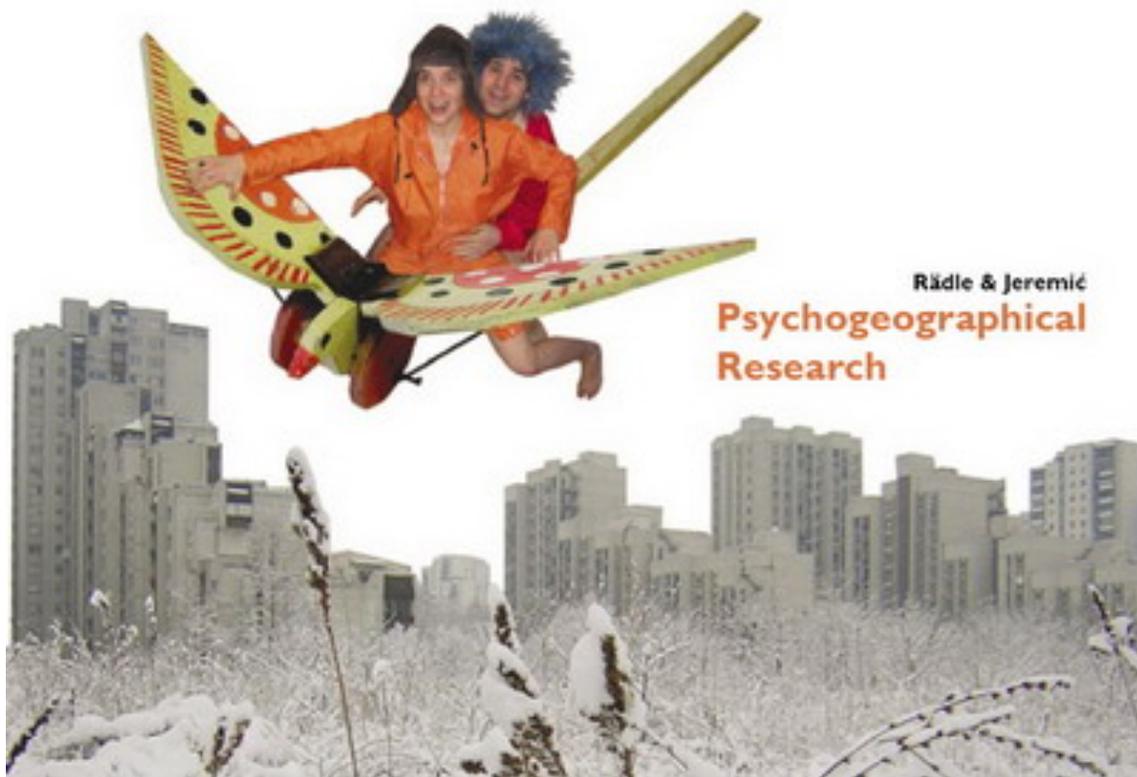

SEEcult.org Portal za kulturu jugoistočne Evrope

Press Clipping 2004-2016.

Rena Raedle & Vladan Jeremić

2016.

Umetnost kao mogućnost promene

Sat, 12/31/2016 - 19:59.

Vladan Jeremić i Rena Redle, savremeni vizuelni umetnici iz Beograda, prepoznatljivi su po kritičkoj umetničkoj praksi kojom komentarišu društvene situacije i fenomene na lokalnom ili globalnom planu, ukazujući i na potencijalna rešenja problema. U intervjuu za SEEcult.org, **Vladan Jeremić i Rena Redle** govore o dugogodišnjem zajedničkom radu i ključnim projektima, iskustvu izlaganja na međunarodnoj sceni, učešću na 56. Oktobarskom salonu u Beogradu i konkursu za izbor projekta za Paviljon Srbije u Veneciji, a osvrću se i na tešku situaciju u kojoj se nalaze umetnici i kulturni radnici, smatrajući da bi bilo neophodno njihovo sindikalno organizovanje.

Već gotovo 15 godina radite zajedno na projektima koji se bave istraživanjem preklapajućih prostora umetnosti i politike. Koliko su se ti odnosi promenili od početka 2000-ih i da li u tom pogledu vidite razliku između lokalnog i globalnog nivoa?

Redle & Jeremić: Lokalno i globalno se još više kompresovalo i postalo jednodimenzionalno, slično kao što se desilo sa kompresijom vremena i prostora u neoliberalizmu, na način kako je to opisao **Dejvid Harvi**. Gde god da odete postoje slični problemi i kontradikcije. Nikada nije bilo lakše putovati ili raditi sa udaljenosti na raznim projektima, pitanje je samo gde se nalaze ograničenja tog rada - dokle vaš rad stvarno dobacuje i u kojem se okviru zapravo krećemo. Politika, mediji i umetnost se prepliću i jasnih granica više nema. Utisak je da su mediji preuzeli primat u polju reprezentacije, a to znači na kraju dominaciju tehnologije. Uprkos tome, politika i umetnost misle još uvek da mogu biti prvi.

Bavili ste se marginalnim, ugnjetenim i socijalno ugroženim strukturama društva, kao što su Romi, ekonomski migranti i imigranti, prekarni radnici, kao i različitim posledicama tranzicije, privatizacije, internacionalnih geopolitičkih interesa... Koje biste projekte tokom dosadašnjeg zajedničkog rada izdvojili kao ključne?

Redle & Jeremić: Ključni naši projekti su *“Under the Bridge Belgrade”* (2004-05), *“Housing Question”* (2009-13) i nedavni *“Cold Wall”* (2015-16). Tokom rada na ovim projektima od 2004-2016, iskusili smo kompleksnost konkretnih društvenih problema koje proizvodi kapitalizam. Nikada nismo želeli da ove probleme pokažemo voajerski kao što to radi većina umetnika, nego da se angažujemo unutar problema i predstavimo njegovo rešenje umetničko-političkim metodama. Naši radovi ne prikazuju estetsko-antropološku egzotiku siromaštva izbeglica, Roma, migranata, nego se bave pronalaženjem rešenja za ukidanje eksploatacije, ugnjetavanja i porobljavanja čoveka u kapitalizmu, obraćajući se celom društvu.

“The Housing Question”, sa izložbe u ngbk-u, Berlin, 2013.

Koristite umetnost kao mogućnost za kritiku protivurečnosti savremenog društva, pokušavajući najčešće da pružite i moguće rešenje, poput stvaranja nove solidarnosti i humanističkih kolektiviteta, na koje ste pozvali radom *“Lomljiva prisutnost”* na 56. Oktobarskom salonu. Koliko je teško dati konstruktivnu kritiku danas ili bar ukazati na potencijal za prevazilaženje određenog problema, kada se čini da na vidiku nema alternative neoliberalnom kapitalizmu kao ključnom uzroku sunovrata savremenog društva?

Redle & Jeremić: Jedini cilj umetnika danas ne bi trebalo da bude tako prisutna hladna i ubrzana samoreprodukcija u medijima radi povećanja razmenske vrednosti. Ako nismo u stanju da razvijemo jasno vidljivu upotrebnu vrednost

umetnosti, kao konceptualnu stvarnost ili barem kao mogućnost promene, onda ta umetnost samo održava status quo neoliberalizma i njegove dalje akceleracije. Došli smo do zahteva za upotrebnu vrednost i pokušavamo da ga se pridržavamo i pored svih okolnosti da ne delujemo apstraktno nego konkretno. Naš rad "*Lomljiva prisutnost*", konkretizuje novi kolektiv koji može slomiti tehno-birokratske barijere u datom trenutku kada se sve to stvarno i dešava. Znači moguće je. U tome je upotrebna vrednost ovoga rada.

"Lomljivo prisutvo", 56. Oktobarski salon, Beograd

Izlagali ste samostalno i na grupnim izložbama u inostranstvu. Možete li da uporedite to iskustvo sa ovdašnjim prilikama?

Redle & Jeremić: Za nas nije pitanje razlike izlaganja u Srbiji ili u inostranstvu, nego je pitanje uvek ko radi izložbu ili projekat i ko stoji iza njega zvanično. Privatne i javne institucije ili fondacije ne treba sagledavati na istom nivou. Privatnici lakše mogu narušiti društvena pravila i ono što nekome izgleda kao prostor slobode - zapravo je patronizatorski odnos pod okriljem privatnika. Takav odnos izbegavamo.

Kako biste opisali položaj savremenog umetnika u Srbiji danas? Da li u tom smislu vidite neke tendencije na sceni i kuda se ona kreće uopšte?

Redle & Jeremić: Većina savremenih umetnika u Srbiji su u izuzetno teškom materijalnom položaju. Sredstva se smanjuju i budžeti se režu. To je posledica višedecenijskih antisocijalnih mera svih dosadašnjih vlasti od 1990. godine. Nadu umetnici traže kroz ideologiju slobodnog tržišta. Ipak celu tu postavku oko samoodrživosti i tržišta gura i Kreativna Evropa. Dominantni model je

kupoprodajni. Druge tendencije su community projekti i izvesni eskapizmi. Mi pokušavamo da ne zapadnemo u eskapizam i da dovedemo u pitanje dominantni model.

Na otvaranju izložbe "The Urgent Need to Struggle" sa Chto Delat?, ICA, London, 2010. Nazdravljaju: Rena Redle, Nina Gasteva, Nikolaj Olejnikov, Vladan Jeremić, Caplja Olga Egorova, Rahel Ric-Voloh i Dejvid Eliot. Foto: Dimitri Vilenski.

Jedan ste od retkih umetničkih parova na domaćoj sceni. Da li je teže izgraditi prepoznatljiv identitet samostalno ili zajedno?

Redle & Jeremić: Nije lako raditi u kolektivu ali je na kraju to nešto od čega rad postaje kompleksniji. Umetnost bez dijalektike jeste mrtvi fetiški objekat. Sistem traži lako prepoznatljivo, jedno ime, a ne trans-evropski par. Kustosi i finansijski menadžeri često ne kompenzuju naš rad oboma. Rad je jedan, dnevnicu je jedna, a dve su osobe.

Vladane, koliko ti je učešće u Zampa di Leone produkciji crteža, koja je svojevremeno ustalasila umetničke i kustoske krugove, iskomplikovalo odnose na sceni?

Vladan Jeremić: Zampa di Leone je kolektivni rad i u isto vreme kolektivni autor. U pitanju je meta konceptualizacija. Naša sredina nije uspela da proguta ni umetničke pseudonime Gorana Đorđevića kao koncept, a kamoli drugostepene mogućnosti. Nikako ljudi da shvate da Zampa di Leone (2000-2011) nije moj lični rad, već da je upravo konceptualizovan kolektivno na taj način da bi kritikovao karikaturalno čaršijski diskurs. Zampa di Leone je negacija čaršijskog diskursa tako što ga dovodi do krajnjeg apsurdna putem radikalnih umetničkih i popularnih metoda.

Didaktički crtež o zaključcima seminara u Trondhejmu: "Contradictions and Transformative Trajectory of Art and Labor".

Kako komentarišete reakcije na vaše učešće na proteklom Oktobarskom salonu?

Redle & Jeremić: Povodom našeg izlaganja na 56. OS napisano je nekoliko veoma zanimljivih komentara i kritika. Naime, prva je u *Politici* veoma fokusirano reagovala **Aleksandra Lazar**, da bi veoma zanimljivu kritiku dale dve mlade kritičarke u *ArtMargins*, **Iva Glišić** i **Biljana Purić**, koje zaključuju da "stvaranje kolektivnog političkog tela ostane jedina nada za promenu uslova nametnutih od neoliberalnih i nacionalističkih praksi". **Greg DeCuir Jr.** u istom časopisu smatra da

je naš rad donekle razbucao koncepciju **Dejvida Eliota**: "Sa radom 'Lomljiva prisutnost', kuratorska tema zanosa/ljubavi izgleda da je, bar na površini, izbegnuta u potpunosti. Redle i Jeremić održavaju angažovanu i preciznu političku poziciju u svom radu, koji je bio sigurno među više urgentnim, relevantnim ali i zaigranim ekspresijama Salona".

Nasuprot njima pojavljuje se usamljeni glas da je leva politika našeg rada kooptirana u liberalni konsenzus Oktobarskog salona. Tako nešto piše **Branislav Dimitrijević** čiji tekst u izdanju srpskog *Lemonda* smatramo subjektivnim i politikantskim. Dimitrijević je 2012. godine ko-kuratirao Salon koji je zgradu Geozavoda kulturološki obradio za preuzimanje od strane firme Eagle Hills. Eliot je daleko iskusniji i ozbiljniji kustos od Dimitrijevića. Nas je pozvao da učestvujemo na Oktobarskom salonu lično Dejvid Eliot, koga poznajemo već više godina.

Učestvovali ste i na nedavno završenom konkursu za izbor projekta za srpski paviljon na 57. Bijenalu u Veneciji. Kako vam izgleda ceo taj proces izbora?

Redle & Jeremić: Mi smo konkurisali sa nastavkom na radu sa Oktobarskog salona, nažalost naš rad nije prošao. Bila bi to ambijentalna instalacija koja bi transformisala čitav prostor paviljona. Nacionalni paviljoni treba da imaju jasan stejtment, a ne da budu prodajni štand u Veneciji i reklama za slikare, kako nam to sada deluje prema nedavno objavljenim rezultatima. Helnvajnova izložba u MSUB 2015/16. je jasno pokazala ideologiju i ukus srpske scene bliske vlasti (o tome je pisano u tekstu *Deca hiperrealizma*). To je estetika pop arta i hiperrealizma, pravaca koji su odavno prestali da budu savremeni. Ne bi nas čudilo da sledeća postavka 2019. u našem paviljonu u Veneciji bude tezga sa etno-suvenirima koje možemo videti u Galeriji Progres.

Detalj iz predloga Redle & Jeremića za srpski paviljon u Veneciji 2017.

Realizovali ste i niz kustoskih projekata. Koliko vam znači to iskustvo rada u oba polja?

Redle & Jeremić: Radili smo na više međunarodnih kustoskih projekata među kojima su najznačajniji "*Ja više nikada neću govoriti o ratu*" u švedskom kunsthalleu Fargfabriken i u Kibli, Mariboru tokom programa Evropska prestonica kulture 2012, kao i projekat u Norveškoj "*A Real Work of Art*" (Oslo, Ram galerija) koji je uključio veliki seminar u Trondhajmu o transnacionalnom udruživanju umetnika po pitanju odbrane radničkih prava i umetničkog rada. Umetnici bi trebalo da se late i kustoskog posla, a kustosi mogu da se prihvate i umetničkog. Striktne podele ne doprinose kvalitetu rada u oba polja. Naravno, dodatno obrazovanje je potrebno. Ne može se bez čitanja i istraživanja napisati dobar tekst. Iskustvo samo po sebi nikada nije dovoljno.

Jedno vreme si vodio i Galeriju Doma omladine Beograda. Šta misliš o institucionalnom sektoru i svojevrsnoj malodušnosti u odnosu na događaje koji utiču i na to polje, počev od smanjenja budžeta, preko partijskog kadrovanja, slučajeva cenzure?

Jeremić: Moj rad u Domu omladine 2007-2009. je bio zanimljiv. I dalje smatram da su nasleđene institucije kulture iz socijalizma pravo blago za produkciju kulture. Njihova propast je programirana sa urušavanjem drugih institucionalnih okvira od strane političkih partija na vlasti, ali i od strane međunarodnih kreditora koji zahtevaju rezove. Najgore je kada se ovi rezovi dese u školstvu i zdravstvu. Onda se zapadne u nešto gde više nema oporavka. Naše socijalističko institucionalno nasleđe pripada naprednijem društvenom sistemu od ovoga sada koji teži da fragmentiše i privatizuje sve što ima bilo kakav oblik društvenosti. Ideologija profitabilnosti, privatizacija i *outsourcing* su takođe boljke i Doma omladine. To se onda reflektuje u svim poljima proizvodnje programa, mada se teži zadržati društvena funkcija pod jarmom "partokratskih uhleba".

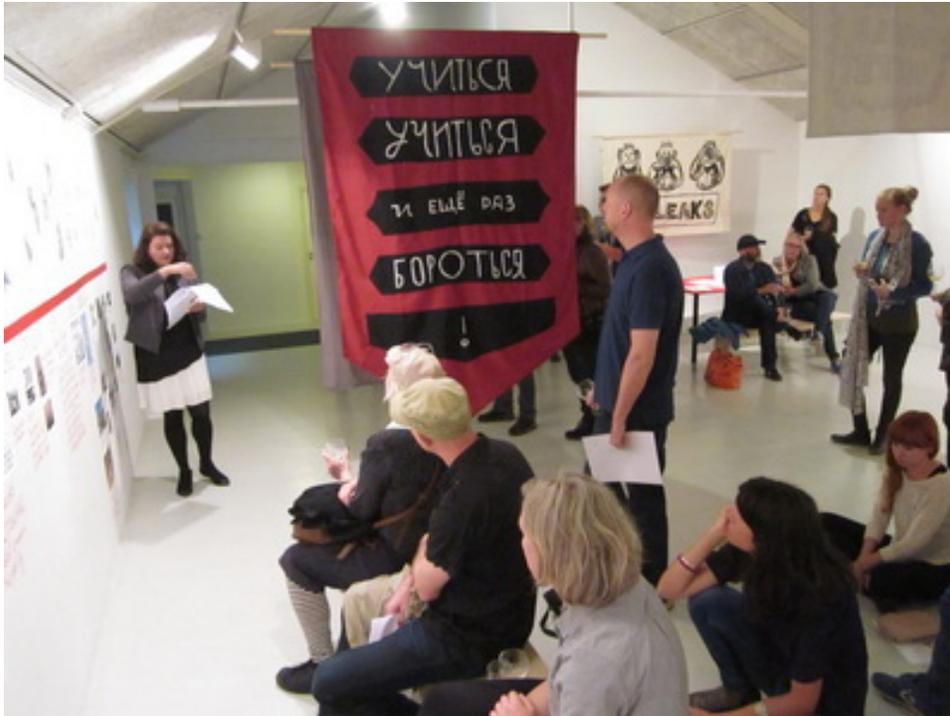
Seminar "Art production in Restriction. Possibilities of Transformative Art Production and Coalition-Building", u Trondhejmu, Norveška 2015. Na panelu: Rena Redle, Marina Višmit, Gregor Šolet, Noa Fišer, Marius Lervag Asprong i Lise Soskolne from W.A.G.E.

Pre dve godine predstavili ste i “**Nacrt jugoslovenske istorije umetnosti XX veka**” u vidu zidnog crteža velikih razmera, polazeći od toga da se dominantna istorija umetnosti svodi na proizvodnju u polju ideologije, tj. istoriju estetike i medija, dok materijalistički pristup zahteva i obradu socioekonomske i političke historiografije. Kako biste opisali vašu poziciju u istoriji umetnosti 21. veka?

Redle & Jeremić: Mi smo neko ko ne pristaje samo da boravi u svetu umetnosti i njegove istorije, nego traži polja politike ili društva uopšte. Istorija je sav prethodni rad materije i čoveka unutar datih ciklusa. Možda sada sve sagledavamo preširoko, i plašeci se esnafskih ladica, na kraju ne završimo ni u jednoj. Mislimo da te ladice nisu ni toliko važne, dokle god naš rad bude pokretač istorije, a ne objekat i reč zamrznuta u istoricističkom romanu trećeg izdanja.

Aktivni ste i u okviru platforme *ArtLeaks*, koja je posvećena slučajevima povrede radničkih prava umetnika i radnika u kulturi, njihovoj vidljivosti i globalnoj artikulaciji. Zašto prema vašem mišljenju nije moguće sindikalno organizovanje na domaćoj sceni, koja je po mnogo čemu nepovoljnija nego u većini drugih zemalja, pa umetnici ostaju i bez zdravstvenih knjižica zbog duga koji su napravile lokalne vlasti?

Redle & Jeremić: Prava je nesreća da radnici u kulturi u Srbiji nisu u stanju da izvrše sindikalnim putem pritisak na organe da im overe knjižice i osnovne stvari. Ovde se gazi svako ljudsko dostojanstvo. Mislim da stanje čak i nema toliko veze sa hroničnim nedostatkom novca, već sa ideologijom slobodnog tržišta. Dok u svim centralnim zemljama EU umetnici prave i održavaju jake sindikate, dotle se na jadne i periferne zemlje istočne Evrope vršio pritisak kako su sindikati i radnička prava nešto loše i kako ih treba ukinuti. Sve ovo je deo iste pogrešne neoliberalne mantre koja u Srbiji još uvek živi. *ArtLeaks* kao internacionalna platforma smatra da treba da postoje i trans-nacionalna udruživanja umetnika jer mnogi izlažu međunarodno, a pravila su za neke bolja a za neke gora. To nije dobra praksa i sindikalizam mora zbog globalnog karaktera finansijskog i korporativnog kapitala pronaći takođe globalne udružene odgovore na isti, inače će teško opstati. Delovanje samo u okvirima nacionalnih država za umetnike, ali i druge radnike po ovim pitanjima nije dovoljno.

Sa izložbe "A Real Work of Art" u Galeriji RAM, Oslo, 2015. Korina Apostol (ArtLeaks) predstavlja geneologiju art štrajkova i borbe umetnika za radnička prava. Govor na otvaranju je održala Hilde Terdal, predstavnica Norveškog sindikata vizuelnih umetnika.

Kako vidite ulogu vaninstitucionalnog sektora i potencijal nezavine kulturne scene da utiče na promene u pogledu poboljšanja uslova rada i socijalnog položaja umetnika i kulturnih radnika?

Redle & Jeremić: Upravo van(državno)-institucionalni akteri jesu ti koji mogu promisliti i usvojiti nove oblike udruživanja i sindikalizovanja koji uključuju i koncepte transnacionalnog, kao i medijske kampanje protiv korupcije u polju kulture, zloupotreba, cenzura ili neplaćanja honorara, i drugih loših praksi. Takve slučajeve treba objaviti na uvid najširoj javnosti u cilju prekida mobinga radnika u kulturi i umetničkih radnika, njihovog ponižavanja i rada za crkavicu. Platforme u koje se udružuju organizacije treba same da institucionalizuju ovakva sindikalna tela. U nevladinom sektoru je teško raditi, ima dosta slučajeva *burn outa*, prekarnog rada i naprosto fali jedan smislen sindikat.

Intervju je realizovan u okviru projekta **Archive as Practice koji SEEcult.org realizuje sa SCCA-Ljubljana, Kurzivom i Kulturtregerom iz Zagreba i Qendra Multimedia iz Prištine, u partnerstvu sa **Kooperativom** - regionalnom platformom za saradnju.*

(SEEcult.org)

VOĐENJE: Jeremić-Rädle

Wed, 11/23/2016 - 14:58.

Među radovima koji su izazvali posebnu pažnju na proteklom 56. Oktobarskom salonu u Beogradu, održanom na temu *“Ljubavni zanos”* prema zamisli britanskog kustosa **Dejvida Eliota**, bio je i rad *“Lomljiva prisutnost”* beogradskih umetnika **Vladana Jeremića** i **Rene Rädle** koji poziva na stvaranje nove solidarnosti i humanističkih kolektiviteta, a inspirisan je akcijom grupe izbeglica iz Sirije na granici Evropske unije.

“To je pokušaj da se predstavi trenutak *Marša nade*, kada je kolektivitet izbeglica pokušao da probije birokratske zidove tvrđave EU, odnosno granični režim EU, a govori upravo o momentu u kojem se to dešava, o trenutku kada su ljudi koji su izmučeni došli iz ratom zahvaćenih područja preko “balkanske rute”, zaustavili praktično mogućnost da ih stave u logore - jednostavno su probili šengenski režim i krenuli ka Nemačkoj”, naveo je Jeremić za SEEcult.org povodom rada *“Lomljiva prisutnost”*, koji govori pre svega o solidarnosti i moći kolektiviteta. Rad pokazuje da je dovoljan čak i samo kolektivitet tako izmučenih ljudi kakva je grupa izbeglica da bi se probila mistifikacija fragmentisanog neoliberalnog okvira EU i uopšte Evrope, odnosno neoliberalnog poimanja vlasti, moći, tehnokratskih, birokratskih režima, granica... naveo je Jeremić.

Kroz crteže dovedene na nivo slogana, rad *“Lomljiva prisutnost”* ima referencu na socijalnu umetnost 30-ih godina, a pokušava da u tom jednostavnom okviru grafičkog jezika dovede u pitanje i medijsku hiperprodukciju, medijske i internet slike, i da samo kroz kontradikciju crnog i belog predstavi celu situaciju kojom se bavi.

“Hoćemo da kaŹemo da je novi humanistićki kolektivitet mogao vrlo lako da dovede u pitanje taj sistem. U stvari, ovaj rad je poziv za stvaranje tog kolektiviteta. Mi ne kaŹemo kako to treba, ne dajemo smernice, već kaŹemo da to treba da se formira, i to ne samo u smislu politike, nego i u polju vizuelnog jezika, govoru u umetnosti, umetnićkom poimanju stvarnosti u kojoj Źivimo”, naveo je Jeremić.

Za Jeremića i Renu Rädle bitno je da ne daju samo sliku realnosti kakva jeste, već i da predloŹe određenu vrstu potencijala koji vodi ka prevazilaŹenju date situacije.

Taj potencijal u radu “*Lomljiva prisutnost*” je pokret, odnosno telesna prisutnost ćovjeka i kolektivnost kretanja ljudskog tela.

“U tom smislu nam je bitno da izađemo u prostor, jer pokret se moŹe samo desiti u prostoru”, rekla je Rena Rädle, istićući da je potencijal promena moguć samo u

komunikaciji sa drugima. Komunikativnost je stoga vrlo važna i za sam rad *“Lomljiva prisutnost”*, u koji može da se uđe, a novine, koje su sastavni deo tog rada, mogu da se iznesu iz izložbenog prostora.

Povodom teme *“Ljubavni zanos”* Dejvida Eliota, koja je izazvala različite reakcije, Jeremić smatra da nije loša i da je veoma teška, iako može da bude i banalizovana.

Eliot je, prema njegovoj oceni, uspeo da prevaziđe radovima većeg broja umetnika banalni odnos prema temi *“Ljubavni zanos”*.

“Mi smo hteli da kažemo da solidarnost ima mnogo veze sa ljubavlju i sa novim humanizmom, nasuprot antihumanizmu koji je prisutan. Dejvid i mi smo se povezali u tom smislu da još verujemo u neki humanistički okvir i svet. U tom smislu smo se razumeli”, naveo je Jeremić.

Projekat **VOĐENJE**

Produkcija: SEEcult.org, 2016.

Novinarka: Vesna Milosavljević

Snimatelj: Milan Nešić

Montažerka: Marija Arandelović

Podrška: Ministarstvo kulture i informisanja Srbije, Sekretarijat za kulturu Grada Beograda

SEEcult.org realizuje projekat “Vođenje” od 2012. godine, u saradnji sa galerijama-izlagačkim prostorima, odnosno umetnicima i kustosima odabranih izložbi.

Svratite na vođenje :) (SEEcult.org)

Hladni zid

Sun, 07/03/2016 - 19:50.

Izložba "Cold Wall" (Hladni zid), inicijalno nastala u Budimpešti kao kolektivni vizuelni rad o podizanju ograda, migraciji i internacionalnim geopolitičkim interesima koji stoje iza njih, upravljaju njima i neprekidno menjaju oblik teritorija rata i mira, biće otvorena 8. jula u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine (MSUV) u Novom Sadu, a fokusirana je ovog puta na kontekst Srbije, lokalne i evropske migracione politike.

"Hladni zid" su inicirali kustoskinja i istoričarka umetnosti iz Budimpešte **Rona Kopecki** (Rona Kopeczky) i umetnici **Ferenc Grof**, **Vladan Jeremić** i **Volodimir Kuznjecov** (Volodymyr Kuznetsov), kada su stupili u dijalog da bi realizovali zajednički mural na zidovima ateljea Galerije mladih umetnika u Budimpešti. Bila je to efemerna refleksija i reakcija na pitanje koje se tokom 2015. godine nalazilo u središtu strastvenih, burnih i manihejskih debata u Mađarskoj, podstaknutih, između ostalog, iritantnim zvaničnim tumačenjem činjenica u mađarskim medijima, licemernim diskursom Evropske unije, strahom lokalne populacije potpaljenim populizmom i nacionalizmom, kao i ličnim političkim ambicijama, uvijenim u priču o maršu ka nacionalnoj veličini i značaju koji se pridavao spoljnoj politici.

Nekoliko meseci kasnije, pod vođstvom Evropske komisije, uspostavljen je novi režim granica, koji su sprovodile pojedinačne države, preko takozvane "Balkanske rute". Migranti koji beže od rata, progona i siromaštva sada su postali predmet političke trgovine između aktera novog evropskog poretka, koji se oslanja na saveze s represivnim režimima i fantomskim državama, kao i sa Turskom i Nemačkom, kao najačim akterima u toj konstelaciji, navedeno je u najavi izložbe.

U nastavku tog projekta, koji će biti realizovan u MSUV, umetnici će s pozvanim kolegama razviti novo izdanje "*Hladnog zida*", kao kolektivnog kritičkog vizuelnog odgovora na ograde i ljude, sa fokusom na kontekst Srbije, lokalne i evropske migracione politike.

Učesnici drugog izdanja "*Hladnog zida*" su **Rona Kopecki**, **Ferenc Grof**, **Vladan Jeremić** i **Rena Redle** (Rena Raedle), **Volodimir Kuznjecov**, **Babi Badalov** i umetnička grupa **škart**.

Na poziv umetnika izložbe "*Hladni zid*", gostovaće i **No Border Srbija**, koji će u direktnom kontaktu sa posetiocima na otvaranju izložbe predstaviti svoje materijale i suštinu rada na terenu.

Istoričarka umetnosti i kustoskinja **Rona Kopecki** (1983, Grenobl) živi i radi u Budimpešti, a studirala je istoriju umetnosti na Sorboni u Parizu, gde je završila doktorske studije 2013. Njen rad istražuje delovanje grupe apstraktnih umetnika u Mađarskoj tokom 60-ih godina. Kao državljanku Srbije mađarskog porekla, odraslu i obrazovanu u Francuskoj, duboko je zanimaju istorijske, političke i kulturne dihotomije istočne i zapadne, severne i južne Europe, te kako se one reprezentuju u savremenim umetničkim praksama. Radila je kao kustoskinja za međunarodnu umetnosti u muzeju Ludvig u Budimpešti od 2006. do 2015. godine, a trenutno je umetnička direktorka Galerije ACB u Budimpešti.

Umetnik **Ferenc Grof** (1972, Pečuj) živi i radi u Parizu, a bavi se ideološkim tragovima na raskršću grafičkog dizajna i prostornih iskustava. Jedan je od osnivača pariskog kolektiva **Société Réaliste** (2004), čiji rad razmatra pitanja savremene političke reprezentacije, ideološkog dizajna i tekstualno zasnovanih intervencija.

Volodimir Kuznjecov (1976, Luck), umetnik koji živi i radi u Kijevu, suosnivač je grupe The Straight Line, umetničke skupštine **CCCK** (Centar za komunikaciju i kontekst), kao i umetničke grupe **R.E.P.** (Revolutsijnyj Experymentalnyj Prostir). Bio je i još uvek je uključen u razne aktivnosti koje su pratile proteste na Majdanu, kao što su skupština i druge samoorganizovane inicijative. U svojoj praksi, Kuznjecov je zainteresovan za teme u kojima se prožimaju pitanja privatnog i javnog, starog i novog, a koja su u različitim kontekstima neočekivano značenjski isprepletana.

Babi Badalov (1959, Lerik, Azerbejdžan) vizuelni umetnik i pesnik koji živi u Parizu. Izražava svoje ideje kroz vizuelnu poeziju, umetničke predmete, instalacije i žive nastupe. Eksperimentišući rečima i pišući opskurnu poeziju, Badalov meša jezike i slike iz različitih kultura. Njegov rad je posvećen jezičkim istraživanjima i iskušavanjima granica koje jezik nameće svojim korisnicima, što se temelji na ličnom iskustvu jezičkih neugodnosti koje je iskusio tokom raznih putovanja. Badalovljevi projekti se igraju jezičkim pojmovima kako bi se naglasila šira geopolitička pitanja.

Rena Redle (Rädle) i **Vladan Jeremić** su beogradski umetnici čija praksa obuhvata crtež, tekst i video. Od 2002. godine razvijaju zajedničku umetničku praksu, baveći se istraživanjem preklapajućih prostora umetnosti i politike. Fokusrani su na socio-ekonomске uslove reprodukcije, tako što ih razotkrivaju i time provociraju društvene protivurečnosti. Njihovi projekti uključuju umetničke intervencije i angažovanje u tekućim javnim raspravama i borbama, kao i interdisciplinarnu saradnju i diseminaciju kroz razne medije.

Kolektiv škart, osnovan 1990. godine u Beogradu, pokrenuo je tokom 90-ih proizvodnju poezije kroz samizdate koji su distribuirani kroz samoorganizovane ulične akcije. Škart je 2000. osnovao još dva kolektiva: **Horkeškart** hor i orkestar, kao i ženski kolektiv za vez. Tokom 2013-2015. škart je održao nekoliko radionica s migrantima u centrima za azilante u Srbiji i zajedno s drugim umetnicima i **Grupom 484** učestvovao na školskim izložbama i predavanjima o migracijama.

Izložba "Hladni zid" **biće otvorena u MSUV do 31. jula.**

*Fotografije sa postavke prvog izdanja projekta Cold Wall u Studio Gallery u Budimpešti (David Toth)

(SEEcult.org)

Ovo nije ograda

Thu, 06/16/2016 - 16:06.

Zid predvorja Muzeja savremene umetnosti Metelkova (MSUM) u Ljubljani biće tokom leta u znaku umetničkog komentara Vladana Jeremića i Rene Redle – crteža “Ovo nije ograda” koji se odnosi na događaje iz jeseni 2015. godine, kada je Vlada Slovenije, na tragu politike mađarske vlade, podigla ogradu od bodljikave žice na granici sa Hrvatskom da bi sprečila migrante iz ratom pogođenih oblasti da uđu u Sloveniju.

Kada su pokušali da taj korak objasne pred javnošću, slovenački premijer **Miro Cerar** i predstavnici njegove partije izbegavali su direktnu i agresivnu retoriku mađarskog premijera **Viktora Orbana**. Umesto toga, uveli su jezik tehnokratske kamuflaže. Ograda je podignuta, ali nijednom nije pomenuta, a ta mera je bila opisana kao “tehnička barijera”.

Poricanje stvarnosti Mire Cerara, prema mišljenju umetnika, ne treba shvatiti kao neku vrstu psihološkog izbegavanja stvarnosti; zapravo je reč o modelu politike u kojem tehnokratska sredstva i mere zamenjuju političko bavljenje nekim problemom koji se javlja u društvenoj stvarnosti. Po svojoj strukturi, ta vrsta prakse podseća na drugu administrativnu meru, na brisanje stanovnika Slovenije rođenih u drugim jugoslovenskim republikama iz Registra stalnog stanovništva 1992. godine.

Umetnički komentar Jeremića i Rene Redle dodaje slovenačku perspektivu složenijem projektu “Hladni zid” (*Cold Wall*), koji je realizovan u Budimpešti u novembru 2015.

Rad “Ovo nije ograda” biće predstavljen **na zidu MSUM-a od 18. juna do 21. avgusta**.

Beogradskih umetnici **Vladan Jeremić** i **Rena Raedle** deluju zajedno od 2002. godine, razvijajući umetničku praksu koja obuhvata crteže, tekstualne radove i video.

Fokusirani su na društveno-ekonomske uslove reprodukcije, koje razotkrivaju kroz kontradikcije današnjeg društva.

Među njihovim skorašnjim izložbama su: *AgitProp!*, Brooklyn Museum (2016); *Cold Wall*, SYAA Studio Gallery, Budimpešta (2015); *Red Winter*, SIZ galerija, Rijeka (2015); *Mundus vadit retro*, Kibla, Maribor (2014); *Red Winter, Deep Sites*, LevArt, Levanger (2014); *To the Square 2*, Perpetuum Mobile, Čeckpoint Helsinki (2014); *Between Worlds II*, Galerija "Miroslav Kraljević", Zagreb (2013); *Self Made Urbanism Rome*, nGbK, Berlin (2013); *Places of memory – Fields of vision*, Centar za savremenu umetnost u Solunu (2012); *Absolute Democracy*, Rotor, Grac (2012); *Oktobar XXX*, 15. Pančevačko Bijenale (2012); *The Housing Agenda*, Cable Factory Gallery and Ateneum Museum, Helsinki i La maison Folie Wazemmes, Lil (2012); *Moving Forwards, Counting Backwards*, MUAC, Meksiko Siti (2012).

(SEEcult.org)

Opservacije sa ivice

Thu, 05/19/2016 - 18:49.

Umetnici Rena Raedle i Vladan Jeremić, u saradnji sa kustoskinjom Majom Ćirić, predstaviće 21. maja u kompleksu Astronomske opservatorije u Beogradu projekat koji dovodi u pitanje postojeće poglede na svet, pre svega u kontekstu mogućnosti da se učine vidljivim “pozicije iza ivice i izvan merljivosti globalnog kapitala”.

Umetnička intervencija “*Opservacije sa ivice*” nastala je iz potrebe da se preispitaju postojeće infrastrukture i sagledaju pozicije iza ivice merljivosti, tj. *expulsions* (Saskia Sassen, 2014), navela je **Maja Ćirić** povodom tog projekta, čiji je cilj da ukaže na ivične odnose, ali i na transformaciju pogleda na svet koju je moguće ostvariti uz pomoć umetnosti.

Navodeći da je prosvetiteljstvo u srpskom kulturnom kontekstu još od 18. veka podrazumevalo hibridnost pogleda na svet usvojenog od spolja i lokalnog kulturnog obrasca, Maja Ćirić je kao primer jedinstvenog nekonvencionalnog modernističkog urbanog rešenja u Beogradu navela upravo kompleks Astronomske opservatorije u Beogradu (Ljiljana Blagojević, 2003) koji je rezultat mnogostrukog prosvetiteljskog projekta - astronomski instrumenti su doneti iz inostranstva na osnovu ratne odštete iz Prvog svetskog rata, arhitektonski kompleks je projektovao češki arhitekta **Jan Dubovi**, Astronomsku opservatoriju na Zvezdari osnovali su i njom rukovodili srpski naučnici školovani u inostranstvu.

Funkcija Astronomske opservatorije danas je obrada informacija iz kosmosa kao doprinos globalnim naučnim istraživanjama. Astronomska opservatorija u Beogradu je mesto u kojem se materijalizovala globalna ekonomija znanja i to je čini izuzetnim mestom za razmatranje Beograda kao globalnog grada.

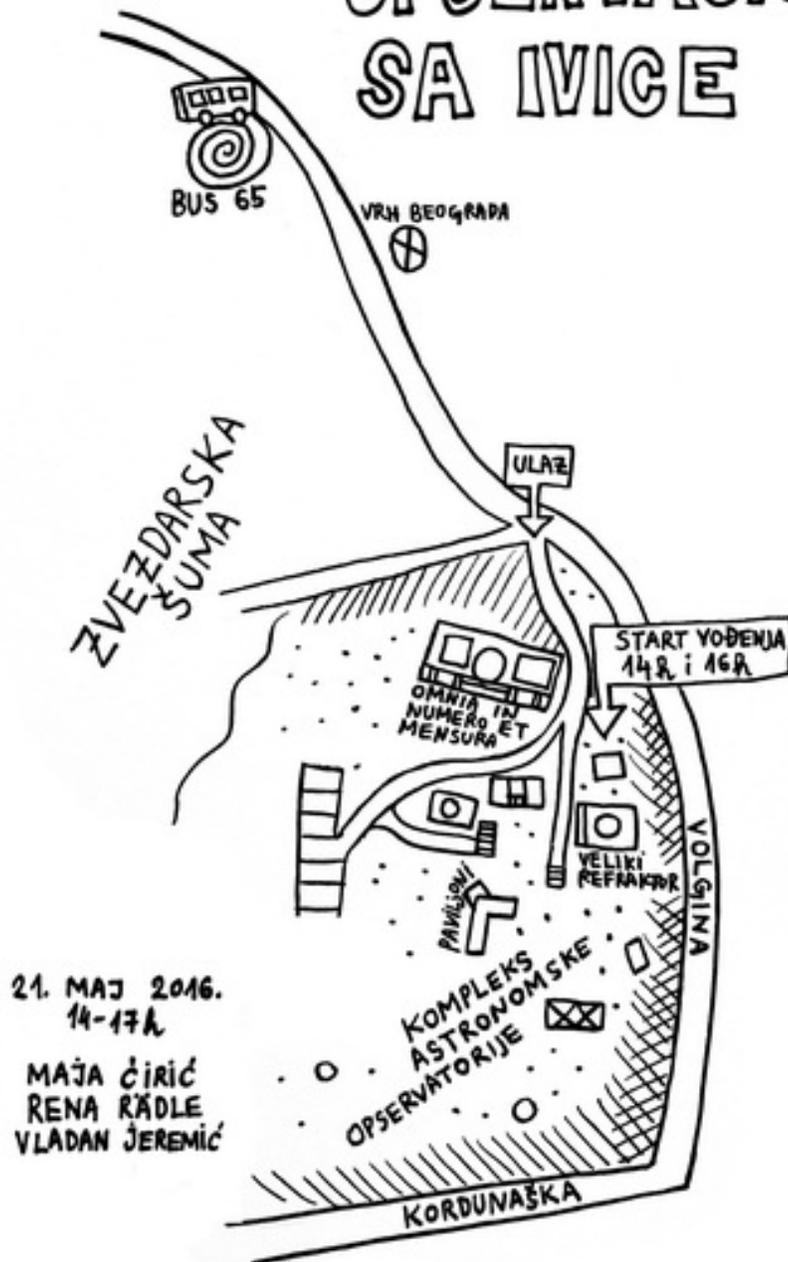

Prema navodima Maje Ćirić, iako Beograd po definiciji ne spada u kategoriju globalnih gradova u smislu da ga ne definiše jak protok globalnog kapitala (Saskia Sassen, 1991), participacija Astronomske opservatorije u globalnom protoku informacija čini da Beograd razmatramo kao deo globalne infrastrukture. Umetnička intervencija “*Opservacije sa ivice*” redefiniše tu globalnu infrastrukturu, jer je približava lokalnoj problematici i gorućim epistemološkim pitanjima.

Rad Rene Raedle i Vladana Jeremića u Astronomskoj opservatoriji, kako je dodala Maja Ćirić, aktivira hiperkompleksnosti tako što deluje između horizontalne linije, koja povezuje lokalni i globalni prostor, i vertikalne linije, koja se rasprostire i istorijski i interplanetarno. Pod pretpostavkom da je rekonfiguracija javne sfere uloga umetnosti kao kritike, ovde ostvaren spoj horizontalne i vertikalne linije redefiniše postojeću infrastrukturu kompleksa Astronomske opservatorije.

Natpis na glavnoj zgradi kompleksa Astronomske opservatorije *Omnia in numero et mensura* (*Sve je u broju i meri*) danas može biti označitelj za merljivost koja, prema rečima Maje Ćirić, ukazuje na digitalizaciju društvene produkcije pod uticajem globalnog kapitala. Umetnička intervencija je ovde mišljena kroz odstupanje od binarne logike kao logike digitalnog kapitala koji vrši “eksproprijaciju rada i sredstava za život”, jer istovremeno ukazuje i na “uticaj nepravde, ali i na neophodnost delovanja” (Judith Butler, 2013). Delovanje zastupa logiku emancipacije i kritičkog mišljenja kao mogućnosti da se učine vidljivim pozicije iza ivice i izvan merljivosti globalnog kapitala. Zatečena infrastruktura je ovde prostor sažimanja, ali uz pomoć umetnosti postaje prostor koji se širi, navela je Maja Ćirić, nezavisna kustoskinja koja zasniva praksu u rasponu od institucionalne kritike do istraživanja kustoske geopolitike, sa posebnim naglaskom na transnacionalnu cirkulaciju ideja. Doktorirala je teoriju umetnosti i medija na Univerzitetu umetnosti u Beogradu (*Institucionalna kritike i kustoska praksa*).

OPSERVACIJE SA IVICE

Vladan Jeremić i Rena Raedle već godinama rade zajedno, a među njihovim skorašnjim izložbama su *Agitprop!* u Bruklin muzeju u Njujorku, *Cold Wall* u Studio of Young Artists' Gallery u Budimpešti i *Crvena zima* u Galeriji SIZ u Rijeci.

Projekat "Opsevracije sa ivice", kao prva umetnička intervencija u kompleksu Astronomske opservatorije, biće predstavljen 21. maja od 14 do 17 sati, a vođenja sa posetiocima, uz učešće umetnika i kustoskinje, najavljena su za 14 i 16 časova.

(SEEcult.org)

2015.

Granice umetnosti

Sat, 09/26/2015 - 11:34.

Izložba "Crvena zima" beogradskog umetničkog tandema Rene Raedle i Vladana Jeremića, koja je trebalo da bude otvorena 26. septembra u Rijeci, odložena je za oktobar zbog zabrane ulaska vozila u Hrvatsku sa srpskim tablicama.

Iako je zabrana hrvatske vlade poništena uoči planiranog **otvaranja izložbe**, umetnici nisu mogli da dođu na vreme kako bi je pripremili, budući da je za postavku bilo potrebno više dana, jer je reč o site specific radu za **Galeriju SIZ**.

Otvaranje izložbe je stoga odloženo za 6. oktobar, ali je projekcija video rada "Crvena zima" uključena u filmsku sekciju projekta "**Institucije treba graditi**" zagrebačkog kolektiva BAD.co koji se održava u sklopu Zoom festivala u organizaciji Drugog mora.

Dokumentarni video "Crvena zima" prikazuje umetničku intervenciju **Jeremića i Rene Redle**, koja zvukom, transparentima i distribucijom novina, na glavnom trgu u Levangeru, uspostavlja reference između savremenih i istorijskih društvenih pokreta u Norveškoj. Polazna tačka je trodnevni radnički ustanak koji se desio 1851. na trgu u Levangeru. Ustanak je imao međunarodni odjek i o njemu je izveštavala tadašnja pariska i londonska dnevna štampa. Neposredan povod bilo je hapšenje jednog aktiviste norveškog radničkog pokreta.

Izložba "Crvena zima" Jeremića i Rene Redle donosi materijale, dokumente i umetničke radove nastale tokom intervencija u Norveškoj, Srbiji i Hrvatskoj.

Galerija SIZ, inače, **gostuje u Podroomu Kulturnog centra Beograda** izložbom kojom predstavlja prakse i produkcije četrdesetak umetnika iz regiona i sveta koji na determinisan način oslikavaju društvenu stvarnost i njene različite, specifične dimenzije, poput politike, kulture, ideologije, kulturne politike.

(SEEcult.org)

Savremena Imponderabilia

Thu, 09/24/2015 - 09:18.

Kurirana sesija "Savremena Imponderabilia: Radno telo" biće održana 25. septembra u Zavodu za proučavanje kulturnog razvitka u Beogradu, a ima za cilj da kroz dokumentaciju (prezentacije, projekcije i intervjue) uspostavi vezu između istorije performansa i savremene produkcije i preispita odnos predstavljenih performansa i društveno-političkog trenutka.

Prema koncepciji nezavisne kustoskinje **Maje Ćirić**, biće razmotrena današnja uloga umetnosti/umetnika naspram i u odnosu na društvo, polazeći od performansa *Imponderabilia* **Marine Abramović** i **Ulay** (Ulay) iz 1977. godine tokom kojeg su stajali na uskom ulazu u galerijski prostor jedno naspram drugog i suočavali publiku sa sopstvenim pogledima i golim telima.

Sesija će biti fokusirana na performanse *Parterre* (Annie Vigier and Franck Apertet, les gens d'Uterpan), *Agit-Prop-Flash-Mob* (or *The Workers' Dance into the Twilight*) **Ive Kontić**, *Parasite* (*A Performer, the Mental Hotel and Life in the Gallery. Notes on Immaterial production depression and precarious labor*) **Karoline Kucia**, *OUT Praxa & Red Winter* **Rene Rädle** i **Vladana Jeremića** i *Mali ratovi* **Jovane Stojanović**.

Sadržaj će interpretirati umetnica **Sandra Stojanović**.

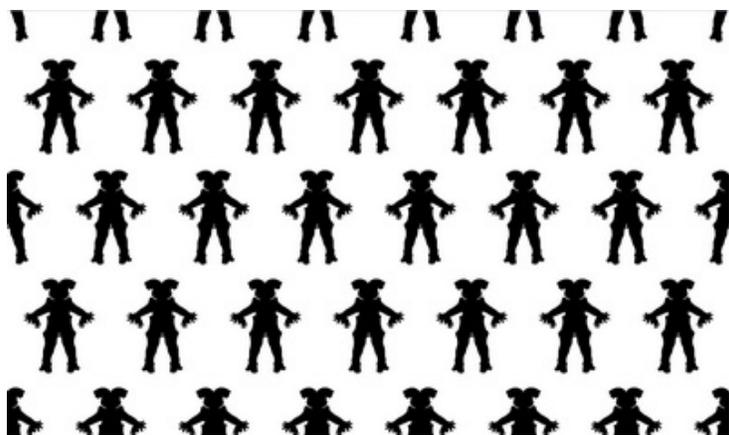

Agit-Prop-Flash-Mob (ili Radnički ples u suton), Beograd, Trg Republike, 25. jun 2015.

Kako je navela Maja Ćirić i opisu koncepta, između proletarijata i/ili kognitarijata, kao društvene korporealnosti kognitivnog rada (F. Berardi: 2009), ovde se preispituju kolektivna, individualna, ali i neantropomorfna tela. Ako je u performansu *Imponderabilia* ostavljena mogućnost distance između tela umetnika i publike, u performansu *Parterre* ta distanca je ukinuta - u smislu da tela izvođača direktno klize preko tela publike. *Agit-Prop-Flash-Mob (ili Radnički ples u suton)* nalazi inspiraciju u sve popularnijem fenomenu kolektivnog plesanja u okviru samo-organizovanih uličnih protesta, a *OUT Praxa* i *Red Winter* su dve intervencije iz različitih prostorno-vremenskih okvira koje povezuje strategija povlačenja i neprisustva radi konstituisanja političkih tela. *Parasite* razmatra nematerijalnu produkciju, depresiju i prekarni rad tzv. radnika u kulturi. *Mali ratovi* kao autoreferencijalni sistem analize bolesti, pokušaj su izvođenja dekonstrukcije ličnog identiteta.

Red Winter, Rena Rädle i Vladan Jeremić, Levanger, Norveška

Mali ratovi, Jovana Stojanović

Sesija "Savremena Imponderabilia: Radno telo" organizovana je u okviru međunarodnog simpozijuma "Pozorište u kontekstu... i ne samo pozorište", koji se održava od 23. do 25. septembra u ZAPROKUL-u kao deo **16. Bitef Polifonije**, pratećeg programa **49. BITEF-a**, a posvećen je analizi, kontekstualizaciji i kritičkoj interpretaciji savremenih teorija i izvođačkih praksi, kao i razumevanju principa, mehanizama i vrednosnog sistema koji objedinjuju različite vidove njihove primene.

Simpozijum organizuje **Hop.La!** u saradnji sa CEDEUM-om, Fakultetom dramskih umetnosti u Beogradu i UNESCO katedrom za kulturnu politiku i menadžment Univerziteta umetnosti u Beogradu, uz podršku Ministarstva kulture i informisanja Srbije.

*Foto na vrhu: Les gent d'Uterpan, performans Parterre, Berlin

(SEEcult.org)

Crvena zima u SIZ-u

Thu, 09/24/2015 - 14:07.

Beogradski umetnici Rena Rädle i Vladan Jeremić predstavljaju se u Galeriji SIZ u Rijezi izložbom "Crvena zima" kojom problematizuju pitanja politike, rada i savremenog položaja radnika.

Izložba "Crvena zima", koja će biti otvorena 26. septembra u [Galeriji SIZ](#), donosi materijale, dokumente i umetničke radove nastale tokom intervencija u Norveškoj, Srbiji i Hrvatskoj.

Umetnici iznova aktualizuju emancipatorska nasleđa kroz intervenciju, novine i transparente u javnom prostoru.

Rad "Crvena zima" iz 2014. godine podrazumevao je reaktualizaciju rane radničke borbe i drugih savremenih socijalnih borbi u Norveškoj kroz zvuk, novine i transparente na trgu grada Levangera.

Red Winter

"*Radnički kolektiv*" iz 2013. godine zasniva se na reizdavanju novina koje podržavaju sindikalnu borbu rudara Rudarsko-topioničarskog bazena Bor u Srbiji. Kroz nedavno izvedenu "*Abecedu Željezare*" (intervencija u javnom prostoru, nastala u okviru Festivala Željezara u Sisku), umetnici pokušavaju da proizvedu oruđe za pronalaženje jezika društvene transformacije. Rad bazično kreće od forme, prostornih tačaka i statusa skulptura proizvedenih u Koloniji Željezare Sisak od 1971. do 1990.

Abeceda Željezare

Među skorašnjim izložbama **Rene Redle i Vladana Jeremića** su: "*Mundus vadit retro*", Kibla, Maribor; "*Red Winter*", Deep Sites, LevArt, Levanger; "*To the Square 2*", Perpetuum Mobile, Checkpoint Helsinki 2014; "*Between Worlds II*", Galerija "Miroslav Kraljević", Zagreb; "*Self Made Urbanism Rome*", nGbK, Berlin; "*Places of memory – Fields of vision*", Centar za savremenu umetnost u Solunu; "*Absolute Democracy*", Rotor, Grac; "*Oktobar XXX*", 15. Pančevačko Bijenale; "*The Housing Agenda*", Cable Factory Gallery and Ateneum Museum, Helsinki i La maison Folie Wazemmes, Lil; "*Moving Forwards, Counting Backwards*", MUAC, Meksiko Siti.

Red Winter, Levanger

Njihovi nedavno realizovani kustoski projekti su: "*A Real Work of Art – art, work, and solidarity structures*", RAM Gallery, Oslo, "*Art Production in Restriction. Possibilities of Transformative Art Production and Coalition-Building*", Trondhjem i "*I Will Never Talk About the War Again*", Färgfabriken, Stockholm.

Izložba "*Crvena zima*" biće otvorena u Galeriji SIZ do 15. novembra.

Galerija **SIZ** **gostuje od 24. septembra u Podroomu Kulturnog centra Beograda** izložbom kojom će predstaviti prakse i produkcije četrdesetak umetnika iz regiona i sveta koji na determinisan način oslikavaju društvenu stvarnost i njene različite, specifične dimenzije, poput politike, kulture, ideologije, kulturne politike.

(SEEcult.org)

Šta tera ljude na zlo?

Mon, 06/15/2015 - 13:03.

Dokumentarna predstava o sećanju na Drugi svetski rat, antifašističku borbu i Holokaust u Beogradu "Nevidljivi spomenici - priručnik za čitanje grada" Jelene i Milene Bogavac, biće izvedena 17. juna u Muzeju istorije Jugoslavije (MIJ) u Beogradu, kao deo pratećeg programa izložbe "*Umetnost kao otpor fašizmu*".

Polazeći od činjenice da su u ratu i žrtve i zločinci – ljudi, predstava postavlja pitanja: šta je to što ljude tera da drugim ljudima nanose zlo i kakvu odgovornost podrazumeva sećanje na najmračnije događaje u istoriji čovečanstva? Istorija se ne uči da bi se znala prošlost, već da bi se razumeo savremeni trenutak. To je ujedno i osnovna teza predstave "*Nevidljivi spomenici*" kroz koju grupa mladih ljudi šalje snažnu antiratnu poruku: samo ako se uvek sećamo, nikad se neće ponoviti.

Predstava je nastala u saradnji sa **Bitef teatrom**, u kojem je **premijerno izvedena** krajem marta, a predstavlja višemesečni istraživački, umetnički i edukativni proces tokom kojeg su učenici **Treće beogradske gimnazije** proučavali istoriju Evrope, Beograda i svojih porodica u Drugom svetskom ratu.

Tekst predstave, čiji koncept, režiju i dramaturgiju potpisuju **Jelena Bogavac** i **Milena Bogavac**, zasnovan je na ukrštanju ličnih priča, istorijskih dokumenata, pisama, svedočanstava i podataka iz različitih izvora.

Mladi u toj predstavi govore u svoje ime, prezentujući publici istorijske činjenice koje su kroz proces naučili, ali i snažne emocije straha, tuge i besa, koje je bavljenje ovom temom u njima izazvalo.

Koautori i izvođači su učenici drugog i trećeg razreda Treće beogradske gimnazije, čiji su mentori bili Miloš Bajlovski, Biljana Bogojević i Jelena Kručićanin.

Predstava je deo projekta "Dvostruki teret" koji traje od aprila 2014. godine, uz učešće pet škola i desetak institucija iz zemalja regiona, uključujući i Nemačku. Svaka od škola saradivala je sa institucijama, stručnjacima i umetnicima, a istraživanju teme nacionalsocijalizma i Holokausta pristupili su kroz rad u različitim umetničkim projektima.

Nosilac projekta "Dvostruki teret" je **Goethe-Institut Kroatien**, a partneri Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću (Zagreb), Forum za primenjenu istoriju (Beograd), Festival tolerancije – Festival suvremenog židovskog filma (Zagreb), Historijski muzej Bosne i Hercegovine (Sarajevo) i fondacija Stiftung Gedenkstätten Buchenwald und Mittelbau-Dora (Vajmar).

Pridruženi partneri su: FKVK Zaprešić, Muzej grada Koprivnice, Bitef teatar (Beograd), MIJ (Beograd), te škole: Srednja škola „Ban Josip Jelačić“ (Zaprešić), Gimnazija „Obala“ (Sarajevo), Gimnazija „Fran Galović“ (Koprivnica), Gimnazija „Lovašy-László“ (Veszprém) i Treća beogradska gimnazija (Beograd)

Ulaz na predstavu u **MIJ** je besplatan, a deo je prateceg programa izložbe "Umetnost kao otpor fašizmu" koja je priredjena povodom 70-godišnjice pobede nad fašizmom, prikazujući umetničke radove inspirisane antifašističkom borbom u bivšoj Jugoslaviji u kojoj je učestvovao i veliki broj umetnika.

(SEEcult.org)

Abeceda Željezare

Wed, 06/03/2015 - 14:27.

Beogradski umetnici Rena Rädle i Vladan Jeremić predstavice na festivalu Željezara u Sisku novi rad koji se bavi jezikom društvene transformacije, a ima referencu u ne tako davnoj prošlosti zajedničkog stvaranja između radnika i umetnika.

Rad "*Abeceda Željezare*" polazi od forme, prostornih tačaka i statusa postojećih skulptura koje su proizvedene u Koloniji Željezare Sisak od 1971. do 1990. godine. Nekadašnji gigant sa 14.000 zaposlenih, Željezara Sisak praktično je uništena kroz rat i privatizaciju. Skulpture nastale u Koloniji, kao rezultat zajedničkog procesa proizvodnje umetnika i radnika, i dalje stoje kao svedoci vremena samoupravljanja i stvaranja u SFRJ.

Novi rad umetničkog para Jeremić-radle svojevrsna je "abeceda" mišljenja rada, kao slobodne prakse i borbe za stvaranje.

Rad "*Abeceda Željezare*" sastoji se od transparentata u javnom prostoru, namenjenih naselju Željezara, te štampanih tekstualno-grafičkih listova u formi novina, gde se kroz tekst obraća sama materija: ruda gvožđa, cevi, limovi, čelik i skulpture.

Nije reč o afirmaciji skulpture kao objekata koje treba zaštititi od propadanja, već o revalorizaciji samog odnosa u procesu stvaranja.

“Abeceda Željezare” ima stoga nameru da govori o tom odnosu kao umetnosti, pronalazeći znakove i jezik kojima je to moguće spoznati.

Novi rad Vladana Jeremića i Rene Rädle deo je programa koji Festival Željezara organizuje u saradnji sa Galerijom “Miroslav Kraljević” iz Zagreba, a biće predstavljen 6. juna u radničkom naselju Caprag.

Pod sloganom “*Zajednički (g)rad*”, drugo izdanje Festivala Željezara nudi umetnički i aktivistički program koji podrazumeva snažno učešće građana Siska i saradnju sa različitim udruženjima i institucijama.

Bena Fadle & Vladan Jeremić

Abeceda Željezara X

Festival je otvoren 1. juna programom "Inkubator Željezara", odnosno predavanjem **Lattice Mladine** o održivom razvoju i diskusijom gradskih čelnika i stručnjaka o revitalizaciji Siska, te porinućem zvučne instalacije "Sky Waves" bečke umetnice **Elisabeth Shimana**.

Svojevrsni zaštitni znak drugog izdanja Festivala Željezara je skulptura “*Galebovo krilo*” vajarke **Milene Lah** koja se smestila i na festivalske vizuale i udomila zvučnu instalaciju “*Sky Waves*” Elisabeth Shimana. Instalacija je satkana od raznoraznih meditativnih audio snimaka prikupljenih širom sveta, a nalazi se na samom ulazu u radničko naselje Caprag, nadomak Željezare, u kojem se dešava i celokupni ovogodišnji festivalski program.

Sky Waves

Do 7. juna posetioci na spratovima Instituta Željezara mogu razgledati brojne izložbe i prezentacije, poput projekta “*Pogled na drugi grad*” koji predstavlja radove studenata Metalurškog fakulteta u Sisku i Akademije primenjene umetnosti u Rijeci. Muzej Kvarta predstavlja izložbu “*Projektiranje utopija*”, prikazuje se rad **Marka Tadića** “1972-2004” o radniku koji je u tom razdoblju radio u Željezari, a u ponudi je i izbor dokumentarnih filmova produkcijske kuće Fade-in.

Umetnički direktor Festivala Željezara **Marijan Crtalić** nastavlja svoje performativne obilaske naselja Caprag, a arhitekta iz ARCHIsquada na istom mestu organizuju arhitektonsko savetovanje za stanovnike.

Karmen Krasić Kožul i Marijan Crtalić

U cilju što uspješnije samoorganizacije, Festival Željezara predstavlja i primere uspješnih inkubatora iz regiona i sveta: beogradske Nove Iskre i Tremolina iz Nanta.

Muzički program Festivala Željezara, ostvaren u saradnji sa festivalom Francuske u Hrvatskoj Rendez-vous i projektima European Music Incubator i MIMO, nudi koncerte francuske kantautorke **Mauve Lunel** (3. jun) i hrvatskog muzičara **Ohnokono** (4. jun). Muzičari će učestvovati i u radionici u sklopu koje će stvarati autorsku muziku koju će predstaviti na zajedničkom koncertu 7. juna u zagrebačkom Muzeju savremene umetnosti.

U sisačkom klubu Shkwat 5. juna predstavice svoje DJ umeće i impresivnu kolekciju opskurnog vinila vajar i strip crtač **Miro Župa**, a dan kasnije nastupice **Jahvo Joža**.

Ulaz na sve programe je besplatan.

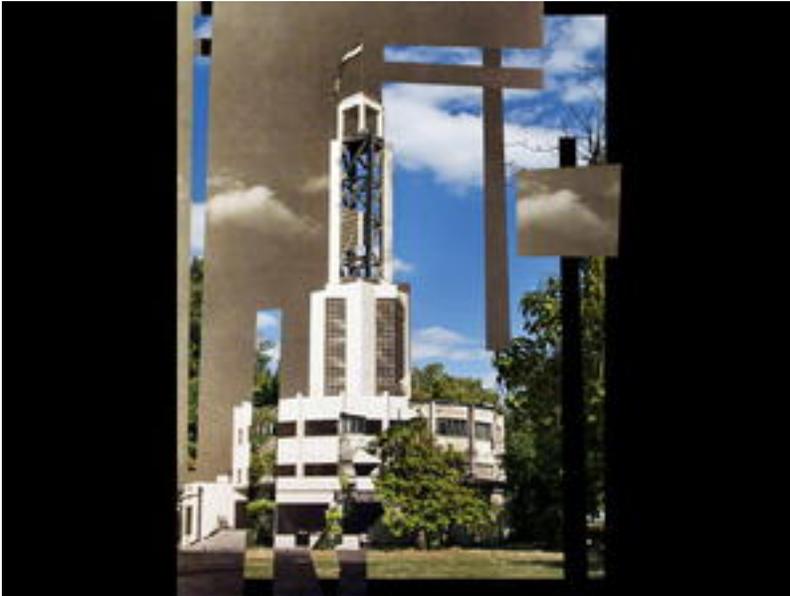
Festival Željezara organizovan je uz podršku Grada Siska i Ministarstva kulture Hrvatske, te uz pomoć poduzetničkog inkubatora PISAK, firmi Aplied Ceramics, Sisak stan, ABS, Autopromet Sisak, i građana Siska.

Festivalski sajt je <http://festivalzeljezara.com>, a program se nalazi i u **Kalendaru** portala SEEcult.org, odnosno **OVDE**

(SEEcult.org)

Nevidljivi spomenici

Tue, 03/24/2015 - 21:29.

Dokumentarna pozorišna predstava 'Nevidljivi spomenici' o sećanju na Drugi svetski rat, antifašističku borbu i Holokaust u Beogradu, u režiji Jelene i Milene Bogavac, biće premijerno izvedena 27. marta u Bitef teatru, a nastala je kroz višemesečni istraživački, umetnički i edukativni proces tokom koga su učenici Treće beogradske gimnazije proučavali istoriju Evrope, Beograda i svojih porodica.

Tekst predstave zasnovan je na ukrštanju ličnih priča, istorijskih dokumenata, pisama, svedočanstava i podataka iz knjige *“Mesta stradanja i antifašističke borbe u Beogradu 1941-44”* koju su uredili **Rena Raedle** i **Milovan Pissarri**. Toj knjizi, predstava duguje i podnaslov *“Priručnik za čitanje grada”*.

Iako tematizuje jedno istorijsko razdoblje, *“Nevidljivi spomenici”* nije istorijska predstava, već je bazirana na savremenoj interpretaciji sećanja na Drugi svetski rat i na otkrivanju posledica koje su ti događaji ostavili na Beograd, Srbiju i bivšu Jugoslaviju. Mladi izvođači/ce govore u svoje ime, prezentujući publici istorijske činjenice koje su kroz proces naučili, ali i snažne emocije straha, tuge i besa, koje je bavljenje ovom temom u njima izazvalo, saopštio je **Bitef teatar**.

Polazeći od činjenice da su u ratu i žrtve i zločinci – ljudi, predstava postavlja pitanja: šta je to što ljude tera da drugim ljudima nanose zlo i kakvu odgovornost podrazumeva sećanje na najmračnije događaje u istoriji čovečanstva?

Istorija se ne uči da bi se znala prošlost, već da bi se razumeo savremeni trenutak - osnovna je teza predstave *“Nevidljivi spomenici”*, kroz koju grupa mladih ljudi šalje snažnu antiratnu poruku: samo ako se uvek sećamo, nikad se neće ponoviti.

Produkcija *“Nevidljivi spomenici”* deo je projekta *“Dvostruki teret: učenje o nacionalsocijalizmu i Holokaustu u Evropi”* koji je inicirao **Goethe Institut iz Zagreba**, a namenjen je učenicima gimnazija iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i

Mađarske. Osnovna ideja temelji se na zadatku da kroz učenje o nacionalsocijalizmu i Holokaustu, te posete spomen-područjima, muzejima i arhivima, uz podršku umetnika i kulturnih pedagoga, učenici izrade umetnička dela inspirisana istraživanjem.

U projektu učestvuju: Srednja škola "Ban Josip Jelačić" iz Zaprešića i gimnazije "Obala" iz Sarajeva, "Fran Galović" iz Koprivnice, "Lovaši Laslo" iz Vesprega i **Treća beogradska gimnazija**, jedna od najstarijih u Srbiji (osnovana 1859. godine), koja je 1964. proglašena spomenikom kulture. Pohađao ju je, između ostalih, i pisac Borislav Pekić, zbog čega ta škola dodeljuje književnu nagradu koja nosi njegovo ime.

Projekat "*Dvostruki teret*" podržan je od programa "Evropa za građane" EU.

Partneri projekta su: Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću (Zagreb), **Forum za primenjenu istoriju** (Beograd), Festival suvremenog židovskog filma (Zagreb), Historijski muzej Bosne i Hercegovine (Sarajevo) i fondacija Stiftung Gedenkstätten Buchenwald und Mittelbau-Dora (Vajmar).

(SEEcult.org)

Poziv za priloge za 3. broj The ArtLeaks Gazette

Thu, 01/29/2015 - 00:13.

Početak:

28 Jan 2015

Kraj konkursa:

5 Apr 2015

Časopis The ArtLeaks Gazette, čija je misija da pruži kritičko svetlo na izazove i prepreke u svetu savremene umetnosti, u cilju podsticanja na promene, objavio je poziv za priloge za svoje treće izdanje koje će posebno biti posvećeno pitanju mogućnosti stvaranja međunarodne koalicije umetnika na bazi radničke solidarnosti i borbe za bolje materijalne uslove rada.

Ključna tema trećeg broja [The ArtLeaks Gazette](#) odnosi se i na mehanizme za izgradnju i širenje takve mreže, kao i na mogućnosti produkcije koja bi mogla pomoći taj proces.

Poziv se odnosi na različite forme priloge, od članaka, preko komentara, do postera, crteža i filmova. Rok za slanje je 5. april.

Priloge bi trebalo dostaviti na engleskom jeziku, ali je moguć i vanredni dogovor sa uredništvom (**Corina L. Apostol**, **Brett Bloom** i **Vladan Jeremić**) ukoliko je prilog na nekom drugom jeziku.

Dodatne informacije moguće je dobiti preko adrese artsleaks@gmail.com na koju treba poslati i priloge.

Onlajn izdanje The Artleaks Gazette biće objavljeno na engleskom jeziku pod etiketom CC, a objavljeni sadržaj biće ponuđen na prevođenje na bilo koji jezik.

Planiran je i ograničen tiraž štampanih primeraka.

Više o The ArtLeaks Gazette moguće je naći na sajtu <http://art-leaks.org/artleaks-gazette/>

(SEEcult.org)

2014.

DeMaterijalizacija umetnosti

Mon, 12/01/2014 - 09:43.

DeMaterijalizacija umetnosti

Grupa umetnika, teoretičara i kustosa u Srbiji pokrenula je portal za savremenu umetnost i umetničku kritiku DeMaterijalizacija umetnosti čiji je cilj da u lokalnom kontekstu “otvori prostor za društveno angažovanu umetnost i pruži podršku kritičkim praksama koje prave otklon od aktuelnog dominantnog post-modernističkog diskursa umetnosti kao robe”.

Portal **DeMaterijalizacija umetnosti** pokrenut je u uverenju da na lokalnoj sceni postoje umetnost i umetnička kritika koje deluju aktivistički kao emancipatorske društvene prakse i agenti političke promene, ali da ne postoji adekvatan prostor za njihovo sagledavanje, kritiku i analizu, saopštila je redakcija, koja je još u formiranju.

DeMaterijalizacija umetnosti, kako je navedeno, podrazumeva umetnost koja je “dematerijalizovana” u smislu gasolike prirode i ne-objektnosti, ali “materijalizovana” u smislu vezanosti za materijalne socio-ekonomske procese i promene. U tom smislu, svrha portala jeste u permanentnom ostvarivanju umetnosti kao aktivnog društvenog transformatora.

Prvi objavljeni tekst je “klasna analiza savremene umetnosti”, pod nazivom “*Politika bez politike: aktivizam retrograde*”, u kojoj autor **Danilo Prnjat** - na primeru rada **Žolta Kovača**, izvodi kritiku dominacije modernističkih formi umetnosti u polju onog što se popularno naziva aktivističkom umetnošću.

Objavljen je i sažetak prevoda teksta **Jelene Vesić** i **Vladimira Jerića Vlidija** o nedavnom 55. Oktobarskom salonu u Beogradu “*Stvari koje nestaju*”, koji je originalno naručen za magazin *Spike* na engleskom, te otvoreno pismo pokrajinskom sekretaru za kulturu i javno informisanje Vojvodine Slaviši Grujiću i zaniteresovanoj javnosti “*Čija je naša kultura?*”, koji je grupa istoričara umetnosti uputila povodom izložbe “*Slutnja, krv, nada – Primeri iz umetnosti u Vojvodini i Srbiji 1914-2014*” u Kunsterhausu u Beču.

Portal DeMaterijalizacija umetnosti, kako ističe redakcija, nije projekat koji je finansiran na bilo koji način od države ili privatnih fondova.

Portal poziva volontere/ke koji bi želeli da se uključe u njegov rad pisanjem povremenih kritika i reportaža o dešavanjima na polju aktivističke i društveno angažovane umetnosti. Poziv se odnosi na sve zainteresovane bez obzira na nivo obrazovanja i profesionalno iskustvo, pa mogu da se jave i studenti, pre svega istorije umetnosti, ali i društvenih i političkih nauka. Potrebno je poslati kratki CV i opis o sebi i interesovanjima na adresu dematerijalizacijaumetnosti@gmail.com

U koštac s narativom jubileja

Wed, 07/16/2014 - 12:58.

Grupa savremenih umetnika iz Srbije predstavlja se od 16. jula u holu Osnovne škole “Milan Rakić” u Mionici izložbom sa radovima kojima sa različitih pozicija pokušavaju da se uhvate u koštac sa narativom jubileja Prvog svetskog rata – stogodišnjice njegovog početka.

Na izložbi “*Novi pogled: savremeni vizuelni umetnici u javnim prostorima Mionice*”, koja je organizovana u sklopu tradicionalne manifestacije “Mišićevi dani”, učestvuju: **Radoš Antonijević, Željko Vitorović, Davor Dukić, Aleksandar Jestrović Jamesdin, Vladan Jeremić i Rena Redle, Ana Krstić, Silvia Lorenc, Branislav Nikolić i Nikola Romanović.**

Kustoskinja i autorka koncepta izložbe je akademska vajarka **Ana Krstić**, urednica programa Kulturnog centra Mionica.

Silvia Lorenz: Bitka (maketa spomenika 1:1)

Boraveći u Mionici, umetnici i umetnice su razvili i nove radove kao intervenciju u krajnje specifičan lokalni kontekst, kulturu sećanja i diskurs o ratu.

Vladan Jeremić i Rena Readle: Školske table

Izložba je realizovana u saradnji sa Osnovnom školom "Milan Rakić" u Mionici, a biće otvorena do 25. jula.

Društvena proizvodnja Tesle

Tue, 07/08/2014 - 22:29.

Multimedijalni projekat Marice Radojčić u čast Nikole Tesle (1856-1943), povodom njegovog 158. rođendana, biće održan 10. jula u galeriji Zavoda za proučavanje kulturnog razvitka, a osim autorke, koja izlaže digitalni ambijent, učestvuju i **Vladan Jeremić** - crtež-instalacijom o društvenim konfliktima i interpretacijama Tesle, **Nenad Jeremić** softverskom instalacijom, **Miroslav Savić** performansom i **Aleksandra Jovanić**, **Selena Savić** i **Branislav Todorović Klinić** sa po jednim video radom.

Projekat "*Vidim, dakle (to) postoji*" posvećen je životu i delu Tesle koji se danas tumače na razne načine.

Prema navodima **Marice Radojčić**, neki žele da potenciraju ili vide njegovu duhovnost, zanesenjaštvo, osobenost (ali i osobenjaštvo), misticizam, vizionarstvo, viteštvo, kao i njegovu borbu sa surovošću i banalnošću okruženja (kapitalističkog) u kojem je proveo vek, a koje ga nije razumelo. Neki naučnici Tesli zameraju što nije zapisivao svoje misli, što nije podrobno obrazlagao svoje izume i eksperimente, pa stoga neki od njegovih najpoznatijih eksperimenata nikad nisu ponovljeni. Rečju, zamera mu se što mu pristup nije dovoljno naučan. Previše se oslanjao na vizije i mentalne slike koje je jasno video i koje su mu bile dovoljne da prema njima dođe do nekog otkrića, izvede eksperiment, ili nešto konstruiše.

Marica Radojčić

Da li je upravo to staromodno i davno zaboravljeno viteštvo dovelo Teslu do siromaštva, što je po kapitalističkim merilima tada, a i sada ravno porazu, zapravo razlog što se on danas uzdiže u visine, pa ga poneki gledaju i kao nestvarnu i bajkovitu ličnost, a neki crkveni velikodostojnici žele da mu nametnu čak i svetački oreol? Na ta i mnoga druga pitanja pokušavaju da odgovore umetnici svojim radovima inspirisanim Teslom i društvenom proizvodnjom Tesle.

Vladan Jeremić, Protivrečnosti o Tesli i drugim junacima iz Njujorka

Većina učesnika projekta bavi se Teslinim životom i delom već duže vreme.

Marica Radojčić je do sada organizovala nekoliko velikih međunarodnih projekta posvećenih Tesli, među kojima su "Osvetliću tamnu stranu Meseca" 2006. godine i "Eho" 2010.

Mipi Savić

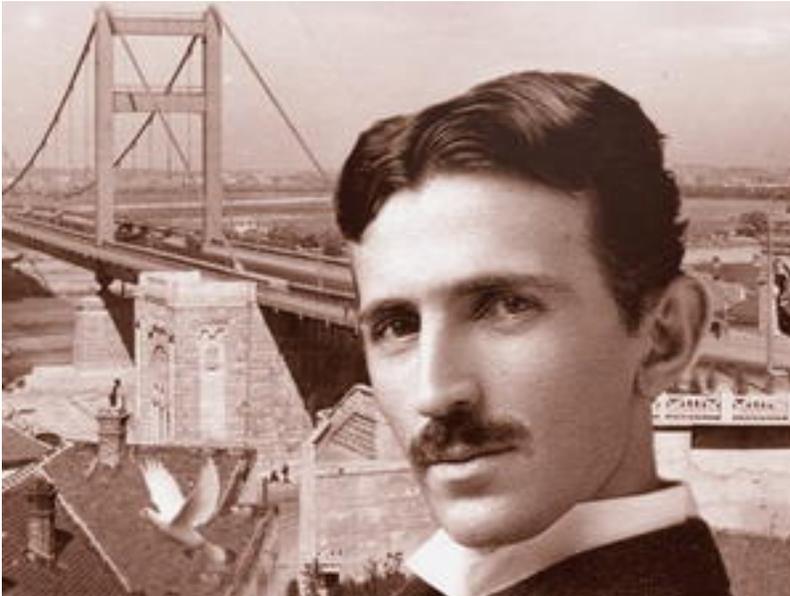
Rođendan Tesle **obeležava se u Srbiji kao Dan nauke**, a tim povodom biće održano niz manifestacija u Beogradu i drugim gradovima, kojima će se javnost podsetiti na veliko delo tog naučnika srpskog porekla

Dan nakon obeležavanja Teslinog rođendana širom Srbije, ZAPROKUL će dati još jedan pogled na tog velikog naučnika kroz tribinu "*Eko pionir - Nikola Tesla i vrednosti održivog razvoja*". Na tribini će neki od najboljih poznavaca Teslinog nasleđa razgovarati sa prisutnima o njegovoj ostavštini i njegovom deli kao inspiraciji za novu ekološku paradigmu i kulturnu matricu.

(SEEcult.org)

Teslin rođendan, na miru

Tue, 07/08/2014 - 01:59.

Rođendan slavnog srpsko-američkog pronalazača Nikole Tesle (1856-1943), 10. jul, koji se u Srbiji zvanično slavi kao nacionalni Dan nauke, i ove godine će biti obeležen nizom manifestacija i bez uzbuđenja, budući da su gradske vlasti prećutno odustale od prvobitne namere o preseljenju njegove urne.

Centar za promociju nauke (CPN) je povodom Dana nauke pripremio niz aktivnosti u svom Naučnom klubu u Knez Mihailovoj, uključujući prezentaciju programa za finansiranje nauke "Horizont 2020", naučno-popularnu tribinu "HAARP i druge zablude o nauci", izložbu "Teslina vizija interneta", organizovano u saradnji sa RNIDS, te projekciju filmova posvećenih delu i životu Tesle.

U obeležavanju Dana nauke učestvuju i druge organizacije i ustanove, pa će tako biti otvoren stogodišnji kabinet Elektrotehničkog fakulteta (ETF), u Jugoslovenskoj kinoteci će biti prikazani filmovi o Tesli, a u Rektoratu Univerziteta u Beogradu predviđena je tribina posvećena Tesli.

Muzej Nikole Tesle u Beogradu tokom čitavog dana poklanja besplatan ulaz na svoju stalnu postavku i izložbu Tesline umetničke kolekcije.

Teslin muzej čuva i urnu velikog naučnika koja je, prema sporazumu privremenih gradskih vlasti Beograda, bivše Vlade Srbije i Srpske pravoslavne crkve, trebalo da bude premeštena u Hram svetog Save. Nakon burnih reakcija u javnosti i protesta, odustalo se od tog plana, koji više niko i ne pominje.

U Galeriji ZAPROKUL-a biće održano multimedijalno veče povodom 158. rođendana Tesle "Vidim, dakle (to) postoji", uz učešće autorke tog projekta Marice Radojčić, koja izlaže digitalni ambijent, Vladana Jeremića (crtež-instalacija o društvenim konfliktima i interpretacijama Tesle), Nenada Jeremića (softverska

instalacija), **Miroslava Savića** (performans), kao i **Aleksandre Jovanić**, **Selene Savić** i **Branislava Todorovića Klinića** (sa po jednim video radom).

Program "*Teslin dan*" biće održan u niz gradova (Beograd, Niš, Leskovac, Zaječar, Knjaževac, Bajna Bašta, Užice, Negotin, Fruška Gora, Sremska Kamenica), u organizaciji Klastera puteva kulture.

U okviru kulturno-turističke rute "*Putevima Tesle*", zainteresovani imaju priliku da posete neke od stogodišnjih hidroelektrana Srbije koje rade kao u vreme kada su nastale, saznaju kakva je **veza Tesle i Vajferta** i nazdrave uz BIP pivo, **prošetaju Teslinim stopama** kroz Beograd, zavire u stare kabinete ETF-a, a u Narodnoj biblioteci Srbije saznaju **zašto je Tesla pisao Jovanu Jovanoviću Zmajuu...**

Povodom Dana nauke, Zadužbina Ilije M. Kolarca organizuje predavanje "*Nikola Tesla - život i delo*", koje će održati profesor ETF-a dr **Milić Stojić**.

Svi koji se 10. jula nađu u Negotinu, rodnom mestu **Đorđa Stanjevića** - čoveka zaslužnog za elektrifikaciju Srbije, moći će da zavire u spomen sobu posvećenu tom vizionaru. Kako su **Tesla i Pupin** kovali zajedno planove za mir u svetu, imaće prilike da saznaju oni koji taj dan budu proveli u Idvoru i posete Zavičajni kompleks Mihajlo Idvorski Pupin. Zahvaljujući izložbi Muzeja Nikole Tesle, na Fruškoj gori će 10. jul biti u znaku Teslinog čudesnog sveta elektriciteta, a nadomak Knjaževca će prvi put otvoriti vrata neobičan stari mlin sa hidroelektranom.

U zapadnoj Srbiji moguće je obići najstariju hidroelektranu sagrađenu prema Tesla principima 1900. godine, samo četiri godine nakon Nijagare.

U Leskovcu će u Narodnom muzeju Teslin dan biti obeležen u organizaciji udruženja „Izgradimo Teslin toranj“, a Nišlije i posetioci Niša proslaviće ga uz posetu hidroelektrani Sveta Petka.

"*Tesla dan*" organizuje Klaster puteva kulture koji udružuje preko 40 institucija kulture, turističkih organizacija i agencija, privrednika i šest fakulteta.

Projekat postavljanja kulturno-turističke rute "*Putevima Tesle*" započeo je ZAPROKUL, a podržali su ga Elektroprivreda Srbije, Ministarstvo kulture i informisanja, Sektor za turizam Ministarstva finansija i privrede, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstvo energetike.

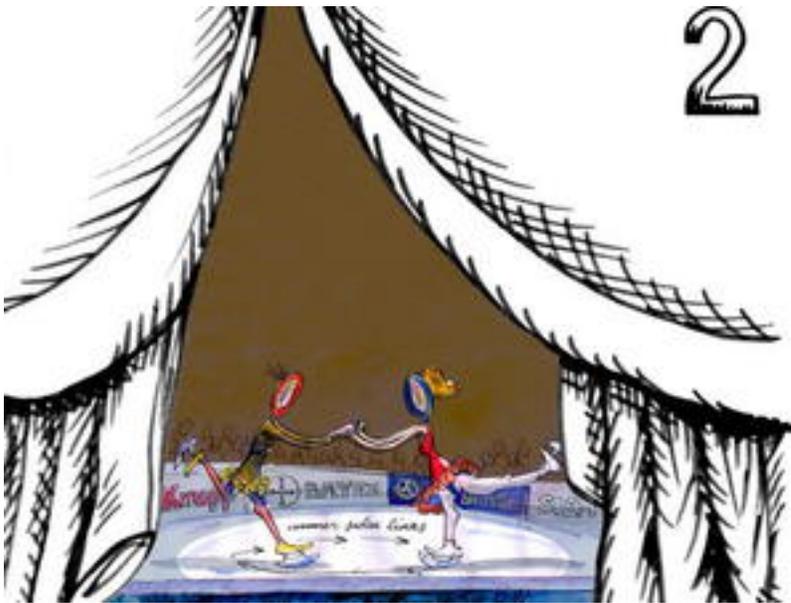
Cilj manifestacije Tesla dan i same rute Putevima Tesle je da prikaže Srbiju i Beograd u nekom drugom svetlu i pokaže da to nije samo zemlja gostoljubih ljudi i provoda, već i zemlja kulture, nauke, privrede i preduzimljivih ljudi.

"Na ovaj način želimo da stvorimo jak i prepoznatljiv brand, da privučemo pažnju kako turista, tako i biznis sektora, naročito u oblasti obnovljivih izvora energije, energetske ehikasnosti i IT-a. Kulturna ruta Putevima Tesle je jedinstven primer projekta koji je uspeo da udruži više sektora – kulturu, nauku, obrazovanje, turizam i privredu", navela je **Manuela Graf** iz ZAPROKUL-a, generalna menadžerka Klastera puteva kulture.

Celokupan program "*Tesla dana*" moguće je naći na sajtu www.teslaways.rs (SEEcult.org)

Drugi svet(ovi) umetnosti?

Sun, 06/29/2014 - 17:10.

Okupiranje muzeja, štrajkovi, samoorganizovani obrazovni projekti, lokalno i globalno sindikalizovanje i drugi vidovi strategija i načina organizovanja umetnika i kulturnih radnika danas tema su novog izdanja *ArtLeaks Gazette*, koje će biti predstavljeno 30. juna u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu, u okviru operacije "*FACK MSUV - Izvođenje muzeja kao zajedničkog dobra*".

Novi, drugi broj *ArtLeaks Gazette* "*Drugi svet(ovi) umetnosti? Mišljenje izvan utopije*" predstaviće jedan od urednika **Vladan Jeremić**, uz razgovor sa učesnicima operacije "*FACK MSUV*" kojom će taj muzej biti privremeno "oslobođen" narednih nedelju dana.

Dok je prethodni broj *ArtLeaks Gazette* težio da mapira inicijalne izazove i prepreke savremenog umetničkog sistema kao potrebni prvi korak ka realizaciji jedne promišljene transformacije, cilj novog broja je bio da razmotri konkretne strategije i načine organizovanja, odnosno odgovori na pitanja o konkretnim uslovima i mogućnostima ostvarivanja alternativnih sistema umetničke proizvodnje, načinima na koji se umetnici mogu promišljeno angažovati i organizovati, izbegavajući zamke utopijskog mišljenja.

Na ta i mnoga druga pitanja odgovaraju autori/ke tekstova i vizuelnih priloga drugog broja *ArtLeaks Gazette* koju izdaje međunarodna **platforma ArtLeaks**, posvećena problematici umetničkog rada i eksploatacije.

Autori tekstova u *ArtLeaks Gazette 2* su: **Corina L. Apostol, Larissa Babij, Daniel Blochwitz, Joanna Figiel, Noah Fischer i Artur Żmijewski, Vladan Jeremić i Rena Rädle, Sean Lowry i Nancy de Freitas, Andrea Pagnes, Heath Schultz i Andrey Shental.**

Vizuelne kontribucije dali su: **Assembly for Culture Ukraine, Roisin Beirne sa Clare Breen, Andreas Kindler Von Knobloch, David Lunney, John Ryan i Tom Watt, Daniel Blochwitz, Department of Biological Flow, Noah Fischer sa Pawelom Althamerom i Arturom Źmijewskim, G.U.L.F. (Global Ultra Luxury Faction), Ellie Harrison, Vladan Jeremić i Rena Rädle, Deana Jovanović, Mark Shorter, Occupy Museums (OM), OFSW (Citizen Forum for Contemporary Arts), Self Organized Seminar (SOS), Iulia Toma i Winter Holiday Camp.**

Uz Jeremića, novi broj tog časopisa uredili su **Corina L. Apostol i Raluca Voinea.**

Platforma ArtLeaks počela je da radi 2011. godine, otkrivajući i istražujući slučajeve korupcije, intenzivnu eksploataciju rada u kulturi, preuzimanje javnog prostora, aproprijacije kulture pod okriljem zloglasanih korporacija i kapitala.

Osnivači ArtLeaksa veruju da jedino međunarodno koordinisani savezi mogu efikasno da razotkriju izrabljivanje i cenzuru u polju umetnosti i kulture, ali isto tako i da se zajednički osmisle novi organizacioni modeli, kao što su sindikati radnika u kulturi, umetnika i umetnica na međunarodnom nivou, koji bi odgovorili na potrebe i želje političkih subjekata nastalih na dodirnim tačkama aktuelnih ekonomskih, političkih i kulturnih preokreta.

Drugi broj **ArtLeaks Gazette** moguće je preuzeti **OVDE**, a prvi broj je dostupan **OVDE**

ArtLeaks Zine (2012) nalazi se na **OVOM linku**

(SEEcult.org)

FACK MSUV, dobrovoljno

Thu, 06/26/2014 - 11:52.

Muzej savremene umetnosti Vojvodine (MSUV) u Novom Sadu biće privremeno “oslobođen”, odnosno dobrovoljno “okupiran” od 30. juna do 6. jula – kolektivnom društveno-umetničkom operacijom “FACK MSUV” koju je inicirala mobilna platforma F.A.C.K. iz Čezene sa partnerima iz Milana, Venecije, Rima i Atine, a realizuje se uz doprinos i učešće brojnih umetnika, kustosa, istraživača, aktivista i građana iz regiona bivše Jugoslavije i šire.

U operaciju “*FACK MSUV – Izvođenje muzeja kao zajedničkog dobra*” kako u njenu realizaciju, tako i u konceptualizaciju, mogu se uključiti svi zainteresovani, a detalje je moguće dobiti porukom na adresu fackmsuv@gmail.com (kako bi dobili lozinku za pristup organizacionoj on-line platformi <http://fackmsuv.blogspot.com>) ili dolaskom 30. juna u podne u MSUV na plenarni sastanak kojim započinje operacija “*FACK MSUV*” (kao i svakog sledećeg dana u 12 sati, do 6. jula).

Uprava MSUV-a je saučesnik u operaciji iako praktično nema uvid u to šta, ko i kako će se desiti – nije dobila pisani projekat, niti listu učesnika, nije sklopila ugovor o saradnji sa inicijatorima - jedino što zna, kako je navela, jeste da će Muzej biti zauzet/korišćen (i) od strane učesnika operacije tokom datog perioda (a možda i na duže). Osim toga što je pristala na date uslove, uprava MSUV je učesnicima akcije stavila na raspolaganje i manji deo svog godišnjeg programskog budžeta (Pokrajinski sekretariat za kulturu Vojvodine je takođe vanredno finansijski podržao projekat).

Operacija “*FACK MSUV*”, kako je navedeno u njenom **Manifestu**, **nije posebno uperena protiv MSUV-a** i njegovih zaposlenika - radi se o preobrtanju i preispitivanju dominantnog centralizovanog/reprezentativnog modela javne institucije kulture i njemu odgovarajućih mehanizama kontrole, selekcije i moći koji

su gotovo po pravilu u funkciji ličnih/partijskih interesa onih koji u/o njima odlučuju. U pitanju je **opšti strukturni problem**, a ne personalni ili programski problem pojedinačne institucije.

Činjenica da je uprava MSUV-a pristala da Muzej bude "oslobođen" ide u prilog tezi da osobe u javnim institucijama kulture nisu listom neprijatelji nezavisnih umetnika/udruženja (tzv. kognitivnog prekarijata), već da su najčešće i sami zarobljenici birokratskih i ideoloskih mehanizama koji u njima deluju - te stoga vapse (makar i krišom ili nesvesno) za slobodom. U tom smislu se operacijom "*FACK MSUV*", kako je navedeno, ne oslobađa samo muzej od činovnika koji njime upravljaju/ raspoložu po ustaljenom modelu, koji se želi preispitati, već se i sami činovnici oslobađaju muzeja, to jest njegovih institucionalnih mehanizama, čime im se pruža prilika da participiraju u kolektivnom eksperimentu izvođenja radikalno drugačije kulturne institucije - novog muzeja.

Za učešće i operaciji "*FACK MSUV*" su se prijavili mnogobrojni umetnici iz Srbije, među kojima su **Vladan Jeremić** (i međunarodna platforma **ArtLeaks**), **Branka Parlić**, **KNAP**, **Branko Popović**, **Boris Kovač**, **Jovan Jakšić**, **Sonja Jankov**, **Dragana Alfirević**, **Ivana Korać**, **Aleksandar Bede**, **Svetlana Milić**, **Igor Lečić**, **Bosiljka Zirojević**, **SKC Novi Sad**, **Ministarstvo prostora**, **Vladimir Tegetlija**, **Anica Vučetić**, **Sandra Stojanović**... Učestvuju i brojni umetnici iz Italije, kao i iz Slovenije - **Samo Kutin**, **Ana Kravanja**, **Jost Drasler**, **Tomaž Grom**, **Spela Trost**, **Dejan Srhoj**, **Marjeta Kamnikar**, **Barbara Novak**, **Paola Kamnikar**...kao i mnogi drugi.

Operacijom "*FACK MSUV*" uspostavlja se, kako je navedeno, privremena suspenzija atributa moći unutar javne institucije, to jest njenog hijerarhizovanog upravljačko-izvođačkog lanca (direktor, kustosi, administrativne i tehničke službe, domari, spremačice) - i time sprovodi njena de-institucionalizacija. I to ne da bi se stvorila haotična, nezorganizovana situacija u kojoj svako radi šta i kako hoće - već da bi se kroz pažljivo autoregulisan i struktuisan proces participacije i kooperacije otvorio slobodan, ispražnjen prostor za kritičko kreativno preispitivanje i upisivanje. Namera je da se u praksi isproba drugačiji model (samo)upravljanja institucijama kulture - organizovan "od dole", to jest neposredno od strane umetničke i šire društvene zajednice. MSUV se tom akcijom transformise od prevashodno reprezentacijsko-izložbenog prostora u otvorenu laboratoriju u kojoj se izvodi svojevrsni društveni i umetnički eksperiment re-institucionalizacije muzeja koncipiranog kao zajedničko dobro (bene comune/commons).

Pored toga što će biti prilika za kolektivno izvođenje "muzeja kao zajedničkog dobra", operacijom "*FACK MSUV*" se želi otvoriti **prostor za šire participirano kritičko promišljanje** o tome za kojom vrstom umetnika/umetnosti, a time i kakvom umetničkom edukacijom i kakvom institucijom kulture, postoji potreba u današnjem "tečnom" i globalizovanom društvu, regulisanom prevashodno interesima ekonomskih/finansijskih elita, a koje karakteriše sve izraženija socijalna nejednakost, pojačana državna kontrola i represija, rastuće ograničavanje ličnih i kolektivnih prava i sloboda.

Jedan od fokusa operacije "*FACK MSUV*" je i **problematizacija ne-odnosa post-jugoslovenskih društava** i njihovih kulturno-istorijskih institucija sa nasledstvom/vrednostima socijalističke revolucije i antifašističke borbe iz Drugog svetskog rata. Poseban osvrt je na ne-odnosu MSUV-a sa istorijatom i arhitekturom zgrade u kojoj je "privremeno" smešten od 2001, a koja je namenski projektovana (arhitekta **Ivo Vitić**) za nekadašnji Muzej (radničkog pokreta i narodne) revolucije. Namera je i da se pokrene debata o konceptu stalne postavke, delimično izvedene u nacionalnom ključu, dela originalne zbirke Muzeja revolucije koja se još uvek nalazi u jednoj od sala zgrade (za koju je zadužen Muzej Vojvodine).

Operacijom "*FACK MSUV*" se želi **preokrenuti način upotrebe muzeja** od zatvorenog sakupljačkoizlagačkog prostora u otvorenu radionicu u kojoj se ideje, prakse i iskustva horizontalno razmenjuju u kontekstu zajedništva, uzajamnosti i međusobne solidarnosti.

Različite aktivnosti otvorene za javnost – klasovi, radionice, plenarne sednice, radni stolovi, debate, prezentacije, projekcije, koncerti, performansi, instalacije - koje će se za vreme trajanja "*FACK MSUV*" odvijati tokom dana (i noći) u/oko zgrade muzeja, i na drugim lokacijama po gradu, raspoređene su prema tripartitnoj šemi: dimenzija "radionice" – dimenzija "štrajka" – dimenzija "fešte".

Predviđeno je više tematskih zona kojima će se učesnici baviti, među kojima su re-dizajniranje muzeja kao laboratorije, pravo na grad/instituciju, prekogranične prakse, nove (kulturne) ekonomije, socijalni status umetnika/svest nove klase (prekarijat), aktivizam u umetnosti u 21. veku, bojkot u kulturi, autonomija umetnosti...

Sve aktivnosti koordinišu indisciplinarnе radne grupe (radni stolovi), od kojih su neke već formirane, a druge će to biti na licu mesta (arhitektura urbanizam / vizuelna umetnost instalacije; performans ples teatar / film video / zvuk muzika / teorija filozofija / komunikacija promocija / dokumentacija on-line dnevnik / umetnost kuvanja open-air kuhinja...).

Moguće je uključiti se u rad jedne ili više grupa, ili osnovati nove. Različite grupe mogu međusobno saradivati, stapati se u nove, rastakati se...

Poziv za učešće upućen je svima koji su zainteresovani da umetnički/teorijski intervenišu ili da se uključe na neki drugi način. Učesnici se biraju samo-selekcijom, to jest po principu međusobnog poverenja u sposobnost i inteligenciju drugih – svako bira sebe i svako može da izabere/uključiti nekog drugog u čiji rad/sposobnost veruje – svako pojedinačno preuzima punu odgovornost za sopstveno delovanje tokom operacije. Svi koji uvestvuju su jednako akreditovani (abecednim redom) kao ko-organizatori, ko-producenti i ko-izvođači operacije "*FACK MSUV*".

Kako je navedeno, nevelikim budžetom koji je na raspolaganju, biće obezbeđeni zajednički obroci u MSUV, kao i smeštaj onim učesnicima koji dolaze van Novog Sada (svi učesnici pokrivaju sopstvene putne troškove).

S obzirom na specifičan karakter operacije, učesnicima je preporučeno da planiraju boravak u Novom Sadu tokom cele nedelje.

“F.A.C.K.” je, inače, fleksibilni, višejezični i višeznačni akronim koji se može iščitavati po potrebi, želji, raspoloženju ili situaciji kao: *Frakcija, Faktum, Forum, Festival, Fabrique/Akcija, Agora, Akademija, Arte, Act/Cultura, Contemporary, Cantiere, Container, Comunità/Kultura, Komuna, Kazbah* i slično, ili jednostavno kao *fack!* svemu što nastoji da umetničko delovanje (i svaki proizvodni i vitalni proces uopšte) podredi dominantnim mehanizmima neo-liberalne ideologije, to jest interesima finansijskih, političkih i kulturnih elita (tj. logici kapitala).

Inicijatori te akcije citiraju reči **Žaka Ransijera** da je za kolektivnom moći moguće poistovetiti samo dve ideje - komunističku i demokratsku, koje su, međutim, dovele u istoriji “do katastrofalnih, u najmanjoj meri razočaravajućih rezultata”.

“Moja ideja je da ukoliko želimo da damo određeno pozitivno značenje jednoj ili drugoj reči ili obema zajedno, potrebno je zaista misliti šta znači ideja zajednice zasnovane na kapacitetu svih, što ne znači da smatramo da svi rade isto, već da ukoliko mislimo kolektiv jednakih, mislimo ga na osnovu kapaciteta koji je podeljen između svih. Naravno, sve forme vladavine koje danas poznajemo su oligarhijske, zasnovane na mišljenju da postoje oni koji su tu da vladaju, koji su za to kompetentni, postoji čak i nauka o upravljanju (uzgred, kakva je to nauka koju poistovećujemo sa politikom?). U odnosu na sve ovo imamo dve mogućnosti: ili da smatramo da je dobro tako kako je i ćutimo, ili da mislimo da nije dobro i da je nešto drugo moguće pod nekim drugim imenom. Ta druga opcija može da bude zasnovana samo na hipotezi poverenja u kapacitet inteligencije koji svi dele”, smatra Ransijer.

Do sada su realizovana tri “FACK” događaja - od kada je mobilna platforma F.A.C.K. iz Čezene pre dve godine, u saradnji sa “oslobođenim prostorima” MACAO iz Milana, SALE.Docks iz Venecije, Teatro Valle iz Rima i Teatrom Embros iz Atine, pokrenula tu otvorenu, neformalnu, fleksibilnu i tranzicionu platformu-događaj-konceptualni instrument za istraživanje novih modela samo-organizacije, samo-upravljanja i samo-produkcije u umetnosti i na polju savremene kulture uopšte.

F.A.C.K. je deo talasa recentnog italijanskog društvenog i umetničkog fenomena tzv. “oslobođenih/okupiranih prostora” koji je nastao 2011. godine kada su radnici u kulturi i umetnosti zauzeli dva napuštena javna prostora za kulturu u Rimu - **Ex-Cinema Palazzo** i **Teatro Valle**, nakon što su postali predmet špekulacije nekretninama rizikujući da budu privatizovani i transformisani, prvi u kockarnicu, a drugi u noćni klub. Ključni momenat bila je akcija zauzimanja napuštenog **nebodera Galfa** (Torre Galfa) u centru Milana u proleće 2012. godine od strane umetničkog kolektiva **MACAO** i ostalog građanstva, te njegove (privremene) transformacije u novi centar za umetnost, u čemu je učestvovalo više od hiljadu ljudi.

Neformalnu italijansku mrežu oslobođenih prostora čine: Nuovo Cinema Palazzo, Teatro Valle Occupato i Angelo Mai Altrove iz Rima; Asilo Filangeri iz Napulja, Teatro Copolla iz Katanie, Teatro Pinelli Occupato iz Mesine, Teatro Garibaldi iz Palerma, Teatro Rossi Aperto iz Pize, Nuovo Centro per le Arti MACAO iz Milana, Teatro Marinoni i S.a.L.E.Docks iz Venecije, Teatro Teramo iz Terama... (nove situacije se stalno priključuju s obzirom da gotovo svaka 2-3 meseca biva oslobođen

neki novi prostor - uglavnom napušteni bioskopi/pozorišta, ali i poneka robna kuća).

Teatro Valle Occupato je, inače, jedan od **dobitnika prestižne Nagrade princeze Margrit** koju Evropska kulturna fondacija (**ECF**) iz Amsterdama dodeljuje u znak priznanja za poseban doprinos razvoju kulture i civilnog društva. Nagradu je ravnopravno dobio i hrvatski kulturni aktivista **Teodor Celakoski** iz Zagreba, a svečano je uručena u martu u Briselu.

(SEEcult.org)

Nacrt za kritiku istorije umetnosti Jugoslavije

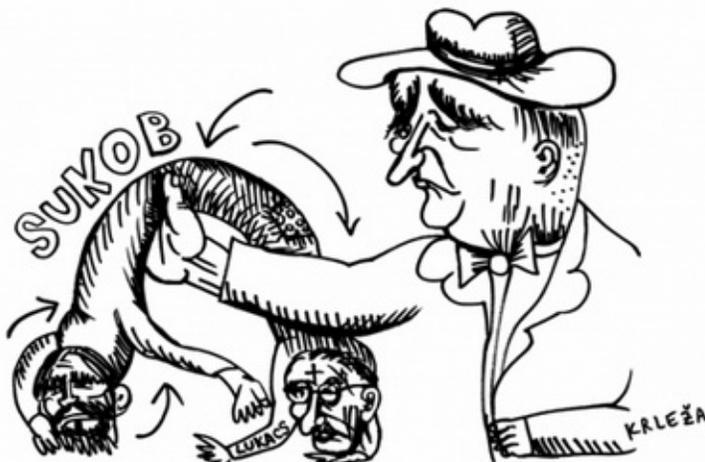
Wed, 04/30/2014 - 14:02.

Beogradski umetnik Vladan Jeremić predstavlja 10. maja u Savremenoj galeriji Kulturnog centra Vršac "nacrt jugoslovenske istorije umetnosti XX veka" kroz crtež na 20-metarskom zidu, koji prikazuje određene ideološke i socijalne borbe.

Jeremić polazi od toga da se dominantna istorija umetnosti svodi na proizvodnju u polju ideologije, tj. istoriju estetike i medija te njenih teorijskih hibrida i derivata. Nasuprot tome, materijalistički pristup istoriji zahteva pored one ideološke, obradu socioekonomske i političke historiografije.

"Na žalost, ovakav sveobuhvatan "art-system-theory", istorije umetnosti Jugoslavije, do sada nije ponuđen. Pošto u polju nauke dominiraju poluproizvodi, pokušaću 'Nacrtom za kritiku istorije umetnosti Jugoslavije', da povratim samim proizvođačima umetnosti - umetnicima, njihovu sopstvenu istoriju", naveo je Jeremić.

“Jedan od proto-istoričara umetnosti je bio slikar i arhitekta Giorgio Vasari koji je objavio biografije umetnika renesanse. Ovde se nameće razmatranje o umetniku kao istoričaru umetnosti ali i pitanje o proizvodnji istorije umetnosti putem same umetnosti. Da li je moguće istoriju umetnost "pisati crtežom", danas kada nam se čini da je savremena umetnost zamenjena umetnošću urgencije i kulturama društvenih mreža?

Buržoaska moderna je u svim političkim sistemima XX veka ugušila avangardu i u post-moderni pozlatila neomodernistički manir podoban kao spekulativni objekat na tržištu umetnosti. Ovaj proces se odigravao nasuprot mogućnosti afirmacije umetnosti kao emancipatorske transformativne snage u društvu. Aktuelnost savremene umetnost je bila u funkciji takozvane demokratizacije društva. Danas, u

hiper-informatičkim post-demokratijama, čini nam se da ona više ne može ponuditi nove koncepte za demokratizaciju. Omogućivanjem procesa kroz koji politika može da zameni poziciju na kojoj se nalazi kultura, dovodi do toga da se konačno, nakon apsurdne ideološke sahrane istorije u postmoderni, otvore vrata istorijskom materijalizmu i pitanjima prava na reprezentaciju istorije”, naveo je Jeremić.

Vladan Jeremić studirao je istoriju umetnosti na Filozofskom fakultetu u Beogradu, a diplomirao restauraciju na Fakultetu primenjenih umetnosti i magistrirao umetnost na Univerzitetu umetnosti u Beogradu 2004.

Jeremić u kustoskoj i umetničkoj praksi istražuje polje preseka savremene umetnosti i političkog aktivizma. Često radi sa **Renom Rädle**, a izlagao je u Evropi, Aziji i Americi.

Povodom izložbe “*Nacrt za kritiku istorije umetnosti Jugoslavije*” u galeriji **Kulturnog centra Vršac organizovan je prevoz** iz Beograda autobusom (polazak u 16 sati).

(SEEcult.org)

2013.

Balkan(s) Now u Remontu

Mon, 12/09/2013 - 20:03.

Video radovi umetnika iz Srbije, Makedonije, sa Kosova, iz BiH i Hrvatske, koji se kritički bave aktuelnim društvenim izazovima, biće održana 11. decembra u galeriji Remont u Beogradu, u nastavku projekta "Balkan(s) Now".

Autori video radova su: **Yane Calovski, Nemanja Cvijanović, Ibro Hasanović, Astrit Ismaili, Alban Muja, Vladan Jeremić i Rena Rädle i Milica Tomić.**

Projekat "*Balkan(s) Now*", čije su kustoskinje **Gülşen Bal** i **Marlene Rigler**, ima za cilj da predstavi i aktivno uključi aktuelne umetničke i kulturne prakse koje su zasnovane na samoosnaživanju, jakom umrežavanju širom regiona bivše Jugoslavije, proevropskom kontekstu, ali sa kritičkim stavom.

Dinamične i međusobno povezane scene na Balkanu, kako su naveli autori projekta, predočavaju generaciju umetnika i kulturnih radnika, političke umetničke i kulturne prakse čiji kontekst nije više (post)ratna situacija, već aktuelni društveni izazovi koji se mogu naći širom Evrope, a objedinjuju ih pitanja: Kako se nositi sa liberalnom ekonomijom? Kako se pozicionirati u oblasti međunarodne umetničke produkcije u vreme kada javno finansiranje nestaje? Da li je umetnost sredstvo koje može da govori o politici i u kom obliku? Da li je samoorganizovanje ključ za umetničku i kreativnu nezavisnost?

Osim video projekcije, "*Balkan(s) Now*" je u periodu od oktobra do decembra ove godine održan u formi seminara/radionica i u Beču, Ljubljani i Beogradu.

Predstavljajući aktivnosti, prakse i projekte, učesnici panela, kustosi, umetnici, predstavnici galerija, institucija, nevladinih organizacija i kolektiva sa prostora bivše Jugoslavije, fokusirali su se u razgovorima sa kolegama i profesionalcima iz Nemačke i Austrije na pitanja prekograničnog umetničkog i institucionalnog umrežavanja, savremenih umetničkih praksi i politizacije civilnog društva, strategija samoobrazovanja i samoosnaživanja.

Za januar 2014. planirano je objavljivanje publikacije "*Balkan(s) Now*".

Projekat "*Balkan(s) Now*" realizuju Open Systems u Beču, Mestna galerija u Ljubljani i Remont, a podržan je od Allianz Kulturstiftung, Goethe-Instituta u Ljubljani, bm:ukk i Austrijskog kulturnog foruma u Ljubljani.

(SEEcult.org)

Umetnost, kriza i alternative

Sun, 09/29/2013 - 12:49.

Kritički radovi internacionalne grupe umetnika različitih generacija čine izložbu "To je politička ekonomija, tupane" (It's the Political Economy, Stupid) koja je deo serije panel diskusija "Krizu i alternative", koju Fondacija "Roza Luksemburg" organizuje od 30. septembra do 6. oktobra u Centru za kulturnu dekontaminaciju u Beogradu, sa posebnim osvrtom na stanje Evropske unije i Balkana.

Kroz video radove, instalacije i printove, izložba postavlja pitanje otpora disciplinujućem diktatu kapitalističke logike, kao i mogućnosti započinjanja spasavanja samog pojma društvenog uz pomoć umetnosti - umesto prećutnog prihvatanja aktuelnih problema.

Savremeni umetnici danas obično izbegavaju da obrađuju pitanja krize i kapitalizma u svetu, a izložba je u tom smislu izuzetak, jer predstavlja radove umetnika koji su se uhvatili u koštac sa problemima reprezentacije kapitala, krize i otpora. Njihovi radovi su pokrenuti potrebom da se hitno odgovori na krizu koje smo svedoci.

Izložbu su osmislili umetnik **Oliver Ressler** iz Beča i kurator i pisac **Gregory Sholette** iz Njujorka. Njihovom intervencijom u slogan: "To je ekonomija, tupane", koji je korišćen izbornoj kampanji bivšeg američkog predsednika **Bila Klinton**a 1992. godine, nastao je naslov izložbe koja se premijerno predstavlja u Srbiji, nakon uspešnih gostovanja u Grčkoj, SAD, Austriji i Finskoj, a uoči gostovanja u Čikagu.

Prema navodima autora, ekonomska kriza s kojom se danas suočavamo postala je i velika kriza reprezentativne demokratije. Sama ideja moderne nacionalne države ugrožena je deterritorijalizacijom protoka finansijskog kapitala, koji sve što je nekada bilo čvrsto rastače u sirovinu za tržišne spekulacije. I društveni poredak i

ostvarivanje vlasti sa svojim arhaičnim obećavanjem bezbednosti i sreće postali su svojevrsna moderna ruševina.

To je politička ekonomija, tupane, Pori Art Museum, Finska

Na izložbi učestvuju: **Zanny Begg** i **Oliver Ressler**, **Filippo Berta**, **Libia Castro** i **Ólafur Ólafsson**, **Julia Christensen**, **Paolo Cirio**, **Noel Douglas**, **Field Work**, **Yevgeniy Fiks**, **Olga Kopenkina** i **Alexandra Lerman**, **flo6x8**, **Melanie Gilligan**, **Jan Peter Hammer**, **Alicia Herrero**, **Institute for Wishful Thinking**, **Sherry Millner** i **Ernie Larsen**, **Isa Rosenberger** i **Dread Scott**.

Zanny Begg i **Oliver Ressler** u video radu *“The Bull Laid Bear”* (2012) “ogoljavaju” ekonomsku recesiju (*bear market*) koja se skriva iza svakog buma (*bull market*). Film kombinuje intervjuje sa četvoro američkih ekonomista i aktivista, uz animacije crteža, kako bi izgradio kvazifikcioni kriminalni svet gangsterskih bankara i korumpiranih sudova. *“The Bull Laid Bear”* dovodi u pitanje kolektivno “verovanje” u finansijska tržišta, razotkrivajući odgovornost za finansijski slom 2008. godine i posmatrajući kovitlanje ekonomske krize u Evropi i šire.

Filippo Berta u videu *“Homo Homini Lupus”* (2011), služeći se slikom čopora vukova, doslovno preuzima latinsku izreku koja sažima pesimističko shvatanje ljudske prirode, čiji se odjek pronosio kroz vekove, ostavljajući svoj trag u filozofiji i popularnoj kulturi. Smešteni u hladni predeo koji podseća na mesečevu površinu, lišeni prostorno-vremenskih referenci, vukovi se otimaju oko nečega što nije ni plen niti nešto vezano za njihovo preživljavanje. Ono što uznemirava je upravo to što je predmet oko koga se otimaju sasvim nevažan za njih. Simbolično, taj predmet je italijanska zastava.

Umetnici **Libia Castro** i **Ólafur Ólafsson** su za video *“Lobbyists”* (2009) pratili lobiste i aktiviste u njihovom radnom okruženju, istražujući okolnosti i vrtlog koji se stvara oko njihovih aktivnosti u Briselu i Strazburu. U pripremama za taj rad proučavali su istorijske i savremene izvore koji su formirali figuru i zanimanje lobiste. Razgovarali su i snimali razne osobe povezane s lobističkim udruženjima, NVO i građanskim grupama za monitoring institucija. Namera umetnika je da osvetle ulogu lobiste u kontekstu najnovijih trendova evropskih politika i prikažu date aktivnosti koje ih ilustruju.

Paolo Cirio u videu *“Loophole for All”* (2013) predstavlja umetničko-aktivistički projekat koji istražuje jurisdikcije offshore kompanija kroz koncept posedovanja kompanije “na papiru”. Umetnik je kreirao sajt Loophole4All.com na kojem je moguće kupiti kompanije koje koriste prednosti poreskog raja, prodajući ih po nižim cenama.

The screenshot shows the Loophole4All.com website. At the top, there is a navigation bar with links for Home, About, How, Doc, and Press. A prominent red badge says "Steal for Only 99¢". Below the navigation, a search bar is visible. The main content area features a large heading: "Hijack a Company in the Cayman Islands in four easy steps!". This is followed by a four-step process:

1. Search for a company (Find)
2. Set your email or mail rerouting address
3. Buy the company, starting from 99¢
4. Get your certificate and start to invoice

Below the steps, there are four columns of search results:

- Last keywords searched:** CHILE, KOSMABAR, BEER, CHILE, COLUMBIA, AZURE, BOCHI, BOCHI.
- Last companies sold:** ACADIAN FRONTIER MARKET, HALLBURTON WEST AFRICA, AES CENTRAL AMERICAN IN, CANADIAN INVESTMENTS LT, MORNING SUN FUND, ITALIA LTD, CONGDOPHILLIPS (KUBWA) L, WYNDOME LTD.
- Search by country:** American, British, Russian, Canadian, Venezuelan, Israeli, Arab, South African, Danish, Brazilian, Portuguese, French, Irish, Greek, Turkish, Icelandic.
- Search alphabetically:** A-Z grid showing letters H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

At the bottom, a section titled "How Loophole4All.com works, explained" contains four steps:

1. Start to invoice with your new offshore company. For your jobs you can provide the certificate of incorporation, the tax identification number and the offshore address sheet.
2. Buy the service pack that fits your needs. Starting from USD 99 for a high-res digital certificate of incorporation, or certificate mail forwarding or other offshore address sheet.
3. Enter your contact information. Just your email can be enough. Or provide your address if you want to have an anonymous mailbox in the offshore center. Add bank and credit card.
4. Search for a name of a real offshore company that you would like to be in the offshore center. You will find general names or high profile ones.

<http://loophole4all.com>

Taj projekat privlači pažnju lokalnih i međunarodnih medija i aktivno angažuje publiku, a u isto vreme izaziva kontroverze i negodovanja vlade Kajmanskih ostrva, međunarodnih računovodstvenih firmi i PayPala. Umetnik prvi put javnosti otkriva listu svih kajmanskih firmi i u kombinaciji sa agresivnom poslovnom strategijom, preokreće korporativne mahinacije u korist subverzivnih ideja. U dokumentarnom videu, umetnik razgovara sa stručnjacima i izlaže javnosti troškove offshore centara, tražeći na taj način i moguća rešenja protiv globalne ekonomske nepravde.

Video umetničke grupe **Field Work (Lise Skou i Nis Rømer)** *“Osveta kristala” (The Revenge of The Crystals, 2012)* filmska je priča u pet činova, smeštena u vreme neposredno nakon finansijskog kolapsa. Lise Skou i Nis Rømer razvijaju naraciju o trenutku iz bliske budućnosti, kada je globalni monetarni sistem uništio gotovo sve institucije, a propadanje društva postalo svakodnevica u kojoj postoji samo još poneka alternativna vizija. Glavni akter filma je mala grupa ljudi, koja u jednom vrtu osniva krhku zajednicu, učeći se osnovnim veštinama za preživljavanje i zajedničkom životu.

Grupa **flo6x8**, zastupljena na izložbi videom *“Telo versus kapital” (Body Versus Capital, 2011)*, organizovala je - u znak protesta protiv finansijskog sistema, upad velike grupe flamenko plesača i plesačica u španske banke. Video dokumentuje nenajavljeno igranje flamenka u bankama. Ljudi jednostavno počinju da plešu bez prethodnog upozorenja i da uzvikuju parole: *“Bankari, bankari, bankari, vi ste dobili pun novčanik, a ja dršku od kišobrana”*. Flo6x8 se bavi bankama kao entitetom koji je,

zajedno sa internacionalnim finansijskim sistemom i korumpiranim nacionalnim državama, najodgovorniji za sadašnju krizu.

Londonski umetnik **Noel Douglas** razvio je grafički rad "*Apstraktne sile*" (*Abstract Forces*, 2013) koji adresira tiraniju sveta kojim dominira smrtonosna apstrakcija. Koristeći grafičke simbole, ikone i linije kretanja dominantnih banaka na berzi, umetnik ih kombinuje sa predstavama efekata realnog sveta i globalnih ekonomskih kretanja.

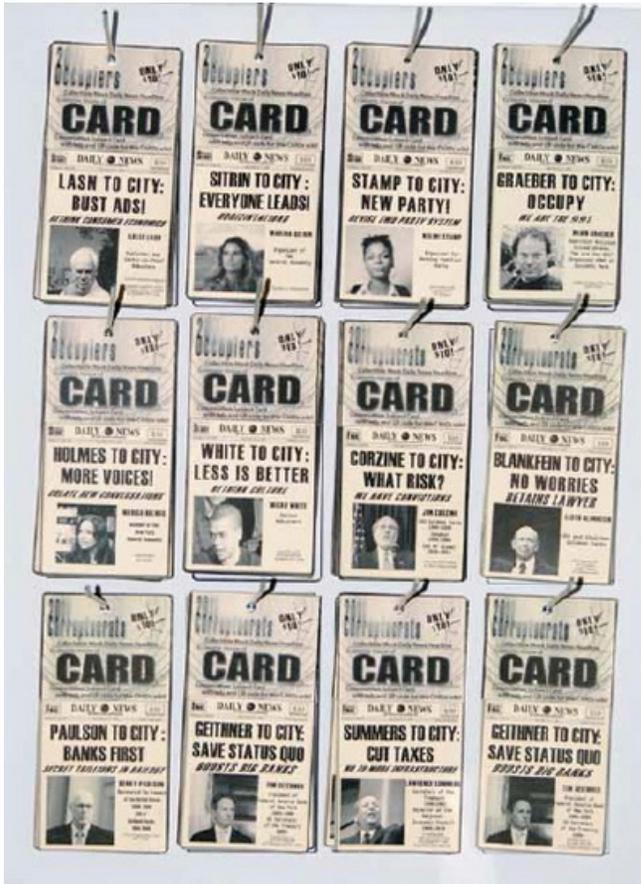
Noel Douglas, Apstraktne sile

Izložba, između ostalog, obuhvata i video **Melanie Gilligan** "*Kriza kreditnog sistema*" (*Crisis in the Credit System*, 2008) - dramu u četiri epizode koja se bavi vodećim investicionim bankama i njihovim aktivnostima. Banke održavaju brainstorminge i role-playing sesije sa svojim službenicima, od kojih očekuju da proizvedu strategije za delovanje u opasnoj finansijskoj klimi. Kratke epizode, u televizijskom stilu, odražavaju otuđenost današnjeg života, u kojem finansijske spekulacije upravljajući našim životima stoje pred kolapsom. Rad Melanie Gilligan je nastao 2008, što se podudarilo s ranom fazom finansijske krize

Video "*Bankar anarhista*" (*The Anarchist Banker*, 2010) **Jan Petera Hammera** realizovan je kao televizijski talk-show, u kojem domaćin razgovara sa bankarom nakon finansijske krize 2008. godine. Video je nazvan prema kratkoj priči portugalskog pesnika **Fernanda Pesoe** iz 1922. godine. Umetnik vrši transpoziciju Pesoevog dijaloga bankara i njegovog sekretara u formu razgovora bankara Artura Ashenkinga i TV voditelja Davea Halla. Ime Artur Ashenking je slobodan prevod portugalskog imena Artur Alves dos Reis, sumnjivog finansijera za koga se tvrdi da je inspirisao originalnu ličnost u Pesoevoj priči.

Izložba obuhvata i rad "*Postfordističke varijacije*" (*Post-Fordist Variations*, 2011) **Institute for Wishful Thinking**. U IWT-ju smatraju da umetnici i dizajneri

poseduju neiskorišćene resurse kojima bi mogli da utiču na rešavanje problema u društvu. U skladu s tim, na najnoviju ekonomsku katastrofu reagovali su tako što su iznova, kolektivno osmislili ikonsku sliku današnje finansijske krize. Sredinom 70-ih godina 20. veka federalna vlada SAD je odbila da pomogne tada bankrotiranom gradu Njujorku, sve dok nisu uvedene mere štednje, koje su ozbiljno ugrozile finansiranje javnih škola, bolnica, biblioteka i javni transport.

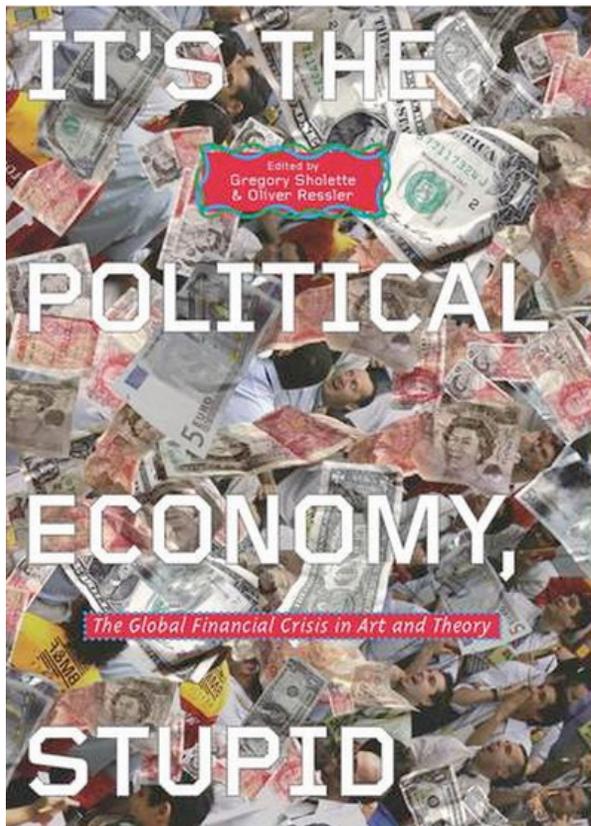
IWT, Postfordističke varijacije

Video esej "Rock the Cradle" (2012) **Sherry Millner & Ernie Larsen** snimljen je na ulicama Soluna i na antifašističkom festivalu u Srbiji i obrađuje žestoke izazove koji su masovni protesti u Grčkoj, započeti u decembru 2008. godine, uputili diktatu globalnog kapitala i države. Autori relociraju prošlosti političkih borbi iz Barselone i Pariske komune u današnje borbe, naglašavajući da je nova politika koja kritikuje reprezentativnu demokratiju u stanju da okupi do sada neviđeni savez isključenih snaga koje se ne mire sa postojećim stanjem: mlade, prekarne radnike, ilegalne imigrante i anarhiste. Umetnici smatraju da su ove snage pokazale zadivljujući otpor, ali i razvile opozicione oblike življenja, u stvarnim i virtuelnim prostorima, pokušavajući da ih odbrane kao autonomne, čime su započeli da iscrtavaju novu mapu zajedničkih dobara, uprkos metastazirajućoj socioekonomskoj krizi.

Biće prikazan, izmedju ostalog, i video "Novac za spaljivanje" (*Money to Burn*, 2010) **Dreada Scotta**, koji je izveo istoimeni performans na Vol Stritu. Krenuvši od

ukupno 250 dolara, umetnik je spaljivao novčanice od jednog, pet, deset i 20 dolara, jednu po jednu, pozivajući pri tom trgovce akcijama i druge da mu se pridruže. Novac za spaljivanje dovodi u pitanje jedan tabu, a u isto vreme opredmećuje upravo ono što se svakodnevno dešava na berzama širom sveta.

Povodom izložbe *“To je politička ekonomija, tupane”*, objavljena je i **istoimena publikacija** (Pluto Press) sa detaljnom analizom svih radova i teorijskom kontekstualizacijom teme krize i kapitala. Autori tekstova su međunarodno priznati umetnici i teoretičari, među kojima su **Slavoj Žižek, David Graeber, Judith Butler i Brian Holmes**. Knjiga kombinuje umetničke odgovore na globalne ekonomske probleme i analize radikalnih teoretičara, proširujući granice kritičkog pristupa finansijskom slomu i njegovim posledicama danas u svetu.

Otvaranje izložbe *“To je politička ekonomija, tupane”* pratiće razgovor o *politici vizuelne reprezentacije krize i protesta*, uz učešće umetnika **Noela Douglasa** iz Londona i **Grupe Škart** i **Udruženja Kurs** iz Beograda, te **Borisa Kanzleitera** i beogradskog umetnika i aktiviste **Vladana Jeremića** kao moderatora.

Otvaranjem izložbe 30. septembra u CZKD-u, počinje *“Nedelja razgovora o perspektivama za Balkan”* koja će, kroz panel diskusije, predočiti kako evropska levica diskutuje o krizi i mogućim alternativama, kako izgledaju protesti na Balkanu, kako su formulisani problemi i zahtevi, te kako se u tom kontekstu drži balkanska levica i kakve su joj perspektive.

Organizatori podsećaju da socijalne nejednakosti, nezaposlenost i siromaštvo kontinuirano rastu u celoj Evropi, a novi ciklus privatizacije cilja i na preostale tekovine države blagostanja - subvencionisano zdravstvo i školstvo, socijalna davanja i javnu potrošnju. Neoliberalna politika mera štednje - umesto pretpostavljenog boljitka, izaziva samo talase protesta širom kontinenta. Suprotstavljeni interesi zemalja evropskog centra i periferije izazivaju političke konflikte uz rastući nacionalizam, šovinizam i rasizam. Kriza je ostavila naročito pogubne posledice na Balkanu, pa su se bujice nezadovoljstva manifestovale kroz proteste protiv korupcije, poskupljenja i opšte nemaštine na trgovima Ljubljane, Maribora, Sofije, Sarajeva i drugih gradova.

Diskusije o političkim alternativama se, međutim, odvijaju samo na marginama, a komunikacija socijalnih pokreta na Balkanu i onih u južnoj i zapadnoj Evropi se tek uspostavlja.

Intenzivan program "*Nedelje razgovora o perspektivama za Balkan*" počinje 1. oktobra panel diskusijom na temu "*Ekonomska kriza u Evropi i periferizacija Balkana*" u kojoj će učestvovati Mišel Hušon (Pariz), **Marko Kostanić** (Zagreb), **Gabriel Sakellaridis** (Atina) i **Alpar Lošonc** kao moderator.

Biće predstavljeno i drugo, **dopunjeno izdanje zbornika "Kriza, odgovori, levica"** koje je RSL objavila dve godine nakon istoimene Letnje škole na Fruškoj gori i izlaska prvog izdanja, nakon kojih se, kako je navedeno u toj publikaciji, danas čini da je kriza u Evropi još dublja, a negativne posledice nepreglednije.

O *protestima na Balkanu i problemima artikulacije govoriće* 2. oktobra **Sašo Furlan** (Ljubljana) i **Mariya Ivancheva** (Sofija, Budimpešta), uz moderiranje **Vuka Vukovića**, te predstavljanje studije "*Radnička klasa Srbije u tranziciji 1988-2013*", uz učešće **Gorana Musića** (Beč, Beograd), **Branislava Markuša** (Zrenjanin) i moderatora **Krunoslava Stojakovića**.

"*Bogatstvo i siromaštvo: Studije slučaja o socijalnoj polarizaciji u Sloveniji i Makedoniji*" tema su panela koji je najavljen za 3. oktobar, a učestvovali će **Primož Krašovec** (Ljubljana), **Zdravko Saveski** (Skoplje), **Artan Sadiku** (Skoplje) i **Vladimir Simović** kao moderator.

Za 4. oktobar najavljena je panel diskusija na temu "*Reproduktivni rad i posledice krize na ekonomski položaj žena*", uz učešće **Lilijane Burcar** (Ljubljana), **Dore Levačić** (Zagreb) i **Vedrane Bibić** (Zagreb), te **Ksenije Forca** kao moderatorke.

"*Kriza u Evropi i leve alternative*" tema je panela 5. oktobra, na kojem će učestvovati **Klaus Sühl** (Brisel) i **Boris Kanzleiter** kao moderator, a potom će u završnici biti reči o *medijskim strategijama i kritičkim medijima u Hrvatskoj*, uz učešće **Borisa Postnikova** i **Andree Milat** iz Zagreba, sa kojima će razgovor moderirati **Ana Veselinović**.

Sajt fondacije Rosa Luxemburg Stiftung je www.rosalux.rs, a **program skupa** nalazi se i u **Kalendaru** Portala za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org.

(SEEcult.org)

Jeremić gost Kustosiranja

Wed, 06/26/2013 - 10:55.

Umetnik, kustos i aktivista Vladan Jeremić gost je poslednjeg izdanja Kustosiranja u ovoj sezoni, koje će biti održano 27. juna u 19 sati u Galeriji Kuće legata u Beogradu.

Razgovor s Jeremićem biće posvećen izazovima rada u nezavisnom i javnom sektoru, prožimanju uloge kustosa i umetnika i umetničkim inicijativama kao političkom činu. Na **Kustosiranju #27** biće reči i o kustoskim projektima i potrebnim kustoskim veštinama u savremenom svetu, a Jeremić će se osvrnuti i na definisanje struke iz vlastitog iskustva.

Vladan Jeremić (1975) u kustoskoj i umetničkoj praksi istražuje polje preseka savremene umetnosti i političkog aktivizma. Uglavnom **radi sa Renom Rädle**, sa kojom je osnivač i **Biroa Beograd**, udruženja koje pruža platformu za kritičke prakse koje sežu dalje od konvencionalnih formi savremene umetnosti, kao i za kulturna i socijalna istraživanja i politički aktivizam.

Realizovali su poslednjih godina više projekata u čijem je fokusu značenje modernističkog urbanizma danas (*Svetska komunalna baština*), kao i socijalni pokreti, poput emancipatorskog pokreta Roma, prekarnih radnika i migranata u Evropi (*Stambeni program, O upotrebnoj vrednosti umetnosti...*).

Kustosiranje je edukativni i istraživački program namenjen prvenstveno studentima završnih godina i postdiplomcima umetničkih fakulteta (istorija umetnosti, akademije likovnih i primenjenih umetnosti, arhitektura, dramske umetnosti...), ali i profesionalcima u umetnosti i kulturi (kustosi, umetnici, menadžeri i preduzetnici u kulturi), a oblikovan je kao priprema za poziv samostalnog kustosa i zamišljen kao podrška za proaktivan pristup u traženju odgovarajućeg zanimanja, razvoju i realizaciji projekata u polju kulture.

Projekat Kustosiranje, čiji su autori istoričari umetnosti i kustosi **Andrej Bereta** i **Srdan Tunić**, biće nastavljen na jesen, posle letnje pauze.

(SEEcult.org)

Priručnik za čitanje grada

Mon, 03/11/2013 - 12:51.

Publikacija "Mesta stradanja i antifašističke borbe u Beogradu 1941-44. Priručnik za čitanje grada", koju su uredili Rena Redle (Rädle) i Milovan Pisari (Pisari), označava završetak projekta "Poseta Starom Sajmištu - Staze", ali ne i kraj angažmana autora povodom kritičkog preispitivanja istorije.

Aktivnosti će biti nastavljene kroz "Forum za primenjenu istoriju" i onlajn platformu starosajmiste.info.

Svrha publikacije "Mesta stradanja i antifašističke borbe u Beogradu 1941-44. Priručnik za čitanje grada", čija je promocija 11. marta u Kulturnom centru **Rex**, jeste da bude oruđe u rukama svih onih koji ne mogu biti ravnodušni prema događajima u Beogradu tokom fašističke okupacije 1941-44. godine i koji žele da se angažuju protiv zaboravljanja, ćutanja i falsifikovanja tog mračnog perioda istorije.

Knjiga je podeljena u tri celine: *teorijski uvod* u opšte probleme istoriografije; *praktični deo*, koji se sastoji od tematski organizovanih tura kroz izabrane delove grada Beograda; i *sveobuhvatni pojmovnik* o fašističkoj ideologiji, antifašizmu i pravnim merama protiv zločinaca.

Publikaciju otvara prilog **Enca Traversa** (Enzo Traverso) o odnosu ličnog sećanja i istoriografije, kao i o javnoj upotrebi i politici istorije.

Vodič kroz grad, sa prostorno-tematski uokvirenim turama i tekstovima **Milana Radanovića, Olge Manojlović Pintar, Milovana Pisarija** i **Nenada Lajbenšpergera**, čini glavni deo priručnika.

Apendiks sadrži pojmovnik, odnosno, pregled osnovnih pojmova u vezi s fašizmom i antifašizmom, koji su sastavili **Petar Atanacković, Ilija Malović** i **Nataša Lambić**, a na kraju publikacije je registar ulica i mesta.

Publikaciju je grafički oblikovala grupa **škart**, a svi tekstovi objavljeni su pod licencom Autorstvo-Nekomercijalno 3.0 Srbija (CC BY-NC 3.0 RS).

Publikaciju je moguće preuzeti u pdf formatu **OVDE**

Na sajtu starosajmiste.info dostupna je i sva **multimedijalna građa** nastala od 2010. do 2013. godine, sa video turama, audio fajlovima i dodatnim tekstovima.

Publikacija je realizovana uz podršku fondacije Roza Luksemburg (Rosa Luxemburg Stiftung Southeast Europe), a producirana je od Fonda B92, u okviru projekta "Poseta Starom sajmištu - Staze".

Autori projekta zahvalili su na podršci i Geschichtswerkstatt Europa der Stiftung "Erinnerung, Verantwortung und Zukunft" i Goethe-Institutu Beograd.

(SEEcult.org)

Kakvi su uslovi rada u kulturi?

Sun, 01/27/2013 - 14:08.

Uslovi rada i položaj radnika u kulturi u Srbiji tema su razgovora koji će biti održan 29. januara sa Bojanom Piškur i Đorđem Balmazovićem u Kulturnom centru Rex u Beogradu, u okviru prezentacije rezultata umetničke rezidencije projekta “Raskršća Istok Zapad”.

U okviru tog projekta, **Bojana Piškur**, članica Kolektiva za radikalnu edukaciju (Radical Education Collective) i kustoskinja Moderne galerije u Ljubljani, boravila je od 24. septembra do 3. oktobra u Beogradu. Boravak je iskoristila za nastavak dosadašnjih i započinjanje novih istraživanja i diskusija na temu rada i položaja radnika i radnica u kulturi. Koristeći upitnik koji je napravila sa kolegicama iz **Workers' Inquiry Group**, kao sredstvo za istraživanje, intervjuisala je 12 osoba koje aktivno učestvuju na kulturnoj sceni u Srbiji (kuratore/ke, umetnike/ce, aktiviste i aktivistkinje), kako iz nezavisnog, tako i iz javnog sektora: **Daria Milenkovića** (Alternativni kulturni centar Niš i AKO Novi Sad), **Marka Miletića** (Kontekst kolektiv), **Nebojšu Milikića** (Kulturni centar Rex), **Radmilu Joksimović** (nezavisna kuratorica), **Aleksandru Sekulić** (Centar za kulturnu dekontaminaciju), **Jelenu Vesić** (nezavisna kuratorica), **Vladana Jeremića** (umetnik, programski urednik u Fondaciji Roza Luksemburg), **Renu Raedle** (umetnica, Biro Beograd kolektiv), **Zorana Erića** (kuratora u Muzeju savremene umetnosti Beograd), **Zorana Pantelića** (umetnika i aktivistu, Kuda.org, Novi Sad), **Mariju Raletić** (honorarna radnica u Muzeju istorije Jugoslavije) i **Sašu Pančića** (samostalni umetnik).

Njihovi utisci, dokumentacija i planovi za dalja istraživanja biće predstavljeni i diskutovani na susretu u Rexu.

U razgovoru, nakon prezentacije, učestvovali su intervjuisani radnici i radnice u kulturi, kao i kolege i kolegice iz inostranstva koji će pokušati da uporede međusobna iskustva: **Inga Zimprich** i **Sonke Hallmann** iz Berlina i **Céline Larrère** iz Pariza. Razgovor će moderirati **Marijana Cvetković**.

Sa Bojanom Piškur je na tom istraživačkom projektu saradivao umetnik i aktivista **Dorđe Balmazović** iz grupe Škart.

Tokom programa, ulazni hol u Rexu biće pretvoren u kafe pod obećavajućim nazivom "Novi društveni odnosi", a u njemu će biti predstavljena **Asocijacija Nezavisna kulturna scena Srbije** (NKSS). Posetioци će imati priliku da prelistaju i preuzmu publikacije koje su objavljene od nastanka NKSS do danas i tako se upoznaju sa njenim planovima i dosadašnjim aktivnostima.

Ideja o kafeu "Novi društveni odnosi" inspirisana je težnjom za afirmisanjem, generisanjem i praktikovanjem ideja o novim društvenim odnosima. Prostor kafea je namenjen aktivističkim grupama, neformalnim udruženjima i raznim inicijativama koje na taj način ostvaruju bolju vidljivost i kontakt sa javnošću. Osim mogućnosti odgovaranja na pitanja i razgovora sa zainteresovanim posetiocima, učesnici programa imaju i mogućost da se predstavljaju na način koji sami odaberu.

Ispitivanje o uslovima rada u kulturi, inače, nastavak je istraživanja **Workers Inquiry Group** iz Španije, kao i aktivnosti Rexa na dokumentaciji i analizi položaja radnika i radnica u kulturi u Srbiji.

Rezidencijalni program i istraživanje deo su programske linije interkulturnih dijaloga "Raskršća Istok-Zapad" (*Crossroads East-West*) u okviru trogodišnjeg projekta "Mašinsko odeljenje Evropa" (Engine Room Europe) koji Kulturni centar Rex/Fond B92 realizuje sa još 11 kulturnih centara Evrope. Projekat je fokusiran na nezavisne radnike u kulturi i njihovo polje delovanja, a njegov glavni cilj je razvoj kapaciteta i održivosti nezavisne kulture u Evropi.

Projekat Engine Room Europe podržan je od Evropske komisije, a programska linija interkulturnih dijaloga "Raskršća Istok-Zapad" i od Ministarstva kulture Srbije.

Debata je organizovana u okviru Govornih programa Rexa, podržanih od Fondacije za otvoreno društvo.

Na prethodnom događaju, u decembru 2012. godine, predstavilo se Udruženje **Ulice za bicikliste**, nastalo tokom događaja *Kritična masa*, u nameri da poboljša uslove za bicikliste u saobraćaju i promoviše kulturu pešačenja i bicikliranja.

(SEEcult.org)

Umetnički Radnički kolektiv

Wed, 01/16/2013 - 14:07.

Prošlost, sadašnjost i budućnost Rudarsko-topioničarskog basena Bor, kao i samog grada Bora, ali i cele srpske privrede, problematizovani su umetničkim izdanjem "Radnički kolektiv", koje je nastalo poslednjih nekoliko meseci u Boru, a autori Vladan Jeremić, Rena Rädle i Saša D. Lović predstaviće ga 17. januara pred borskom publikom.

Distribucija umetničkih novina "Radnički kolektiv", koje je moguće preuzeti i sa interneta ([OVDE](#)) počela je krajem decembra 2012. godine. Autori pozivaju zaposlene u RTB-u Bor, medije i radnike u kulturi, kao i druge zainteresovane iz grada Bora i šire, da se kao aktivni učesnici uključe u razgovor 17. januara u 18 sati u borskoj Narodnoj biblioteci.

Vladan Jeremić i Rena Rädle deliće prethodno primerke "Radničkog kolektiva" i razgovarati sa radnicima na raskrsnici kod Topioničke kapije.

Prema navodima autora, devastacija privrede nakon raspada Jugoslavije i gotovo kompletna deindustrijalizacija Srbije koja je nakon toga usledila predstavljaju jedan od krucijalnih problema. U Srbiji se privatizovalo sve što se moglo privatizovati, većina fabrika i preduzeća je ukinuta, a njihova dobra rasprodana. Uvoznički lobi domaće kompradorske buržoazije je proteklu deceniju radio na tome da lokalnu proizvodnju ukine, a umesto nje plasira uvoznu robu koju građani Srbije treba da kupuju sredstvima iz kredita, zadužujući se sve više.

U takvom neprijateljskom setingu samo retka preduzeća su uspela da prežive privatizaciju ili ukidanje. Ključni deo RTB je još uvek u vlasništvu države. RTB se takoreći "oporavio" tokom proteklih par godina, jer je cena plemenitih metala u jeku

svetske ekonomske krize na globalnom tržištu znatno skočila. Rudarski grad Bor doživljava danas jednu vrstu skromnog privrednog uspona, jer iako je RTB sa 20.000 zaposlenih radnika spao na 5.000, još uvek predstavlja bitnog poslodavca u Srbiji.

Autori su u obliku izdanja "*Radnički kolektiv*" vizuelizovali političke koncepte i alternative za društveno-ekološku transformaciju, budućnost rudnika i eksploatacije, kao i borbu za održivost zajedničkih dobara, rekomunalizaciju privatizovanih dobara i podruštvljavanje. "*Radnički kolektiv*" predstavlja tako savremenu političku i umetničku intervenciju u samu vizuelnu građu, kao umetničko sredstvo koje pokušava da sažme prošlost, sadašnjost i budućnost, naglašavajući kontinuitet jedinstvenog cilja kome treba težiti - da radnici upravljaju direktno resursima i sredstvima za proizvodnju, tj. produkcijom i reprodukcijom svakodnevnog života i rada.

Tokom 2012. godine je proslavljeno 65. godina od izdavanja "*Borskog kolektiva*", prvog glasila zaposlenih u RTB-u nakon oslobođenja 1947. godine i vođstva kombinata od strane Narodnog fronta.

Umetničke novine "*Radnički kolektiv*" koriste stare brojeve "*Borskog kolektiva*" iz 1947-1948. godine, kao i drugu fotografsku građu skeniranu tokom projekta digitalizacije Zavičajnog odeljenja Narodne biblioteke Bor, rekontekstualizujući i reinkorporirajući ih.

Segment u novinama koji je specijalno konceptualizovao **Saša D. Lović**, "*Sašina šarenica*", obraća se direktno na vlaškom, romskom i srpskohrvatskom radnicima i kulturi radničkog humora.

"*Radnički kolektiv*" je nastao u okviru projekta "*Bore - ponekad i stalno*" Zavičajnog odeljenja Narodne biblioteke Bor, pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture i informisanja Srbije i Opštine Bor.

Ideja projekta je da se reaktivira i kontekstualizuje zavičajna građa kroz angažovan, kritički i umetnički pristup dokumentarnom fotografskom materijalu, lokalnoj štampi i radničkim biltenima kako bi se ukazalo na važno mesto koje je imala i ima radnička kultura u Boru, kao i da se kroz promišljanje i reaktualizaciju radničkog stvaralaštva podstakne na solidarnost, kritičko mišljenje i pruže alternative.

Više o projektu digitalizacije Zavičajnog odeljenja Narodne biblioteke Bor moguće je pronaći na: <http://digitalnizavicaj.com>, odnosno **OVDE**

Rena Rädle i **Vladan Jeremić** su umetnici, radnici u kulturi i politici iz Beograda, u čijem fokusu rada je značenje modernističkog urbanizma danas (projekat: Svetska komunalna baština), kao i socijalni pokreti poput emancipatorskog pokreta Roma, prekarnih radnika i migranata u Evropi (Stambeni program, O upotrebnoj vrednosti umetnosti, i drugi).

Među izložbama koje su realizovali tokom 2012. godine su: *Absolute Democracy*, rotor, Grac; *O2*, The Red House, Sofija; *The Housing Agenda*, Kaapelin Galleria, Helsinki i *La maison Folie Wazemmes*, Lil; *Moving Forwards*, Counting Backwards,

MUAC, Meksiko Siti. Učestvovali su i na Bijenalu umetnosti u Pančevu u okviru projekta Jelene Vesić "*Oktobar XXX*".

Trenutno izlažu u Centru za savremenu umetnost u Solunu, na izložbi "*Places of memory - Fields of vision*".

Saša D. Lović je borski pesnik, multimedijalni stvaralac, aktivni urednik lokalnog samizdata Sloga Nova. Predsednik je neformalnog udruženja Centar za neformalnu komunikaciju Nemušto.

(SEEcult.org)

2012.

Mesta sećanja - polja vizije

Sun, 12/23/2012 - 16:10.

Sećanja Soluna, Istanbula i Beograda, odnosno njihove dosadašnje istorije i dinamične projekcije budućnosti, tema su multimedijalne izložbe umetnika iz tih gradova koja je otvorena u Centru sa zavremenu umetnost u Solunu (SMCA).

Izložba “*Mesta sećanja - polja vizije*” obuhvata slike, printove, fotografije, video radove i instalacije 16 umetnika, uključujući raniju produkciju **SMCA**, kao i nove radove, koji su prvi put predstavljani u javnosti.

Među umetnicima zastupljenim na izložbi su i **Rena Rädle** i **Vladan Jeremić**, **Vladimir Miladinović** i **Miloš Tomić** iz Beograda.

Učestvuju i **Nancy Atakan**, **Yevgeniy Fiks**, **Genco Gülan**, **Richard Whitlock**, **Aikaterini Gegisian**, **Visual March to Prespes**, **Sotiris Lioukras**, **Leda Papaconstantinou**, **Paris Petridis - Sakis Serefas**, **Marios Spiliopoulos**, **Vicky Tsalamata**, **Evanthia Tsantila** i **Stefanos Tsivopoulos**.

Radovi tih umetnika predstavljaju gradove iz kojih potiču na drugačiji način od onog koji je uobičajen u zvaničnim, komemorativnim praksama.

Kustoskinja izložbe, istoričarka umetnosti **Syrago Tsiara**, navela je da se male, lične, nepoznate i zaboravljene priče mešaju sa velikim, nacionalnim ili univerzalnim narativima i čine suštinu umetničkih traganja koja niti ulepšavaju, niti negiraju urođenu kontradikciju dvosmislenih i potencijalno kontroverznih narativa... Vreme i ljudske aktivnosti čine sliku jednog mesta, navela je Tsiara, dodajući da sećanje ima negativan uticaj na postojeće urbane pejzaže kojima dodaje ili oduzima starije slojeve predstavljanja, običaja i iskustava, preuređujući tako i iznova označavajući određeno mesto na emotivnoj bazi.

Izložba je deo glavnog programa festivala “*Nevidljivi gradovi. Kosmografija*”, koji organizuju Državni muzej za savremenu umetnost i Makedonski muzej savremene umetnosti, a obuhvata niz paralelnih događaja, edukativnih programa i vođenja.

Izložba će biti otvorena do 24. februara 2013.

(SEEcult.org)

Cm po cm, m po m, km po km...

Mon, 10/22/2012 - 21:09.

Švedska umetnica Liza Torel (Lisa Torell), koja se bavi istraživanjem društva i kulture, predstaviće svoje radove 24. oktobra u Kulturnom centru Rex, uz razgovor koji će sa njom voditi nezavisna kustoskinja i istoričarka umetnosti Jelena Vesić.

Rad **Lize Torel** zasniva se na tri temeljna elementa na kojima počivaju ili od kojih polaze naše interpretacije, a to su mesto, jezik i identitet.

Javna sfera, kulturološki izrazi ili stavovi, individualne manifestacije ili nacionalne reprezentacije i identiteti - šta se tu održava, a šta ispoljava? Kako i zašto? Kultura se konstruiše, a društvo održava. Liza Torel istražuje društvo i kulturu posmatrajući ono što je u njima izloženo pogledu i način na koji se to vrednuje spolja. Pokušava da otkrije šta je to što oblikuje naš način posmatranja i kako na njega može da utiče ili da ga promeni, u određenom smeru, naveo je **Vladan Jeremić** iz **Biroa Beograd**, koji će biti uvodničar programa gostovanja Lize Torel, nazvanog "*Centimetar po centimetar, metar po metar, kilometar po kilometar...*"

Liza Torel živi i radi u Švedskoj i Norveškoj, a redovno učestvuje na izložbama i u priređivanim stručnim publikacijama. Osim toga, radi i na samoorganizovanom projektu u stokholmskoj četvri Hagsätra sa umetnicom **Evom Arnqvist** (Eva Arnqvist), kao i na izložbi u galeriji SiA u Atini. Uporedo sa umetničkom praksom, predaje umetnost i rukovodi galerijom Index u Stokholmu.

Gostovanje Lize Torel organizovano je u saradnji sa **Rexom**, u sklopu rezidencijalnog programa Biroa Beograd "Blok 70", koji je pokrenut ove godine kao prva rezidencija u Novom Beogradu o Novom Beogradu za umetnike/ce, teoretičare/ke i aktiviste/kinje.

Prvi umetnik koji je gostovao u rezidenciji “Blok 70” ove godine bio je **Alen Aligrudić** koji se tokom aprila predstavio beogradskoj publici, takođe u Rexu.

Kritiku o umetničkom radu Aligrudića, koja je nastala u sklopu projekta **Criticize This!** koji organizuju Kulturtreger i Kurziv iz Hrvatske, SEEcult.org i Beton iz Srbije, te Plima iz Crne Gore, moguće je pročitati **OVDE**

Gostovanje Lize Torel podržano je od **IASPIS-a** (Swedish Arts Grants Committee's International Program).

(SEEcult.org)

ArtLeaks radni skup u Rexu

Mon, 08/27/2012 - 10:49.

Međunarodna platforma ArtLeaks, posvećena otkrivanju zloupotreba, korupcije i izrabljivanja u oblasti kulture i umetnosti, kao i promeni stanja u tim sektorima, održaće 31. avgusta radni skup u Beogradu, posle nedavnih sličnih okupljanja u Berlinu i Moskvi.

Skup ArtLeaksa u Rexu trebalo bi da inspiriše predstavnike lokalnog kulturnog, društvenog i političkog miljea da se pridruže toj međunarodnoj platformi, a poslužiće i za sagledavanje opšteg konteksta rada i eksploatacije kulturnih radnika u Beogradu, Srbiji i na Balkanu generalno.

Među učesnicima su najavljeni: **Corina L. Apostol, Maja Ćirić, Pavle Ćosić / Kornet, Nikola Radić Lucati, Vladan Jeremić, Selman Trtovac, Vesna Milosavljević / SEEcult.org, Stefan Tiron, Noa Treister, The Bureau of Melodramatic Research, Marica Radojčić i Rena Rädle.**

Takođe, ArtLeaks očekuje da dobije kritičke ocene u vezi sa načinom sopstvenog funkcionisanja kako bi mogao da ga unapredi.

Predviđeno je i zajedničko formulisanje konkretnih radnih metodologija i akcija koje bi različite forme udruživanja radnika u kulturi mogle da primene u svom daljem razvoju.

Prethodne dve radne skupštine ArtLeaksa iznedrile su osnivanje saveza sa internacionalnim grupama kao što su **W.A.G.E.** (Njujork), **Occupy Museums** (Njujork), **Arts & Labor** (Njujork), **Haben und Brauchen** (Berlin), the **Precarious Workers Brigade** (London), **The May Congress of Creative Workers** (Moskva)... Njihova misija je formulisanje direktnih akcija i podizanje svesti o uslovima rada i problemima radnika u kulturi i umetnosti.

Osnivači ArtLeaksa veruju da jedino međunarodno koordinisani savezi mogu da razotkriju izrabljivanje i cenzuru u današnjoj umetnosti i kulturi, ali isto tako i da zajednički osmisle nove organizacione modele koji bi odgovorili na potrebe i želje političkih subjekata nastalih na dodirnim tačkama aktuelnih ekonomskih, političkih i kulturnih preokreta.

ArtLeaks je 15. jula održao i **skup u Moskvi**, a prva radna skupština i radionica održani su početkom juna **u Berlinu**.

Platforma ArtLeaks počela je da radi 2011. godine, otkrivajući i istražujući slučajeve problematične finansijske politike u savremenoj kulturi, intenzivnu eksploataciju rada u kulturi, preuzimanje javnog prostora posvećeno tzv. nezavisnim inicijativama, aproprijacije kulture pod okriljem zloglasanih korporacija...

Događaj ArtLeaksa u Beogradu ne finansiraju fondacije, već se realizuje od sredstava članova i učesnika.

Organizatori posebno zahvaljuju **Kulturnom centru Rex** za omogućavanje tog događaja u njihovom prostoru.

Događaj će biti održan na engleskom jeziku.

(SEEcult.org)

AKTO 7 - slušanje publike

Thu, 08/09/2012 - 13:17.

Regionalni festival savremene umetnosti AKTO u Bitolju posvećen je u sedmom izdanju publici i njenom negovanju i razvoju, a osim seminara na tu temu, obuhvata od 9. do 12. avgusta i izložbe, prezentacije više projekata i studija slučaja organizacija iz zemalja na Balkanu, te diskusije i muzički prateći program.

Centralni događaj je seminar "*Upravljanje i negovanje publike*" koji će biti održan 11. avgusta, a deo je participativnog projekta festivala AKTO i Fakulteta za stvari koje se ne mogu naučiti, posvećenog problemu odsustva informisane publike i potrebe za dijalogom među umetnicima i publikom savremene umetnosti.

Među učesnicima seminara, koji će moderirati **Suzana Milevska, Filip Jovanovski** i **Borče Dimitrovski**, najavljeni su **Vladan Jeremić** i **Rena Redle, Marko Stamenković** i **Dragan Protić** iz Srbije, **Zvonimir Dobrović** i **Barbara Blasin** iz Hrvatske, **Tadej Pogačar** i **Uroš Legen** iz Hrvatske, **Albert Heta** sa Kosova, kao i **Hristina Ivanoska, Irena Cvetković, Biljana Tanurovska-Kulavkovski** i **Ruse Arsov** iz Makedonije.

Prema konceptu **Suzane Milevske**, seminar bi trebalo da predstavi, pruži analizu i uporedi različite modele i strategije koje umetničke i kulturne organizacije mogu razviti kako bi dosegle i odnegovale različitu publiku za svoje programe. S obzirom na potrebu za novim modelima i strategijama institucionalne kritike koja bi mogla da pomogne da se prevaziđe začarani krug modernizma i neuravnoteženog tropartitnog odnosa između umetnika, institucije i publike, sama publika i postaje ključni koncept oko kojeg se takve nove strategije i modeli mogu razviti. Ako se uzme u obzir da publika više nije pasivni slušalac-gledalac, postavlja se pitanje koja su sredstva i strategije na raspolaganju kulturnim radnicima, menadžerima,

kustosima i umetnicima za doseganje do publike i njeno aktivno uključenje u umetničke i kulturne projekte.

Učesnici seminara, koji dolaze iz gotovo svih zemalja sa prostora bivše Jugoslavije, pozvani su da predstave studije pojedinačnih slučajeva kako bi razmenili pozitivna i negativna iskustva i došli do zajedničkih zaključaka o kulturnim politikama u regionu u odnosu na publiku.

Organizatori se nadaju i da će seminar iznedriti neke kreativne preporuke, zasnovane na predstavljenim modelima novih odnosa između producenata, menadžera, kustosa i umetnika, koji uspevaju da uspešno konceptualizuju publiku kao razvopnopravnog partnera u oblasti savremene umetnosti i kulture.

Festivalski program počinje izložbom-prezentacijom desetak projekata iz regiona, među kojima su *“Privedeni pravdi”* (Barbara Blasin) iz Hrvatske, *“Slušanje publike”* (Suzana Milevska, Filip Jovanovski, Daragana Zarevska, Simona Mančeva, Katerina Sokolova, Ivana Spiroska, Darko Aleksovski i volonteri AKTO7) iz Makedonije, *“MonApoli”* i *knjige umetnika u Sloveniji 1966-2010.* (Tadej Pogačar, Zavod P.A.R.A.S.I.T.E.) iz Slovenije, *“Klackalište”* (grupa Škart) iz Srbije, *“Studije Jugoslavije”* Grupe Spomenik i *“Učitelj neznalica i njegovi komiteti”* (Milica Tomić i Branimir Stojanović) iz Srbije, *“Ženska knjiga”* (Ljiljana Gjuzelova) iz Makedonije, te *Galerija 7* - kolaborativni arhivski projekat u progresu (Makedonija).

Za 10. avgust predviđena je diskusija o projektu *“Klackalište”* beogradske grupe **Škart**, koji je predstavila 2010. u Paviljonu Srbije na Bijenalu arhitekture u Veneciji. Takođe, predstavnici Grupe Spomenik i projekta *“Učitelj neznalica i njegovi komiteti”* održaće čitalačku sesiju o tekstu *“Društvo treba braniti”* **Mišela Fukoa**, a **Pogačar** će održati prezentaciju projekta *“Monapoli”*.

Festivalski program obuhvata i filmske projekcije i DJ nastupe, a u samoj završnici, nakon prezentacije projekta *“Bitolju s ljubavlju”* **Đorđa Jovanovića**, biće dodeljena nagrada za interdisciplinarnost *“Dragiša Nanevski”*, uz muzički performans **Saše Pavlovića** *“Aplauz za publiku”*, kao i projekciju audio-vizuelnog rada **Nataše Geleve** i **Janeta Altiparmakova** *“I fabrika ima dušu”*.

Festival AKTO, posvećen vizuelnoj i izvođačkoj umetnosti, muzici i teoriji kulture, pokrenut je u cilju otvaranja kulturnog okvira u modernom društvu - njegovim rekonponovanjem i redefinisanjem u novom kontekstu.

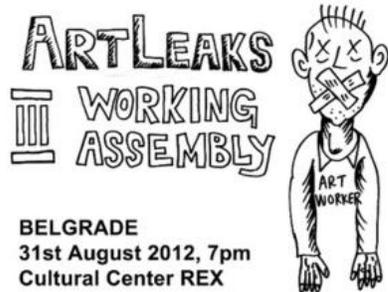
Program je zasnovan na dva osnovna koncepta, od kojih je jedan transformacija umetničkih dela u odnosu na prostor, a drugi je baziran na temi koja je u fokusu, pa je 2011. godine to bila problematika rada u današnjem društvu.

Festivalski sajt je www.aktofestival.com, a program se nalazi i u [Kalendaru](#) Portala za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org

(SEEcult.org)

3. ArtLeaks skup u Beogradu

Mon, 08/06/2012 - 12:02.

Međunarodna platforma ArtLeaks, posvećena otkrivanju zloupotreba, korupcije i izrabljivanja u oblasti kulture i umetnosti, kao i promeni stanja u tim sektorima, održaće 31. avgusta radnu skupštinu u Beogradu, posle nedavnih sličnih okupljanja u Berlinu i Moskvi.

Skup **ArtLeaksa u Kulturnom centru Rex** trebalo bi da inspiriše predstavnike lokalnog kulturnog, društvenog i političkog miljea da se pridruže toj međunarodnoj platformi, a poslužiće i za sagledavanje opšteg konteksta rada i eksploatacije kulturnih radnika u Beogradu, Srbiji i na Balkanu generalno.

Takođe, ArtLeaks očekuje da dobije kritičke ocene u vezi sa načinom sopstvenog funkcionisanja kako bi mogao da ga unapredi.

Predviđeno je i zajedničko formulisanje konkretnih radnih metodologija i akcija koje bi različite forme udruživanja radnika u kulturi mogle da primene u svom daljem razvoju.

Prethodne dve radne skupštine ArtLeaksa iznedrile su osnivanje saveza sa internacionalnim grupama kao što su W.A.G.E.(Njujork) , Occupy Museums (Njujork), Arts & Labor (Njujork), Haben und Brauchen (Berlin), the Precarious Workers Brigade (London), The May Congress of Creative Workers (Moskva). Njihova misija je formulisanje direktnih akcija i podizanje svesti o uslovima rada i problemima radnika u kulturi i umetnosti.

Osnivači ArtLeaksa veruju da jedino međunarodno koordinisani savezi mogu da razotkriju izrabljivanje i cenzuru u današnjoj umetnosti i kulturi, ali isto tako i da zajednički osmisle nove organizacione modele koji bi odgovorili na potrebe i želje političkih subjekata nastalih na dodirnim tačkama aktuelnih ekonomskih, političkih i kulturnih preokreta.

ArtLeaks je 15. jula održao i **skup u Moskvi**, a prva radna skupština i radionica održani su **početkom juna u Berlinu**.

Platforma ArtLeaks počela je da radi 2011. godine, otkrivajući i istražujući slučajeve problematične finansijske politike u savremenoj kulturi, intenzivnu eksploataciju rada u kulturi, preuzimanje javnog prostora posvećeno tzv. nezavisnim inicijativama, aproprijacije kulture pod okriljem zloglasanih korporacija... (SEEcult.org)

Da li je umetnost nema o ratu?

Thu, 06/07/2012 - 11:06.

Izložba “Ja više nikada neću pričati o ratu” biće premijerno predstavljena 8. juna u Sloveniji, a predstavlja radove savremenih umetnika i umetnica iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Hrvatske i Rusije, fokusirane na kritičku analizu društva i svedočanstava o nasilju i traumama, u vezi s poslednjim ratovima u zemljama sa prostora bivše Jugoslavije.

Na izložbi, čiji je kustos **Vladan Jeremić** iz Beograda, učestvuju **Alma Suljević**, **Lana Čmajčanin**, **Chto Delat?**, **Igor Grubić**, **Adela Jušić**, **Nikolay Oleynikov** i **Shadow Museum/Jaroslav Supek**.

Izložba je deo programa Kible u okviru manifestacije “Evropska prestonica kulture Maribor 2012”, a biće otvorena performansom “*Svete ratnice*” **Alme Suljević**, jedne od najradikalnijih umetnica iz Sarajeva. Dugogodišnjim izvođenjem tog performansa, Alma Suljević upućuje direktan izazov islamofobiji zapadnih društava i podseća na posledice tog neprijateljskog stava, kao svedok rata u BiH i genocida nad bosanskim Muslimanima, naveo je Jeremić u tekstu povodom izložbe.

Prema navodima Jeremića, većina država nastalih razaranjem Jugoslavije, opterećena nasleđem ratova, etničkim nacionalizmima i procesima socijalno-ekonomske stratifikacije, prouzrokovanim ideologijom neoliberalnog kapitalizma, nalazi se u neokolonijalnoj zavisnosti od strane globalnog kapitala i u permanentnoj krizi na ekonomskoj periferiji Evrope. U takvom permanentno sukobljenom društveno-političkom kontekstu postoji niz zahtevanih pozicija u kojima su svedočanstva rata predstavljena, manifestovana i interpretirana.

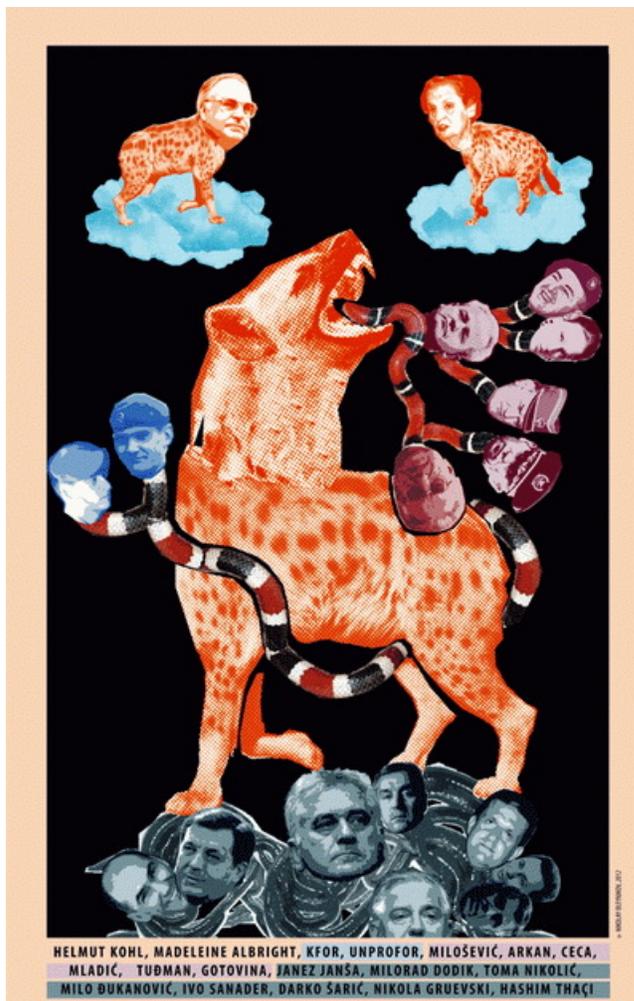
Stoga većina predstava u polju kulturne produkcije i savremene umetnosti teško mogu napustiti granice stereotipa.

Izložba “*Ja više nikada neću pričati o ratu*” pokreće pitanje da li savremena umetnička praksa može proizvesti jezik kojim se može govoriti politički o individualnim i kolektivnim ratnim i posleratnim iskustvima, bez stereotipa i egzotizacije? Da li se može pronaći odgovarajući umetnički recept i da li je potrebno da se u procesu razumevanja razvije empatija? Čutanje i zaborav su dve najčešće reakcije na traumu; da li umetnost, u tom pogledu, takođe ostaje nema, kada se služi samo simboličkim jezikom slike i zvuka, odnosno, kada ostaje u polju posredovanja, simbolizma i tržišne kulturne politike?

Naslov izložbe je pozajmljen iz video performansa “*Ja više nikada neću pričati o ratu*” sarajevskih umetnica **Adele Jušić i Lane Čmajčanin**.

Te umetnice su za zvučnu instalaciju “*Priče za laku noć*” sakupile priče iz svog svakodnevnog života tokom 1.395 dana duge opsade Sarajeva, kada su ljudi tražili sklonište od artiljerijskih granata u mračnim podrumima stambenih zgrada.

Moskovski umetnik **Nikolay Oleynikov** u instalaciji-muralu “*Godine Kraljice Kostolomke*” razvija celu menažeriju situacija i slika povezanih sa istorijskom hronologijom ratnih zbivanja u bivšoj Jugoslaviji, te mračnoj ulozi internacionalaca u celokupnom sukobu.

Nova muralna instalacija Oleynikova će biti posebno realizovana za izložbu u Mariboru.

Umetnik **Igor Grubić** iz Zagreba predstavlja na izložbi dvokanalnu video instalaciju "*Priča sa Istočne strane*", koja se bavi pitanjem prava seksualnih manjina u društvima koja nasilno reaguju na svako ispoljavanje različitosti. Taj rad odnosi se na pokušaje organizovanja gej parada tokom poslednje decenije u gradovima u regionu, uključujući Beograd 2001. godine, kada je grupa fašista, kleronacionalista i navijačkih huligana napala učesnike Parade ponosa i povredila veliki broj ljudi.

Shadow Museum predstavlja rekonstrukciju izvođenja performansa "*Spavao sam ispod fotografija ubijenih u ratovima u bivšoj Jugoslaviji*" vojvođanskog umetnika **Jaroslava Supeka** (preminulog 2009. godine). Supek je tim performansom preuzeo odgovornost za šutnju, nečinjenje i nepravovremeno reagovanje. Njegova poruka je univerzalna, ali i konkretna, istinita i očigledna.

Film "*Partizanski songspiel: Beogradska priča*" drugi je u seriji filmskih igrokaza (songspiel) umetničkog kolektiva **Chto Delat?** iz Rusije. Smešten u napuštenu fabriku, film se bavi aktuelnim zbivanjima u Beogradu tokom 2009. godine, predstavljajući sukobljene pozicije tlačitelja i potlačenih.

"*Ja više nikada neću pričati o ratu*" je specijalno dopunjeno i modifikovano izdanje **prvobitne izložbe**, priređene 2011. godine, u saradnji Biroa Beograd i Centra za umetnost i arhitekturu iz Stockholma Färgfabriken, pod nazivom "*Psychosis 1 - I will Never Talk About the War Again*".

Kustos izložbe **Vladan Jeremić** (1975) u kuratorskoj i umetničkoj praksi istražuje polje preseka savremene umetnosti i političkog aktivizma. Radi zajedno sa **Renom Rädle**, sa kojom je osnivač **Biroa Beograd**, udruženja koje pruža platformu za kritičke prakse koje sežu dalje od konvencionalnih formi savremene umetnosti, kao i za kulturna i socijalna istraživanja i politički aktivizam.

Aktualizovano, mariborsko izdanje izložbe je producirano u saradnji Kibla i Biroa Beograd, a podržano je od Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sport Slovenije, Zavoda Evropske prestonice kulture Maribor 2012. i Gradske opštine Maribor.

Izložba će biti otvorena u Kibli do 30. avgusta.

*U PRILOGU: **katalog izložbe**

(SEEcult.org)

Misli o drugima - misli o sebi

Sun, 04/08/2012 - 10:04.

Seriya događaja u okviru projekta “Misli o drugima - misli o sebi”, čiji je cilj mobilizacija što šire javnosti u borbi protiv svih oblika diskriminacije, isključivanja i marginalizovanja nacionalnih manjina, organizovana je tokom aprila u desetak gradova u Srbiji, kao rezultat zajedničkog napora široke mreže partnera i saradnika Fonda B92 i Kulturnog centra Rex, kako iz nezavisnog sektora, tako i iz javnih institucija.

Namera serije događaja “**Misli o drugima - misli o sebi**”, koji će biti održani u Beogradu, Nišu, Leskovcu, Vranju, Bačkoj Palanki, Lazarevcu, Zrenjaninu, Crepaji, Boru, Požegi i Preševu, je da podstakne **kritičku debatu o reprezentaciji nacionalnih manjina** u političkom i kulturnom životu u Srbiji i da promovise **socijalnu pravdu, solidarnost, jednakost i jednaka ljudska prava** za sve građane i građanke Srbije.

U saradnji sa partnerima iz cele Srbije, učesnici će analizirati preovlađujuće stereotipe o osobinama, ponašanju, političkim htenjima i pozicijama građana različitih nacionalnih pripadnosti i posledice postojanja takvih stereotipa po naše društvo.

Fond B92 i tim i partneri Kulturnog centra Rex žele tim projektom da širu javnost upoznaju sa načinima i razlozima nastajanja stereotipnih mišljenja o manjinskim grupama, i da podrže napore u njihovom prevazilaženju, i prihvatanju načela ravnopravnosti i poštovanja različitosti u našem društvu.

Autori i autorke događanja koja će biti realizovana su: **grupa Škart** (Dečje Pesničenje u Crepaji), **Rena Raedle** (Radionica “Putovanje u svet naših želja” u Leskovcu), **Noa Treister** (predavanje “Konstrukcije identiteta u Boru”), **Peđa Obradović** (Novinarska radionica “U Vranju o Bujanovcu”) i **tim festivala**

Slobodna zona (mini turneja filmova u Beogradu, Nišu, Lazarevcu, Požegi, Bačkoj Palanki, Zrenjaninu, Preševu i Leskovcu).

Program je počeo **Dečjim pesničenjem** u Crepaji - festivalom dečjih pesama na jezicima nacionalnih manjina, a nastavlja se **radionicom umetnice Rene Raedle** sa mladima od 10 do 15 godina od 9. do 12. aprila u Resurs centru u Leskovcu. Rena Raedle će razgovarati sa polaznicima o njihovim snovima i stremljenjima, ali i preprekama koje imaju u njihovom ostvarivanju. Pokušaće i da s polaznicima dekonstruiše uspostavljene stereotipne prikaze romske manjine, ali i da mladim Romima otvori prostor da se slobodno izraze i aktivno menjaju svoju društvenu ulogu.

Rezultati radionice biće predstavljeni u vidu digitalnih kolaža na izložbama u Leskovcu (13. april, Romski kulturni centar) i Beogradu (24. april, Rex).

U Vranju će 13. i 14. aprila, u redakciji "Novina vranjskih", biti održana **radionica "U Vranju o Bujanovcu"** o dominantnom sadržaju vesti iz političkog života juga Srbije.

Na primerima pisanja štampe i izveštavanja elektronskih medija, biće analizirana produkcija i reprodukcija stereotipa o albanskoj nacionalnoj manjini u Srbiji i njenim političkim idejama i stremljenjima. Takođe, biće reči o ulozi novinara i medijskih aktivista u suprotstavljanju reprodukciji postojećih stereotipa. Radionicu vodi **Peđa Obradović**, trener Centra za istraživačko novinarstvo Srbije NUNS-a i urednik vesti na RTV B92.

Za 23. april u Narodnoj biblioteci Bor najavljeno je **predavanje "Konstrukcije identiteta" umetnice Noe Treister** iz Izraela, na temu reprezentacije običaja i kulturnih navika Vlaha-Rumuna iz Istočne Srbije.

Noa Treister je živela tri godine u selu blizu Majdanpeka i za to vreme osnovala fabriku za ručno izrađeni tekstil savremenog dizajna, uključivši u rad većinu žena iz sela. Istraživala je kulturu Vlaha-Rumuna preko usmene istorije (kroz projekat UNESKO-a o istoriji Vlaha), a vodila je i tri umetničke radionice i bavila se umetničkom praksom koja preispituje zatečene navike i stereotipe. Njeno predavanje će približiti način na koji je strana umetnica doživela kulturne navike autohtonog manjinskog stanovništva i sliku o tim kulturnim navikama koja preovlađuje među pripadnicima većinske populacije.

U završnici programa, 27. aprila u Rexu, biće održana **debata o institucionalnom tretmanu video rada "Cigani i psi" umetnika Zorana Todorovića**, koji je izazvao burne reakcije u javnosti. Cilj debate je da razmotri ulogu institucija u produkciji i prezentaciji konkretnog rada, što nije bila tema diskusija koje je rad do sada izazvao.

Na debatu će biti pozvani predstavnici institucija koje su rad koproducirale i prezentovale javnosti, kao i izabrani gosti iz zemlje, regiona i inostranstva, koji se bave datom ili srodnom problematikom u umetničkoj i političkoj sferi.

Debata je deo programske linije *"Raskršća istok-zapad"* (Crossroads East-West) u okviru trogodišnjeg projekta *"Engine Room Europe"* koji je podržan od Evropske komisije i Ministarstva za kulturu Srbije.

Program kampanje "Misli o drugima - misli o sebi" obuhvata i **turneju festivala Slobodna zona u osam gradova**, koja predstavlja tri filma koja u fokusu imaju temu diskriminacije po nacionalnoj osnovi: "*Nevidljivi policajac*" (Laid Al-Juneidi), "*Ja, moja porodica i Vudi Alen*" (Laura Halilović) i "*Od zrna do slike*" (Branko Ištvančić).

Cilj turneje je da informiše najširu publiku i podstakne debatu o aktuelnoj društvenoj i političkoj situaciji u svetu, a počinje 8. aprila u Alternativnom kulturnom centru (AKC) u Nišu i nastavlja se u kulturnim centrima u Požegi (11-13. april), Zrenjaninu (13-15. april), Leskovcu (18. april), Lazarevcu (20. april), Rexu (24. april), Preševu (26. april) i Bačkoj Palanki (27-29. april).

Kampanja "Misli o drugima - misli o sebi" obuhvata i emitovanje niza radijskih džinglova, distribuciju plakata i bedževa, kao i objavljivanje novinskih oglasa tokom aprila.

Projekat se realizuje u saradnji sa brojnim partnerima: Osnovnom školom "Sava Žebeljan" u Crepaji i kolektivom Pesničenje iz Beograda, Romskim kulturnim centrom i Resurs centrom Leskovac, Leskovačkim kulturnim centrom, NUNS-om i redakcijom "Vranjskih novina", Narodnom bibliotekom Bor, Odborom za ljudska prava Niš, Alternativnim kulturnim centrom Niš, Udruženjem Filmart i Kulturnim centrom Požega, Kulturnim centrom Zrenjanina, Centrom za kulturu Lazarevac, Modernom galerijom Lazarevac, Udruženjima Kultur Park i Kriterion, Omladinskim klubom Bačka Palanka, Kulturnim centrom Bačka Palanka i Kulturnim centrom Preševo.

Realizaciju programa omogućila je Uprava za ljudska i manjinska prava pri Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu Srbije, u sklopu programa "Kalendar ljudskih prava 2012".

Program kampanje "Misli o drugima - misli o sebi" nalazi se i u [Kalendaru](#) Portala za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org

(SEEcult.org)

Metamorfoze paradigmi

Sat, 04/14/2012 - 13:06.

Umetnik Alen Aligrudić iz Danske, poreklom iz Tuzle, predstaviće 17. aprila u Kulturnom centru Rex seriju radova objedinjenih nazivom "Metamorfoze paradigmi", kojima problematizuje teme u vezi sa prostorom bivše Jugoslavije sa refleksijama na globalni fenomen post-komunističkog društva.

U seriji fotografija "Pozdrav iz Jugoslavije 2003-2009" Aligrudić psihoanalitičkim seciranjem "post-sveta" prikazuje reperkusije na ljudsku psihu kroz metaforu izgubljene zemlje. Kako su njegovi raniji radovi refletovali direktno teme vezane za lokalitet, uz priličnu dozu subjektivnog doživljaja, tako noviji radovi govore o teritoriji ex YU prostora sa refleksijom na globalni fenomen post-komunističkog društva u borbi za novi kulturni identitet, i sa druge strane - distanci koja postaje sve veća.

Aligrudić će predstaviti i dva najnovija rada koja reflektuju društvo u kojem živi, očekivanja od tog društva, kao i njegov analitički pristup sličnostima i razlikama koje se pre svega ocrtavaju u ljudskoj prirodi nevezanoj za lokaciju.

U jednom od tih radova Alen koristi poslovice, dok je drugi vođen mogućnostima fotografskog medija, ali je realizovan kao multimedijalni projekat u saradnji sa piscem Rafaelom Garidom i saund umetnikom Kristofferom J. Rosing-Schowom.

Rođen u Tuzli, gde je završio osnovnu školu, a srednju u Podgorici, Aligrudić je diplomirao na Filmskoj akademiji u Pragu (FAMU). Master je završio na Funen umetničkoj akademiji (Odense) u Danskoj. Nadavno je imao izložbeu MOCA Roskilde, Kunsthale Brandts - Odense, na Kopenhagen foto festivalu, Foto trijenalu u Muzeju fotografije...

Trenutno priprema solo izložbu u Muzeju fotografije u Odenseu (Nova nordijska fotografija - Hasselblad fellowship, Nova danska fotografija - fotografski centar Kopenhagen).

Predstavljanje Aligrudića beogradskoj publici, koje će moderirati **Vladan Jeremić**, program je **Biroa Beograd**, realizovan u saradnji sa Rexom u sklopu rezidencijalnog programa "Blok 70". Biro Beograd pokrenuo je nedavno taj program kao prvu rezidenciju u Novom Beogradu o Novom Beogradu - za umetnike i umetnice, radnike i radnice u kulturi i politici. Više o radu Aligrudića na www.alengrudix.dk (SEEcult.org)

Stambeni program

Wed, 03/28/2012 - 22:55.

Umetnici Vladan Jeremić i Rena Rädle iz Beograda predstavljaju se u Kaapelin galeriji u Helsinkiju izložbom “Stambeni program” koju čine foto-kolaži i video radovi nastali tokom projekta “Ispod mosta - Helsinki” (Under the Bridge - Helsinki), posvećenog kreiranju predloga za rešavanje teških stambenih problema s kojima se suočavaju migrantski radnici.

“*Stambeni program*” predstavlja radove nastale tokom umetničkog istraživanja terena i institucija povezanih s **pitanjem romskih migrantskih radnika** u Finskoj. To je obuhvatilo i završnu javnu debatu, s vodećim činiocima iz te oblasti.

Debata je održana u Umetničkom muzeju Ateneum u septembru 2011. godine, u organizaciji Jeremića i Rene Rädle, a glavna ideja bila je generisanje kreativnih predloga za rešavanje veoma složenih i akutnih stambenih problema romskih i drugih migranatskih radnika iz Evrope.

Učesnici konferencije predstavili su i distribuirali predloge do kojih su došli, u obliku “*Helsinškog stambenog manifesta*” koji obrazlaže ideju o transurbanoj mreži “migrantskih hotela” u evropskim gradovima, namenjenih romskim prekarnim, migrantskim radnicima, te predlaže skup zajedničkih načela za lokalna stambena rešenja, koja bi se razvijala uz podršku Evropske unije.

Debata je bila deo dugoročnog projekta posvećenog nasilnom iseljavanju Roma i problemima povezanim s rezidencijalnim rasizmom u Evropi.

Nadovezujući se na svoj prethodni rad na stambenom programu namenjenom prekarnim migrantskim radnicima u evropskim gradovima, Vladan Jeremić i Rena Rädle započeli su istraživanje položaja romskih migrantskih radnika u Helsinkiju za vreme boravka u okviru rezidencije X-OP 2010. godine, kao i za vreme boravka u

Helsinki na poziv HIAP-a (Helsinški međunarodni umetnički program) 2011. godine.

Tokom projekta, brojni aktivisti, radnici, umetnici, teoretičari i političari iz Finske, Velike Britanije, Nemačke i Srbije, učestvovali su u radnim grupama i debatama i doprineli objavljenim istraživanjima i predlozima. "*Helsinški stambeni manifest*" predstavljen je i na najvišem nivou, na konferenciji EU u Briselu u novembru 2011.

Izložbu "*Stambeni program*" u **Kaapelin galeriji**, koja je otvorena od 29. marta do 22. aprila, organizovao je i producirao HIAP, kao deo projekta "*Path Crossing*", usmerenog na nove članice EU i zemlje kandidate.

Izložba je deo programa **Helsinškog fotografskog bijenala** 2012.

Projekat je finansiran u okviru programa "Kultura" EU.

Rena Rädle i Vladan Jeremić, umetnici, kuratori i politički aktivisti iz Beograda, u umetničkoj praksi istražuju tačke preseka između savremene umetnosti i političkog aktivizma. Primenjujući situacionistički *dérive* u urbanom pejzažu, kao sredstvo za identifikovanje gorućih društvenih pitanja, Rädle i Jeremić razvijaju umetnički metod koji kombinuje umetničku intervenciju u urbanom prostoru, dokumentarni video, fotografiju i crtež.

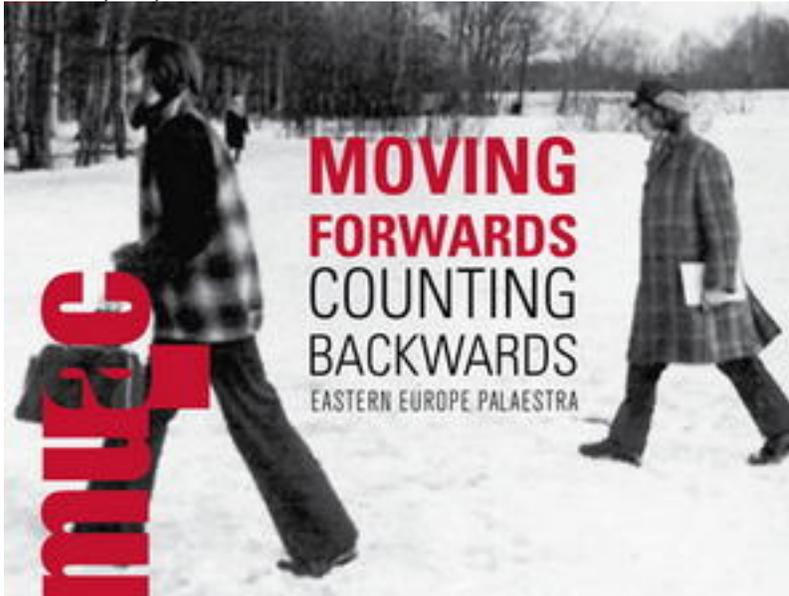
Njihova umetnička istraživanja su trenutno usmerena na značenja modernističkog urbanizma danas, na nove društvene pokrete, kao što su emancipatorski pokreti Roma u Evropi, kao i na mogućnosti levičarske antifašističke prakse sećanja. Kao umetnički duet rade od 2002. godine.

Osnivači su **Biroa Beograd**, asocijacije koja pruža platformu za kritičke prakse koje sežu dalje od konvencionalnih oblika savremene umetnosti, za kulturalna i društvena istraživanja i aktivizam.

(SEEcult.org)

Da li nas je istorija izneverila?

Sun, 02/26/2012 - 20:02.

Međunarodna izložba “Moving Forwards, Counting Backwards” kustoskinja Antonije Majače i Ivane Bago iz Zagreba, otvorena u MUAC-u u Meksiku, predstavlja umetnike iz istočne Evrope različitih generacija, čiji su rad oblikovale radikalne promene u politici i umetnosti tokom 20. veka, a pokušavaju da ukažu na puteve ka budućnosti kroz pamćenje prošlih revolucionarnih događaja i zaboravljenih ili potisnutih emancipatorskih ideja.

Na izložbi, otvorenoj 25. februara, učestvuju **Vojin Bakić** (Hrvatska, 1964-1992), **Chto Delat?** (Rusija, 2003) & **Vladan Jeremić** (Srbija, 1975), **Collective Actions** (Rusija, 1976), **Gorgona** (Hrvatska, 1959), **Igor Grubić** (Hrvatska, 1969), **Tibor Hajas** (Mađarska, 1946), **Irwin** (Slovenija, 1983), **Sanja Iveković** (Hrvatska, 1949), **Julius Koller** (Slovačka, 1939), **Andreja Kulunčić** (Hrvatska, 1968), **David Maljković** (Hrvatska, 1973), **Kazimir Maljevič** (Beograd, 1986), **Ahmet Ogut** (Turska, 1981), **Dan Perjovschi** (Rumunija, 1961), **Anri Sala** (Albanija, 1974), **Mladen Stilinović** (Hrvatska, 1947), **Nicoline van Harskamp** (Holandija, 1975), **Želimir Žilnik** (Srbija, 1942) i **Artur Żmijewski** (Poljska, 1966).

Kustoskinje i umetnici ispred MUAC-a

Izložba ukazuje na to da se dve decenije nakon pada Gvozdene zavese “Tvrđava Evropa” danas suočava s najgorom društvenom, političkom i ekonomskom krizom koju je ikada videla.

“Takozvana Istočna Evropa još se seća svoje prošlosti i napuštene komunističke budućnosti. Prošla budućnost je menjana za obećanje panevropske slobode i demokratije, a nekad ‘življena utopija’ za prazni ekran beskrajne tranzicije i političke atmosfere zakasnelosti i nedoraslosti. Diskursi o istočnoevropskoj umetnosti najčešće se konstituišu oko formule ‘umetnost unatoč totalitarizmu i represiji’ koja nemo implicira ideološki postulat da je zapadnoevropska umetnost bila izraz slobodnih individua”, navedeno je u tekstu povodom izložbe.

Ideja o umetnosti kao transformativnoj društvenoj praksi je intrinzična komunističkom projektu, a korene ima u istorijskim avangardama s početka 20. veka. Bez obzira na brojne razlike među zemljama bivšeg socijalističkog Istoka, one dele stoleće dugo uverenje o neodvojivosti umetnosti i političko-emancipatorske imaginacije. Upravo tu međusobnu uslovljenost želi da istraži izložba “Moving Forwards, Counting Backwards”, koja apeluje na ponovno promišljanje ideja koje su zacrtale horizont 20. veka.

Partisan Songspiel, instalacija Chto Delat? i Vladana Jeremića

Budući da predstavljeni umetnici vuku poreklom uglavnom iz socijalističkih zemalja, njihovi radovi, prema navodima kustoskinja, mogu dati odgovor na pitanje da li nas je istorija doista izneverila.

Njihove prakse istražuju potencijal za stvaranje novog političkog imaginarijuma zasnovanog na ranim univerzalističkim idejama internacionalizma, jednakosti, solidarnosti i slobode. U pitanju su radovi koji, kako je istaknuto, ispituju nestabilne temporalnosti prošlih emancipacijskih događaja i ponovno aktiviraju one delove prošlosti koji su danas zaboravljeni ili potisnuti unutar dominantnih diskursa. Izložba predstavlja splet ideje istorijskog napretka sa umetničkim i intelektualnim avangardističkim tradicijama i njihovim odjecima u sadašnjosti. Veza ideologije, oblika, prevoda i vremena, isprepletana je s narativima o kolektivnom pamćenju i kolektivnom zaboravljanju, kao i našoj sposobnosti da zamislimo zajedničku budućnost i budućnost zajedničkog.

Pojedini učesnici izložbe, koji su umetničke prakse započeli još 60-ih i 70-ih godina 20. veka, bave se nasleđem istorijskih avangardi kroz njihovu dekonstrukciju ili osnaživanje, obećavajući umetnost koja može da transformiše društvo. Na drugoj strani, umetnici mlade generacije, pozivaju se na prakse i ideje 60-ih i 70-ih kako bi pronašli potencijal za spoj umetnosti i života u neoliberalnoj sadašnjosti, odnosno izgradili nove utopije na ruinama prošlih. Drugi istražuju pitanje zajednice i kolektiviteta, bilo testiranjem ideje o mogućnosti kolektivne akcije, bilo ispitivanjem snage aktivizma i samoorganizovanih mreža u sadašnjosti. Grupa radova na izložbi evocira odnose, sećanja i mnogo ličnije interpretacije društvenih događaja u prošlosti, i traumatičnih i emancipatorskih.

Izložba u **MUAC-u** otvorena je do 25. marta, a realizovana je u saradnji **Antonije Majače** i **Ivane Bago** s kustoskinjom **Alejandrom Labastidom**.

MUAC (Contemporary Art University Museum) je najveća javna institucija savremene umetnosti u Meksiku, čiju je zgradu projektovao arhitekta Teodoro Gonzales de Leon. Prostire se na površini od oko 14.000 kvadratnih metara, od kojih je oko 3.300 kvadrata izlagačkog prostora.

(SEEcult.org)

2011.

Virtuelna izložba Jeremić-Redle

Fri, 11/25/2011 - 10:31.

Umetnici Vladan Jeremić i Rena Redle, koji rade na zajedničkim projektima od 2002. godine, predstaviće se 28. novembra u Galeriji Izložbenog paviljona u Tvrđavi u Nišu.

U okviru projekta "Virtuelne izložbe", Jeremić i Rena Redle prezentovaće radove nastale ove godine u Beogradu i za vreme umetničkih rezidencija na kojima su boravili u Moldaviji, Finskoj i Norveškoj 2010/2011.

Baratajući savremenim medijima kao što su kolažne digitalne slike i video, u formi umetničkih instalacija, umetnici će prikazati i objasniti metode korišćenja tih tehnika i dalje distribucije umetničke produkcije u javnim i medijskim sferama savremenog društva.

Program organizuje Centar za empirijske studije kulture jugoistočne Evrope, u saradnji sa Galerijom za savremenu likovnu umetnost u Nišu.

Projekat "Virtuelne izložbe" finansijski su podržali Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva Srbije, Fond za otvoreno društvo i Asocijacija Nezavisna kulturna scena Srbije.

Jeremić i Rena Redle rade na zajedničkim projektima od 2002. godine, detektujući, istraživajući i komentarišući stanja u različitim socijalnim okvirima.

Koristeći umetnost kao jedan od mogućih formata za radikalnu kritiku - kroz javnu poziciju u raznim poljima društvenog aktivizma, Rena Raedle i Jeremić izlagali su i prezentovali radove na brojnim izlozbama, festivalima i konferencijama u zemlji i svetu.

Više o njihovom radu na <http://raedle-jeremic.modukit.com> i <http://birobeograd.info> (SEEcult.org)

Umetnici u protestu studenata

Thu, 10/27/2011 - 09:09.

**ART
WORKERS
WON'T
KISS
ASS**

Internacionalni umetnici i umetnice, radnici i radnice u kulturi iz Beograda, Kopenhagena, SAD, Argentine i Čilea, daće 28. oktobra podršku studentskim protestima i tekućoj blokadi Univerziteta u Beogradu akcijom "PRO-TEST".

Deo planiranih programa iz Kulturnog centra Rex i Oktobarskog salona biće time premešten na Filozofski fakultet 28. oktobra u 16 sati, kao čin solidarnosti s beogradskim studentima, a radi razmene iskustva, ideja i alata za direktnu akciju, najavili su organizatori.

U akciji učestvuju umetnici Loreto Garin Guzman i Federiko Sukerfeld (Federico Zukerfeld), jedni od osnivača grupe Etcetera, koja izlaže na 52. Oktobarskom salonu, zatim Vladan Jeremić i Rena Raedle (Biro Beograd), umetnik i pisac Bret Blum (Brett Bloom) iz SAD (Privremene usluge), te Jelena Vesić i Vladimir Jerić Vlidi, koji će govoriti o reprezentaciji protesta i upotrebi umetničkih potencijala, alatki i iskustava za strategije realizacije protesta, proizvodnju akcija, intervencija i društvenih promena.

Biće diskutovani neki od relevantnih video-radova i primera umetničkih akcija u kontekstu međunarodnih protesta u Latinskoj Americi, pre nekoliko godina, ili sada u akciji "Okupirajmo Vol Strit" (Occupy Wall Street).

Studenti Filozofskog i Filološkog fakulteta blokiraju već nekoliko dana rad tih ustanova tražeći smanjenje školarine i povoljnije uslove upisa.

U toku su i pregovori sa rukovodstvima fakulteta, odnosno s Ministarstvom prosvete Srbije.

*Foto: Bret Blum, Privremene usluge

(SEEcult.org)

Zaglavljani u tuđem snu

Wed, 10/19/2011 - 17:08.

**Ako si zaglavljen/a u tuđem snu,
najebao/la si!**

Međunarodna izložba “**Ako si zaglavljen/a u tuđem snu, najebao/la si!**” biće otvorena 26. oktobra u Ljubljani u okviru konferencije “**Cross Border Experience**” (Prekogranično iskustvo), a predstavlja radove umetnika sa prostora bivše Jugoslavije i Turske koji reaguju na zamišljene i stvarne (zlo)upotrebe Balkana u kontekstu proširenja Evropske unije.

Na izložbi učestvuju: **Milijana Babić, Nemanja Cvijanović, Igor Grubić i Kristina Leko** iz Hrvatske, **Lana Cmajčanin i Damir Nikšić** iz Bosne i Hercegovine, **Biljana Garvanlieva** iz Makedonije, **Gözde Ilkin** iz Turske, **Alban Muja** sa Kosova, **Sebastjan Leban i Staš Kleindienst** iz Slovenije, **Ivana Marjanović i Eduard Freudmann** (Srbija/Austrija), **Ozana Brković** iz Crne Gore, **Enisa Cenaliaj** iz Albanije i **Rena Rädle i Vladan Jeremić** (Srbija/Nemačka), čijim će predavanjem o politici i umetnosti izložba i biti otvorena u Galeriji Škuc.

Izložba je naslovljena citatom francuskog filozofa **Žila Deleza** (Gilles Deleuze), koji je već korišćen za opis stanja stvari na Balkanu, pa je slovenački filozof i teoretičar **Slavoj Žižek** na istu tvrdnju odgovorio da “svaka država treba svoj Balkan”.

Prema navodima kustoskinje **Katje Kobolt**, Balkan funkcioniše kao ideološki simptom sa ciljem istiskivanja društvenih antagonizama. U zamišljenoj kartografiji Evrope, Balkan, kao i u velikoj meri Turska, funkcionišu kao otelovljenje svojevrsne prepreke, onemogućavajući ostvarenje sna evropskog stanovništva kao zatvorenog i homogenog totaliteta.

Međutim, umetnice i umetnici na izložbi “Ako si zaglavljen/a u tuđem snu, najebao/la si”, od kojih svi dolaze iz regije Balkana ili Turske, ne samo da reaguju na tu kako zamišljenu, tako i stvarnu (geo-, bio- i socio-političku kao i ekonomsku)

(zlo)upotrebu Balkana, nego se i "identifikuju sa simptomom" i kao takvi funkcionišu prema kritici te ideologije.

Damir Nikšić i **Nemanja Cvijanović** tako podsećaju da je većina stanovništva Balkana do vodila bitku sa restriktivnim migracionim politikama Evropske unije. Nadalje, čak iako trenutno ljudi Balkana (sa izuzetkom Turske i Kosova) mogu putovati u Evropsku uniju bez viza, stanovnici i stanovnice takozvanog drugog i trećeg sveta dobrodošli su pretežno i ekskluzivno u imigracione centre sa ciljem da se od istih države podalje.

"Evropski san" predočen je Balkanu najvećim delom kroz ideju "slobodnog tržišta", koje je dotična društva transferisalo u naizgled beskonačnu tranziciju, gde nekolicina dobija sve, a ostali/e ostaju bez ičega. **Milijana Babić, Ozana Brković, Enisa Cenaliaj, Biljana Garvanlieva** i **Kristina Leko** svojim radovima poentiraju prema različitim aspektima novoustanovljenog ekonomskog poretka, koji je predstavio siromaštvo i uticao na rodne odnose i ostale aspekte društvenog tkiva.

Društveni, politički i ekonomski procesi promene takođe su uticali na topografije gradova ili imenovanje tradicija; bilo to kroz predstavljanje novih (među)narodnih heroja i nastalih promena u vlastitim ili imenima ulica (**Alban Muja**), ili kroz etničku gentrifikaciju (**Ivana Marjanović** i **Eduard Freudmann, Rena Rädle** i **Vladan Jeremić**).

Sebastjan Leban i **Staš Kleindienst** prelaze preko humanitarne fasade prisustva međunarodne zajednice na Kosovu, a na putu su savremenih (post)kolonijalnih strategija.

Opšte je poznato da je put za pakao popločan dobrim namerama. Poslednjih 16 godina međunarodna intervencija na Balkanu zvana Dejtonski sporazum kompletirala je etničku podelu Bosne i Hercegovine. **Lana Čmajčanin** nudi ironičnu mogućnost kreiranja odgovarajućeg modela Bosne i Hercegovine, prema vlastitom značenju, željama i potrebama.

Turski umetnik **Gözde Ilkin** svojim radom "Kohezijski fond" čini san evropske unifikacije opipljivim, a sa ostalim radovima izložbe time podseća ne samo na fetišoidnu prirodu evropske unifikacije, već i na to da ona može biti podnošljiva za ljude koji ne pripadaju centru samo ukoliko imaju pravo da kritički sarađuju i odlučuju u procesu unifikacije.

A poznato je i da su u Sloveniji bilo koji komentar ili kritika procesa evropske integracije bivali odmah diskreditovani, i to ne samo kao simptomi EU skepticizma, nego i kao odbacivanje demokratije.

Umetnici i umetnice na izložbi "Ako si zaglavljen/a u tuđem snu, najebao/la si" shvataju demokratiju ozbiljno i još jednom podsećaju da je umetnost danas jedno od retkih mesta gde se politika odvija valjano (politics proper). Time ističu, kako je navela Katja Kobolt, i da je samo putem umetničkog izražaja moguće dati glas traumi našeg vremena koje tako manijakalno pokušavamo pokriti rečju - rat.

Zatvaranjem izložbe, **Lana Čmajčanin** i **Igor Grubić** uradiće upravo to - vikanjem tišine.

Izložba je organizovana u okviru konferencije "Cross Border Experience" Mirovnog instituta Ljubljana, koja će biti održana od 25. do 30. oktobra.

Transnacionalna i transdisciplinarna konferencija trebalo bi da predstavi nove teorijske, aktivističke i umetničke pozicije prema EU, procesu proširenja EU i njegovim posledicama, kao i da podstakne ponovno promišljanje uloge EU u regionu jugoistočne Evrope i u Turskoj u daljem procesu evropske integracije.

Projekat "Cross Border Experience", inače, podržava Evropska komisija.

Sajt projekta, odnosno konferencije je www.crossborderexperience.org, a program se **Kalendaru** Portala za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org.

(SEEcult.org)

Ispod mosta - Helsinki

Mon, 09/26/2011 - 17:15.

Javna rasprava o socijalno-stambenim projektima za Rome i druge evropske emigrante "Stambeni program / Ispod mosta - Helsinki", u kojoj će učestvovati predstavnici romskih zajednica iz Finske i sa Balkana, kao i arhitekta, teoretičari i umetnici, biće održana 27. i 28. septembra u Umetničkom muzeju Ateneum u Helsinkiju.

Jedan od ciljeva diskusije jeste da ponudi konkretne koncepte za razvoj održivih stambenih opcija za romske prekarne radnike, odnosno nacrt sveobuhvatnog koncepta za razvoj komunalnih stanova za sve prekarne radnike u najvećim gradovima EU.

Biće reči o položaju Roma i drugih emigranata u Finskoj i Evropi, kao i o nasleđu koje su nam ostavili socijalni stambeni projekti iz 20. veka.

Učesnici rasprave će razmotriti nasleđe socijalnog i radničkog stanovanja, kao i nasleđe modernističkog urbanog planiranja u Finskoj.

U diskusiji će učestvovati političari - Miranda Vuolasranta, potpredsednica Evropskog foruma Roma, romski aktivista Dejan Marković, poslanica finskog parlamenta Silvia Modig i socijaldemokrata Thomas Wallgren, član Gradskog saveta Helsinkija.

Diskusija je otvorena za publiku, a od najavljenih umetnika u razgovoru će učestvovati i Lidija Mirković (Nemačka), pisac Roman Schatz (Finska), dramski pisac Damian Le Bas (Velika Britanija) i umentica i aktivistkinja Rena Rädle (Srbija).

Među pozvanim arhitektama iz Finske su i Vladimir Tomevski i Panu Lehtovuori.

Moderator diskusije je Vladan Jeremić, autor projekta "Ispod mosta - Helsinki", a organizovana je kao deo projekta na kojem je taj umetnik, kurator i kulturni radnik iz Beograda radio za vreme radnog boravka u Helsinkiju, pod pokroviteljstvom Helsinškog međunarodnog umetničkog programa (Helsinki International Artist Programme - HIAP) tokom 2011.

Diskusija "Stambeni program/ Ispod mosta - Helsinki" organizovana je kao deo projekta "Prelaženje puteva" (Paths Crossing), podržanog od Fonda za obrazovanje i kulturu pri Evropskoj Komisiji, u koordinaciji sa HIAP-om.

(SEEcult.org)

Ja više nikada ... o ratu

Thu, 09/15/2011 - 17:03.

Izložba “Ja više nikada neću pričati o ratu” u stokholmskom **Färgfabriken**u, čiji je kustos **Vladan Jeremić**, predstavlja radove umetnika sa Balkana i iz Rusije fokusirane na stanje ljudske psihe, socijalne analize i svedočanstva o traumama u vezi s poslednjim ratovima i nasiljem u zemljama sa prostora bivše Jugoslavije.

Na izložbi učestvuju **Marina Abramović, Lana Čmajčanin, Chto Delat?, Igor Grubić, Živko Grozdanić Gera, Adela Jušić, Nikolay Oleynikov, Shadow Museum, Alma Suljević i Jaroslav Supek**, a biće otvorena 17. septembra uz razgovor s Jeremićem i umetnicima.

Prema navodima Jeremića, radovi umetnika i umetnica iz Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore, Hrvatske i Rusije, obeleženi su složenim posleratnim procesima koji su se odvijali u tim društvima i kritički se suočavaju s njihovom prošlošću i kolektivnim ratnim traumama.

Reakcije na psihološku traumu mogu biti ćutanje i zaborav - kako na ličnom, tako i na društvenom planu. Od umetnika/ca se očekuje da pronađu jezik koji bi izrazio kolektivne traume; ali, prikazivanje traumatičnih iskustava kao takvih može biti problematično. Ono često naginje patetici, egzotizmu, patologiziranju ili senzacionalizmu.

Izložba “Ja više nikada neću pričati o ratu” pokušava da odgovori na pitanje **da li umetnost može da pronađe politički jezik** kojim bi se izrazila ratna i posleratna iskustva i koji bi lično iskustvo mogli povezati sa stanjem u društvu.

Naslov izložbe pozajmljen je iz video performansa “*Ja više nikada neću pričati o ratu*” sarajevskih umetnica **Adele Jušić** i **Lane Čmajčanin** koje su za poslednji zvučni rad “*Priče za laku noć*” (Bedtime Stories) sakupile priče iz svakodnevnog života tokom 1.395 dana duge opsade Sarajeva, kada su ljudi tražili sklonište od artiljerijskih granata u podrumima stambenih zgrada.

Video “*Žena sa svećom*” **Lane Čmajčanin** i **Igora Grubića** prikazuje ženu koja sedi pokraj prozora u jednom nepomičnom kadru. Vertikalna kompozicija tog videa sa kjaroskuro efektom i zvukovima jutra, te prirode koje se budi, naglašava kontrast sveće koja se gasi i trenutak, tako teško prenosiv rađanje novog svitanja.

Grubić učestvuje i radom “*Priča sa Istočne strane*” (East Side Story) koji se bavi pitanjem prava seksualnih manjina u društvima koja nasilno reaguju na svako ispoljavanje različitosti, a inspirisana je neuspelim pokušajima održavanja gej parada u Beogradu i Zagrebu tokom poslednje decenije.

Performansom “*Svete ratnice*” (Holy Warriress), **Alma Suljević**, jedna od najradikalnijih bosanskih umetnica, upućuje direktan izazov islamofobiji zapadnih društava i podseća na posledice tog neprijateljskog stava, kao svedokinja balkanskih ratova i genocida nad bosanskim Muslimanima.

Muzej u senci (Shadow Museum) predstavlja performans “*Spavao sam ispod fotografija ubijenih u ratovima u bivšoj Jugoslaviji*” umetnika Jaroslava Supeka (1952–2009) i instalaciju “*Meteorska kiša*” (Meteorite Rain) **Živka Grozdanića Gere**. Grozdanićev rad parafraza je na skulpturu “*La nona ora*” Mauricija Katelana (Maurizio Cattelano), samo što je, umesto pape, na zemlju oboren srpski patrijarh Pavle.

Slavna umetnica **Marina Abramović** učestvuje jednim od svojih najradikalnijih ranih performansa - radom “*Ritam 2*” iz 1974. godine, kada je ispred publike okupljene u Galeriji za savremenu umetnost u Zagrebu uzela lekove koji se prepisuju u slučajevima katatonije, kao i one namenjene agresivnim i depresivnim osobama.

Moskovski umetnik **Nikolaj Olejnikov** na svom poslednjem muralu “*Godine Kraljice Kostolomke*” (The Years of the Bonecrusher Queen) razvija celu menažeriju situacija i slika povezanih sa istorijskom hronologijom ratnih zbivanja u bivšoj Jugoslaviji, te mračnu ulogu internacionalaca u celokupnom sukobu.

Film “*Partizanski igrokaz: Beogradska priča*” (Partisan Songspiel: Belgrade Story), drugi je u seriji igrokaza (songspiel) ruskog umetničkog kolektiva **Čto Delat?** Smešten je u napuštenu fabriku iz XIX veka, film se bavi aktuelnim zbivanjima u Srbiji, tokom 2009. godine, i razvija ih u širi igrokaz o tlačiteljima i potlačenima.

Izložbu prati i katalog koji, pored uvodnog teksta **Jeremića** i **Rene Rädle**, sadrži i eseje **Cecilie Sjöholm**, profesorke estetike na Univerzitetu Södertörn u Švedskoj,

zatim teoretičara **Sezgina Boynika**, doktorskog kandidata na Univerzitetu Jyväskylä u Finskoj, i teoretičara **Šefika Tatlića**, magistra žurnalistike sa Fakulteta političkih nauka u Sarajevu.

Izložba “Ja više nikada neću pričati o ratu” prva je u nizu u okviru dugoročnog projekta “**Psihoze**” (Psychosis) Centra za umetnost i arhitekturu Färgfabriken, koji tom postavkom i otvara jesenju sezonu.

Projekat “Psihoze” pokušava da osvetli ljudsku psihu u raznim ekstremnim stanjima, kako na ličnom, tako i na kolektivnom planu. Bavi se fenomenima kao što su politički ekstremizam, alternativne društvene strukture i ljudska percepcija. Färgfabriken istražuje kako se ti fenomeni izražavaju i tumače u umetnosti, književnosti i nauci.

U seriji događaja, Färgfabriken će se baviti raznim aspektima glavne teme tog projekta.

Počev od izložbe “Ja više nikada neću pričati o ratu”, Färgfabriken će, u saradnji s Jeremićem, istraživati odnos individualne psihe i društva.

Jeremić (1975) živi i radi u Beogradu, a u kuratorskoj i umetničkoj praksi istražuje tačke preseka savremenog umetničkog i političkog aktivizma. Radi sa **Renom Rädle u umetničkom duetu**. Njih dvoje su i osnivači **Biroa Beograd**, udruženja koje pruža platformu za kritičke prakse koje sežu dalje od konvencionalnih formi savremene umetnosti, kao i za kulturna i socijalna istraživanja i razne oblike aktivizma.

Jeremić je bio i urednik galerije Doma omladine Beograda 2008-2009. Bio je kustos više od 30 izložbi priređenih u lokalnom i međunarodnom kontekstu.

Jedan je od inicijatora projekta “Call the Witness: 2nd Roma Pavilion” na 54. Bijenalu u Veneciji.

Izložba “Ja više nikada neću pričati o ratu” biće otvorena u Färgfabrikenu do 19. novembra.

(SEECult.org)

Zahvalni umetnici

Sun, 06/12/2011 - 12:26.

Otkrivanje **spomenika prvom predsedniku nezavisnog Azerbejdžana Hejdaru Alijevu** u Tašmajdanskom parku izazvalo je i performativne umetničke akcije grupe beogradskih umetnika, koji su reagovali tim povodom i protekle zime, izvevši “**performanse zahvalnosti**” povodom donacije Azerbejdžana za obnovu Taša.

Umetnik **Saša Stojanović** izveo je 11. juna popodne performativnu umetničku akciju “**Danas**”, reagujući na svečano otkrivanje spomenika **Hejdaru Alijevu**, ocu sadašnjeg predsednika Azerbejdžana **Ilhama Alijeva**.

Koristeći dnevne novine “Danas” (broj koji je izašao na dan otkrivanja spomenika Alijevu, u kojem se nalazio i doniran podlistak o demokratskom Azerbejdžanu i prijateljskim vezama sa demokratskom Srbijom), Stojanović je intervenisao direktno, pozicionirajući to izdanje “Danasa” u prostorni odnos sa novim tašmajdanskim spomenikom, koji su 8. juna svečano otkrili Ilham Alijev i predsednik Srbije Boris Tadić.

“Danas” je poznat kao dnevna novina koja je 90-ih godina bila kritična prema vlasti Slobodana Miloševića, dok danas, kako ukazuje Stojanović, “praktično funkcioniše kao oglasna tabla plaćenih suplemenata neoliberalnih ideologija promovišući ideju slobodnog tržišta”.

Stojanović je tokom akcije pocepao primerak "Danasa" ispred spomenika Alijeva, poentirajući specifičnom vrstom umetničkog protesta.

Kao odgovor na novi seting u Tašmajdanskom parku, samo nekoliko sati nakon ceremonije svečanog otkrivanja spomenika Alijevu, izvedena je i spontana umetnička performativna akcija "**Degustacija**".

Umetnička inicijativa "**Svetska komunalna baština**" izvršila je sa prijateljima spontanu "degustaciju" - u znak zahvalnosti Azerbejdžanu.

Osim spomenika Alijevu, u rekonstruisanom Tašu otkriven je i spomenik srpskom piscu Miloradu Paviću. Dvojica predsednika istakla su tada uverenje u nastavak saradnje dve zemlje i posadila nedaleko od spomenika “drvo prijateljstva”.

Azerbejdžan ima praksu da donira sredstva za obnavljanje parkova drugih država, u kojima se podižu i spomenici prvom predsedniku te zemlje nakon sticanja nezavisnosti. Sličnu donaciju dobio je i Novi Sad, a prethodno još neki evropski gradovi.

Obnavljanje Tašmajdanskog parka izazvalo je reakcije grupe umetnika i krajem prošle godine, kada je inicijativa “Svetska komunalna baština” izvela “**performans zahvalnosti**”, reagujući na koncept “promotivne zadužbine” donatora.

Istom prilikom je i umetnik Saša Stojanović izveo performans “**Hvala za naftu**”, kojim demistifikuje moć petrolejskih korporacija i interesnih ekonomskih krugova. Performans se sastojao od svečanog otkrivanja privremenog spomenika u Tašmajdanskom parku, kojim je Stojanović skrenuo pažnju da nafta i dalje igra veoma važnu ulogu u današnjem svetu, iako je, kao dominantni energetske resurs prošlog veka, pri kraju planetarnih rezervi i uprkos tome što se većina država okreće novim energetske konceptima.

Azerbejdžan je, inače, ovih dana skrenuo pažnju svetske javnosti **cenzurom dva rada na 54. Bijenalu umetnosti u Veneciji**.

Vlasti Azerbejdžana odlučile su da uklone skulpture “**Waiting Bride**” i “**Black Stone**” umetnice **Aidan Salakhove**, smatrajući ih previše kontroverznim i uvredljivim u odnosu na islam.

Skulptura “**Waiting Bride**” predstavlja ženu u potpunosti pokrivenu crnim velom - od glave do pete, kojoj se samo vide šake, dok rad “**Black Stone**” sadrži kamen sličan istoimenoj relikviji u Meki, ali u mermernom okviru koji je u obliku vagine.

Ti radovi uklonjeni su nakon što je predsednik Azerbejdžana posetio izložbu “**Relational, to Baku**” u **nacionalnom paviljonu** u jednoj od palata na Grande kanalu. Alijev je navodno izrazio zabrinutost zbog načina na koji se radovi Salakhove odnose prema islamu i kako predstavljaju Azerbejdžan.

Kustoskinja azerbejdžanskog paviljona **Beral Madra** navela je u saopštenju da su radovi Salakhove uklonjeni po nalogu Ministarstva kulture, koje je ocenilo da su previše kontroverzni.

Beral Madra je izjavila i da je reč o pogrešnom tumačenju radova bilo od nadležnih vlasti ili njihovih savetnika, a ocenila je i da će cenzura naneti veću štetu zemlju nego što bi to eventualno učinile sporne skulpture. Prema njenim rečima, nije mogla u to da ubedi vlasti, a u gotovo 30-godišnjoj karijeri nikada nije doživela sličnu vrstu konflikta. (SEEcult.org)

Konteksti nastanka fašizma

Thu, 05/19/2011 - 13:29.

Projekat "Poseta Starom sajmištu", započet medijskim istraživanjem i pokretanjem sajta Starosajmiste.info, odvijaće se tokom 2011. godine i kroz tri jednodnevna "seminara za svakoga", a prvi - Konteksti nastanka fašizma", biće održan 21. maja u Kulturnom centru Rex.

Seminari su zamišljeni kao javni debatni edukativni događaji koji će kroz prezentacije i diskusije obrađivati: opšte i specifične uslove nastanka fašističkih ideologija i za njih vezanih političkih i represivnih praksi (Konteksti), zatim manifestacije i učinke razvijenog fašizma sa posebnim naglaskom na ulogu i funkciju koncentracionih logora u fašističkoj organizaciji društva i ekonomije (Fakti, početak jula) i pristupe faktografiji i razumevanju događanja u vezi sa Drugim svetskim ratom na teritoriji Srbije i bivše Jugoslavije i posebno u vezi sa postojanjem i delovanjem koncentracionih logora (Čitanja, oktobar).

Na prvom seminaru biće obrađene osnovne kontekstualne karakteristike nastanka i razvoja fašističke/ih ideologije/a, kao i nastanka koncentracionih logora, kao manifestacija i oslonaca tih ideologija i njima podređenih ekonomskih i političkih sistema.

Smatrajući da se potresna istorijska faktografija u vezi sa osnivanjem i radom koncentracionog logora na Starom sajmištu i koncentracionih logora uopšte, može najbolje razumeti i pamtiti ukoliko se razumeju i pamte okolnosti i zakonitosti nastanka i razvoja ideologija koje su takve logore uspostavile kao normalizovani deo svoje političke prakse, prvi seminar biće posvećen boljem razumevanju uslova za društveno-istorijski razvoj fašističke ideologije i političke hegemonije razvijenog fašizma.

Prema mišljenju autora projekta, ostorijska i sociološka nauka postigle su u istraživanjima fašizma i fašističkih pokreta rezultate koje treba neprekidno stavljati na uvid najširoj javnosti, a seminar je upravo tome i namenjen - javnoj prezentaciji i diseminaciji postojećih naučnih saznanja, na način koji je pristupačan i potreban svakoj odrastajućoj ili odrasloj osobi.

Cilj prvog seminara je da se kroz definisanje i diskutovanje tipskih uslova, situacija i okolnosti, zajednički prepoznaju one opšte zakonitosti nastanka i razvoja fašističkih pokreta i sistema koje bi - uprkos očiglednim manjkavostima obrazovnog sistema, revizionistički nastrojenog vladajućeg političkog diskursa, poslušnih medija i površnosti i pasivnosti javnog mnjenja - trebalo da se postuliraju kao kategorije opšte političke kulture.

U osnovnim crtama biće predstavljene i diskutovane ekonomske, političke, sociološke, kulturne, ideološke, istorijske i druge specifičnosti konteksta nastanka fašizma/fašizama.

Predavačice i predavači biće: istoričarke Olga Manojlović Pintar, (Institut za noviju istoriju) i Vesna Aleksić (vanredni profesor na Fakultetu za međunarodnu ekonomiju), sociolog Ilija Malović (XIII gimnazija), politikolog Dragomir Olujić, Dušan Grlja i istoričarka umetnosti Vesna Adić.

Kao prijateljice i prijatelji seminara, Eta Najfeld, lekarka i učesnica NOB, će svedočiti o iskustvu života i preživljavanja u fašističkom okruženju i sistemu, Goran Despotović (Savez antifašista) će komentarisati ulogu i ponašanje prosečnog "malog čoveka" tj. anonimnog pojedinca/pojedinke u datim kontekstualnim okolnostima, a Marko Miletić i Vida Knežević iz Kontekst kolektiva pokušaću da, na osnovu drugih izlaganja, dodatno komentarišu savremeni ideološki i politički kontekst, koji može da pogoduje razvoju fašistoidnih ideja, posebno u sferi kulture.

Svi zainteresovani su pozvani da na seminar povedu osobu koja je važna za njihovo razumevanje Drugog svetskog rata ili sa kojom su imali priliku da raspravljaju o savremenom fašizmu.

Seminar je namenjen najširoj publici, a više informacija, kao i prijava za učešće, može se obaviti putem adrese starosajmiste.info@gmail.com.

Projekat "Poseta Starom sajmištu - Kriterijumi i merila sećanja" odvijaće se tokom 2011. godine i kroz promociju i nadgradnju sajta starosajmiste.info.

Inicijatori i koordinatori projekta su Nebojša Milikić i Rena Raedle, a asistentkinja na projektu je Olivera Randić.

Organizator i producent je Kulturni centar Rex / Fond B92, a projekat se realizuje uz pomoć Kancelarije za Jugoistočnu Evropu Fondacije Roza Luksemburg i Ministarstva kulture Srbije.

(SEEcult.org)

Ekspedicija Inex-film, II deo

Fri, 05/13/2011 - 16:04.

Sudbina propale fabrike koštane srži "Glutin" u Padinskoj skeli, koja je privatizovana 2003. godine, a od 2005. ne radi, jedna je od tema nastavka "Ekspedicije Inex-film" - samoorganizovane kolektivne akcije upotrebe društvene svojine, koja će biti održana 14. maja u napuštenoj zgradi "Inex-filma" na Paliluli.

U organizaciji **Kontekst** kolektiva, biće prikazan video rad "Glutin" Vladimira Bjeličića i fotografije Jovane Četković, uz razgovor posle projekcije.

Fabrika "Glutin" zvanično je zatvorena po nalogu veterinarske inspekcije, usled bojazni da bi organski otpad mogao izazvati manju ekološku katastrofu. Radnicima nisu isplaćene plate, oni štrajkuju glađu, mehanizacija je korodirala... Krug fabrike ubrzo je postao nekontrolisana deponija životinjskih leševa.

Prema navodima Bjeličića, video rad "Glutin" nastao je spontano, nakon saznanja o problemu te napuštene, devastirane fabrike sa gomilama životinjskih leševa u svom krugu, koja je samo metaforična slika, poetična i groteskna, koja na najbolji mogući način prikazuje svu gorčinu realnosti.

Zastrašujuće i fascinatne, hrpe životinjskih ostataka su autentičan memento mori. One ocrtavaju prolaznost ljudskog, ujedno i radnog veka. Prizori deponije kostiju podsećaju na prizore koncentracionih logora; utisak jeze nameće pitanje da li je životinjski život manje vredan od radničkog. Postoji li razlika između trupla čoveka i trupla životinje?, naveo je Bjeličić.

Projekcija video rada "Glutin" organizovana je u okviru projekta "**Borba za autonomni prostor**".

Osim tog video rada, u drugoj kolektivnoj akciji upotrebe napuštene zgrade Inex-filma biće predstavljeno još nekoliko programa, uz DJ setove.

Najavljeno je i oslikavanje hodnika napuštene zgrade, u organizaciji Udruženja **Kurs**.

Udruženje Kurs pokreće projekat "8 zidova" koji podrazumeva oslikavanje i transformaciju hodnika na prvom spratu zgrade Inex-filma u galeriju zidnih slika. Postavka na zidovima će se periodično menjati, a svaki put će biti prezentovano osam umetnika na osam zidova. Ovom prilikom radove izlažu/izvode: Veljko

Marković, Goran Komenov, Jovana Vasić, Marija Ratković, Miloš Miletić, Mirjana Radovanović, Nemanja Nikolić, Nina Ivanović.

Biće otvorena i izložba Kalendara strip praznika i praznoverja (maj 2011 - maj 2012), u organizaciji Šlic strip radionice, kao i izložba fotografija transformacije Tašmajdanskog parka "Azermajdan", u organizaciji SHA.

U nastavku akcije "Inex-film", biće predstavljeni i printovi "Poslednjih mesec i po sa mojom novom devojkom Jašikom" Andreja Fileva ([BelgradeRaw](#)).

Svi izloženi printovi postaće deo samizdat albuma fotografija, koji će biti ponuđen na prodaju putem interneta nakon izložbe.

Takođe, biće predstavljen drugi Mikro festival amaterskog filma "Film u boci" - projekcijom filmova sa prethodnog izdanja, u organizaciji [MikroArta](#).

Drugi Mikro festival biće održan 20. i 21. maja u bašti DubKlub-a (Dubljanska 69), na otvorenom. MikroArt promovise kratke amaterske, art i trash filmove, kako profesionalaca, tako i amatera. Ovogodišnji off program, u saradnji sa udruženjem Ekocentrik, baviće se temom ekologije i zaštite životne sredine.

U DJ programu akcije "Ekspedicija Inex-film" nastupiće Igor Veljković, Chicha Rita, Chakal, Stevica, Ispred dragstora sound system i Ivan Zupanc.

Inex- film je, inače, bilo društveno kinematografsko preduzeće koje se bavilo filmskom produkcijom i distribucijom, u okviru nekadašnjeg giganta "Inex", jedne od najvećih spoljno-trgovinskih kompanije bivše SFRJ. Danas je zgrada "Inex-filma" u Višnjičkoj ulici napuštena i devastirana, u njoj više nema nikakvih tragova o njenoj istoriji, već se jedino može posmatrati kroz paradigmu o brutalnoj kapitalističkoj tranziciji i privatizaciji poslednjih dvadesetak godina.

Filmovi "Bube u glavi" (1970), "Užička republika" (1974), "Majstori, majstori" (1980), "Čovek sa četiri noge" (1983) ili "Oktoberfest" (1987), samo su neki od naslova u čijoj je produkciji ili distribuciji učestvovao i "Inex-film", a obeležili su epohu jugoslovenskog filma.

Zbog takve simboličke vrednosti koju je prostor Inex-filma imao u okviru kulturne produkcije u jugoslovenskom nasleđu, kao i činjenice da je stvoren kao deo društvene svojine tadašnjeg socijalističkog društva, autori akcije "Ekspedicija Inex-film" smatraju njegovo korišćenje legitimnim činom upotrebe zajedničke infrastrukture za potrebe savremene kolektivne proizvodnje i razmene znanja, kulturnih i aktivističkih sadržaja.

Prva akcija "Ekspedicija Inex-film" održana je krajem aprila, uz izložbu "Svetsko komunalno nasleđe" umetnika i aktivista Rene Readle i Vladana Jeremića, kao i razgovor sa njima u organizaciji Kontekst kolektiva.

"Svetsko komunalno nasleđe" je kampanja koju su pokrenuli Rena Readle i Vladan Jeremić u cilju afirmisanja arhitekture modernizma i kvaliteta stanovanja kakav su pružali prostori iz tog perioda. Fotografije sa prošlog dešavanja u Inex-filmu moguće je videti [OVDE](#) Mapa lokacije zgrade Inex-filma nalazi se [OVDE](#) ([SEEcult.org](#))

Antifa u Nemačkoj nakon 1989.

Mon, 05/16/2011 - 11:22.

Aktivisti antifašističkog pokreta iz Berlina gostuju 16. maja na tribini u Kulturnom centru Rex u Beogradu koja je posvećena antifašizmu u Nemačkoj u poslednjih dvadesetak godina, odnosno od pada Berlinskog zida i ujedinjenja 1989.

Od ujedinjenja Nemačke je prošlo više od dve decenije - period pojačanog fašizma, rasizma i antisemitizma u Nemačkoj, ali i u mnogim drugim evropskim državama. Ovakve okolnosti dovele su do razvijanja antifašističkog otpora, čije je žarište, od 90-ih godina 20. veka, u Berlinu.

Kako se razvio antifašizam nakon 1945. u DDR-u i BRD?, Šta znači antifašizam danas u Nemačkoj, odnosno u Berlinu?, Kako stoji savremena antifašistička politika i praksa? Šta znači "Antifa" kao pokret?, neka su od pitanja na koja će učesnici pokušati da odgovore.

Tribina će biti održana na srpskom i engleskom jeziku, a moderatorka će biti Rena Raedle.

(SEEcult.org)

Pravo na krov nad glavom

Wed, 04/06/2011 - 15:37.

Regionalni centar za manjine i Kulturni centar Rex organizuju 8. aprila, povodom Međunarodnog dana Roma, projekciju filma "Gazela. Privremeno sklonište za 100 do 500 godina", uz razgovor o pravu na stanovanje Roma/kinja, s posebnim osvrtom na prinudna iseljenja.

Kao učesnici razgovora najavljeni su Sian Jones (Amnesty International), Elena Wasylew (Amnesty International), Borka Vasić (Regionalni centar za manjine), Milan Antonijević (Komitet pravnika za ljudska prava) i umetnica Rena Raedle, koautorka filma "Gazela. Privremeno sklonište za 100 do 500 godina".

Ističući da je krov nad glavom ljudsko pravo, organizatori napominju da su izuzetno loši uslovi života u neformalnim romskim naseljima, prinudna iseljenja i rezidencijalna segregiranost naselja, stvarnost za nekoliko stotina hiljada Roma i Romkinja koji žive u gotovo 600 neformalnih naselja u čitavoj Srbiji.

Bez mogućnosti da ostvare jedno od osnovnih prava - pravo na stanovanje (koje uključuje, između ostalog, i zakonom garantovanu sigurnost stambenog statusa, kuće od kvalitetnog materijala i prateću infrastrukturu), onemogućeno im je da žive dostojanstveno i uživaju sva druga prava.

Prema navodima organizatora "Romskog dana" u Rexu, država permanentno krši pravo na stanovanje Roma i Romkinja koji žive u neformalnim naseljima, iako joj to nalažu obaveze koje proističu iz međunarodnih dokumenata koje je ratifikovala.

"U naročito teškom položaju su stanovnici/e naselja koje žive u stalnom strahu od prinudnih iseljenja. Ova iseljenja, koja su najučestalija na teritoriji Beograda, gde se nalazi oko 150 neformalnih naselja, najčešće se dešavaju protiv volje i bez konsultacija sa lokalnim stanovništvom, prate ih uništavanje njihove imovine, i

smeštanje u neadekvatne stambene objekte koje su najčešće geografski segregirane”, naveli su organizatori programa.

U razgovoru će biti reči i o potrebi zakona koji će regulisati stanovanje, a naročito prinudna iseljenja iz perspektive ljudskih prava, kao i načinima odgovora na poteze gradskih vlasti i načinima na koje stanovnici/ce samih naselja mogu biti uključeni u borbu za svoja prava.

Posle razgovora biće prikazan video zapis sa Dečjeg pesničenja, održanog 3. aprila u romskom naselju u Rakovici.

(SEEcult.org)

Poseta Starom sajmištu

Fri, 03/18/2011 - 11:24.

Multimedijalni sajt posvećen Starom Sajmištu, mestu bivšeg nacističkog logora u Beogradu, biće predstavljen 24. marta u Kulturnom centru Rex, u okviru razvojnog projekta koji je posvećen prošlosti, sadašnjosti i budućnosti te zapuštene lokacije.

Prošlost, sadašnjost i budućnost Starog sajmišta bili su tema razgovora i intervjuja koje je vodila grupa mladih istraživača iz Srbije i Nemačke prošlog leta u Beogradu. Sagovornici su bili istoričari, istraživači, današnji stanovnici Starog Sajmišta i predstavnici inicijativa koje zahtevaju adekvatno obeležavanje tog mesta terora i stradanja.

U Rexu će biti predstavljena veb stranica Starosajmiste.info koja je proizašla iz radionice i seminara "Poseta Starom Sajmištu. Nacistički koncentracioni logor Sajmište - dokumentaciono medijsko istraživanje".

Na sajtu će posetioci moći da se upoznaju sa istorijom tog mesta i diskusijama koje se vode u vezi sa raznim postojećim planovima i inicijativama za koncipiranje i uređenje lokacije ili memorijalnog kompleksa.

Interaktivna mapa Starog Sajmišta čini pristupačnim najrazličitije priče o toj lokaciji - o patnjama i stradanjima u koncentracionom logoru, o umetničkom stvaranju u ateljeima, o životu današnjih žitelja i o vizijama za budućnost tog mesta.

Sajt je koncipiran kao proširiva arhiva i nudi resurse za dalje istraživanje.

Inicijatori projekta i urednici sajta su umetnica iz Beograda Rena Redle i novinar i radio reporter Dirk Auer iz Sofije, koji će predstaviti sajt sa učesnicima projekta iz Srbije.

Inicijativa "Poseta Starom Sajmištu" biće dalje vođena kroz seriju javnih događanja u saradnji sa Kulturnim centrom Rex.

Izradu veb stranice pomogla je fondacija Roza Luksemburg (Rosa Luxemburg Stiftung Southeast Europe).

(SEEcult.org)

Ili ste sa nama ili sa turistima

Mon, 02/28/2011 - 00:10.

Umetnice iz Norveške Anite Hilešstad (Anita Hillestad) i Sisel Mutale Berg (Sissel Mutale Bergh) gostuju 28. februara u Kulturnom centru Rex, gde će kroz specijalnu formu performansa i interakcije s publikom predstaviti radove koji su nastali u Oslu, Trondhajmu i Lusaki.

Sisel Mutale Berg je dugo boravila dugo u Zambiji i sa partnerom Kalinosi Mutale razvila rezidencijalni program za umetnike. O sličnostima i razlikama nekadašnje SFRJ i njoj bliske nesvrstane Zambije govori jedan od njenih projekata - "Pimp My Aid Worker" koji predstavlja kritiku fondacijske "humanitarne pomoći" u Africi.

Situacija zavisnosti slabih država u Africi prema moćnima putem humanitarne pomoći danas ima očite paralele sa zemljama bivše Jugoslavije i statusu podređenosti u kome se one nalaze.

Projekat Anite Hilešstad Turrst je simbolična umetničko-turistička tura po Oslou, Trondhajmu i drugim norveškim gradovima, a sastoji se od otkrivanja raznih traumatičnih tačaka proizvedenih posledicama ratne industrije.

Anita Hilešstad i Sisel M Berg kombinuju najrazličitije aspekte izražavanja u kritičkoj umetničkoj praksi.

Pored različitih medija i instalacija, bitna karakteristika njihove umetničke prakse je nesvakidašnja kombinacija savremene umetnosti sa društvenim aktivizmom i performansom.

Putem posebno aranžiranih performansa, projekcije video radova, zvučnih i vizuelnih instalacija, beogradska publika će imati jedinstvenu priliku da stekne uvid u njihovu umetničku praksu.

Njihovo gostovanje, nazvano "Ili ste sa nama ili ste sa turistima", realizovano je u saradnji Kulturnog centra Rex i Biroa Beograd, a moderatori događaja su Vladan Jeremić i Rena Raedle.

(SEEcult.org)

Čija istorija je naša istorija?

Thu, 02/10/2011 - 12:13.

Panel diskusija o ulozi i odgovornost kulturnih institucija kulture u društvu u pokretanju dijaloga o složenim i osjetljivim pitanjima u javnom prostoru biće održana 10. februara u Kulturnom centru Rex, u okviru izložbe “Član 1”, posvećene istoriji homoseksualnosti, biseksualnosti i tranšeksualnosti i ostvarivanju punog smisla Deklaracije UN o ljudskim pravima.

Među učesnicima panela najavljeni su inicijator izložbe “Član 1” Ulf Peteršon, pedagog u Švedskom vojnom muzeju Johanna Våpnargård, direktorka Kulturnog centra Beograda Mia David, direktorka Nacionalnog muzeja nauke u Stokholmu Ann Follin, direktorka Centra za kulturnu dekontaminaciju Borka Pavićević i umetnica Rena Raedle iz Beograda, a moderatorka je Helene Larsson, bivša kuratorka u Nacionalnom istorijskom muzeju Švedske, sada ataše za kulturu švedske ambasade u Beogradu.

Oslanjajući se na koncept izložbe “Član 1”, učesnici panela će pokušati da istraže na koji način različita čitanja naše prošlosti mogu da budu instrumenti u suočavanju sa pojmovima kao što su ljudska prava, rodne uloge i politike identiteta i seksualnosti.

Tim panelom zatvara se izložba “Član 1”, čiji je prateći program obuhvatio predavanja, razgovore, muzičke i scenske nastupe i promocije knjiga.

Izložba je nazvana po članu 1. Deklaracije UN o ljudskim pravima, koji glasi: “Sva ljudska bića rađaju se slobodna i jednaka u dostojanstvu i pravima”.

Osmišljena radi značajne podrške svima koji rade na ostvarivanju punog smisla Deklaracije UN o ljudskim pravima, izložba predstavlja delove kolekcija nekih od vodećih muzeja u Švedskoj (Muzej švedske policije, Muzej švedske armije, Nobelov muzej, Nacionalni muzej nauke i tehnologije, Nacionalni istorijski muzej Švedske) o LGBT istorijatu i odnosu prema savremenoj stvarnosti.

2010.

Performansi zahvalnosti

Tue, 12/28/2010 - 13:12.

Umetnik Saša Stojanović i umetničko-aktivistička inicijativa "Svetska komunalna baština" izveli su 26. i 27. decembra u Tašmajdanskom parku "performanse zahvalnosti" kojima su reagovali na fenomen moći petrolejskih korporacija, odnosno koncept "promotivne zadužbine" donatora.

Stojanović performansom "Hvala za naftu" demistifikuje moć petrolejskih korporacija i interesnih ekonomskih krugova.

Performans se sastojao od svečanog otkrivanja privremenog spomenika u Tašmajdanskom parku, kojim je Stojanović skrenuo pažnju da nafta i dalje igra veoma važnu ulogu u današnjem svetu, iako je, kao dominantni energetske resurs prošlog veka, pri kraju planetarnih rezervi i uprkos tome što se većina država okreće novim energetske konceptima.

Umetnička akcija inicijative "Svetska komunalna baština" odgovor je na transformaciju Tašmajdanskog parka, a bavi se "interkulturalnim dijalogom" dva različita ili možda veoma slična kulturna konteksta, Srbije i Azerbejdžana, preispitujući koncept "promotivne zadužbine" donatora.

Obnova Tašmajdanskog parka trebalo bi da bude završena do 15. aprila 2011. godine, a prema navodima "Politike", suma koja je potrebna za projekte i radove koje izvodi srpska strana iznosi dva miliona evra sa PDV-om. S obzirom da Vlada Azerbejdžana daje donaciju, predstavnici te zemlje izrazili su molbu da u parku bude podignut spomenik prvom predsedniku nezavisne države Azerbejdžana Hajdaru Alijevu.

"Svetska komunalna baština" je inicijativa umetnika i umetnica koja daje podršku javnim prostorima nastalih u okviru modernističkog urbanizma i drugih urbanih celina, kao nevladinske komunalne baštine.

Stojanovićev rad zasnovan je na afirmaciji politike ljubavi i komunikacije, kao i kritičkog i autorefleksnog odnosa prema životu, društvenoj stvarnosti i institucijama. Istražuje koncept permanentnog performansa kao politike života, u kojem različite umetničke aktivnosti (slikarstvo, dizajn) čine segment koji se ne može posmatrati odvojeno od celokupnog rada.

Deo njegovih aktivnosti je i serija predavanja "Sepi Dru sluša ploče i razgovara sa ljudima", na kojima se sluša psihodelična muzika manje poznatih grupa iz druge polovine 60-ih, kada je muzika imala kontrahegemonističku funkciju, kroz komentar društva i promociju društvenog otpora.

Stojanović je nedavno izveo i u centru Beograda performans "Druga majka", kao reakciju na nestašicu mleka, odnosno monopolističku korporativnu politiku i estetiku zasnovanu na interesima krupnog kapitala.

Između ostalog, Stojanović je autor plakata i omota za album "Sva sreća general voli decu" grupe Obojeni program, a likovno je opremio i knjigu "Tri čvora na trepavici" Ljubivoja Ršumovića.

*Foto: **Biro Beograd**

(SEEcult.org)

Aukcija Nebeske piše

Mon, 10/25/2010 - 10:18.

Umetnik i aktivista Mišel Ševalije (Michel Chevalier), kontroverzna ličnost hamburške umetničke scene, koji već 15 godina raskrinkava procese korupcije u oblasti savremene umetnosti, tržišta i veze gradske vlasti, kolekcionara umetnosti, građevinske mafije, advokata i umetnika, gostovaće 1. novembra u Kulturnom centru Rex, a predstaviće svoju praksu i dvokanalnu video instalaciju "Aukcija Nebeske piše" koja se bavi pitanjima zavisnosti umetnika od različitih sprega moći.

Reč je o dokumentaciji aukcije slike "Himmel Pimmel" (Nebeska piša) hamburških umetnika Jonatana Mezea (Jonathan Meese) i Danijela Rihtera (Daniel Richter) na Pudel Art Basel 30. avgusta 2009.

Sagovornik u susretu sa Ševalijeom biće beogradski umetnik i aktivista Vladan Jeremić, a pozvani su i svi zainteresovani da se priključe razgovoru, koji će biti na engleskom jeziku.

Hamburg je poznat kao grad velikog broja bogataša, a stoga i velikog broja kolekcionara umetnosti koji imaju gotovo presudan značaj u kreiranju lokalne, ali i globalne umetničke scene.

Dve relativno sveže tržišne zvezde iznikle iz hamburške scene su Meze i Rihter, čiju pojavu u medijima karakterišu gotovo detinjasti umetnički ekscesi supervizirani od Falkenberg kolekcije i nekoliko političkih aktera.

Ševalije se upravo u video instalaciji "Aukcija Nebeske piše", koja se sastoji od dva video kanala (Pudel Art Basel - remix i Die ersteigerung von Himmel Pimmel), bavi pitanjima zavisnosti umetnika od tih sprega moći, dovodeći u pitanje njihov podređeni odnos.

Ševalije je preuzeo zanimljivu anti-tržišnu akciju koja već tri leta uzdrmava lokalne kolekcionarske krugove - otvorio je prodavnicu umetničkih radova (Unlimited Liability), koje mogu kupiti samo osobe koje imaju manje od 50.000 evra sopstvenog kapitala.

Svi radovi koštaju manje od 30 evra, a imena umetnika su poznata - svake godine, nova grupa umetnika je pozvana da producira multiple koji mogu biti ponuđeni na prodaju: fotografije, poster, knjige, stikeri, DVD, hrana ili radovi.

Ubrzo se ispostavilo da te radove retko ko od hamburških kolekcionara može posedovati, jer u kupoprodajnom ugovoru koji Ševalije nameće, kazna za prevaru prodavca može biti drastična. Takođe, zabranjeno je rad dalje preporodavati.

Ševalije tim činom dovodi u pitanje mehanizme tržišta umetnosti, kritikujući neoliberalni kapitalizam u doba krize i poimanje umetnosti kao puke robe.

Ševalije je osnivač umetničkog nezavisnog prostora u Hamburgu "Target: Autonomopop", koji od 2003. proučava povezanost marketa/galerija i institucija, njihovu kooptaciju i slučajeve prisile, te njihovu averziju prema svakoj kritici koja može da ima realne posledice. Vizuelne, društvene i istorijske istrage sadrže projekat koji nije samo teoretski: treba ući u trag i kritikovati prećutne dogme umetničkih krugova, kao što su ambivalencija i nesuprotstavljanje.

Na kustoskom i produkcionom nivou, Target: autonomopop je podržavao i generisao aktivnost koja se služi "neumetničkim", nedvosmislenim i frontalnim sredstvima borbe, bilo to u umetničkom ili ne-umetničkom kontekstu.

Sajt grupe Target: autonomopop je www.targetautonomopop.org

Gostovanje Ševalijeja organizuju Biro Beograd (www.birobeograd.info) i Rex (www.rex.b92.net).

(SEEcult.org)

Utisci iz bivših konc-logora

Sat, 10/23/2010 - 07:17.

Umetnici i aktivisti Rena Raedle i Vladan Jeremić posetili su proteklih meseci nekoliko spomen kompleksa na mestu bivših nacističkih koncentracionih logora, a dokumentaciju i utiske iz Buhenvalda (Buchenwald) i Saksenhauzena (Sachsenhausen) i Aušvica (Auschwitz-Birkenau) predstaviće 24. oktobra u Kulturnom centru Rex u Beogradu.

Akcentat izlaganja, u okviru programa "Gde su bili šta su radili" biće stavljen na različite načine institucionalnog posredovanja istorije i sećanja tih mesta užasa, kao i na neke vidove reprezentacija, koje se oslanjaju na to istorijsko nasleđe.

Kao gosti-domaćini, Rena Raedle i Vladan Jeremić ujedno pozivaju i publiku da se uključi u razgovor.

Rena Raedle i Vladan Jeremić učestvovali su u istom programu Rexa i prošle godine, kada su predstavili utiske sa boravka u Švedskoj i Finskoj, tokom kojeg su, između ostalog, pružili i podršku kolektivu Piratbyran i posetili umetnički centar Konsthall C, a u Gradskom muzeju u Helsinkiju predstavili su i svoje projekte u vezi s pitanjem Roma na ovim prostorima.

(SEEcult.org)

Tokom 1943. i 1944. godine, leševi su ekshumirani i spaljeni da bi se uništili svi tragovi zločina.

Odgovorne osobe za uništenje Jevreja bile su: Emanuel Šefer, šef svih policijskih službi u Srbiji, Bruno Zatler, šef Gestapoa, kao i komandant Jevrejskog logora Zemun, Herbert Andorfer, sa pomoćnikom Edgarom Engeom.

Sajt projekta "Poseta Starom Sajmištu. Kriterijumi i merila sećanja" je <http://starosajmiste.info>

Događaj su podržali Rosa Luxemburg Stiftung i Goethe Institut Beograd.

(SEEcult.org)

Fast FW: Umetnost i politika

Thu, 10/21/2010 - 08:09.

Umetnice Milica Tomić iz Beograda i Saskija Holmkvist iz Stokholma učestvuju 22. oktobra u međusobnom javnom intervjuu, u okviru 51. Oktobarskog salona, kojim će otvoriti diskusiju o definicijama reči kao što su demokratija, državljanstvo, građansko angažovanje i uloga umetnosti, kao i o očekivanjima da umetničke prakse budu efektivne.

Performativni javni dijalog/intervju dve umetnice pratiće okrugli sto na kojem će učestvovati direktorka Centra za kulturnu dekontaminaciju Borka Pavićević, umetnik Vladan Jeremić (Biro Beograd) i predstavnice nevladine organizacije Žene u crnom.

S obzirom da umetnici, kustosi i publika, ponekad zahtevaju društveno angažovane umetničke radove koji će bukvalno da artikulišu odgovore, poruke promena, Kulturni centar Beograda - organizator OS, pozvao je Milicu Tomić i Saskiju Holmkvist da oblikuju nove, provokativne definicije umetnosti i građanske participacije za vreme petodnevne laboratorije, koja je deo pratećeg programa 51. Salona.

Reč je o umetnosti kao kritičnom forumu i osetljivoj liniji između društvenog aktivizma i društveno angažovane umetnosti. Zahtevom da javni prostor bude upotrebljen za kritičku misao, umetnici uranjanju u strukture društva, pronalazeći nove metode koje će omogućiti da se čuje glas socijalno/političkih pitanja.

Program je organizovan u okviru platforme za saradnju "Fast Forward" koja odgovara na društveno-političke kontekste razvijajući interdisciplinarnu umetnost. Platforma FFW se u periodu 2009/2010. godine bavi Švedskom i regionom Balkana, a inicijativa je organizacije **Intercult** iz Švedske.

Autorka projekta i moderatorka je Korina Oprea (Corina), kreativna producentkinja i pomoćnica umetničkog direktora Interkulta u Stokholmu, post-master studentkinja Studija kustoskih praksi na stokholmskom Univerzitetском koledžu za umetnost i dizajn.

Milica Tomić bavi se pre svega videom, filmom, fotografijom, performansom, akcijama, svetlosnim i zvučnim instalacijama, veb projektima, diskusijama., a njen rad fokusiran je na pitanja političkog nasilja, nacionalnosti i identiteta, sa posebnom pažnjom usmerenom na tenzije ličnog iskustva i medijski formiranih slika.

Saskia Holmkvist je angažovana u umetničkoj praksi koja se kreće između video, performansa i site specific projekata. Umetničko interesovanje Saskije Holmkvist leži u onome što postoji iza očiglednog dijaloga ili kulture, kao što su manipulacija, strategija, nesporazumi, prevodi...

Program u okviru 51. OS se realizuje uz podršku Švedskog instituta (programa Kreativna snaga - Zapadni Balkan).

Oktobarski salon otvoren je do 21. novembra u bivšoj zgradi Vojne akademije u Resavskoj, a na izložbi "Noć nam prija", koju su osmislili kustosi Juan Puset (Johan Poussete) i Selia Prado (Celia) iz Švedske, predstavlja radove dvadesetak umetnika, od kojih je nekoliko iz Srbije i regiona.

Oktobarski salon prvi put ove godine - od kada je međunarodnog karaktera, nema dobitnike tri ravnopravne nagrade - zbog krize je dodeljena novčana nagrada samo beogradskoj umetnici Ani Adamović, dok su dva priznanja dobili južnoafrički umetnik Vilijam Kentridž i Eva Kok iz Danske.

Specifičnost 51. OS je i u tome što je žiri bio jednočlan, takođe zbog uštede, a činio ga je samo nemački kustos Rene Blok (Block).

Raznovrstan prateći program organizovan je u saradnji s nevladinim organizacijama, alternativnim umetničkim grupama i pojednicima, a obuhvata i različite edukativne programe namenjene različitim ciljnim grupama.

Sajt Oktobarskog salona je www.oktobarskosalon.org, a program se nalazi i u [Kalendaru](#) Portala za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org i [OVDE](#), a fotografije radova nalaze se i u [Foto galeriji](#) portala SEEcult.org

(SEEcult.org)

Moj otac je bio ubica

Wed, 10/19/2011 - 12:28.

Dokumentarni film “Dobar otac - optužnica ćerke” Joaša Tatarija (Yoash), uz razgovor sa Beate Niman (Beate Niemann), ćerkom šefa beogradskog Gestapoa koja predstavlja sopstvenu istragu o zločinima svoga oca, imaće srpsku premijeru 20. oktobra u Kulturnom centru Rex, u okviru projekta “Poseta Starom Sajmištu. Kriterijumi i merila sećanja” u realizaciji Rexa.

Film “Dobar otac - optužnica ćerke” prikazuje ženu koja je spremna da beskompromisno predstavi očevu mračnu prošlost, ali pokazuje i da njen stav nije uvek bio prihvatlan sa razumevanjem.

U potrazi za istinom o prošlosti svog oca, Beate Niman je 2001. godine prvi put došla u Beograd. Njen otac, Bruno Zatler (Bruno Sattler), kao šef Gestapoa u Beogradu, bio je direktno odgovoran za ubistva jevrejskih žena i dece iz logora na Sajmištu.

Tatari je dokumentovao je jednogodišnju istragu o zločinima Zatlera, a Beate Niman će u razgovoru nakon projekcije, koju će moderirati Rena Redle, govoriti o procesu kroz koji je prošla tokom svoje istrage i odgovarati na pitanja publike.

Porodica Beate Niman decenijama je smatrala da njihov otac nije kriv i da je ležao nevin u zatvoru Demokratske Republike Nemačke. Zatlerove kolege, zločinci iz rata, kao što je bio njegov direktor i šef Gestapoa cele okupirane Srbije - Emanuel Šefer (Emanuel Schäfer), boravile su kratko u zatvorima Savezne Republike Nemačke (Šefer je u zatvoru bio tri godine).

Kako su njegove kolege u Zapadnoj Nemačkoj bile brzo oslobođene, smatrano je da je Zatler “nevina žrtva komunističkog nepravednog suda DDR-a”, jer je tamo bio osuđen na doživotnu robiju zbog zločina u Jugoslaviji i SSSR.

U početku svog istraživanja, sa namerom da oca posthumno rehabilituje, Beate Niman je odmah nakon pada Berlinskog zida predala zahtev za pregled akata i dokumentacije kod Gauck-Behörde - institucije koja je zadužena za čuvanje akata i dokumentacije državne bezbednosti DDR-a. Ali, saznanje o jezivim zločinima koje je njen otac počinio u SSSR, Jugoslaviji i drugim okupiranim teritorijama, predstavljalo je šok za nju.

Odlučila je da predstavi priču svoga oca u javnosti i krenula je u potragu za dokumentima o njegovim zločinima koji su je doveli u Beograd. Na mestu bivšeg logora, sastala se sa Ljiljanom Đorđević koja je kao logoraško dete preživela Sajmište i koja joj je ispričala svoje sećanje na odvođenje ljudi u gasne kamione "dušegupke".

U filmu nema spoljnog naratora ili komentatora, što ga čini ga posebno autentičnim.

Nagrađen je glavnom nagradom na New York Festivals - International TV Programs and Films, a nastao je u produkciji Westdeutscher Rundfunk.

Film će biti prikazan sa srpskim i engleskim titlovima, a razgovor sa Beate Niman će biti uz simultani prevod na srpski i na nemački jezik.

Logor na Sajmištu je, inače, odnovan 8. decembra 1941. godine, pod upravom Gestapoa za Srbiju i komandom oficira SS.

Posle streljanja muškaraca, prve jevrejske i romske porodice, uglavnom žene, deca i starci, odvedeni su u Jevrejski logor Zemun. Ukupno je bilo internirano oko 6.400 Jevrejki i oko 600 Romkinja.

U drugoj polovini marta 1942. godine specijalni kamion - gasna komora marke Zaurer (Saurer), napravljen u Nemačkoj kao sredstvo za masovno ubijanje, stigao je u Beograd sa dvojicom oficira Vilhelmom Gecom (Wilhelm Goetz) i Ervinom Majerom (Erwin Meyer). Nemačka policija je uhapsila sve lekare i bolesnike iz Jevrejske bolnice u ulici Visokog Stevana (danas se u toj zgradi nalazi Defektološki Fakultet, dok je pre okupacije to bila zgrada Jevrejskog ženskog društva), 18. i 19. marta 1942. godine.

Uhapšeni su i osoblje i bolesnici smešteni u zgradi Jevrejskog kulturnog društva "Oneg Šabat" u Jevrejskoj ulici.

Od 19. do 22. marta 1942. godine, između 700 i 800 Jevreja iz te grupe odveženo je i ubijeno u gasnom kamionu, "dušegupki".

Njihova tela su zakopana u posebno pripremljenim rakama u Jajincima.

U periodu od aprila do 10. maja 1942. godine Jevrejkama i njihovim porodicama u logoru na Sajmištu saopšteno je da će biti prebačeni u drugi logor u Rumuniji ili Poljskoj. Rečeno im je i da svoje stvari spakuju u pakete i da ih označe imenom i adresom.

Svi su bili ugušeni u "dušegupki" na putu preko pontonskog mosta kroz Beograd ka Jajincima.

Tamo su njihovi leševi zakopani, zajedno sa leševima drugih zatočenika.

Queer salon u Beogradu

Sat, 10/02/2010 - 10:22.

Izložba Queer salon u Kulturnom centru Beograda biće otvorena 4. oktobra, uoči Parade ponosa, a predstaviće radove grupe umetnika i umetnica potpuno različitih likovnih jezika, politika u umetnosti, generacija i medija u kojima stvaraju, koji su proteklu deceniju bili aktivni u procesima konceptualnog promišljanja i vizuelnog osmišljavanja queer identiteta u javnom prostoru.

Na Queer salonu učestvuju **Aleksandar Maćašev** (Njujork), **Biljana Cincarević** (Beograd), **Draško Bogdanović** (Sarajevo/Toronto), **Ivana Savić** (Niš), **Jelena Jelača** (Beograd), **Jelena Karleuša** (Beograd), **Mirko Ilić** (Njujork) i **Rena Raedle** i **Vladan Jeremić** (Beograd).

Jeremić je i kustos Queer salona, dok je umetnički direktor **Boban Stojanović**, a izložba će biti otvorena u okviru "**Pride Week-a**", koji prethodi prvoj beogradskoj **Paradi ponosa**, zakazanoj za 10. oktobar.

Radove učesnika Queer salona povezuje zastupanje eksplicitnosti queer ideniteta sa akcentom na gej identitet, kao i činjenica da su aktivno učestovali tokom poslednjih godina u okviru emancipacije LGBTIQ diskursa u javnoj sferi u Srbiji i Srbije u inostranstvu.

Prema navodima Jeremića, Queer salon predstavlja **aktivističku intervenciju**, koliko i **izlagačko-umetnički poduhvat**, jer su "homofobija i ksenofobija u jednoj maloj evropskoj zemlji rastrzanoj traumama i ekonomskom krizom dostigle svoj vrhunac".

"Nezaposlenost, prezaduženost, sprega mafije, banaka i ratnih profitera, marginalizovanje radnika u kulturi i intelektualaca, čini svaku kulturalnu intervenciju političkom, a posebnu onu u kojoj benefit nije finansijske prirode a volonterski aktivizam sredstvo iskrene borbe i glasa protiv homofobije. Kulturalni

aktivizam i savremena umetnost su često, posebno u zatvorenim, homofobičnim društvima, jedan od načina da se otvoreno predstavi identitet, ali i način da se iskaže revolt protiv represije”, naveo je Jeremić povodom Queer salona.

Ukazujući na primere izlaganja queer umetnosti koji su izazivali kontroverzne reakcije u svetu, Jeremić je podsetio da je švedska fotografkinja **Elisabeth Ohlson Wallin** izložila 1998. godine fotografije kojima preispituje odnos hrišćanstva prema homoseksualnosti, ali je ta izložba toliko puta uništavana da je umetnica, na posletku, bila primorana da štampa radove na platnu koje ne može da se pocepa.

Više od decenije njena izložba izaziva reakcije u celom svetu.

Pre dve godine sarajevski Queer festival je sprečen - događaj kojim je planirano da bude otvoren prekinula je grupa huligana koja je posetioce izvlačila iz taksija, uperivala im pištolje u glavu i gađala ih kamenjem.

Ovih dana sarajevski Queer je organizovan u tajnosti.

Takođe, u Sankt Petersburgu ove godine na Queer festivalu nije otvorena jedna izložba, jer je grupa građana bila zabrinuta zbog uzurpacije javnog prostora "nemoralnom" umetnošću.

Beogradski Queer Salon deo je programa "**Pride Week-a**", sedmodnevne manifestacije (od 3. do 10. oktobra), koja će obuhvatiti niz performansa, izložbi, promocija knjiga i filmskih projekcija povodom Parade ponosa, koja će biti održana pod sloganom "**Da šetamo zajedno!**"

Ovogodišnji Queer salon održava se paralelno sa **51. Oktobarskim salonom**, koji će biti svečano otvoren 8. oktobra u bivšoj zgradi Vojne akademije, a delom će biti održan i u KCB-u, koji je i organizator te međunarodne izložbe savremene umetnosti.

Sajt Parade ponosa je www.parada.rs

*Foto: Aleksandar Maćašev

(SEEcult.org)

Dvorište u Kopenhagenu

Sun, 09/12/2010 - 19:34.

Beogradska asocijacija Biro Beograd predstavlja se na desetom sajmu alternativne umetnosti Alt_Cph u Kopenhagenu radovima Vladana Jeremića, Selene Savić, Vukašina Nedeljkovića, Nenada Jeremića i Ivana Petrovića, odnosno projektom "Dvorište u prostoru".

Nakon uspešnog učešća na sajmu u Stokholmu u februaru ove godine, "Dvorište u prostoru" nastavak je projekta "Dvorište zgrade" koji su pokrenuli umetnici Ivan Petrović, Vukašin Nedeljković, Nenad Jeremić, Ksenija Marinković, Marija Đorgović, Oliver Veljković, Dušan Jevtović, Vladan Jeremić i Selena Savić. Iako se nikada formalno nisu deklarirali kao grupa, oni su počev od 2000. godine delovali u više zajedničkih projekata i akcija, krećući se često izvan institucionalnih okvira.

Dešavanja u privatnim kućama, dvorištima oko stambenih zgrada, ad hoc izložbe, realizovanje pozorišnih predstava, reanimiranje privremeno praznih objekata kulturnim i umetničkim sadržajima, objavljivanje radova putem interneta, samo su neke od aktivnosti koje su sprovodili proteklih godina.

Na sajmu Alt-Cph, koji će biti održan od 17. do 19. septembra, biće predstavljeni crteži, fotografije, instalacije, asemblaži i video radovi tih umetnika, ali i dokumenti i artefakti sa različitih dešavanja, kojima će biti prezentovana i rasvetljena umetnička strategija, ponašanje i stavovi dela umetničke scene u Beogradu.

Pored radova, mesto na štandu naći će i publikacije Biroa Beograd i G.L.O.R.I.A., ali i drugih nezavisnih organizacija iz Srbije.

Nenad Jeremić će izvesti "Pozorišne probe", koje će se odvijati unutar lavirinta prostora, uz učešće posetilaca sajma. Akcenat će biti na svakodnevnim situacijama koje će se izvoditi u izmenjenim okolnostima, kao put ka oneobičavanju osećaja svakodnevnice. Planirani su i drugi, na licu mestu smišljeni, kartki scenski zadaci.

Brza promena uloga između onih koji izvode i onih koji posmatraju je igra sa barijerom između izvođača i gledalaca. Time se intenzivira komunikacija i učvršćava povezivanje učesnika sajma, a posetioci neposredno uključuju u rad.

Selena Savić će predstaviti igru u kojoj će dve grupe igrati zamišljenu simulaciju analognih igara izgradnje grada. Početnu situaciju određivaće onlajn anketa, koju će posetioci moći da popune i na licu mesta. Delujući u okviru paradigme prehrambene industrije i distribucije hrane, igra ističe sukobljavanje javnog i privatnog interesa.

Deseti sajam Alt_Cph, pod naslovom "U prostoru" (In Space), biće održan u Fabrici za umetnost i dizajn (The Factory for Art and Design).

Ovogodišnji kurator je Signe Vad, a komitet predstavljaju umetnici i kustosi iz Kopenhaga: Lise Nørholm, Karen Land Hansen, Mette Høyen Andersen, Hans Erik Madsen, Camilla Nørgård.

Na tom sajmu Alt_Cph učestvuju umetnici iz Skandinavije, Srbije, Nemačke i SAD.

Alt_Cph okuplja umetničke inicijative i nezavisne prostore, umetnike i umetničke kolektive koji postoje i opstaju kao opozicija institucijama i komercijalnim umetničkim inicijativama, na lokalnom i međunarodnom nivou.

Cilj desetog Alt_Cph je otvorenje prostora za umetnike u stvaranju novog prostornog obrasca izlaganja.

Cela manifestacija će se odvijati unutar stare fabrike, ili izvan, u neposrednoj blizini.

Standardni oblik štanda je sveden na minimum tako da otvara prostor za inicijativu samih učesnika u njegovom uređenju.

Sajam Alt_Cph odvijaće se kroz nekoliko planova, paralelnih projekata, događanja, performansa i diskusija, a program je dostupan na sajtu <http://altcph.dk>

*U PRILOGU: Biografije umetnika - učesnika projekta "Dvorište u prostoru"

(SEEcult.org)

Drugi pogled / Javni radovi

Tue, 08/31/2010 - 11:41.

Međunarodna izložba “Drugi pogled / Javni radovi” na Kalemegdanskoj tvrđavi, koja predstavlja instalacije firentinskih umetnika na Kalemegdanu, osmišljene kao prostori za dijalog privremenom izmenom funkcije mesta, biće otvorena 4. septembra ispred Zavoda za zaštitu spomenika, a posetioce će u prvo vođenje kroz izložbu povesti alternativni vodiči Beograda.

Izložbom “Javni radovi”, u okviru projekata “Beograd: Drugi pogled” i “Outside”, predstavljeni su autori Mikele Dantini (Michele), Lorenzo Pecatini (Lorenzo Pezzatini), grupa Kinkaleri, Eliza Bjađini (Elisa Biagini) i Dejan Atanacković, koji je i kustos izložbe sa Zoranom Erićem iz Muzeja savremene umetnosti Beograd.

Instalacije osmišljene za prostor Kalemegdana nastaju namenski, kao narativni povod za aktivnost alternativnih vodiča - osoba sa invaliditetom i pripadnika manjina, koji vođenjem posetilaca po Kalemegdanu dopunjuju i dovršavaju rad i time realizuju svojevrsnu interakciju sa umetnicima i publikom.

Osim prostora ispred Zavoda za zaštitu spomenika (Mikele Dantini), tura obuhvata i revir s topovima Vojnog muzeja (Lorenzo Pecatini), travnjak između Stambol kapije i Prirodnjačkog muzeja (Eliza Bjađini i Dejan Atanacković) i prostor sa bistama književnika Alekse Šantića, Vojislava Ilića i Bore Stankovića.

Postavkom na Kalemegdanu, koju realizuju Centar za međunarodne umetničke studije i MSUB, obeležava se početak ovogodišnjih javnih nastupa alternativnih vodiča Beograda u okviru projekta “Beograd: Drugi pogled”, koji je posvećen je tumačenju grada kroz perspektivu marginalizovanih grupa.

Realizuje se obukom, angažmanom i promocijom nove kategorije u turizmu i inkluziji, pod nazivom alternativni vodič. Projekat okuplja predavače iz oblasti

umetnosti, istorije, teatra, arhitekture i muzeologije, a ovogodišnja obuka alternativnih vodiča realizovana je u vidu višemesečne radionice uz učešće Irine Subotić, Marka Stojanovića, Zorana Erića, Ljubice Beljanski Ristić, Vladana Jeremića i Milana Prodanovića.

Projekat "Outside", program studentske i stručne razmene u sferi umetničkog obrazovanja između Firenze i Beograda, realizuje se od 2005. godine prema protokolu o saradnji dva grada. U programima razmene učestvovalo je više od 300 studenata i predavača umetničkih fakulteta iz Srbije, Italije, SAD i Holandije, a kao deo projekta, predstavljene su brojne izložbe gostujućih umetnika uključujući i Roberta Gligorova, Virđilia Sienija, Kinkaleri, Edoarda Malađidija, Next Question...

Izložba "Javni radovi" realizovana je uz logističku podršku Zavoda za zaštitu spomenika, Gradskog zelenila i Vojnog muzeja.

Projekat "Beograd: Drugi pogled" podržale su Telenor Fondacija i Turistička organizacija Beograda, a gostovanje firentinskih umetnika deo je godišnjeg programa projekta "Outside", koji podržava Sekretarijat za kulturu Beograda.

Izložba će biti otvorena do 12. septembra.

Sajt MSUB je www.msub.org.rs

(SEEcult.org)

Urgentna potreba borbe

Mon, 08/30/2010 - 07:37.

Ruski umetnički kolektiv Cho Delat?, poznat po spajanju političke teorije, umetnosti i aktivizma, predstavlja od 9. septembra u čuvenom Institutu za savremenu umetnost (ICA) u Londonu veliku izložbu "Urgentna potreba borbe" (The Urgent Need to Struggle), koja obuhvata i rad "Partizanski pesmokat" (Partisan Songspiel), nastao 2009. godine u saradnji sa umetnicima iz Srbije Vladanom Jeremićem i Renom Rädle.

Izložbeni prostor u ICA biće strukturiran putem serije modula koji podsećaju na konstruktivizam Aleksandra Rodčenka, dok dizajn treba da podseća na unutrašnjost socijalističkog radničkog kluba.

Na tri sprata u ICA biće prikazan veliki broj radova i štampanih novina koji su nastali proteklih godina, a reč je o radovima koje su realizovali **Olga Egorova Tsaplya, Nikolay Oleynikov, Natalya Pershina-Yakimanskaya Gluklya, Nina Gasteva, Vladan Jeremić & Rena Rädle i Dmitry Vilensky.**

Najbitni deo izložbe "Urgentna potreba borbe" čini trilogija pesmokat (songspiel), koja uključuje i poslednji film "Toranj" (Tower Songspiel) iz 2010.

Film "Partizanski pesmokat" (Partisan Songspiel), deo te trilogije, nastao je u saradnji sa Jeremićem i Renom Rädle, zauzeće sledeći sprat u ICA.

Taj film prikazan je već na velikom broju izložbi i manifestacija, uključujući: Galeriju Nova u Zagrebu, Istanbulske bijenale 2009, Trøndelag Centre for Contemporary Art iz Norveške., dok je u Srbiji imao premijeru u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu, tokom izložbe Jeremića i Rene Redle, kao i u Muzeju 25. maj u Beogradu, u okviru izložbe "Političke prakse (post)jugoslovenske umetnosti", koju su priredili Prelom kolektiv, WHW i kuda.org, krajem 2009.

Rad "Partisan Songspiel", čiji su autori: Olga Egorova Tsaplya, Vladan Jeremić, Rena Rädle, Dmitry Vilensky i Natalya Pershina-Yakimanskaya Gluklya, otkupili su ove godine muzeji MUDAM iz Luksemburga, Reina Sofia iz Madrida i Van Abbemuseum iz Einhovena.

Prvi pesmokat iz trilogije "**Perestroika Songspiel**" nalazi se u kolekciji Muzeja savremene umetnosti u Beogradu (MSUB), nakon osvojene nagrade na Oktobarskom salonu 2008. godine.

U sklopu izložbe u ICA, biće predstavljen i film "**Belvil**" Vladana Jeremića i Rena Redle, koji prikazuje nasilno rušenje romskog naselja pored Belvila 2009. godine.

Izložbu "Urgentna potreba borbe" pratiće i jedinstveni **audio vodič**, posebno osmišljen za tu priliku, a predstavlja iskrivljen odgovor na konvencije koje su prisutne u institucionalnoj prezentaciji savremene umetnosti.

Biće prikazan i poslednji broj izdanja novina koji je izdao kolektiv Chto Delat?, kao i novine "**Tranziciona pravda**" koje su izašle krajem 2009. godine na srpskom i engleskom jeziku u Beogradu, a čiji su urednici bili Vladan Jeremić i Dmitri Vilensky.

Kolektiv **Chto Delat?**, formiran 2003. godine, vidi svoje raznolike aktivnosti kao spajanje političke teorije, umetnosti i aktivizma, a svoj identitet definiše kao samo-organizovanu platformu za radnike i radnice u kulturi, predstavljajući umetnička dela i ideje u produkciji više pojedinačnih umetnika i njihove zajedničke saradnje.

Izložba u ICA je i deo programa tog centra koji je posvećen odnosu umetnosti, aktivizma i društvenih promena, a postavlja pitanje da li kultura može biti prostor za protest u vreme ekonomske krize.

Izložba će biti otvorena do 24. oktobra.

*Foto: Partisan Songspiel - making of

(SEEcult.org)

Kooperacija, ne korporacija

Wed, 08/25/2010 - 11:48.

Izložba “Kooperacija, ne korporacija / O pojačanim potencijalima umetnosti”, čija je kustoskinja Maja Ćirić, predstaviće od 11. septembra u prostoru ITS-Z1 u Ritopeku radove internacionalne grupe umetnika, ukazujući na potrebu kritičkog redefinisanja sveta umetnosti u uslovima neoliberalizma i njene potencijale za stvaranje novih odnosa i situacija u globalnom trans-nacionalnom društvu.

Na izložbi, čije su ključne reči *participacija, kritika, globalizacija i multikulturalizam*, učestvuju **Elisabeth Panker, Eleana Louka, Freek Lomme, Interacting Arts, Dušica Dražić i Sam Hopkins, Danilo Prnjat, Ranko Travanj, Tanja Juričan, Tanja Marković i Maja Mirković, Société Réaliste, Chto Delat, Rainer Ganahl, Jenny Marketou, Reality Check - Art and Activims (Reader, Vladan Jeremić, Madeleine Park, Rena Raedle i Katarina Popović), Raimi Gbadamosi, Bona Park i Hyunjoo Byeon i Marina Gržinič, Aina Šmid i Siniša Ilić.**

Izložba je inspirisana stavovima **Niklasa Luhmanna** i **Michaela Lignera** koji pod terminom PA (post autonomija) ukazuju da umetnost prevazilazi autonomiju.

Prema konceptu **Maje Ćirić**, koja je sarađivala na tom projektu s **Davidom Goldenbergom**, iskorak ka šablonu PA omogućava nam da se pomerimo od postojećih interesa umetnosti i da lociramo drugačije pozicije, termine, teritorije, stanja, jezike...

“Zašto je izložba kritika uloge umetnosti u neoliberalizmu, revizija globalizacije i kolonizacije? Zato što smo svesni unutrašnjeg kolapsa sveta umetnosti! Zato što podržavamo ideje, koje poput PA, mogu da stvore nove odnose i situacije u globalnom trans-nacionalnom društvu! Zato što želimo da iniciramo mikro-političke situacije uvođenjem dodatnih scenarija za čitanje savremene umetnosti!

Zato što su dosadašnji pokušaji umetnosti da se razveže od postojećih moći i vrednosnih sistema bili neuspešni! Zato što želimo da ukažemo na nevidljive pozicije savremene umetnosti i poseban društveno politički okvir koji se zalaže za jedinstvenu mentalnu geografiju!", navela je Maja Ćirić povodom izložbe, kojom se nastavlja izlagačka sezona u ITS-u Z1 (International Test Site) njujorško-beogradskog umetnika Dragana Ilića.

Prema navodima Maje Ćirić, svi narativi koji su doprineli razvoju savremene umetnosti u modernizmu nisu prozvali njegove negativne aspekte, a naročito njegovu ulogu u kolonizaciju drugih (kultura), dok su istvoremeno doprinosi utemeljenju nacionalne države. Pošto su nesposobni da reše inherentne probleme, javila se potreba za fundamentalno različitom strategijom. U tom smislu bi se moglo reći i da je nemoguće da se upotrebe postojeći modeli da bi se razrešili postojeći društveno-politički problemi, i to ne samo zbog činjenice da su postojeći modeli razvijeni iz evro-centrične tradicije, već što služe da bi održali hegemoniju i postojeće centre kulturne moći.

Naked Freedom, video, 2010 - Marina Gržinić i Aina Šmid u saradnji sa Sinišom Ilićem

Fragile - Jenny Marketou, performance/action, 2010, Kunsthalle Athena _The BAR, Photo Dimitris Papadopoulos

Reality Check - Art and Activims Reader, urednici: Vladan Jeremic, Madeleine Park i Rena Raedle, dizajn Katarina Popovic

Izložba “Kooperacija, ne korporacija” nastavak je izložbeno-kustoskih aktivnosti u prostoru ITS-Z1, eksperimentalnoj umetničkoj laboratoriji koju je izgradio u Ritopeku umetnik **Dragan Ilić**.

Ovogodišnja sezona ITS-a počela je krajem maja gostujućom izložbom ljubljanske galerije Kapelica “Ekologija tehno uma”, zasnovanom na principima savremene istraživačke umetnosti, koja je predstavila radove slovenačkih umetnika, u selekciji Jurija Krpana, koji su za predmet interesovanja odabrali nauku i tehnologije i njihov uticaj na savremeno društvo.

U junu su se potom u ITS-u predstavili studenti sa Akademije umetnosti u Atini, u kustoskom izboru profesora Janisa Melanitisa.

Osnivač ITS Z1, Dragan Ilić, živi i radi poslednjih godina na relaciji Beograd-Njujork, a proteklih godinu dana posvećen je serijalu performansa “Roboaction”, koje je izveo u Kvins muzeju u Njujorku, a potom u Ekvadoru i Muzeju nauke u Bostonu, u okviru Nacionalne nedelje robotike.

Sajt Ilića je www.draganilic.org, a zastupljen je i u [Galeriji umetnika](#) portala SEEcult.org

Sajt ITS Z1 je <http://itsz1e.wordpress.com>

(SEEcult.org)

2nd Roma Pavilion - Call the Witness

Mon, 02/15/2010 - 13:10.

Početak:

15 Feb 2010

Kraj konkursa:

1 May 2010

Kuratorski tim drugog Romskog paviljona - Call the Witness - objavio je poziv za umetnike/ce, istraživače/ice i medijske arhive za učešće u tom projektu, koji će biti predstavljen u Veneciji 2011. godine.

Projekat je konceptualizovan i organizovan zahvaljujući saradnji interdisciplinarnog kuratorskog tima koji čine: Suzana Milevska, Vladan Jeremić, Rena Redle i Enisa Eminovska

Drugi romski paviljon - Call the Witness predstavlja interdisciplinarnu saradnju čiji je cilj podsticanje, produciranje i predstavljanje savremene umetnosti i umetnosti novih medija romskih umetnika i umetnica iz različitih regiona i kultura.

U srži projekta je koncept savremenog umetnika i savremene umetnice kao neposrednog svedoka svog vremena, koji nije pasivni posmatrač, već pre deluje kao aktivni učesnik u solidarnosti s događajima i ljudima koji su podstakli njegov rad. Takva jedna pojava, gde umetnost postaje potencijalni pokretač društvenih promena, poprima potpuno novu perspektivu u ovom razdoblju digitalizacije i globalizacije, i može umnogome uticati na romske zajednice.

Prema navodima kustosa, objavljuju "Poziv za svedoke" kako bi se na videlo iznela svedočanstva i izjave umetnika/ca i istraživača/ica koje će podići svest o različitim prilikama romskih zajednica širom sveta.

Pitanje "ko upravlja sredstvima predstavljanja i ima moć da promoviše dominantne kulturne i moralne vrednosti u vezi s romskim zajednicama?" navelo je kustose da naglasak stave na umetnost novih medija kao raspoloživo sredstvo za predstavljanje sebe i samoispitivanje.

Umetnici i umetnice, istraživači i istraživačice pozvani su da podnesu predloge koji se bave ovim pitanjima na način koji će omogućiti dalji zajednički razvoj, kako sadržaja, tako i u pogledu medija.

Odabrani prilagači/ce biće pozvani da predstave svoje predloge i raspravljaju o njima na radnom sastanku koji će biti održan u Beogradu (u aprilu 2010), gde će biti razgovarati o mogućnostima eventualnih daljih produkcija pojedinačnih radova ili zajedničkih projekata.

Uslovi za produkciju biće utanačeni za najizglednije koncepte, koji će biti realizovani u 2010. i predstavljeni na drugom Romskom paviljonu u Veneciji (2011).

Organizatori projekta 2nd Roma Pavilion - Call the Witness su Roma Media Base - organizacija sa sedištem u Skoplju koja se bave arhiviranjem, produciranjem i predstavljanjem savremene umetnosti i umetnosti novih medija romskih umetnika i zajednica, i Biro za kulturu i komunikaciju iz Beograda.

Projekat podržavaju Institut za otvoreno društvo i druge organizacije i pokrovitelji.

Prvi Romski paviljon održan je 2007. godine kao prateća izložba 52. Bijenala u Veneciji i inicirao ga je Institut za otvoreno društvo.

KAKO SE PRIJAVITI?

1. Poziv za umetnike/ce i istraživače/ice

Rok: 15. mart 2010.

Prijave treba da sadrže:

- iscrpan narativni CV (do 500 reči),
- motivaciono pismo i skicu (do 500 reči) koji će izneti vaša interesovanja i glavna pitanja kojima se projekat bavi,
- kontakt mejl/telefon

Po želji:

- vizuelne materijale (kadrove iz videa, linkove za video-radove, pdf-ove, linkove za veb-sajtove itd) iz postojećih radova ili radova u razvoju i predloge za nova istraživanja, fotografije, video-radove, animacije, performanse, stripove, zvučne umetničke radove i druge projekte novih medija.

Ko može da se prijavi: svi romski umetnici i umetnice i ostali romski profesionalci/ke (istraživači/ce umetnosti, teoretičari/ke, kuratori/ke, aktivisti/kinje, itd), koji/e rade samostalno ili u grupama u polju savremene umetnosti i kulture, iz svih zemalja i regiona.

2. Poziv za medijske arhive

Rok: 1. maj 2010.

Poziv je upućen romskim kulturnim centrima, arhivima, festivalima i ostalim organizacijama i producentima koji mogu da podnesu postojeće produkcije novih medija (foto arhive, istraživačke video-projekte, itd) medijskoj arhivi Call the Witness koja će biti predstavljena na drugom Romskom paviljonu u Veneciji.

Za sada je potrebno podneti samo opis medijskih produkcija ili sadržaj arhive, adresu organizacije i uzorke (tekstove, slike jpg-ove, linkove za video-inserte, postojeće onlajn arhive, itd).

Materijale (maksimalno 5MB) treba poslati na adresu: callthewitness@gmail.com

Rokovi:

15. mart 2010, za umetnike/ice i istraživače/ice

1. maj 2010, za medijske arhive

Adresa: callthewitness@gmail.com

Dvorište na Supermarketu

Thu, 02/11/2010 - 20:33.

Projekat "Dvorište zgrade" i produkcija neformalne grupe umetnika koji poslednjih desetak godina žive i stvaraju u Beogradu i inostranstvu biće predstavljeni na sajmu umetnosti "Supermarket 2010" u Stokholmu, uz publikacije Biroa za kulturu i komunikaciju Beograd, G.L.O.R.I.A. i drugih nezavisnih organizacija iz Srbije.

Predstavljanje i afirmisanje nezavisnih umetničkih inicijativa deo je sve popularnijeg toka osmišljavanja strategija i povezivanja samostalno organizovanih umetnika, kuratora i umetničkih organizacija širom sveta. Jedna od takvih inicijativa je i Supermarket, a iako je reč o sajmu, organizatori te manifestacije kao osnovni cilj ne ističu prodaju, već kreiranje platforme za umrežavanje aktera nezavisne umetničke scene kroz susrete i zajednička iskustva.

Na "Supermarketu 2010", koji se svake godine održava na drugoj lokaciji u Stokholmu, učestvovaće od 19. do 21. februara u Kulturhusetu 60 izlagača iz 24 zemlje.

Projekat "Dvorište zgrade" pokrenuli su umetnici Ivan Petrović, Vukašin Nedeljković, Nenad Jeremić, Oliver Veljković, Dušan Jevtović, Vladan Jeremić i Selena Savić.

Iako se nikada formalno nisu deklarirali kao grupa, od 2000. godine delovali u više zajedničkih projekata i akcija krećući se često izvan institucionalnih okvira. Dešavanja u privatnim kućama, dvorištima oko stambenih zgrada, ad hoc izložbe, realizovanje pozorišnih predstava, reanimiranje privremeno praznih objekata kulturnim i umetničkim sadržajima, kao i objavljivanje radova putem interneta, samo su neke od aktivnosti koje su sprovodili proteklih godina.

Na "Supermarketu 2010" biće predstavljeni crteži, fotografije, instalacije, asamblaži i video radovi tih umetnika, ali i dokumenti i artefakti sa određenih dešavanja, a cilj je

da se u vizuelnoj formi ilustruju i rasvetle umetničke strategije, ponašanje i stavovi jednog dela umetničke scene u Beogradu.

Vladan Jeremić će, u okviru diskusionog programa "Supermarket Talks", čija je tema ove godine "Documentation and non-documentation", govoriti 20. februara o "Brisanju konteksta kroz hiperprodukciju".

Jeremić je umetnik, kurator, aktivista i kritičar sistema umetnosti i odnosa kulture i politike, a od 2002. radi s Renom Raedle projekte koji se bave savremenom umetnošću i socijalnim aktivizmom. Objavili su i mnoge tekstove koji se odnose na savremenu umetnost i politički aktivizam u raznim stručnim publikacijama i onlajn izdanjima, a učestvovali su i na brojnim konferencijama o umetnosti i aktivizmu u Evropi. Nedavne samostalne izložbe su imali u Novom Sadu, Beogradu, Parizu i Hamburgu (www.modukit.com/raedle-jeremic).

Ivan Petrović, dobitnik Mangelos nagrade 2008. za najboljeg mladog vizuelnog umetnika u Srbiji i stipendije KulturKontakt u Beču 2004. godine, bavi se fotografijom i kratkim formama filma. Za Petrovićevu aktivnost u oblasti fotografije, karakterističan je izražen dokumentaristički pristup, koji često uključuje i prošireni kontekst korišćenja ready-made-a.

Fotografske projekte, recikliranjem starih sopstvenih radova i povezivanjem sa novim, afirmiše kao autokustosku formu, kojom, nevezano za temu kojom se u određenom momentu bavi, iznova ispituje tumačenje fotografije kao dokumenta, kao i uspostavljenih vrednosti na osnovu kojih se jedan foto-dokument, u datim okolnostima, može vrednovati.

Selena Savić od 2007. godine živi u Holandiji, gde završava master studije na Piet Zwart Institute. Radi sa zvukom, videom, pravi instalacije i različite onlajn intervencije. Duboku fascinaciju sistemima i društvenim pojavama ispoljava kroz projekte koji se bave (re)konstrukcijom društvenih i ličnih odnosa, ulogom informacije u svakodnevnom i nesvakodnevnom (<http://www.kucjica.org>).

Nenad Jeremić bavi se videom, različitim scenskim formama i pisanjem.

Kustoskinja projekta Marija Đorgović, diplomirala je istoriju umetnosti na Filozofskom fakultetu u Beogradu, a bila je saradnica Studentskog kulturnog centra (2001-2003) i Galerije Grafički kolektiv (2005-2006), dok sada radi kao kustos u Muzeju istorije Jugoslavije u Beogradu.

Učešće izlagača iz Srbije, u produkciji i organizaciji Biroa za kulturu i komunikaciju (<http://birobeograd.info>), podržali su Swedish Institute i Supermarket Art Fair Economic Association.

Sajt sajma Supermarket je www.supermarketartfair.com

*Foto: Yes to All, Selena Savić, intervencija u javnom prostoru 2008. (izložena u Blaak 10 galeriji u Roterdamu u januaru 2008.)

(SEECult.org)

Prateći program izložbe organizovan je u saradnji sa Feminističkom grupom BeFem, redakcijom QT Magazina, Le wHORE-om, Feminističko-lezbejskom inicijativom u okviru "Act Women", Queeria centrom, Izdavačkom kućom Heliks, kao i nezavisnim aktivistkinjama i aktivistima.

Organizatori i koproducenti su Kulturni centar Rex i Article One, a izložbu su pomogli Švedski institut i švedska ambasada u Beogradu.

Sajt Rexa je www.rex.b92.net, a program se nalazi i u [Kalendaru](#) Portala za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org

(SEEcult.org)

Društvo ne trpi kritiku

Wed, 01/27/2010 - 12:42.

Beogradski umetnik Vladan Jeremić, aktivista, kustos i pronicljivi posmatrač umetnosti i odnosa kulture i politike, učestvovao je s kolegama iz Ljubljane, Zagreba i Skoplja na okruglom stolu **“Bez anestezije”** koji je krajem 2009. održan u Beogradu, a u intrervjuu za SEEcult.org i Kulturpunkt, govori o poziciji kritičke umetnosti u Srbiji i zemljama u tranziciji, njenim dometima i odnosu prema društvenom aktivizmu, navodeći da kritika treba da bude kritika odnosa u društvu, a ne kritika predstava.

Jeremić je završio Interdisciplinarne master studije na Univerzitetu umetnosti u Beogradu, a 2001. je diplomirao na Fakultetu primjenjenih umetnosti takođe u Beogradu. Od 2002. radi sa Renom Raedle i aktivno učestvuje u projektima savremene umetnosti i društvenog aktivizma. Jeremić-Readle su objavili niz tekstova o savremenoj umetnosti i političkom aktivizmu, učestvujući na velikom broju umetničkih i aktivističkih događaja širom Evrope.

Samostalne izložbe imali su u Srbiji, Francuskoj i Nemačkoj, uključujući nedavnu “Psihogeografsko istraživanje” u MSUV u Novom Sadu, na kojoj su predstavili aktivnosti poslednjih sedam godina, koncentrisane na praksu “estetizovane dokumentacije” simptoma u društvu u kontekstu “ekonomske tranzicije” i uzročno-posledičnih poteza lokalno-globalnih politika, s fokusom na marginalne, ugnjetavane i prekarne strukture društva kao najfragilnije socijalne zone u kojima se sile moći sistema fatalno sudaraju. Važniji projekti su: video Belvil (2009), Writing on the Sky (2008) i Under the Bridge (2004), Serija spomenika - Nezaboravni trenuci u životu novobeogradskih radnika i radnica (2007), Sendi i Horrorkatze Macht Terror (2003).

Jeremić je bio jedan od učesnika okruglog stola “Bez anestezije”, koji je u decembru 2009. održan u Beogradu, u organizaciji portala SEEcult.org i partnera iz regiona, a bio je posvećen **preispitivanju pozicija, praksi i modela kritičke umetnosti** kroz četiri primera iz regiona (Hrvatske, Makedonije, Slovenije i Srbije).

S/KP: *Poslednjih godina se, u saradnji sa Renom Raedle, posebno baviš propitivanjem društvenih simptoma u kontekstu tranzicije, uz fokus na marginalne i ugnjetene strukture društva. Kako bi opisao kontekst kritičke umetnosti danas u Srbiji i uopšte današnje društvo u Srbiji i njegovu budućnost u evropskim integracijama?*

V.J.: Ovo je prilično široko pitanje, zadržao bih se samo na nekim karakteristikama koje su vezane za ekonomsku situaciju u Srbiji i u sličnim zemljama u regionu. Naime, prisvajanje materijalnih dobara od strane pojedinaca i političkih elita, te nikakvo interesovanje da se izvrše ozbiljnije socijalne reforme na nivou strukturiranja društva, dovodi do drastične pauperizacije velikog broja stanovnika, a sa druge strane bogaćenje malog broja onih koji drže instrumente vlasti u svojim rukama. Da bi jedna zemlja kao Srbija isplivala u ekonomskom smislu, posegnulo se za uzimanjem velikih kredita od strane Ruske Federacije i Međunarodnog monetarnog fonda. Budućnost velikog broja stanovnika je neizvesna. Ne postoje neki usmereni programi za zapošljavanje, sve više je nekompetentnih i obespravljenih radnika, pobjegao je svaki tranzicioni voz na koji su se mogli ukrcati 90-ih ili ranih 2000-ih. Sve u svemu, ne vidim instrumente za ozbiljan oporavak velikog broja stanovništva. Ovaj proces je više-manje karakterističan za većinu zemalja u regionu pa i EU država, i naravno SAD u kontekstu ekonomske krize, stoga

ne vidim izuzetak Srbije u tom kontekstu, osim da je zbog ratova i pogrešne politike izgubila nekoliko mogućnosti za kakav-takav oporavak.

Umetnost u ovom smislu treba da posluži kao sredstvo za edukaciju i osvešćenje pojedinaca i pojedinki, nasuprot instrumentu koji pokušava da skandalizuje ili medijski narušava već katastrofalnu situaciju, jer još više konfuzije ne doprinosi nikome. Kritika treba da bude kritika odnosa u društvu, a ne kritika predstava. Stoga je i pojam shvatanja kritičke umetnosti od strane mnogih savremenih umetnika nejasan i nekoristan.

S/KP: *Vaš rad "Belvil" skrenuo je pažnju na položaj romskih porodica za vreme Univerzijade, održano je i nekoliko protesta, ali su gradske vlasti posle par meseci raselile to naselje i naizgled je problem rešen za najširu javnost. Koji su uopšte dometi kritičke umetnosti?*

V.J.: Umetnost može da zabeleži i da preda široko jednu informaciju ili poruku, u slučaju filma Belvil, koji smo Rena Raedle i ja uradili, zabeležena je situacija rušenja romskog naselja u Bloku 67. Umetnost ima ograničenja, ona može da ukaže i da rasvetli problem, ali nemojmo se zavaravati da može da ga reši. Probleme treba da rešavamo svi mi u našem neposrednom okruženju i svakodnevno u našim životima. Najveći problem je u tome što neki od nas ne vide problem, e tu umetnost treba da nastupi kao sredstvo mapiranja datog problema ali i pružanja alternativnih rešenja.

S/KP: *Baviš se i savremenom kritičkom umetnošću i društvenim aktivizmom? Koliko je teško to odvojiti i da li bi trebalo?*

V.J.: Društveni aktivizam treba da bude odgovornost i aktivnost svih građana u Srbiji. Zависи naravno u kom aktivističkom polju i koliko je domen delovanja. Ne vidim problem u miksovanju polja rada i aktivizma u bilo kom segmentu. Zasićujemo hibridnu poziciju. Teško da je moguće izbeći bilo kakvu aproprijaciju, jer je remix i copy-paste kultura potpuni deo naše savremene kulture, a mladim ljudima je to sastavni deo razmišljanja. Za nas je umetnički pristup isto što i alat. Naši umetnički radovi imaju važan didaktički i aktivistički karakter. Trudimo se da prikazemo odnose u društvu, ali se takođe trudimo da zastupamo koncept solidarnosti, jer razne alatke razne osobe mogu koristiti u raznorodne svrhe. Knjigu možete pročitati i dati drugome da je pročita, ili je koristiti kao podmetač.

S/KP: *Šta kritička praksa sve može biti danas?*

V.J.: Kultura, a pogotovu savremena umetnost se potiskuje i teži se da se ona marginalizuje. Naše društvo ne trpi nikakvu kritičku platformu niti želi da razvija diskurs savremene umetnosti. Naprotiv, ignorisanjima, nefinansiranjima, slanjem navijača i neo-fašista da prekidaju otvaranja, društvo briše i potiskuje nezavisne intelektualce i umetnike. U ovoj društvenoj cenzuri institucije kulture igraju veliku ulogu, zato što zaposlene birokrate koje sede po preostalim institucijama ne podržavaju kritičke nego nasuprot tome dekorativne sadržaje. Birokrate su zaposlene po stranačkoj liniji, i funkcija im je da ne talasaju. Ne možete očekivati od neke tamo birokratkinje ili birokrate koja i koji čekaju penziju (ovde ne govorimo o starosnoj dobi, jer i tek zaposleni mladi u takvom miljeu već krenu čekati penziju), da pokrenu kritički i analitički diskurs o savremenoj umetnosti u Srbiji. Većina ljudi

jednostavno čeka penziju i želi što manje da radi, a smatraju da su malo i plaćeni. Sećate se one stare poslovice: „Ne mogu tako malo da me plate koliko malo mogu da radim“, ustvari radi se na drugoj strani da se preživi, svako u Srbiji radi 2-3 dodatna posla.

S/KP: *Koja su važna pitanja koje treba postaviti kada se praktikuje kritička umetnost?*

V.J.: Dva pitanja: 1. Šta mogu korisno drugi da nauče od moje kritike. 2. Ako kritikujemo da li pružamo neko alternativno rešenje?

S/KP: *Svaka praksa podložna je reinterpretacijama, odnosno jedan te isti umetnički čin se može čitati na različite načine. Koje strategije koristiti da se kritička umetnička praksa čita na mišljeni način?*

V.J.: Interpretacija pre interpretatora je bitan aspekt koji mora biti integrisan u proces primanja umetničkog dela.

S/KP: *I sam se baviš organizovanjem i osmišljavanjem različitih događaja u poljima umetnosti i aktivizma. Pomaže li ti to iskustvo da sistem umetnosti, ukoliko se može reći da postoji, sagledaš bolje i iznutra? I kakva je ta unutrašnjost?*

V.J.: Unutrašnjost je birokratska i gladna. Jako puno aplikacija, finansijski izveštaji, birkoracija koja ubija kreativni rad. To je jako veliki deo organizatorskog rada. Satisfakcija dolazi i kada drugima omogućite platformu za ostvarivanje. Organizacija izložbi i dešavanja i za druge umetnike i kulturne radnike me ispunjava takođe ako u tome vidim svrhu i mogućnost neke promene u realnosti svakodnevnice.

Možemo govoriti i o monopolizaciji kulture u Srbiji i da je zvanična kulturna politika više okrenuta profitu i projektima od „nacionalnog značaja“, dok se zanemaruje neprofitna kulturna produkcija.

Smatram da zvanična kulturna politika zanemaruje upravo projekte kulture.

U slučaju EXIT festivala novac ide u razne promotivne kampanje. Koncert Madone je takođe iskorišten u promotivne svrhe nekih ljudi. Ne bih rekao da postoji strategija, na delu je ad hoc presipanje fondova.

S/KP: *Šta misliš o muzejima savremene umetnosti danas i njihovoj ulozi?*

V.J.: Neki dobro rade svoj posao a neki ne. Teško je generalizovati. Upšte nisam veliki ljubitelj muzejskoj pristupa. Tu treba nešto debelo menjati, jer vučemo još uvek neke koncepte iz 19. veka.

S/KP: *Može li se živeti od umetnosti?*

V.J.: Može i ne može. Veliki broj umetnika u Srbiji i u inostranstvu ima želju da bude neoliberalni faktor koji funkcioniše uspešno na tržištu, operisan ikakve kritike. Stoga je veliki broj umetničkih radova danas samo dekoracija na tržištu ili trenutno uspešna marketinška strategija. Većina radova demonstriraju moć tržišta i dodvoravaju se tržištu, oni jesu indikator moći kapitala i neoliberalnog sistema, ali u isto vreme oni nikako nemaju didaktičku i emancipatorsku poruku, niti nose bilo kakav aspekt otrežnjenja. Ovakvi radovi su dekoracija i investicija za bogate

špekulante. Umetnici koji žive u Republici Srbiji velikom većinom jesu isključeni iz svetskih špekulantskih sistema tržišta umetnosti i jesu veoma marginalizovani. Umetnici u Srbiji kukaju i plaču da ne postoji tržište umetnosti koje bi pokrenulo umetničku produkciju. Naš odgovor na sve ovo je prilično diverzan, jer smatramo da samo tržište ne može da čini umetnost. Umetničko delo nije lepa stvar koja ukrašava dom kolekcionara ili bogataša, umetničko delo dekonstruiše pozicije moći i prikazuje stvarnost.

Više o radu umjetničkog para Jeremić-Raedle možete saznati [OVDE](#).

Okrugli sto “**Kritička umetnost i odgovorna kultura: BEZ ANESTEZIJE!**”, održan je u Gete institutu u Beogradu u nastavku projekta “**Let’s Talk Critic Art**” portala SEEcult.org s partnerima iz regiona ([Kulturpunkt](#), [SCCA-Ljubljana/Artservis](#) i [Forum-Skopje](#)), a učestvovali su i kustoskinja i kulturna radnica **Nataša Bodrožić** iz Zagreba i umetnici **Milena Kosec** iz Ljubljane i **Igor Toševski** iz Skoplja, uz moderaciju nezavisne kustoskinje i likovne kritičarke **Maje Ćirić** iz Beograda.

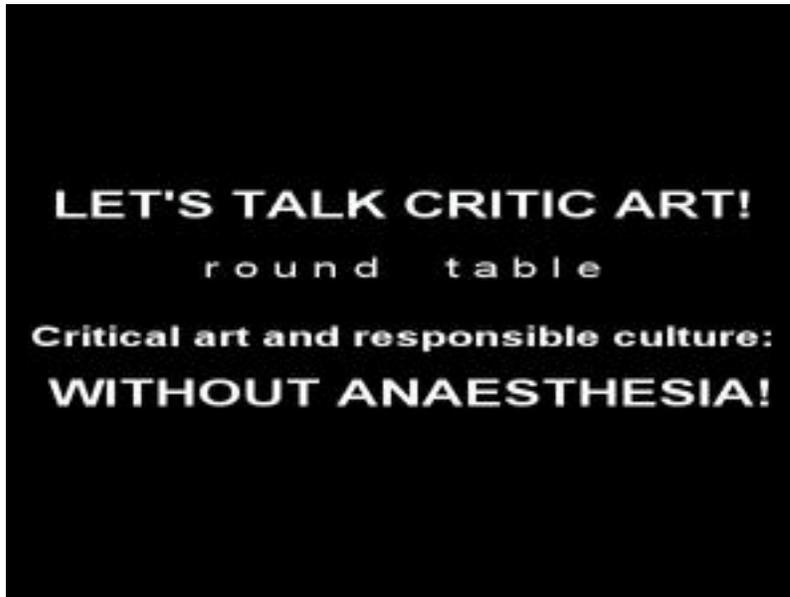
Ostale intervjuje moguće je pročitati [OVDE](#)

Dvogodišnji projekat “Let’s Talk Critic Art”, čiji je nosilac portal za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org, realizuje se uz podršku **Evropske kulturne fondacije (ECF)**, a beogradski okrugli sto organizovan je i uz podršku Gete instituta Beograd.

Vesna Milosavljević (SEEcult.org)

Bez anestezije!

Wed, 01/27/2010 - 12:28.

Potencijal savremene kritičke umetnosti u regionu - sudeći prema primerima iz Srbije, Slovenije, Hrvatske i Makedonije, zavisi ponajmanje od samih umetnika koji su voljni da se uhvate u koštac s nizom problema. Konkretni efekti te njihove spremnosti ponekad i ne postoje, nekad se svode na dobijanje viza za kolege iz zemalja van šengenske zavese, ponekad su poruke kritičke umetničke prakse prepoznate tek posle dužeg vremena, a događa se i da izazovu neplanirane reakcije, pa i brzopotezne zabrane.

Diskusija na okruglom stolu "**Kritička umetnost i odgovorna kultura: BEZ ANESTEZIJE!**", održanog krajem 2009. u Beogradu, pokazala je kompleksnost tematike i ukazala na različite modele kritičkih umetničkih praksi koje se suočavaju sa određenim opštim problemima prihvatanja kritičkog diskursa u savremenom društvu, a u lokalnom kontekstu nailaze čak i na cenzuru.

Neophodnost izgradnje individualnih, ali i zajedničkih praksi koje bi se, inspirisane predstavljenim primerima pozabavile pronalaženjem novih modela efektnog delovanja, osmišljenim tako da izazovu domete kritičke umetnosti i ponovo ukažu na građane/aktiviste/umetnike sposobne da stvaraju razliku u javnoj sferi, jedan je od neformalnih zaključaka rasprave, održane u Gete institutu u Beogradu u nastavku projekta "Let's Talk Critic Art" portala SEEcult.org s partnerima iz regiona ([Kulturpunkt](#), [SCCA-Ljubljana](#) / [Artservis](#) i [Forum-Skopje](#)), uz učešće **Vladana Jeremića** iz Beograda, **Nataše Bodrožić** iz Zagreba, **Milene Kosec** iz Ljubljane i **Igora Toševskog** iz Skoplja.

Neka od pitanja na kojima je zasnovana diskusija, koju je moderirala nezavisna kustoskinja i likovna kritičarka **Maja Ćirić** iz Beograda, odnosila su se na impulse i intenzitete kritičke umjetnosti i odgovorne kulture u smislu reprezentacije ili intervencije, status quo ili iskoraka i konfrontacije ili manipulacije, kao i državnog kulturnog inženjeringa ili parcijalne, ali fokusirana individualna praksa?

Preispitujući **kritičku umetnost** kao **nepredvidljivi impuls dominantne kulturno-političke paradigme**, rasprava je istakla anti-politiku kao alternativu predvidivoj politici, odnosno direktnoj i nemoćnoj politizaciji.

Krenulo se od pretpostavke da odgovorna kultura ne nastaje iz suočavanja umetnosti i politike, već iz njihovog aktivnog odnosa.

Prema **Jacquesu Rancièreu**, politički subjekat sposoban da se zauzme za odgovornu kulturu nije ni politički lobi, ni individua koja traži adekvatne reprezentacije za svoje interese i ideje, već je prazan operater koji stvara slučajeve političke rasprave **neprestano izazivajući ustanovljene okvire** za identifikaciju i klasifikaciju. Da bi se ukazalo na nove forme kritičke subjektivnosti, neophodno je stoga preispitati odnos institucija i kulturnih operatera i naglasiti potencijal umetnosti za kreiranje radikalnog kritičkog znanja.

Kao jedan od svetski poznatih primera navedeni su **The Yes Men**, čiji se članovi pretvaraju da su uticajne ličnosti ili portparoli moćnih organizacija kako bi ih zapravo izvrgli ruglu. Njihove mete su “veliki kriminalci današnjice”, tj. politički lideri i čelnici korporacija koji “stavljaju profit iznad svega”.

Takođe, naveden je i projekat **Emergency Room**, izložbeni prostor u kojem umetnici, koji se smatraju “termometrima disfunkcionalnosti društva”, komentarišu urgentna pitanja današnjice “pre nego što za to bude kasno”. Pritom je reč o umetnosti nedefinisanoj unapred, a koncept je zasnovan na činjenici da je za realizaciju nekog rada potrebno i po nekoliko meseci za pregovore sa institucijama, pronalazak novca i saradnika, što ograničava mogućnosti brzog reagovanja na stvarnost i pretvara umetnost u komentar jučerašnjice.

Objašnjavajući koncept zalaganja za **suočavanje sa stvarnošću "bez anestezije"**, Maja Ćirić podsetila je na Rancierovo objašnjenje **disenzusa** (u knjizi *The Emancipated Spectator*) kao mogućnosti da se svaka situacija izvrne ka unutra i rekonfiguriše u odnosu na poznati režim percepcije i značenja.

Kao primer u svakodnevnom životu, navela je mogućnost slušanja vokmena u autobusu u kojem trešte narodnjaci, čime se ukazuje na alternativni kod - alatke kojima je moguće narušiti dominantni kulturni kod ili uticati na stvaranje nove vrste konsenzusa.

U tom smislu, disenzuz je potrebno upotrebiti i u redefinisaju modela same debate o kritičkoj umetnosti, koja bi - u kontekstu koji odlikuju fluidnost, nomadizam, prezasićenost informacijama., morala i sama poprimiti drugačiju formu kako bi efikasnije mogla da utiče i na redefinisanje kulturnih politika.

Zanimljive primere iz sopstvene umetničke prakse u tom pravcu izneli su učesnici diskusije, koju je obeležilo **pitanje uspešnosti kritičke umetnosti**, ali i decidan stav da od nje ne treba odustati, čak i kada su efekti minorni u određenom trenutku.

"Ako si kritičan prema nekoj pojavi, možda je u tom trenutku i sasvim promašeno, ali može u neko drugo vreme da ima i konkretan rezultat, a može neke ljude da zainteresuje i već sada", rekla je slovenačka umetnica **Milena Kosec**, koja je po obrazovanju inženjerka matematike, a umetničko delovanje od kraja 80-ih podelila je na tri faze - amatersku, kada je bila i najslobodnija, van galerija i bilo kakvih granica, preko statusa profesionalne umetnice koja je dobijala pozive uglednih galerija, ali se osećala ograničenom, do sadašnje faze "karijerne savremene umetnice" kojoj je potrebna galerija za realizaciju projekata.

Milena Kosec je 1988. počela da priređuje izložbe u svojoj kući i vrtu - neprofesionalnoj, neprofitabilnoj i neinstitucionalnoj **galeriji Vila Katarina**, a njen najpoznatiji rad je "**Državica strašilo za ptice**" (Državica Ptičjestašilna), u okviru

kojeg je izvela više javnih akcija - komentara aktuelnih događaja u Sloveniji isprepletanih s ličnim pričama.

Prema njenim rečima, ako se u startu odustane od kritike onda nije ni moguće očekivati bilo kakve promene.

Smatrajući i da nije na umetnosti da vodi procese aktivnog zagovaranja, ona je istakla da **kritička umetnost, međutim, ima snagu da postavi prava pitanja**, definiše, artikuliše i upozori na problem, i to na kreativan i emotivan način kojim se može doći do ljudi. Tako umetnici i kulturni radnici u svom nomadskom mehanizmu funkcionisanja plešu oko problema i uvek nanovo otvaraju nove situacije. U tome je potencijal umetnosti i kulture koji mogu, ako ništa drugo, bar doprineti korekciji društva.

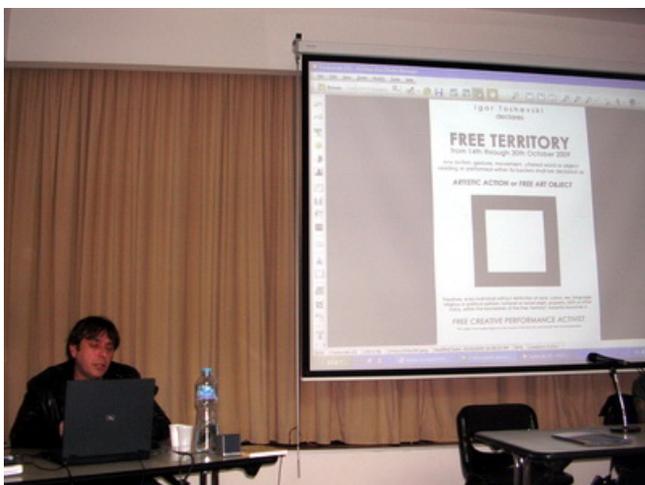
“Ako je društvo svesno da nešto nije u redu, onda će biti rezultata”, rekla je Milena Kosec, navodeći primer jedne od prvih izložbi na koju je pozvana da učestvuje, ali se iznenadila kada je shvatila da umetnici ne dobijaju nikakav honorar.

“Ja sam pala na zid institucije, ali ipak se nešto pokrenulo. Došli su mediji, saznalo se da umetnici rade džabe, besplatno, i da moraju da traže neki drugi način da zarađuju za život”, rekla je Milena Kosec, koja je od 2000. godine kao profesionalna umetnica učestvovala na svim značajnim izložbama savremene slovenačke umetnosti (Moderna galerija, MGLC, Kapelica...), kao i na Manifesti 7 (2000) i U3 u Ljubljani (2003), a od početka koristi kao osnovni materijal za izražavanje nepotrebne predmete, odričući se materijalne (re)produkcije radova.

Prema njenim rečima, shvatila je da je preopterećena predmetima, kao i celo društvo.

“Odlučila sam da neću ništa novo da pravim i da dokumentujem i počela sam da razmišljam o nematerijalnom radu”, rekla je Milena Kosec, koja poziva ljude da uzimaju ili donose u galeriju predmete, ali smatra da ta njena kritika još nije shvaćena.

Specifičnu situaciju u Makedoniji predstavio je **Igor Toševski**, osnivač i član nekoliko umetničkih grupa od kraja 70-ih, koji je početkom 80-ih objavljivao i stripove u časopisima u bivšoj Jugoslaviji i inostranstvu, a 90-ih je njegov rad postao konceptualniji, fokusirajući se na društvena i politička pitanja.

Njegov projekat "**Dossier 96**" bio je deo izložbe "After the Wall" (1999-2000) i postao početna tačka kasnijih radova i/ili akcija, poput "Dislocations" (1996), "Perfect Balance (24kg of Human Rights, 2000) i "The Process" (2004).

Poznat je i po razvojnom projektu "**Territories**", koji propituje formalne barijere umetnosti i ne-umetnosti, kao i lingvističke aspekte nacionalnog identiteta i jezika, a realizovao ga je u različitim gradovima i prvi put se suočio sa **cenzurom** u oktobru 2009. godine u Skoplju.

Rad je realizovao **na glavnom Trgu Makedonija**, na kojem je vlada rešila da proda parče zemlje crkvi i izazvala time podele u javnosti, a bilo je i nasilnih demonstracija, zahteva za referendum...

Toševski je za rad "Teritorija", koji je u formi krsta iscrtanog žutom bojom, dobio dozvolu grada i gradskog muzeja - na čijoj je izložbi i učestvovao.

Za par sati je, međutim, **njegov rad izbrisan** - komunalni radnici su ga prefarbali, a došlo je do velike rasprave u javnosti i još je u toku spor.

"Jedni su mislili da iza toga stoji crkva, drugi da su desničarske organizacije u pitanju, treći NVO sektor... Niko nije pomislio da je to umetnički rad. Svi su se zbunili. Gradske vlasti, koje uvek trpe kritiku da su lenje i spore, sada su promptno reagovala...", rekao je Toševski, dodajući da ni on, ni Muzej grada Skoplja nisu znali šta se dešava.

“To je bilo moje najuspešnije delo, iako je trajalo samo šest sati”, rekao je Toševski, koji je projekat “Teritorija” počeo još 2004. godine, ali tek sada dobija **efekat provokacije**.

Prema njegovim rečima, razlog za to je snažna ispolitizovanost situacije u Makedoniji, posebno u pogledu verskih i etničkih pitanja, ujedinjene Evrope...

“Svaki dan je toliko ispolitizovan da svaki čovek, a posebno umetnik, ne može da zatvori oči”, rekao je Toševski, dodajući je da, iako se ne bavi angažovanom umetnošću, još 90-ih bio “primoran da reaguje u društvu punom paradoksa”.

Toševski je rekao i da oseća neku odgovornost za kritička dela najpre u lokalnom kontekstu, a onda i u globalnom, iako smatra da umetnost ne treba da se svodi na lokalne teme, jer mogu da budu prozaične.

I kustoskinja i kulturna radnica iz Zagreba **Nataša Bodrožić** istakla je da je kritika imanentna umetnosti, a konkretni rezultati su posebno pitanje.

Predstavljajući projekte koje je radila proteklih godina, uključujući **Queer Zagreb festival** i aktivnosti u okviru udruženja za savremene umetničke prakse “**Slobodne veze**”, čiji je jedan od osnivača, Nataša Bodrožić rekla je da kulturni aktivizam shvata kao korišćenje kulture kao medija za propitivanje ustaljenih društvenih i političkih praksi ili uticaj na promene.

Efekte kritičke umetnosti, prema njenim rečima, ne treba zanemarivati, čak i ako se svode samo na dobijanje viza za umetnike.

U okviru programa “Slobodne veze”, koji podrazumeva gostovanja umetnika, kustosa, istoričara i teoretičara umetnosti - usmerena na istraživanje i dokumentovanje kritičkih i eksperimentalnih umetničkih praksi u zemljama bivšeg Istočnog bloka, u novembru je predstavljena u Zagrebu nova generacija ukrajinskih umetnika (Future Was Yesterday), a započeta je i saradnja sa umetničkom organizacijom Oberliht iz Moldavije. Među gostima je bio i umetnik i kustos Stefan Rusu, poznat po radu “Flat Space”, koji je postavljen u vidu tipične stambene jedinice socijalističkog bloka u centru Kišinjeva.

“Uspeli smo da platimo put, smeštaj i hranu ukrajinskim umetnicima od para hrvatskih poreskih obveznika, i meni je to super. Ako ćemo do krajnosti o dometima

kritičke umetničke prakse - **doprineli smo mobilnosti umetnika** iz Ukrajine. Takođe, dva Moldavca su dobila vize, jedan od njih i tranzitnu, pa smo uspeli da ga predstavimo u saradnji sa partnerima i u Budimpešti”, rekla je Nataša Bodrožić, koja je diplomirala na zagrebačkom Fakultetu političkih nauka, a trenutno je na poslediplomskim studijama “Kulturni menadžment i kulturna politika” na UNESCO-voj katedri (Univerzitet umetnosti u Beograd i Universite Lumiere u Lionu).

Beogradski umetnik, aktivista i kustos **Vladan Jeremić**, koji od 2002. radi sa **Renom Raedle** i aktivno učestvuje u projektima savremene umetnosti i društvenog aktivizma, istakao je da je jako bitno biti kritičan prema bilo kojem sistemu.

Prema njegovim rečima, institucije promovišu određene partijske pozicije, zbog čega bi možda jedan od odgovora na takvo stanje moglo da bude i formiranje partije koja bi promovisala kritičku umetničku praksu.

Jeremić je postavio i zanimljivo pitanje o ishodima političkih promena, navodeći da je moguće da je politika zapravo samo trenutak, a da je sve ostalo birokratija.

Umetnost, prema njegovim rečima, ima odgovornost za situaciju u kojoj postoji, ali se **ne može očekivati da može da reši probleme** - može pre svega da ih mapira i eventualno ukaže na alternativna rešenja.

Jeremić i Rena Raedle su tako filmom “**Belvil**” pokušali da ukažu na problem rušenja romskog naselja u beogradskom Bloku 67, a sa grupom Chto delat? realizovali su film “Partisan Songspiel. Belgrade Story” (Partizanski pesmokat. Beogradska priča), brehtijanski pristup potlačenima i tlačiteljima u tranzicionom društvu.

Taj rad bio je premijerno predstavljen na 11. Istanbulskom bijenalu, a nedavno i na izložbi “Političke prakse (post)jugoslovenske umetnosti: Retrospektiva 01” u Muzeju “25. maj” u Beogradu.

Jeremić je aktivan i u okviru **Biroa za kulturu i komunikaciju Beograd**, koji je početkom decembra 2009. organizovao u Kulturnom centru Rex izložbu “O

upotrebnoj vrednosti umetnosti” grupe umetnika koji su razvili specifične pristupe dajući prostor za artikulaciju tema, želja i iskustava mladih Roma u Srbiji, Nemačkoj i Francuskoj.

Okrugli sto “**Kritička umetnost i odovorna kultura: Bez anestezije!**” deo je dvogodišnjeg projekta “**Let’s Talk Critic Art**” (2009-2010), koji podrazumeva preispitivanje različitih kritičkih aspekata savremene umetnosti - kroz okrugle stolove i javne intervjuje, te njihovo dokumentovanje i arhiviranje na portalima učesnicima i u vidu publikacije.

SEEcult.org i Kulturpunkt objavili su i **zajedničke intervjuje sa umetnicima koji su učestvovali u raspravi u Beogradu**, kojoj su prisustvovali i kustosi gotovo svih beogradskih galerija, kao i mnogi istoričari umetnosti, medju kojima su bili i Ješa Denegri i Slavko Timotijević, kao i umetnici Raša Todosijević, Aleksandar Rafajlović, Anica Vučetić, Dragoslav Krnajski...

U okviru projekta “Let’s Talk Critic Art”, u oktobru 2009. održan je u Ljubljani **okrugli sto “Samoorganizovanje umetnika za poboljšanje njihovog položaja”**, uz učešće predstavnika organizacija iz Slovenije, Srbije, i Hrvatske.

Projekat “Let’s Talk Critic Art” realizuje se uz podršku **Evropske kulturne fondacije (ECF)**, a beogradski okrugli sto organizovan je i uz podršku **Gete instituta Beograd** i Ministarstva kulture Srbije.

Partneri u projektu su članovi neformalne mreže portala za kulturu jugoistočne Evrope (**inSEEc.net**), osnovane 2006. godine u Beogradu, u cilju povezivanja i unapređenja saradnje na prostoru bivše Jugoslavije i šire.

U okviru mreže inSEEc, u organizaciji SEEcult.org i partnera u regionu, održano je više okruglih stolova, radionica i regionalnih konferencija u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani i Skoplju, uz podršku Gete instituta Beograd i Pakta za stabilnost jugoistočne Evrope.

Vesna Milosavljević / SEEcult.org

Re: Ex-post (YU)

Wed, 01/06/2010 - 11:01.

Izložba "Re:Ex-post - kritičko znanje i post-jugoslovensko stanje" (Critical Knowledge and the Post-Yugoslavian Condition), koja obuhvata radove ruske grupe Chto Delat? sa Vladanom Jeremićem i Renom Rädle, austrijske umetnice Nine Hoechtl i Marije Majce Pungerčar iz Slovenije, biće otvorena 19. januara u galeriji Open space Centra za umetnost u Beču, a istražuje umetničke strategije preispitivanja - novog čitanja i pisanja nedavne istorije iz ugla sadašnjeg stanja na prostoru bivše Jugoslavije.

Na izložbi će biti predstavljen video "Partisan Songspiel. Belgrade Story" (Partizanski pismokaz. Beogradska priča) grupe Chto Delat?, Jeremića i Rene Rädle, koji je premijerno predstavljen na 11. Istanbulskom bijenalu, a potom i u Novom Sadu i Beogradu, zatim petokanalna instalacija Nine Hochtl "Tales of Protest. A Necessity" (Priče o protestu. Neophodnost), zasnovana na istraživanju i intervjuima s radnicima privatizovane zrenjaninske fabrike "Jugoremedija", kao i foto-video instalacija "Brotherhood and Unity" (Bratstvo i jedinstvo) Marije Mojce Pungerčar, autorke istoimenog filma o dva autoputa i ljudima koji su ih gradili u rasponu od 40-ak godina.

Prema navodima kustoskinje projekta Luise Ziaja, jugoslovensko iskustvo socijalizma i njegovog kolapsa, uprkos kompleksnoj i specifičnoj prirodi, inkorporirano je u dominantni obrazac istorijske interpretacije istine o "Istočnoj Evropi" generalno - neizbežnog puta od komunizma (čiji je pad navodno bio predodređen) preko katarzičnog procesa "tranzicije" ka finalnoj normalizaciji stanja. To je lajtmotiv koji bi mogao da bude nazvan "spasavanje istorije", opravdan univerzalnom normom opšte istorijske evolucije.

Boris Buden u tekstu "**Postjugoslovensko stanje kritike institucija: Uvod o kritici kao kontrakulturnom prevođenju**" (The post-Yugoslavian Condition of Institutional Critique: An Introduction. On Critique as Countercultural Translation) pokazuje - što se tiče (bivše) Jugoslavije - kako je instrumentalizacija 1989. godine "faktički

delovala u svojoj hegemonističkoj verziji kao istorijski master narativ”, odnosno kao dobro poznata priča o ultimativnoj pobedi kapitalizma i liberalne demokratije.

Ta opšta tvrdnja, međutim, konstantno krahira kada se suprotstavi političkoj realnosti u društvima na prostoru bivše Jugoslavije. Svojim nezavisnim kursom socijalizma i krvavim raspadom multietničke zajednice, Jugoslavija se bitno razlikuje od drugih post-komunističkih zemalja. Na takve kontradiktornosti posebno se odnose kritičke umetničke prakse, koje preispituju istorijske politike i politike amnezije kao “sporedne” efekte “tranzicionog” perioda i njegove dinamike normalizacije.

Izložba stoga predstavlja tri umetnička projekta koja povezuju sadašnje političke i ekonomske uslove sa potencijalima prošlosti, u cilju pronalaženja načina za njihovu aktuelizaciju.

Video rad “Partisan Songspiel. Belgrade Story”, koprodukcija kolektiva Chto Delat iz Petrograda i Biroa Beograd, predstavljen je i na nedavnoj izložbi, strukturisan je kao antička tragedija, a snimljen je 2009. u Beogradu sa uporištem u konkretnom istorijskom događaju, ali i političkom narativu primenjivom u širem kontekstu neo-liberalne periferije i specifično u post-konfliktnom prostoru bivše Jugoslavije.

Rad polazi od analize konkretne situacije - političke opresije graskih vlasti nad Romima, smeštenim u okolini luksuznog naselja Belvil uoči Univerzijade 2009. godine, a predstavlja i priču radnika koji je samom sebi odsekao prst, položaj lezbejke kojoj su navijači razbili glavu i invalida koga je društvo odbacilo. U isto vreme, film adresira više univerzalnih političkih poruka koje se odnose na pozicije tlačitelja i potlačenih - političarke, mafijaša, tajkuna i klero-fašiste protiv skupine u nepovoljnom položaju - Romkinje, radnika, lezbejke i invalida.

Takođe se uspostavlja “horizont istorijske svesti”, predstavljen kroz hor “mrtvih partizana” kao “pevajući spomenik” koji komentariše politički dijalog tlačitelja i potlačenih.

Na otvaranju izložbe, 19. januara, biće održana i prezentacija publikacije grupe Chto Delat? “**Tranziciona pravda**” (Transitional Justice), uz razgovor sa Vladanom Jeremićem, koji je jedan od urednika tog izdanja o srpskom društvu u tranziciji, sa ilustracijama kolektiva Zampa di Leone i tekstovima autora među kojima su Dušan Grlja, Boban Stojanović, Biljana Stanković Lori, Rena Rädle, Nebojša Milikić, Dmitry Vilensky i Olga Egorova Tsaplya.

Petokanalna instalacija Nine Hoechtl “Priče o protestu. Neophodnost”, predstavljena prošle jeseni u CZKD-u u Beogradu, istražuje dvogodišnju borbu i proteste radnika i radnica “Jugoremedije” iz Zrenjanina zbog privatizacije te fabrike koja je 2006. postala prva u “tranzicijskim” zemljama istočne Evrope koja je prošla kroz proces neoliberalne privatizacije da bi potom bila ponovo pokrenuta i kontrolisana od radnika/ca.

U tom radu Nine Hochtla fiktivni likovi iznose svoje priče, preklopljene sa intervjuima rađenim sa radnicima i scenama iz filma “Štrajk” (1925) Sergeja Enzejštajna, koji prikazuje kompleksan re-enelement fabričkog protesta iz 1912. godine u predrevolucionarnoj Rusiji.

Proletkult teatar je glumio radnike, a prema rečima Nine Hochtla, njen interes za taj film leži u scenama koje prikazuju kolektivizam i suprotstavljaju ga individualizmu svake pojedinačne price, slično onome kako pojedinačni glasovi karaktera stvaraju žamor koji se može pratiti jedino ako se fokusiramo na pojedinačne priče.

Nina Hochtla je provela kraj 2008. na rezidencijalnom boravku u Beogradu (Kontekst galerija u saradnji sa Rotor asocijacijom iz Graca), istražujući slučaj “Jugoremedije”, čiji su radnici izvesno vreme i živeli u toj fabrici, okupirali Gradsku kuću na četiri meseca, tri dana i tri noći protestovali ispred Agencije za privatizaciju u Beogradu, dobijali batine, bili povređivani i hapšeni, a sve to vreme nisu dobijali nikakav novac i mnoge od njih porodice su napustile.

Nina Hochtla se prošlog leta vratila u Srbiju kako bi nastavila istraživanje, a saznala je da je samo u avgustu bilo 40 manjih ili većih protesta dnevno.

Prema njenim rečima, dok je razgovarala sa radnicima/ama i prisustvovala protestu ispred Agencije za privatizaciju i Vlade Srbije u Beogradu, počela je da preispituje i sopstvenu poziciju kao umetnice i umetnice koja oblikuje radničku borbu u okviru svog rada.

Slovenačka umetnica Marija Mojca Pungerčar učestvuje na izložbi u Beču foto-video instalacijom “Bratstvo i jedinstvo”, naslovljenim čuvenim sloganom bivše Jugoslavije, koji je Josip Broz Tito osmislio kao moto jugoslovenske narodnooslobodilačke borbe, ali i kao sredstvo protiv bujanja nacionalizama i separatističkih tendencija.

“Bratstvo i jedinstvo” bilo je i ime auto-puta koji je povezivao bivšu Jugoslaviju od Vardara Ljubljana, Zagreb, Beograd i Skoplje, a izgradili su ga 50-ih sezonski radnici iz bivših jugoslovenskih republika.

Rad “Bratstvo i jedinstvo” Marije Mojce Pungerčar priča je zapravo o dva autoputa i ljudima koji su ih gradili u rasponu od 40-ak godina - dok su za vreme bivše Jugoslavije to su bili volonteri različitih nacionalnosti i porekla, željni da upoznaju druge, a u današnje vreme reč je ponovo o ljudima sa istog prostora, ali su sada to uglavnom radnici na privremenom radu u Sloveniji, motivisani pre svega željom da zarade za goli život.

Umetnica je tim projektom povezala dva događaja koja se odnose na isti prostor u različitom vremenu, a povod je bila izgradnja deonice autoputa kod Novog Mesta (Hrastje - Lestnica) 2006. godine, gde se 1958. radilo na izgradnji doljenjskog dela jugoslovenske magistrale “Bratstvo i jedinstvo”.

U produkciji KUD **3via**, projekat “Bratstvo i jedinstvo” sastoji se od serije fotografija i dokumentarnog filma, a predstavljen je na nekoliko izložbi u Sloveniji i drugim evropskim zemljama.

Marija Mojca Pungerčar diplomirala je slikarstvo na Akademiji za likovnu umetnost u Ljubljani i magistrirala u oblasti novih medija na Institutu za umetnost u San Francisku, a deluje u oblasti savremene umetnosti (instalacija, video, performans). Takodje, saradnica je Centra za savremenu umetnost Ljubljana (**SCCA-Ljubljana**) i urednica portala Artservis, jednog od partnera portala SEEcult.org i člana neformalne mreže portala za kulturu jugoistočne Evrope **inSEEcpc.net**

Izložba će biti otvorena do 21. februara.

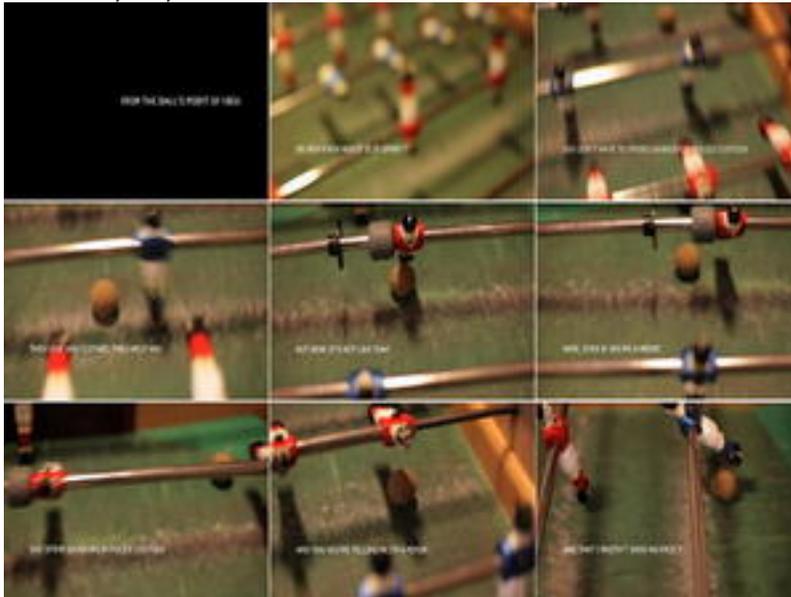
Sajt prostora Open Space je www.openspace-zkp.org

(SEEcult.org)

2009.

Upotrebna vrednost umetnosti

Wed, 12/02/2009 - 14:41.

Izložba “O upotrebnoj vrednosti umetnosti” grupe umetnika koji su razvili specifične pristupe dajući prostor za artikulaciju tema, želja i iskustava mladih Roma u Srbiji, Nemačkoj i Francuskoj, biće otvorena 7. i 8. decembra u Kulturnom centru Rex, u organizaciji Biroa za kulturu i komunikaciju Beograd, a pratiće je diskusija o umetničkim radionicama kao socijalnoj praksi.

Predstaviće se Ivan Bašo, koji je radio sa mladima koji žive na ulicama Pariza, zatim André Raatzsch i Emese Benkö, koji su razvili zvučnu skulpturu sa učenicima srednje škole u Berlinu, te Ivan Šaćirović koji će predstaviti foto projekat Sibylle Hofter, realizovan sa učenicima osnovne škole u Leskovcu.

Učestvuju i Saša Barbul, Sali Kadrijaj i Muha Blackstazy, koji će govoriti o radu na filmu o raseljenim Romima iz naselja pored Gazele u Beogradu.

Nakon predstavljanja radova, uslediće diskusija kojom će se učesnici i osvrnuti na pitanje koje je postavio Bertolt Brecht: “Na koji način se može sjediniti umetnička i pedagoško-didaktička praksa u kontekstu kritike savremenog društva?”

U diskusiji će, pored pozvanih umetnika, učestvovati i Rena Raedle kao voditeljka programa, a moderator je Vladan Jeremić.

Sajt Biroa za kulturu je <http://birobeograd.info>

(SEEcult.org)

Štajerl, Partisan Songspiel...

Fri, 12/25/2009 - 21:43.

Poslednja prilika za javna vođenja kroz izložbu “Političke prakse (post)Jugoslovenske umetnosti: Retrospektiva 01” u Muzeju 25. maj u Beogradu biće tokom vikenda, uz predavanje filmske autorke i teoretičarke umetnosti Hito Štajerl (Steyerl), dok će 29. decembra biti prikazan film “Partisan Songspiel. Beogradska priča”, uz javnu diskusiju o tom radu, a dan kasnije, uoči zatvaranja, biće predstavljen istraživački projekat medijske prakse omladinske kulture u SFRJ.

Izložba se bavi istraživanjem kulturnog nasleđa socijalističke Jugoslavije kroz specifične primere i analizu umetničkih praksi unutar institucionalnih, političkih i društvenih konteksta u kojima su se formirale, a realizovana je u saradnji četiri nezavisne organizacije iz regiona - beogradskog Prelom kolektiva, WHW iz Zagreba, Kuda.org iz Novog Sada i SCCA/pro.ba iz Sarajeva, u saradnji sa MSU Beograd.

Prvo javno vođenje, 26. decembra u 13 sati, biće sa kourednicom kataloga izložbe Zoranom Dojić, Dušanom Grljom (Prelom) i koordinatorkom izložbe Radmilom Joksimović, a gost će biti saradnik na projektu Vladimir Jerić Vlidi, koji će skrenuti pažnju na medijske aspekte pojedinih radova i izložbe u celini.

Za 18 sati najavljeno je predavanje Hito Štajerl na temu “Svedok. Beleške o filozofiji intervjua”, kojim će postaviti pitanje svedočanstva i njegovog odnosa sa istinom, na primerima iz filmova Žan-Lika Godara, Žan-Pjera Gorena, Alana Renea, Margaret Diras i Roija Rozena.

Na izložbi “Političke prakse...” prikazan je film Štajerlove “Žurnal br.1/Umetnička impresija”, koji istražuje odnose između događaja, traga, svedočanstva i naracije koja se oko njega uspostavlja, a u vezi je sa sudbinom filmske arhive sarajevske Kinoteke, uništene u ratu 90-ih i tom prilikom izgubljenog Filmskog žurnala br.1.

Poslednja javna vođenja kroz izložbu biće 27. decembra u Muzeju 25. maj i nešto kasnije u Kunsthistorisches Mausoleumu.

Kroz izložbu u Muzeju 25. maj posetioce će voditi kustoskinja izložbe Jelena Vesić i istoričar umetnosti Branislav Dimitrijević kao gost, a predstaviće kustoske strategije u smislu savremene umetnosti i reprezentacije prošlosti, odnosno pokušati da odgovore na pitanje zašto je izložba "Retrospektiva 01" ujedno i istorijska i izložba savremene umetnosti.

Javna diskusija o radu "Partisan Songspiel. Beogradska priča" grupe Chto Delat, u saradnji sa Renom Raedle i Vladanom Jeremićem, biće 29. decembra u Muzeju 25. maj, uz javnu diskusiju na kojoj će učestvovati umetnici Dmitry Vilensky, Olga Egorova Tzaplya i Jeremić, kao i učesnica filma Biljana Stanković Lori i kustoskinja Jelena Vesić.

"Partisan Songspiel. Beogradska priča" snimljen je 2009. u Beogradu sa uporištem u konkretnom istorijskom događaju, ali i političkom narativu primenjivom u širem kontekstu neo-liberalne periferije i specifično u post-konfliktnom prostoru bivše Jugoslavije. Rad polazi od analize konkretne situacije - političke opresije graskih vlasti nad Romima, smeštenim u okolini luksuznog naselja Belvil uoči Univerzijade 2009.

Osim filma "Partizanski Songspiel. Beogradska priča", biće prikazan i prethodni film grupe Chto Delat "Perestrojka - Pobeda nad pučem".

U samoj završnici izložbe, 30. decembra, biće predstavljen istraživački projekat medijske prakse omladinske kulture u SFRJ, uz učešće Aleksandre Sekulić i Vladimira Jerića.

U istraživanju nekih aspekata pop kulture u SFRJ, koji su vezani za omladinsku kulturu i medijsku produkciju, projekat Medijske prakse omladinske kulture u SFRJ ispituje specifični status omladine kao prioritetne grupe u kulturnoj politici SFRJ.

Do 31. decembra u toku je i projekat "Učitelj neznalica i njegovi komiteti" (javno prevođenje i diskusija knjige Miklavža Komelja "Kako misliti partizansku umetnost?"), čiji je autor Branimir Stojanović.

Izložba se sastoji se iz devet celina: Kako čitati partizansku umetnost (Miklavž Komelj, Lidija Radojević, Tanja Velagić, Jože Barši), Didaktička izložba i Vojin Bakić (WHW), Čim ujutro otvorim oči, vidim film (Ana Janevski, Varšava), TV Galerija (SCCA/pro.ba, Kuda.org, WHW), Trajni čas umetnosti (Kuda.org), Izvađeni iz gomile (DelVe, Zagreb), Dva vremena jednog zida: Slučaj SKC-a 1970-ih godina (Prelom) i Kunsthistorisches Mausoleum.

Priredivači tih celina pripadaju generaciji kustosa-istraživača, koja pokazuje izrazito interesovanje za umetničko nasleđe socijalističke Jugoslavije i aktivno deluje kako na lokalnoj, tako i na internacionalnoj umetničkoj sceni.

Primarni fokus izložbe su kritičke prakse u kojima se umetnički gest preklapa sa društvenim aktivizmom, društveno-političkom teorijom i strategijama samo-organizovanja. Uspostavljajući istorijsku sekvencu partizanska umetnost -

socijalistički modernizam - nove umetničke prakse - savremena umetnost, izložba razmatra koncepte političkih praksi umetnosti i načine na koje ih možemo primeniti danas. Toj istorijskoj sekvenci se prilazi kroz specifične tematske ili problemske fokuse, dokumentarno-istraživački pristup izlaganju i studije slučajeve.

Izložbu prati dvojezična publikacija (urednici: Zorana Dojić, Dušan Grlja i Jelena Vesić), u izdanju Prelom kolektiva.

Izložba je realizovana u koprodukciji Preloma, Kuda.org i MSUB, a omogućili su je Ministarstvo kulture Srbije, Erste fondacija, Fond za otvoreno društvo, Ambasada Poljske, Gete institut Beograd/Pakt za stabilnost Jugoistočne Evrope i Gradska uprava za kulturu Novog Sada.

Sajt projekta "Političke prakse" je www.pp-yu-art.net/

(SEEcult.org)

Blue-Collar Blues...u Talinu

Sun, 12/20/2009 - 13:50.

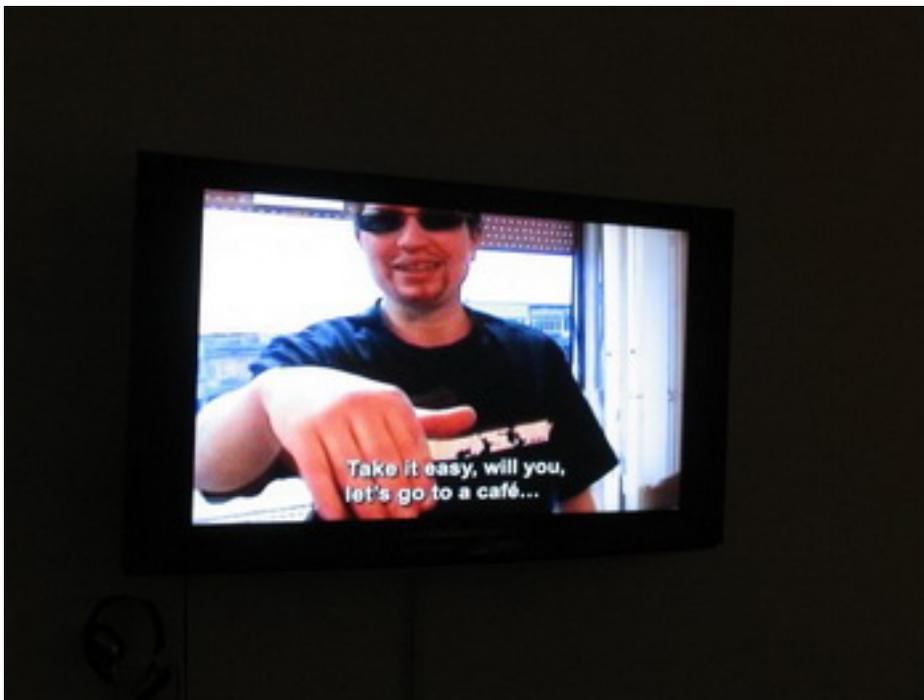
Izložba "Blue-Collar Blues", posvećena radničkim pitanjima u vreme krize globalnog kapitalizma, biće otvorena 21. decembra u Kunsthalle Talin, a predstaviće radove internacionalne grupe umetnika, među kojima su Oliver Ressler, Santiago Sierra i Kennedy Browne, kao i umetnički par Vladan Jeremić i Rena Raedle, koji će predstaviti rad "Serija spomenika - Nezaboravni trenuci u životu novobeogradskih radnika i radnica" i video "Gastarbajter".

Na izložbi učestvuju i Art Center for Dismissed Employees, Francis Alÿs, Fahim Amir & Krõõt Juurak, Dénes Farkas, Johnson ja Johnson, Olga Jürgenson, Tellervo Kalleinen & Oliver Kochta, Marge Monko i Eléonore de Montesquiou, a kustos je Anders Härm.

Jeremić i Rena Raedle predstaviće šest fotografija iz rada "Serija spomenika - Nezaboravni trenuci u životu novobeogradskih radnika i radnica" (2007), koji je priča o sudbinama ljudi u teškim vremenima "ekonomske tranzicije". Preuzimajući uloge radnika i radnica u određenim situacijama, a izbegavajući fenomenološku udaljenost kamere, otvorili su prostor za lično iskustvo i imaginarnu dimenziju stvarnosti, predlažući istovremeno nove savremene spomenike na Novom Beogradu.

Takođe, predstaviće se i radom “Gastarbeiter” (2003), jednim od prvih koji su zajedno uradili, a odnosi se kako na radnike koji su napustili bivšu Jugoslaviju još 70-ih da bi radili u nemačkoj i Austriji, ali i na mlađu generaciju onih koji su odlučili da napuste zemlje tokom raspada zemlje 90-ih.

Prvi put u Evropi biće predstavljena šestokanalna video instalacija “5 Factories-Worker Control in Venezuela” koju su Ressler i Dario Azzellini realizovali 2006.

godine za kontroverzni MATRIX ciklus "Now-Time Venezuela: Media Along the Path of the Bolivarian Process" u američkom Berkeley Art Muzeju.

U njihovom drugom projektu koji se odnosi na političke i društvene promene u Venecueli, posle "Venezuela from Below" (2004), Azzellini i Ressler fokusirali su se na industrijski sektor "5 Factories-Worker Control in Venezuela", demonstrirajući nastale promene u oblasti proizvodnje na primeru pet velikih kompanija - tekstila, aluminijuma, paradajza, kakaoa i papira. U svima se radnici bore za različite forme su- ili samo-upravljanja, podržani vladinim kreditima.

Izložba "Blue-Collar Blues..." motivisana je novim, navodno fleksibilnijim Zakonom o radu u Estoniji, koji je stupio na snagu proteklog leta, kao i problemima koji su u oblasti radničkih prava iskrslili protekle dve godine u toj zemlji sa 1,3 miliona stanovnika, od kojih je nezaposlenih više od 100.000.

Novi zakon ujedno je i rezultat širokog spektra globalnih procesa neoliberalizma u proteklih pola veka, koji su i u fokusu izložbe, a rezultovali su promenama u radnim odnosima, prirodi proizvodnje i plaćenog rada, kao i ekonomiji uopšte.

Prema navodima kustosa izložbe, poslednjih 20 godina postali smo svesni da živimo u svetu koji pokušava da opstane na vladavini zasnovanoj na kombinaciji globalne diktature "slobodnog tržišta" i neoliberalizma kao jedinoj mogućoj filozofiji života, u kojem je demokratija postala prazna kolokvijalna fraza.

U takvom svetu radni odnosi lako mogu da prerastu u novo ropstvo, jer je u prirodi takvog kapitalizma da su troškovi poslodavca za radnike minimalni, a profit je maksimalan.

S obzirom da su radnička pitanja u neku ruku univerzalna, geografski raspon učesnika izložbe je takođe širok - od Latinske Amerike do Istočne Evrope i od Balkana do nordijskih zemalja.

Svi estonski umetnici, koji učestvuju na izložbi, producirali su nove radove specijalno za nju, motivisani lokalnim problemima.

U okviru izložbe, planirano je nekoliko događaja, uključujući performans Juuraka i Amira "Autodomestication", koji se bavi situacijom "kreativnih radnika" na tržištu rada.

S obzirom da su sindikati u Estoniji, kao i političari i stručnjaci za društvene nauke uključeni u izložbeni projekat, predviđen je i seminar "Pozicija građana u radnim odnosima", koji bi trebalo da unapredi razumevanje radnih pitanja, a biće održan 22. januara. Takođe, krajem januara biće susret studenata umetnosti sa međunarodnim kustosima i pojedinim umetnicima koji učestvuju na izložbi.

Izložba će biti otvorena do 31. januara 2010.

Sajt Kunsthalle Talin je www.kunstihoone.ee

(SEEcult.org)

Političke prakse post-YU arta

Fri, 11/27/2009 - 22:23.

Izložba “Političke prakse (post)jugoslovenske umetnosti: Retrospektiva 01” četiri nezavisne organizacije iz regiona - beogradskog Prelom kolektiva, WHW iz Zagreba, Kuda.org iz Novog Sada i SCCA/pro.ba iz Sarajeva, biće otvorena 29. novembra u Muzeju “25. maj”, u organizaciji Muzeja savremene umetnosti u Beogradu, a bavi se istraživanjem kulturnog nasleđa socijalističke Jugoslavije kroz specifične primere i analizu umetničkih praksi unutar institucionalnih, političkih i društvenih konteksta u kojima su se formirale.

Izložba se sastoji se iz devet celina: Kako čitati partizansku umetnost (Miklavž Komelj, Lidija Radojević, Tanja Velagić, Jože Barši), Didaktička izložba i Vojin Bakić (WHW), Čim ujutro otvorim oči, vidim film (Ana Janevski, Varšava), TV Galerija (SCCA/pro.ba, Kuda.org, WHW), Trajni čas umetnosti (Kuda.org), Izvađeni iz gomile (DelVe, Zagreb), Dva vremena jednog zida: Slučaj SKC-a 1970-ih godina (Prelom) i Kunsthistorisches Mausoleum.

Priredivači tih celina pripadaju generaciji kustosa-istraživača, koja pokazuje izrazito interesovanje za umetničko nasleđe socijalističke Jugoslavije i aktivno deluje kako na lokalnoj, tako i na internacionalnoj umetničkoj sceni.

Članice kustoškog kolektiva WHW iz Zagreba bile su umetničke direktorke ovogodišnjeg, 11. Istanbulske bijenala, izložba “Čim ujutro otvorim oči, vidim film” Ane Janevski proglašena je u magazinima “Frieze” i “Artforum” jednom od deset najboljih u 2008. godini, a članice DelVe kolektiva, Ivana Bago i Antonia Majača, kustoškinje su ovogodišnje izložbe savremene umetnosti “SpaPort” u Banjaluci, dok su Prelom Kolektiv i Kuda.org prezentovali istraživanja u više prilika u regionu i u inostranstvu.

Biće predstavljati i grupa savremenih umetničkih radova koji tematski i metodološki korespondiraju sa izložbenim poglavljima, a učestvuju: David Maljković, Hito Steyerl, Darinka Pop-Mitić, Igor Grubić, Chto Delat, u saradnji sa Renom Raedle i Vladanom Jeremićem, Tanja Lažetić i Dejan Habicht .

Primarni fokus izložbe su kritičke prakse u kojima se umetnički gest preklapa sa društvenim aktivizmom, društveno-političkom teorijom i strategijama samo-organizovanja. Uspostavljajući istorijsku sekvencu partizanska umetnost - socijalistički modernizam - nove umetničke prakse - savremena umetnost, izložba razmatra koncepte političkih praksi umetnosti i načine na koje ih možemo primeniti danas. Toj istorijskoj sekvenci se prilazi kroz specifične tematske ili problemske fokuse, dokumentarno-istraživački pristup izlaganju i studije slučajeva.

U okviru izložbe, čija je kustoskinja Jelena Vesić, 30. novembra biće održana i konferencija, a najavljeni su i drugi edukativno-diskusijoni programi.

Izložbu prati dvojezična publikacija (urednici: Zorana Dojić, Dušan Grlja i Jelena Vesić), u izdanju Prelom kolektiva.

Izložba je realizovana u koprodukciji Preloma, Kuda.org i MSUB, a omogućili su je Ministarstvo kulture Srbije, Erste fondacija, Fond za otvoreno društvo, Ambasada Poljske, Gete institut Beograd/Pakt za stabilnost Jugoistočne Evrope i Gradska uprava za kulturu Novog Sada.

MSUB, koji je u rekonstrukciji, najavio je za decembar u svom Salonu projekat "Toplina" Zorana Todorovića, kojim je učestvovao ove godine na 53. Bijenalu u Veneciji, zajedno sa projektom Katarine Zdjelar "Ako mi oduzmeš glas šta mi ostaje".

Izložba će biti otvorena do 31. decembra.

(SEECult.org)

(Re)sistematizacija umetnosti

Tue, 11/03/2009 - 20:56.

Beogradski umetnici, galeristi i kolekcionari, izneli su 3. novembra niz problema sa kojima se suočavaju zbog odsustva adekvatnog sistema umetnosti u Srbiji, čime je započeta serija diskusija koja bi trebalo da dovede do pokretanja daljih inicijativa za poboljšanje uslova stvaranja, izlaganja i prezentovanja umetničkih radova.

Seriya konvencija o sistemu umetnosti, čiji je koordinator istoričar umetnosti, galerista i kolekcionar Slavko Timotijević, fomulisana je kao "Desperately Searching for Sistem / Sistemman u Srbiji", a počela je predstavljanjem galerija i kolekcija u Dvorani Kulturnog centra Beograda, u okviru pratećeg programa 50. Oktobarskog salona, dok će 4. novembra biti nastavljena razgovorom o medijima i umetnosti.

Prema rečima Timotijevića, potrebno je redefinisati aktere na umetničkoj sceni kako bi se pokrenulo nešto što će kasnije prerasti u sistem umetnosti.

Navodeći da nije dobro da država pravi sistem u koji se svi uklapaju, on je podsetio na soc-realistički model u kojem je država sve sama organizovala, koji je bio tvrd i nije trajao dugo.

"Vlast je shvatila da preko umetnosti ne može sprovesti promociju države i propagandu, već su to filmovi i mediji", rekao je Timotijević, ukazujući da je usledio sistem strogo kontrolisan od države, u kojem su umetnici morali političarima da podnose referate i o tome šta su hteli da kažu svojim delom.

Podsetio je i na otvaranje galerija i kulturnih centara (KCB, Cvijeta, Grafički kolektiv...) 50-ih, te osnivanje Doma omladine i SKC-a 60-ih, ali je ocenio da je "sve to bio privid, jer skoro ništa nije dolazilo u javnost".

“Ni 70-te još nisu verifikovane kao vrhunska umetnost, već kao neka alternativa”, rekao je Timotijević, koji je u završnici skupa predstavio i svoj “Muzej u senci” (Shadow Museum), odnosno kolekciju fotografija u savremenoj umetnosti.

Ocenjujući i da je jedini način da se poboljša scena - mešanje domaćih i stranih umetnika, Timotijević je ukazao i na potrebu konstituisanja sekcije galerista pri Društvu umetničkih kritičara Srbije, a predstavio je i inicijativu za osnivanje profesionalnog međunarodnog sajma umetnosti - Art expo Beograd.

Na značaj internacionalizacije domaće umetničke scene ukazao je i Miroslav Karić, predstavljajući Oktobarski salon i rezultate promena u njegovoj koncepciji od osnivanja 1960. do uvođenja međunarodnog karaktera te izložbe 2005. godine, kada je umetnička direktorka bila istoričarka umetnosti iz Poljske Anda Rotenberg. Tada je, na 45. Salonu (Kontonentalni doručak) i produbljena saradnja s galerijama, fondacijama i muzejima.

Između ostalog, nakon 47. Salona, koji je osmislio 2006. nemački kustos Rene Blok, Zoran Naskovski pozvan je u Fridricijanum, a zahvaljujući predsedniku žirija Robertu Storu, koji je 2007. bio umetnički direktor Bijenala u Veneciji, pozvan je i na 52. venecijansku izložbu.

“Ovakvo pozicioniranje posle decenijske izolacije predstavlja važan faktor u predstavljanju naše scene u svetu, što su donela internacionalna izdanja salona”, rekao je Karić, navodeći i da je Blok sa jubilarnog, 50. Salona, otkupio rad Vladimira Nikolića i Žolta Kovača.

Nezavidan položaj vaninstitucionalnih galerija - na primeru “Remonta”, predstavila je Darka Radosavljević, koja je rezignirano ocenila da ta galerija, posle deset godina postojanja, “danas nema budućnost”, jer zbog nedostatka finansijskih sredstava “može eventualno da izlaže do kraja godine”.

“Problem je i što ovde pričamo sami sa sobom... Ovo je zatvoreni krug u nepostojećem sistemu umetnosti”, rekla je ona, navodeći da je “Remont” u početku bila ideja - ni galerija, ni časopis, već mesto okupljanja u prostoru iznajmljenom donacijom Soroša, a cilj je bio da se radi na više različitih programa i da se saraduje i sa domaćim i stranim umetnicima.

U “Remontu” danas radi četvoro istoričara umetnosti, prostor je neadekvatan, ne liči na galeriju...

“Priznajem da smo ušli u neki vid manirizma, konfekcije, sve manje imamo izložbi i sve se manje trudimo da budu bolje. U pitanju je zamor, ali je pre svega u pitanju nerazumevanje države za naše programe”, rekla je ona, dodajući da Ministarstvo kulture finansira “Remont” malim iznosima, a drugi izvori ne postoje.

“Ne vidim neke druge ljude, sistem ne postoji, sistem podrazumeva mnogo više”, rekla je Darka Radosavljević, ukazujući i da je umetnost danas nedostupna mladim ljudima u obrazovanju, a i u medijima je potisnuta. U tom kontekstu pomenula je i B92, na čijem sajtu više na naslovnoj strani nema kulture, a i onoliko koliko je ima “nije kultura, nego zabava”.

Navodeći i da umetnost danas dobrim delom izlazi iz galerija u javni i privatni prostor, ona je dodala da se i time još više sužava put ka publici koji galerijama veoma znači.

Darka Radosavljević se osvrnula i na nedavni tekst Miloša Šobajića u "Politici" o Oktobarskom salonu, navodeći da je zbunjena njegovim nakaradnim i naopakim komentarima o vizuelnoj umetnosti i Salonu.

"Moramo da ozbiljno nešto učinimo, da vidimo kako javnosti može da se kaže da je to mišljenje jako opasno", rekla je ona.

Za razliku od "Remonta", galerija "Zvono" je trenutno u nešto boljem položaju, a s obzirom da je direktorka Ljilja Tadić u Moskvi, pročitana je njena izjava o osnivanju i misiji te privatne galerije koja postoji već 17 godina i orijentisana je isključivo na mlade umetnike, u cilju njihovog okupljanja i negovanja mladih talenata.

"Zvono" u prvih deset godina nije imalo finansijsku podršku, što pokazuje da je u pitanju bio čist entuzijazam galerista, a posle toga su počeli da dobijaju sredstva na konkursima Ministarstva i Grada. Princip galerije je aktivan odabir umetnika tako što Ljilja Tadić posećuje završnu izložbu na Fakultetu likovnih umetnosti i druge izložbe. "Zvono" povremeno izlaže i starije umetnike, čiji radovi odgovaraju koncepciji te galerije.

Galerija "Zvono" pokušava da se probije i na stranom tržištu od 2006. godine, kada je prvi put učestvovala na Sajmu umetnosti u Beču (Vienna Fair). Potom je bila i na Art fairu u Kelnu, Art forumu u Berlinu, pa u Moskvi, Kunstartu u Bolcanu, a prvi put ove godine, u decembru, biće u Majamiju (Verge Miami).

Predstavljen je i specifičan profil galerije New Moment, koju je osnovao Dragan Sakan 2003. godine kao kombinaciju umetnosti i advertajzinga, što je i koncept istoimenog magazina koji je pokrenut 1992. godine, a od 1996. izlazi na tržištu centralno-istočne Evrope i osvojio je brojne nagrade.

Prema rečima Ksenije Marinković, umetnost je odavno izašla iz galerija, kao što je i advertajzing odavno prestao da bude samo reklama u novinama, pa je ideja galerije New Moment i bila da uključi umetnike u projekte, odnosno da umetnost postane medij komunikacije u advertajzingu.

Galerija New Moment izrasla je iz privatne zbirke radova Sakana (Mersad Berber, Jugoslav Vlahović, Momo Kapor, Raša Todosijević, Marija Dragojlović, Irwin, Dušan Otašević...), a te radove je birao prema intuiciji i dopadanju, jer nije profesionalac, nego kolekcionar.

Zalažući se za saradnju umetnosti i korporacija, praćenu medijima, New Moment galerija realizuje izložbe na osnovu kriterijuma komunikativnosti dela, ličnosti umetnika, originalnosti i inovativnosti.

U programu je fokusirana na mlade umetnike, rekla je Ksenija Marinković, ukazujući na izložbu Nine Stanković 2007. godine, između ostalog. Takođe, fokus te galerije je na regionalnoj saradnji, kao što je bila izložba mariborske grupe Son:da 2007.

U New Moment galeriji izlagana su i dela velikih imena internacionalne scene, kao što su Helmut Njutr, Endi Vorhol (samo jedan rad), zatim Šagal, Pikaso, Dali, Miro (printovi) - svi 2005. godine. Crteži Denisa Openhajma predstavljani su 2006. godine, kada je izložbu imao i Uroš Đurić, a 2008. beogradski umetnik Mihael Milunović koji živi i u Francuskoj.

New Moment takođe učestvuje na Vienna fairu, na kojem je uspela i da proda radove Uroša Đurića jednoj austrijskoj kolekciji.

Sakan, inače, trenutno piše novu knjigu "New Ideas Women", a biće multimedijalno predstavljena, uz izložbe u Sarajevu, tokom "Sarajevske zime", a potom u Barseloni, Beču, Beogradu...

Među učesnicima konvencije bila je i Željka Momirov iz novobeogradske Blok galerije, osnovane 2007. godine, kako je rekla, "mukotrpnim ubeđivanjem čelnika Novog Beograda". Programi u toj galeriji u Bloku 45 u početku su se smenjivali mesečno, a sada na 15 dana, a do sada je bilo više od 50 samostalnih izložbi domaćih umetnika uglavnom.

"Ministarstvo i Grad su 2008. dali pare, ali smo ipak delom na početku, jer ne znamo kakva je budućnost", rekla je Željka Momirov, navodeći da Novi Beograd ima gotovo pola miliona stanovnika i da je "potpuno razumljivo da takozvani 'grad Novi Beograd' ima galeriju, jer preko mosta postoji samo Muzej savremene umetnosti".

"Pitanje je da li je ta pomoć opštine iskrena ili je samo politička promocija. Sadašnji čelnici opštine su podržali galeriju, ali šta će se desiti kada se gradska vlast promeni i dođe garnitura koja nas ne podržava. To otvara nove probleme", rekla je ona, dodajući da ne zna koliko su lokalne vlasti suštinski zagrejane za sadržaj i da je brine da se galerija ne pretvori u nekadašnji Dom kulture, što je danas tendencija.

Željka Momirov, koja je skulptorka, ukazala je i na problem kadrova, navodeći da u galeriji "Blok" radi samo jedan čovek, ali da se u tom pogledu stvara veliki zid i da nema nikakvih odgovora od zvaničnika kada su u pitanju kadrovi.

U Galeriji "Blok" trenutno izlaže Aleksandar Rafajlović, koji je rekao da je problem što se kultura i umetnost u Srbiji ne percipiraju kao vrednost.

"Možemo da imamo zakon, ali živimo u zemlji u kojoj zakon ne funkcioniše. Samo je politika važna, sve drugo je marginalizovano", rekao je Rafajlović, pominjući da se direktori institucija kulture biraju po političkoj - stranačkoj pripadnosti.

Umetnik mlađe generacije Vladan Jeremić, koji je jedno vreme vodio Galeriju Doma omladine, ocenio je da umetnost danas totalno zavisi od politike tržišta.

"Pristup umetnosti je ekonomska kategorija", rekao je on, postavljajući pitanje zašto neke korporacije, poput Delte, ne pokreću savremenu umetnost i komunikaciju sa umetnicima.

Prema njegovim rečima, umetnost danas postaje sve više marketinška strategija, predstavljajući moć kapitala na svetskom tržištu.

“Takvi radovi su postali skupa dekoracija i špekulacija, poput Hirstove lobanje s brilijantima”, rekao je Jeremić, dodajući da danas u doba krize postoje razvijene agencije u Kini i Istočnoj Aziji koje dizajniraju dela za tržište.

“Delo nije više potrebno ni videti. Umetnost je ogoljena na tržišnu priču”, rekao je on, ističući da savremena umetnost treba da snosi socijalnu odgovornost, inače se gubi svaki koncept osim tog ekonomskog.

Umetnik Vladimir Nikolić rekao je da je uspeh moguć jedino u inostranstvu, jer samo tamo postoje pravi uslovi za umetnost i produkciju.

“Nemam nekakvo iskustvo sa galerijama, više sa muzejima i kolekcionarima. Suštinska razlika ne postoji, radi se samo o višku kapitala. U Beogradu i Srbiji se sve izvlači na mišiće i individualne napore. Zato sve više umetnika pokušava izvan Srbije. Ja prvi put izlažem sada na Salonu, a najmanje sam imao iskustva sa galerijama, između ostalog, i zato što postoje samo 2-3 koje se mogu uporediti sa evropskim i američkim. Da biste uspeli, morate da odete odavde, a i iz regiona, jer ni oni nisu daleko od nas”, rekao je Nikolić, koji je za rad “Pra-ubistvo” na 50. Oktobarskom salonu dobio nagrade srpske sekcije AICA (Međunarodnog udruženja likovnih kritičara), žirija Muzeja primenjene umetnosti i žirija novinara.

Uvod u konvenciju kolekcionara u sistemu umetnosti bilo je predstavljanje Vladimira Dodiga Trokuta i projekcija filma o tom umetniku, kolekcionaru i osnivaču Antimuzeja, pioniru modernog galerijskog sistema.

Saša Janjić predstavio je Telenor kolekciju, Radonja Leposavić Muzej i kolekciju Macura, a predstavljena su i iskustva Ljilje Tadić sa mladim umetnicima u Kolekciji Dražović, kao programskom segmentu galerije “Zvono”.

Predstavljena je i kolekcija Milojević, a Slavko Timotijević govorio je o svom Shadow Museum, kolekciji fotografija u savremenoj umetnosti.

Radonja Leposavić pročitao je pismo Vladimira Macure, kolekcionara rođenog u Kninu 1965. godine, koji je živeo u Ljubljani i Beču, a odlučio je da u Beogradu osnuje privatni muzej (u Novim Banovcima), jer je na Balkanu, kako je naveo, Beograd uvek bio kulturna metropola u njegovim očima.

“Ja sam misionar i to mora biti Beograd. Dužan sam da našoj omladini, koja je mladost prošla u ratu 90-ih, omogućim da osele duhovnu potrebu...”, naveo je Macura u iskazu, ističući da bi “želeo da se ponovo uspostavi most Beograd-Zagreb i to brzo”.

Macurin kompleks - prvi privatni muzej u Srbiji, obuhvata i kristalnu palatu sa kriptom ispod koje je prostor koji takođe služi za izlaganje. U kompleksu je i kapela posvećena Kazimiru Maljeviču sa ogromnim crvenim krstom koji se ogleda u velikom staklu Muzeja Macura.

Preokupacija Macure su istorijske avangarde - dadaizam, nadrealizam, zenitizam. Bavi se i srpskom konceptualnom umetnošću, mađarskom avangardom... Centralna ličnost u životu Macure je Ljubomir Micić, a u Ulici prote Mateje u Beogradu, gde je Micić nekada stanovao, postavio mu je i spomen-ploču, ali ju je neko kasnije skinuo.

U Macurinoj kolekciji ima određenih muzeoloških nedostataka koji se uglavnom odnose na popis radova i legende, jer smatra da svi znaju čiji su radovi koje mogu videti u njegovom muzeju.

Radovi koje poseduje Macura, ili Mirko Sudac u Hrvatskoj, na primer, nisu svojevremeno mnogo plaćeni, jer nisu imali neku tržišnu vrednost, nisu tada smatrani vrednim, rekao je Leposavić, dodajući da bi društvo trebalo da vidi društvenu korist u takvim projektima.

“Društvo bi moralo nešto i da pridoda ljudima koji nešto rade, a ne da samo traži od njih”, rekao je Leposavić, dodajući da bi bilo dobro da se Macuri, na primer, pronađu sponzori za klimu, prevoz gostiju za izložbe...

Macura je uvek spreman da ugosti umetnike koji bi tamo radili, rekao je Leposavić, dodajući da je Macura veliki strastveni sakupljač stolica i ljubitelj jabuka, a gaji “one koje su zabranjene u Evropi - crvljive.

Autor idejnog rešenja Muzeja Macura je arhitekta Ivan Kucina, odnosno koautor je sa samim vlasnikom.

Predstavljena je i kolekcija Dražević, sa kojom “Zvono” saraduje više od deset godina.

Dražević poseduje značajan broj radova mladih umetnika koji su izlagali u “Zvonu” (Simonida Rajčević, Mirko Nikolić, Filip Radonjić, Žolt Kovač, Igor Marsenić, Nikola Božović, Ana Adamović, Nikola Savić, Goran Jureša, Nikola Pešić, Snežana Vujović, Mauricio Manfredi...).

Prema navodima Ljilje Tadić, koje su pročitani zbog njenog odsustva, “Zvono” sa Draževićem ima korektan odnos, jer uvek kupuje preko te galerije. Time se ostvaruje korektan odnos, jer se često umetnici sami dogovaraju s kolekcionarima, što srozava nivo i umetnika i galerije.

Predstavljena je i Kolekcija Milojević iz Kragujevca, odnosno Galerija “Rima”, osnovana 2008. godine.

Prema rečima Aleksandra Milojevića, njegova kolekcija podeljena je u 3 dela, od kojih se prvi odnosi na slikarstvo 20. veka (obuhvata radove Bore Stevanovića, Ivana Radovića, Ivana Tabakovića, Milana Konjovića, Nedeljka Gvozdenovića, Zore Petrović, Marka Čelebonovića, Peđe Milosavljevića, Miće Popovića, Ilije Bosilja, Živka Grozdanića, Raše Todosijevića, jednu čestitku Marine Abramović iz 1975. godine...).

Drugi deo je opus Ljubice Cuce Sokić (radovi od 1930. do 80-ih godina), a treći deo su noviji radovi iz proteklih par godina.

Radovi Cuce Sokić iz 60-ih, povodom prve godišnjice njene smrti, biće predstavljeni u januaru na izložbama u Beogradu i Parizu, najavio je Milojević, koji smatra da je kolekcionarstvo veoma važan segment društva, jer kolekcionari čuvaju dela od zaborava i s vremena na vreme ih opet vraćaju na scenu.

“Danas su nezamislive velike izložbe bez radova pozajmljenih od kolekcionara. Živimo u vremenu gde su aktivnosti muzeja i institucija kulture dosta smanjene, pa

će vremenom galerije preuzeti ulogu u prezentovanju umetnosti, čak i edukacije”, ocenio je Milojević.

Kolekciju “Telenor” predstavio je Saša Janjić, navodeći da se ta kompanija za mobilnu telefoniju obratila 2007. godine “Remontu” radi kupovine radova kojima bi oplemenila radni prostor.

“To je korporativna kolekcija, a ne klasična kolekcionarska zbirka, pa smo se fokusirali na sam prostor, zbog čega nismo mogli da uključimo neke video radove i instalacije. Sreća je što smo dobili određene ruke i napravili kolekciju koja pokazuje jedan reprezentativni presek naše savremene umetnosti”, rekao je Janjić, napominjući da “Telenor” poseduje slične kolekcije u još 15-ak zemalja u kojima posluje.

“Remont” je u tom slučaju bio konsultant, odnosno posrednik i nije uzimao procenat - umetnici su dobijali punu cenu za rad, istakao je Janjić, dodajući da bi primer “Telenora”, čiji je glavni cilj pomoć umetnicima, trebalo da bude značajan podsticaj svuda.

U kolekciji se trenutno nalaze radovi oko 60 umetnika, uključujući Rašu Todosijevića, Jovana Čekića, Mrđana ajića, Škart, Gabrijela Glida, Uroša Đurića., a primarni naglasak (60-70 odsto) je na mladim umetnicima.

Saradnja na formiranju kolekcije je nastavljena, a “Remont” je sa “Telenorom” organizovao i izložbe u Beogradu, Novom Sadu, Vršcu, Čačku i Nišu. U pripremi je izložba u kraljevačkom Narodnom muzeju, čime se popularizuje savremena umetnost u Srbiji.

U planu su i veće akcije, kao što je konkurs na osnovu kojeg bi celokupnu produkciju većih radova platio “Telenor”, a predviđeno je i predstavljanje kolekcije izvan Srbije.

Slavko Timotijević predstavio je svoju kolekciju “Shadow Museum”, koja obuhvata fotografije savremenih umetnika ili fotografije njihovih radova, poput Vladana Radmanovića iz 50-ih godina, Branibora Debeljkovića, Tomislava Peterneka, koji je pratio sve demonstracije od 60-ih godina do danas i preko kojih može da se prati odnos demonstracija i politike, grupe OHO, ekipe A3, Bogdanke Poznanović, Balinta Szombatija... Tu su i fotografije Raše Todosijevića i Marinele Koželj, uključujući Rašin rad “Dragularijum”, odnosno izložbu koja je prvobitno nazvana “Predmet koji sam voleo” i na kojoj je izložio Marinelu.

U “Shadow Museumu” su i Era Milivojević, Zoran Popović (Aksiomi), Marina Abramović, kao i njen zajednički rad sa Ulayem “Art Vital” iz vremena kada su živeli u kombiju i putovali svetom, te Dragan Papić, Željko Jerman, Damnjan, Mladen Stilinović, Viktor Macarol...

Serija konvencija o sistemu umetnosti biće nastavljena 4. novembra, a baviće se odnosom savremene umetničke produkcije i medijske pokrivenosti, kao i kvalitetom medijske produkcije.

Konvenciju o medijima i umetnosti (Art kao eksces) započeće Danijela Purešević, istoričarka umetnosti i novinarka RTS-a, koja će predstaviti delatnost Redakcije za

kulturu i umetnost javnog servisa, odnosno projekte "TV Galerija", "Devedesete", "Metropolis", "Art zona"...

Biće predstavljena i jedna epizoda "Transfera", a potom će istoričarka umetnosti i novinarka Milena Marjanović, koja radi u "Blicu", govoriti na temu "Mogućnosti kritike u dnevnim novinama - između informacije i stručne analize".

Direktor Muzeja savremene umetnosti Vojvodine i umetnik Živko Grozdanić govoriće potom na temu "Muzej bez Muzeja ili strategije muzejskog delovanja između privatnog i javnog i aspekti modernih muzejskih kolekcija", a Aneta Stojnić o marketingu kao novom mediju umetničkog komuniciranja.

Među učesnicima je i Sava Stepanov, koji će govoriti o galeriji, časopisu i sajmu umetnosti, Luka Salapura koji će predstaviti Art magazin, kao i istoričar umetnosti Miroljub Mima Marjanović koji će govoriti o portalu za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org, čiji je glavni urednik i jedan od osnivača.

Vesna Milosavljević (SEEcult.org)

Malo verovatna misija u MSUV

Fri, 10/16/2009 - 08:17.

Ja sam Besim, predstavljam Opel Astru i Opel Klasik

Razgovor sa umetničkim parom Rena Raedle i Vladan Jeremić, uz vođenje kroz njihovu izložbu "Psihogeografska istraživanja", biće održan 16. oktobra u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine (MSUV) u Novom Sadu, a fokusiran je na moguće ishode njihove umetničke prakse koja se bavi prezentacijom i reprezentacijom marginalizovanih socijalnih grupacija.

Reč je o nastavku serijala "Malo verovatna misija", organizovanog u saradnji MSUV, Kulturnog centra Rex iz Beograda i novosadskog Centra_kuda.org, a uoči razgovora, Rena Raedle i Jeremić vodiće posetioce kroz njihovu nedavno otvorenu izložbu u MSUV.

U diskusiji će, osim njih, učestvovati i kustoskinja izložbe Gordana Nikolić, Branka Ćurčić i Zoran Pantelić iz kuda.org, kao i članovi Radne grupe za interkulturalni dijalog Ministarstva kulture: Miroslav Benka i Nebojsa Milikić.

Diskutanti i publika će se, između ostalog, baviti i projektom Biroa za kulturu i komunikaciju "Putovanje u svet nassih zelja", koji je podržan u okviru Mapiranja projekata i procesa interkulturalnog dijaloga u Republici Srbiji.

Izložba "Psihogeografsko istraživanje", otvorena do 16. oktobra u MSUV, predstavlja aktivnosti angažovanog umetničkog para Raedle-Jeremić iz poslednjih sedam godina, koncentrisane na osobenu praksu "estetizovane dokumentacije", odnosno lociranja i propitivanja društvenih simptoma u kontekstu "ekonomske tranzicije" i uzročno-posledičnih poteza lokalno-globalnih politika.

U fokusu su marginalne, ugnjetene i prekarne strukture društva, odnosno one najfragilnije socijalne zone u kojima se, prema navodima umetnika, fatalno sudaraju sile moći sistema.

Među njima su radovi koji se bave položajem romske zajednice u Srbiji: video "Belvil" (2009) - o nedavnom rušenju romskih kuća na osnovu odluke beogradskih vlasti i protestima koji su usledili ispred gradske skupštine, zatim projekti "Writing on the Sky" (2008) i "Under the Bridge" (2004); kao i radovi u kojima su protagonisti prodavci sa buvljih pijaca, prekarni radnici, ekonomski migranti i imigranti: "Serija spomenika - Nezaboravni trenuci u životu novobeogradskih radnika i radnica" (2007)", "Sendi" i "Horrorkatze Mavht Terror" (2003) - koji se, između ostalog, bave i kritikom informatičko-komunikacijskog potencijala i prezasićenja.

Raedle&Jeremić rade na zajedničkim projektima od 2002. godine, detektujući, istražujući i komentarišući stanja u različitim socijalnim okvirima.

Koristeći umetnost kao jedan od mogućih formata za radikalnu kritiku - kroz javnu poziciju u raznim poljima društvenog aktivizma, Rena Raedle i Jeremić izlagali su i prezentovali radove na brojnim izlozbama, festivalima i konferencijama u zemlji i svetu.

Sajt umetnika je <http://raedle-jeremic.modukit.com>

Sajt MSUV je www.msuv.org, a program se nalazi i u [Kalendaru](#) Portala za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org

(SEEcult.org)

Raedle-Jeremić u MSUV

Wed, 10/07/2009 - 09:13.

Izložba "Psihogeografsko istraživanje" angažovanog umetničkog para Rene Raedle i Vladana Jeremića otvorena je 6. oktobra u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine (MSUV) u Novom Sadu, a predstavlja njihove aktivnosti iz poslednjih sedam godina, koncentrisane na osobenu praksu "estetizovane dokumentacije", odnosno lociranja i propitivanja društvenih simptoma u kontekstu "ekonomske tranzicije" i uzročno-posledičnih poteza lokalno-globalnih politika.

U fokusu su marginalne, ugnjetene i prekarne strukture društva, odnosno one najfragilnije socijalne zone u kojima se, prema navodima umetnika, fatalno sudaraju sile moći sistema.

Medju njima su radovi koji se bave položajem romske zajednice u Srbiji: video "Belvil" (2009) - o nedavnom rušenju romskih kuća na osnovu odluke beogradskih vlasti i protestima koji su usledili ispred gradske skupštine, zatim projekti "Writing on the Sky" (2008) i "Under the Bridge" (2004); kao i radovi u kojima su protagonisti prodavci sa buvljih pijaca, prekarne radnici, ekonomski migranti i imigranti: "Serija spomenika - Nezaboravni trenuci u životu novobeogradskih radnika i radnica" (2007)", "Sendi" i "Horrorkatze Mavht Terror" (2003) - koji se, između ostalog, bave i kritikom informatičko-komunikacijskog potencijala i prezasićenja.

U okviru izložbe, 16. oktobra biće održan razgovor o mogućim ishodima umetničke prakse koja se bavi prezentacijom i reprezentacijom marginalizovanih socijalnih grupacija, a deo je serijala "Malo verovatna misija" koji će biti realizovan u saradnji sa Kulturnim centrom Rex u Beogradu i novosadskim Centrom_kuda.org.

Osim Rene Raedle i Jeremića, diskusiji će prisustvovati i umetnice Dragana Žarevac i Noa Treister, te članovi Radne grupe za interkulturalni

dijalog Ministarstva kulture Branimir Stojković, Miroslav Benka, Rajko Đurić i Nebojša Milikić.

Biće reči i o konkretnom projektu Biroa za kulturu i komunikaciju "Putovanje u svet naših želja", koji je podržan u okviru Mapiranja projekata i procesa interkulturnog dijaloga u Srbiji.

U okviru izložbe, biće predstavljena i publikacija "Psihogeografsko istraživanje", u izdanju MSUV, sa teorijskim tekstovima Suzane Milevske iz Skoplja, Sezgina Boynika (Helsinki), kustoškinje izložbe Gordane Nikolić i samih umetnika.

Izložba "Psihogeografsko istraživanje" sastoji se od medijski različito prezentovanih koncepata, projekata i radova koje su umetnici razvijali i realizovali, a sam naslov jasno referiše na letrističko-situacionistički neologizam "psihogeografija" i praksu situacionista koja u konkretnom slučaju podrazumeva transfer i prevođenje ove prakse u određenu geografsko - (prostorno - vremensko) - psihološku kategoriju.

Raedle&Jeremić rade na zajedničkim projektima od 2002. godine, detektujući, istražujući i komentarišući stanja u različitim socijalnim okvirima.

Koristeći umetnost kao jedan od mogućih formata za radikalnu kritiku - kroz javnu poziciju u raznim poljima društvenog aktivizma, Rena Raedle i Jeremić izlagali su i prezentovali radove na brojnim izlozbama, festivalima i konferencijama u zemlji i svetu.

Izložba "Psihogeografsko istraživanje" u MSUV (Dunavska 37) biće otvorena do 16. oktobra.

Sajt umetnika je <http://raedle-jeremic.modukit.com>

Sajt MSUV je www.msuv.org, a program se nalazi i u [Kalendaru](#) Portala za kulturu jugoistočne Evrope SEEcult.org

(SEEcult.org)

Psihogeografsko istraživanje

Mon, 10/05/2009 - 09:31.

Aktivnosti umetničkog para Rene Raedle i Vladana Jeremića, koncentrisanih poslednjih sedam godina na osobenu praksu "estetizovane dokumentacije", odnosno lociranja i propitivanja društvenih simptoma u kontekstu "ekonomske tranzicije" i uzročno-posledičnih poteza lokalno-globalnih politika, biće predstavljene od 6. oktobra na izložbi "Psihogeografsko istraživanje" u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine (MSUV) u Novom Sadu, u okviru koje će 16. oktobra biti održan i razgovor o mogućim ishodima umetničke prakse koja se bavi prezentacijom i reprezentacijom marginalizovanih socijalnih grupacija.

Izložba "Psihogeografsko istraživanje" sastoji se od medijski različito prezentovanih koncepata, projekata i radova koje su umetnici razvijali i realizovali, a sam naslov jasno referiše na letrističko-situacionistički neologizam "psihogeografija" i praksu situacionista koja u konkretnom slučaju podrazumeva transfer i prevođenje ove prakse u određenu geografsko - (prostorno - vremensko) - psihološku kategoriju.

U fokusu su marginalne, ugnjetene i prekarne strukture društva, odnosno one najfragilnije socijalne zone u kojima se sile moći sistema fatalno sudaraju.

Ističu se radovi koji se bave položajem romske zajednice u Srbiji: video "Belvil" (2009) - o nedavnom rušenju romskih kuća na osnovu odluke beogradskih vlasti i protestima koji su usledili ispred gradske skupštine, zatim projekti "Writing on the Sky" (2008) i "Under the Bridge" (2004); kao i radovi u kojima su protagonisti prodavci sa buvljih pijaca, prekarani radnici, ekonomski migranti i imigranti: "Serija spomenika - Nezaboravni trenuci u životu novobeogradskih radnika i radnica" (2007), "Sendi" i "Horrorkatze Macht Terror" (2003) - koji se, između ostalog, bave i kritikom informatičko-komunikacijskog potencijala i prezasićenja.

U okviru izložbe biće predstavljena i publikacija "Psihogeografsko istraživanje", u izdanju MSUV, sa teorijskim tekstovima Suzane Milevske iz Skoplja, Sezgina Boynika (Helsinki), kustoškinje izložbe Gordane Nikolić i samih umetnika.

U saradnji sa beogradskim Kulturnim centrom Rex u Beogradu i novosadskim Centrom_kuda.org, u okviru izložbe "Psihogeografsko istraživanje" biće 16. oktobra održan razgovor iz serije "Malo verovatna misija" koja ima za cilj sagledavanje koncepta, procesa i rezultata raznih organizacionih i produkcijskih aktivnosti u savremenom kulturnom i politickom polju (www.rex.b92.net/mvm).

Diskusiji će prisustvovati i Rena Readle i Vladan Jeremić, kao i umetnice Dragana Žarevac i Noa Treister, te članovi Radne grupe za interkulturni dijalog Ministarstva kulture Branimir Stojković, Miroslav Benka, Rajko Đurić i Nebojša Milikić, a biće reči i o konkretnom projektu Biroa za kulturu i komunikaciju "Putovanje u svet naših želja", koji je podržan u okviru Mapiranja projekata i procesa interkulturnog dijaloga u Srbiji.

Raedle&Jeremić rade na zajedničkim projektima od 2002. godine, detektujući, istražujući i komentarišući stanja u različitim socijalnim okvirima.

Koristeći umetnost kao jedan od mogućih formata za radikalnu kritiku - kroz javnu poziciju u raznim poljima društvenog aktivizma, Rena Raedle i Jeremić izlagali su i prezentovali radove na brojnim izlozbama, festivalima i konferencijama u zemlji i svetu.

Izložba "Psihogeografsko istraživanje" u MSUV (Dunavska 37) biće otvorena do 16. oktobra.

Krajem aprila do sredine maja bila je predstavljena i u Srpskom kulturnom centru u Parizu.

Sajt umetnika je <http://raedle-jeremic.modukit.com>

(SEEcult.org)

Rena Raedle i Jeremić u MSUV

Fri, 09/25/2009 - 10:17.

Izložba "Psihogeografsko istraživanje" Rene Raedle i Vladana Jeremića, koja predstavlja aktivnosti tog umetničkog para koncentrisanih poslednjih sedam godina na osobenu praksu "estetizovane dokumentacije" koja se sastoji od medijski različito prezentovanih koncepata, projekata i radova koje su razvijali i realizovali, biće otvorena 6. oktobra u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine (MSUV) u Novom Sadu.

Sam naslov izložbe jasno referiše na letrističko-situacionistički neologizam "psihogeografija" i praksu situacionista koja u konkretnom slučaju podrazumeva transfer i prevođenje ove prakse u određenu geografsko - (prostorno - vremensko) - psihološku kategoriju.

Izložba se bavi lociranjem i propitivanjem simptoma u društvu u kontekstu "ekonomske tranzicije" i uzročno-posledičnih poteza lokalno-globalnih politika.

U fokusu su marginalne, ugnjetene i prekarne strukture društva, odnosno one najfragilnije socijalne zone u kojima se sile moći sistema fatalno sudaraju.

Ističu se radovi koji se bave položajem romske zajednice u Srbiji: video "Belvil" (2009) - o nedavnom rušenju romskih kuća na osnovu odluke beogradskih vlasti i protestima koji su usledili ispred gradske skupštine, zatim projekti "Writing on the Sky" (2008) i "Under the Bridge" (2004); kao i radovi u kojima su protagonisti prodavci sa buvljih pijaca, prekarne radnici, ekonomski migranti i imigranti: "Serija spomenika - Nezaboravni trenuci u životu novobeogradskih radnika i radnica" (2007), "Sendi" i "Horrorkatze Macht Terror" (2003) - koji se, između ostalog, bave i kritikom informatičko-komunikacijskog potencijala i prezasićenja.

U okviru izložbe bcihe predstavjena i publikacija “Psihogeografsko istraživanje”, u izdanju MSUV, sa teorijskim tekstovima Suzane Milevske iz Skoplja, Sezgina Boynika (Helsinki), kustoškinje izložbe Gordane Nikolić i samih umetnika.

Rena Raedle i Jeremić rade na zajedničkim projektima od 2002. godine, detektujući, istraživajući i komentarišući stanja u različitim socijalnim okvirima.

Koristeći umetnost kao jedan od mogućih formata za radikalnu kritiku - kroz javnu poziciju u raznim poljima društvenog aktivizma, Rena Raedle i Jeremić izlagali su i prezentovali radove na brojnim izlozbama, festivalima i konferencijama u zemlji i svetu.

Izložba “Psihogeografsko istraživanje” u MSUV (Dunavska 37) biće otvorena do 16. oktobra.

Krajem aprila do sredine maja bila je predstavljena i u Srpskom kulturnom centru u Parizu.

Sajt umetnika je <http://raedle-jeremic.modukit.com>

(SEEcult.org)

Jeremić stipendista Hamburga

Wed, 07/08/2009 - 01:30.

Kontroverzni umetnik i aktivista Vladan Jeremić iz Beograda dobitnik je ovogodišnje umetničke rezidencije i stipendije Hamburga za strane gostujuće umetnike, a naredna dva meseca će, u saradnji sa kulturnom organizacijom KuBaSta iz Hamburga, istraživati specifičnosti tog grada i upoznavati se sa radom aktera i akterki hamburške aktivističke i kulturne scene.

Prema navodima Jeremića, tokom boravka u ateljeu, koji se nalazi na Fletinselu, stvaraće rad koji će biti realizovan u javnom prostoru grada i predstavljen publici poslednje nedelje avgusta.

Jeremić je slikar, aktivista i posvećeni analitičar i kritičar umetničkog sistema i odnosa kulture i politike. Često koristi internet za prezentaciju i širenje svojih ideja i stavova, a angažovan je u različitim projektima u vezi sa umetnošću, anarhizmom, slobodnom kulturom i društvenim aktivizmom.

Od 2002. godine radi sa Renom Raedle kao umetnički duo Raedle&Jeremić, koji kritički sagledava međusocijalne i kulturne odnose, stvarajući razvojne platforme i interfejs za razmenu i komunikaciju.

Posvećeni su istraživanju odnosa imaginarnog prostora i realnog, ličnog iskustva i društvenih konvencija, postavljajući pitanja mogućnosti delovanja u datim situacijama.

Njihova poslednja izložba u Kulturnom centru Srbije u Parizu ispraćena je sa velikom pažnjom, a izazvala je i negodovanje dela srpske javnosti zbog projekcije njihovog najnovijeg filma "Belvil", koji prikazuje nedavne događaje iz naselja u bloku 67, rušenje kuća stanovnika naselja od strane gradskih vlasti i proteste.

Jeremić i Rena Raedle (Biro Beograd) predstavili su nedavno u Kulturnom centru Rex i utiske sa boravka u Švedskoj i Finskoj, tokom kojeg su pružili i podršku kolektivu Piratbyran i posetili umetnički centar Konsthall C, a u Gradskom muzeju u Helsinkiju predstavili su i svoje projekte u vezi s pitanjem Roma na ovim prostorima.

U Stokholmu su boravili povodom suđenja osnivačima sajta The Pirate Bay, najvećeg svetskog BitTorrent trackera, a prilikom posete Helsinkiju, u sklopu internacionalne izložbe o prošlosti i budućnosti evropskih Roma u helsinškom Gradskom muzeju, predstavili su i svoje projekte u vezi sa pitanjima Roma.

Film "Belvil" moguće je videti na sajtu www.archive.org/details/BELLEVILLE, a tekstove i radove Jeremića i Rene Raedle na www.modukit.com/raedle-jeremic/ (SEEcult.org)

Pravo na dom!

Tue, 05/26/2009 - 12:22.

Umetničko-aktivistička akcija “Pravo na dom!”, u znak solidarnosti i podrške stanovnicima romskog naselja u novobeogradskom Bloku 67, biće održana 27. maja na placu blizu novog puta i Ulice Jurija Gagarina, a organizatori su pozvali sve nevladine organizacije, najširu kulturno-umetničku javnost i sve ljude dobre volje da se pridruže i pokažu svest da su ljudska prava svih ugroženih poednako važna i da solidarnost u njihovoj odbrani predstavlja građansku odgovornost.

Kroz razgovor, javna izlaganja i video projekcije, trebalo bi da bude uspostavljena platforma solidarnosti i uzajamne podrške stanovnicima naselja u bloku 67, koji su prošli kroz nedavne dramatične događaje, prouzrokovane nepromišljenim odlukama pojedinih gradskih funkcionera i lokalnih biznismena, a koje se odnose na rušenje njihovih domova i ugrožavanje njihove egzistencije, saopštili su organizatori.

“Povezuje nas briga jednih o drugima - to je naš ljudski, kulturni i politički izbor - za razliku od vlasti u Beogradu i Srbiji koji isključivo brinu o sebi, svojim interesima i interesima krupnog kapitala. Mi promovišemo dobar glas o Srbiji pokazujući antirasističko, antifašističko i interkulturalno lice Srbije”, poručili su organizatori akcije - Žene u crnom, Demokratsko udruženje Roma, Udruženje Roma “Oaza”, Biro Beograd i Kontekst.

U razgovoru će učestvovati: Sonja Prodanović, Zoran Vasić, Nena Kostić, Staša Zajović, Snežana Tabački, Adam Šljivo, a umetnici Rena Raedle i Vladan Jeremić prikazaće video o nedavnim događajima povodom rušenja kuća u Bloku 67.

Kontekst će izložiti postere III kampanje “Land of human rights” i podeliti ih okupljenoj publici i građanima.

(SEECult.org)

Arhiv dešavanja u DKSG

Mon, 04/27/2009 - 17:58.

Filmovi iz "Arhiva dešavanja 2000-2006" u sklopu projekta "Dvorište zgrade", čiji je cilj mapiranje i predstavljanje stvaralaštva grupe umetnika mlađe generacije u Beogradu nakon 2000. godine, biće prikazani 28. aprila u Domu kulture Studentski grad.

Projekat "Dorište zgrade" pokrenuli su 2007. godine umetnici Ivan Petrović, Vukašin Nedeljković, Nenad Jeremić, Oliver Veljković, Dušan Jevtović, Vladan Jeremić i Selena Savić, a iako se nikada formalno nisu deklarirali kao grupa, počev od 2000. godine delovali su u više zajedničkih projekata i akcija, krećući se često izvan institucionalnih okvira i formirajući značajnu video produkciju.

Deo projekta "Dvorište zgrade" čini i istoimena izložba istoričarke umetnosti Marije Đorgović, koja je otvorena do 30. aprila u Magacinu u Kraljevića Marka 4.

Video arhiva (<http://arhiv.modukit.com>) u okviru "Arhiva dešavanja" sadrži izbor od 27 videa u vezi sa različitim projektima koji su nastali u šestogodišnjem periodu.

Reč je umetničkim video radovima, filmovima, dokumentaciji raznih akcija, performansa, teatra ili socijalnog eksperimenta, koje je realizovao veliki broj kreativaca. Video produkcija je izrasla zahvaljujući fenomenalnom osećaju zadovoljstva, slobode i sreće koji se umnožavao između ljudi, radeći, snimajući se i "zezajući" se po svom ličnom nahođenju. Kroz arhiv je moguće sagledati direktnu i neposredavanu aktivnost, do kraja izvedenu kroz akciju dobre volje i realizovanu na osnovu ličnih materijalnih sredstava autora i učesnika.

U selekciji Nenada Jeremića, biće prikazani filmovi "Profesor", "Vađenje", "Pucanje", "Zatvarač", "Psiholog", "Čvoro pipi", "Nećemo više da razgovaramo o tome", "Rohan", "Borba" i "Osama".

Sajt DKSG-a je www.dksg.rs

(SEEcult.org)

Psihogeografsko istraživanje

Sun, 04/19/2009 - 14:01.

Umetnici Vladan Jeremić i Rena Raedle predstaviće se od 25. aprila u Srpskom kulturnom centru u Parizu izložbom "Psihogeografsko istraživanje" koja sadrži kritičke radove o društvu u tranziciji, a delom je posvećena i nedavnom rušenju romskih kuća na Novom Beogradu i protestima ispred gradske Skupštine.

Dokumentarni video "Belleville" (2009) o nedavnom rušenju romskih kuća od strane beogradskih vlasti i protestima koji su usledili ispred Skupštine grada uključen je u deo izložbe koji se bavi njihovim radom s romskom zajednicom u Srbiji.

Prema navodima umetnika, u današnjem Beogradu čišćenje takozvanih "nehigijenskih naselja" hiljada romskih porodica objašnjava se kao legitimna strategija urbanističkog razvoja.

Izložba predstavlja i kompleksan istraživački projekat "Ispod mosta" (Under the Bridge Beograd) iz 2004. godine, koji je obuhvatio i sastanak ispod mosta Gazela, autoputa koji spaja stari sa novim delom Beograda. Skup je pretvoren u osmočasovni hepening, kada su stanovnici tog naselja - Romi i izbeglice, pozvali prisutne da zapale vatru i ostanu.

U projektu "Ispod mosta" učestvovali su, između ostalih, i Aleksander Nikolić, Ricarda Wallhaeuser, Maja Ćirić, Karin Laansoo, Hanno Soans, Siniša Cvetković, Dragan Ignjatov, Zorica Jovanović, Stephan Kurr, Predrag Miladinović, Tanja Ostojić, Dr Agan Papić, Ivana Ranković, David Rych, Milica Lapčević, Minna L. Henriksson, Peter Jap Lim, Sezgin Boynik, Matthias Roth, Thomas Crane i Anna Balint.

Tokom tog projekta gosti i domaćini otkrivali su svoje i tuđe predstave o gradu, životu i sebi samima, približavajući na različite načine sebi grad, koji je za neke bio

svakodnevnica, a za druge prostor poznat samo iz medija. Nastala je zbirka fotografija, crteža i tekstova o situacijama i mestima, koji su obeležili njihovo okupljanje koje je bilo i susret sa stereotipima, koji su poslužili akterima kao polazne tačke za razne poduhvate i intervencije.

Na izložbi u Parizu biće prikazano i šest fotografija iz rada "Serija spomenika - Nezaboravni trenuci u životu novobeogradskih radnika i radnica" (2007), koji je priča o sudbinama ljudi u teškim vremenima "ekonomske tranzicije". U skladu sa tipičnim pristupom, Jeremić i Rena Readle su prezueli uloge radnika i radnica u određenim situacijama.

Izbegavajući fenomenološku udaljenost kamere, otvorili su prostor za lično iskustvo i imaginarnu dimenziju stvarnosti.

Izložba će biti otvorena asembliranjem "Sendi" (2003) uređaja kojim se uspostavlja kanal za komunikaciju nestandardizovanim jezicima, a gost - umetnik i saund performer na otvaranju biće various euro (www.various-euro.com).

Jeremić i Rena Raedle od 2002. godine rade na projektima kojima detektuju, istražuju i komentarišu stanje u društvu, promene grada Beograda i šire.

Umetničku praksu definišu kao "Out praksu" ili "Psihogeografsko istraživanje", što je referenca na situacionistički neologizam "psihogeografija".

Taj pojam savršeno prijanja uz njihovu izložbu u Parizu, na istom prostoru po kojem su se Debor i njegovi prijatelji kretali 50-ih godina, pre nego što je deo tog kvarta grada srušen i gentrifikovao, a cela oblast pretvorena u luksuznu četvrt.

Koristeći umetnost kao jedan od mogućih formata za radikalnu kritiku - kroz javnu poziciju u raznim poljima društvenog aktivizma, Jeremić i Rena Raedle izlagali su i prezentovali radove na brojnim izlozbama, festivalima i konferencijama u zemlji i svetu.

Izložba u Srpskom kulturnom centru u Parizu (www.ccserbie.com) biće otvorena do 14. maja.

Organizovana je uz podršku Ministarstva kulture Srbije i top e.V. Berlin (www.top-ev.de)

Sajt Jeremića i Rene Raedle je <http://raedle-jeremic.modukit.com>
(SEEcult.org)

Dvorište zgrade, u Magacinu

Thu, 04/16/2009 - 13:09.

Izložba “Dvorište zgrade”, koja predstavlja radove neformalne grupe umetnika mlađe generacije u Beogradu nakon 2000. godine, biće otvorena 23. aprila u Magacinu u Kraljevića Marka, uz promociju istoimene publikacije i performans “Western Impressions” Dušana Jevtovića i Nenada Jeremića.

Izložba će biti praćena i projekcijom deset filmova iz izbora video arhive projekta “Dvorište zgrade” 28. aprila u Domu kulture Studentski grad, prema izboru Nenada Jeremića.

Na izložbi “Dvorište zgrade”, čija je autorka Marija Đorđević, biće predstavljeni, pored slika, crteža, fotografija, asamblaža, instalacija i performansa, i dokumenti i artefakti sa određenih dešavanja, kako bi u vizuelnoj formi ilustrovane i rasvetljene umetničke strategije, ponašanje i stavovi dela umetničke scene nakon 2000. godine u Beogradu.

Projekat “Dvorište zgrade” pokrenuli su 2007. godine umetnici Ivan Petrović, Vukašin Nedeljković, Nenad Jeremić, Oliver Veljković, Dušan Jevtović, Vladan Jeremić i Selena Savić, koji se nikada formalno nisu deklarirali kao grupa, ali su od 2000. delovali u više zajedničkih projekata i akcija, krećući se često van institucionalnih okvira.

Dešavanja u privatnim kućama, dvorištima oko stambenih zgrada, ad hoc izložbe, realizovanje pozorišnih predstava i objavljivanje radova putem interneta, samo su neke od aktivnosti koje su realizovali proteklih godina.

U okviru izložbe, 28. aprila u DKSG-u, biće predstavljen deo video arhive projekta “Dvorište zgrade” (<http://arhiv.modukit.com>), koja sadrži izbor od 27 videa nastalih od 1999. godine. (SEEcult.org)

Jeremić i Rena Raedle u Rexu

Sun, 04/05/2009 - 15:06.

Umetnici Vladan Jeremić i Rena Raedle (Biro Beograd) predstaviće 6. aprila u Kulturnom centru Rex utiske sa nedavnog boravka u Švedskoj i Finskoj, tokom kojeg su pružili i podršku kolektivu Piratbyran i posetili umetnički centar Konsthall C, a u Gradskom muzeju u Helsinkiju predstavili su i svoje projekte u vezi s pitanjem Roma na ovim prostorima.

Jeremić i Rena Tokom boravili su u Stokholmu povodom suđenja koje je počelo 16. februara protiv osnivača sajta The Pirate Bay, najvećeg svetskog BitTorrent trackera, koji se našao ponovo na udaru kako holivudskih producenata, tako i američke administracije, koja je izvršila pritisak na švedsko pravosuđe.

Popularnost The Pirate Bay udvostručena je tokom kontroverznog sudskog procesa, čiji bi ishod trebalo da bude poznat sredinom aprila.

Različite institucije kulture, kolektivi koji se bave intelektualnim vlasništvom, tehnički muzej u Stokholmu, kreativni pojedinci i ekspertska, ali i najšira javnost, stavili u žižu interesovanja ishod tog komplikovanog procesa.

Jeremić i Rena Raedle su posetili i Konsthall C, jedno od prvih švedskih socijal - demokratskih modernističkih naselja, gde su se detaljnije upoznali s programom za internacionalnu razmenu i rezidencijalni boravak kustosa i umetnika IASPIS.

Prilikom posete Helsinkiju, u sklopu internacionalne izložbe o prošlosti i budućnosti evropskih Roma u helsinškom Gradskom muzeju, predstavili su i svoje projekte u vezi sa pitanjima Roma na ovim prostorima.

Učestvovali su i u diskusiji o kompleksnom pitanju sa kojim se trenutno susreću finske vlasti, sa problemom prosjaka - Roma iz Rumunije, čija su neformalna naselja nedavno srušili i pored nadolazeće skandinavske zime.

U okviru stalnog programa Rexa "Gde su bili, šta su radili", Jeremić i Rena Raedle će podeliti utiske i saznanja s publikom uz brojne fotografske ilustracije.

Sajt Biroa Beograd za kulturu i komunikaciju je www.birobeograd.info

(SEEcult.org)

CC Srbije u Leskovcu

Tue, 03/10/2009 - 22:59.

Pokretači Creative Commons licence u Srbiji gostovaće 13. marta u Resurs centru u Leskovcu, gde će predstaviti taj sistem licenciranja i iskustva njegove lokalizacije, odnosno usaglašavanja sa pravnim okvirom.

Creative Commons Srbija i Slobodnakultura.org zaslužni su što je Srbija 15. decembra 2007. godine postala 43. zemlja koja je u svom pravnom sistemu dobila CC način licenciranja.

Tim povodom u Domu omladine Beograda održana je zanimljiva kritička debata posvećena pitanjima regulacije intelektualnog vlasništva i autorskih prava, uz predstavljanje kreativne produkcije objavljene pod CC licencama. Nakon toga usledio je i drugi Festival slobodne kulture u Rexu, Domu omladine i Salonu MSUB, koji je okupio goste iz celog sveta.

Creative Commons tim iz Srbije (Vladimir Jerić Vlidi, Nevenka Antić i Vladan Jeremić) predstavio je prošlog leta domaću CC muzičku i drugu produkciju i na četvrtom globalnom iCommons samitu u Saporu u Japanu, dvomilionskom glavnom gradu najsevernijeg ostrva Hokaido i istoimene prefektore, koji je bio domaćin Zimskih olimpijskih igara 1972.

Predstavljenja CC licence u Leskovcu organizovano je u saradnji sa Progresivnim centrom Leskovac, uz podršku Slobodne kultura, Resurs centra, Ministarstva kulture Srbije i Biroa za kulturu i komunikaciju Beograd.

Beograd: Drugi pogled

Fri, 03/06/2009 - 14:17.

Inicijativa za inkluziju razmenu znanja i nove narativne tokove organizuje od 7. do 9. marta u Centru za kulturu Stari Grad seminar “Beograd: Drugi pogled”, namenjen budućim alternativnim vodičima za specifične lokacije u Beogradu, odabrane prema posebnom značaju za razumevanje savremenog grada i društva u tranziciji.

“Beograd: Drugi pogled” realizuje se kao projekat u sferi umetnosti i inkluzije - kao model inkluzije kojim se osobe sa hendikepom, kao i pripadnici manjinskih grupa pripremaju za rad u sferi kulturnog turizma.

Među učesnicima seminara biće eminentni stručnjaci, poznavaoi grada i njegovih različitih aspekata - istoričari umetnosti, arhitekta i umetnici, kao što su Irina Subotić, Milan Prodanović, Zoran Erić, Nikola Šuica, Vladan Jeremić, Đorđe Pavlović...

Projekat će predstaviti najpre autor koncepta i vizuelnog identiteta Dejan Atanacković, umetnik koji živi i radi u Firenci i Beogradu. Prodanović će govoriti o simboličkom, kulturnom i političkom značaju vizije grada na rekama, a Irina Subotić 8. marta o Kalemegdanu kao mestu pogleda i Jeremić o novobeogradskim blokovima, odnosno lokalnim identitetima, korišćenju javnih prostora i umetničkim inicijativama. Biće reči i o Jevremovoj kao ulici susreta, te o Novom Beogradu i slučaju parka Ušće, o čemu će govoriti Erić 9. marta, te i Starom Sajmištu, na koje će ukazati Šuica. Biće predstavljena i radionica za alternativne vodiče, koja će početi ubrzo nakon seminara, sredinom marta, a otvorena je za 25 polaznika i trajaće od šest do osam nedelja. Sadržaj radionice, kao i brojni logistički aspekti projekta, realizuju se u saradnji sa Turistickom organizacijom Beograda (TOB).

Projekat je započet krajem 2008. godine, inicijativom Centra za međunarodne umetničke studije (Projekat Outside) i Inkluzivnog pokreta, u saradnji sa Centrom za kulturu Stari Grad i TOB, uz podršku Švajcarskog programa za kulturu - Prohelvetia.

Slučaj Piratskog zaliva

Tue, 03/03/2009 - 12:42.

Suđenje osnivačima najvećeg svetskog pretraživača bit torenta The Pirate Bay u Stokholmu izazvalo je veliko interesovanje javnosti i podeljene reakcije, a razgovor o tom slučaju, uz live streaming Beograd - Stokholm i uključenje učesnika debate i aktivista Piratbyran iz Švedske, biće održan 4. marta u tribinskoj sali Doma omladine.

Moderatori uključanja iz Beograda su Marko Đorđević i Vladimir Jerić Vlidi iz Slobodnakulture.org, a iz Stokholma Piratbyran i Vladan Jeremić.

The Pirate Bay godišnje koristi oko 40 miliona ljudi, a prema statistikama u Srbiji, na 41. je mestu posećenosti sajtova.

I pored velike svetske popularnosti, četvorica osnivača i programera "Piratskog zaliva" optuženi su za profitiranje zbog distribucije muzike, filmova, igara i softvera zaštićenih autorskim pravima.

The Pirate Bay nije fizička baza podataka sa filmovima, muzikom i softverom, već pretraživač linkova koji vode ka njima.

Popularnost "Piratskog zaliva" udvostručena je povodom sudskog procesa, a sajt koji je otvoren povodom tog slučaja <http://trial.thepiratebay.org> registruje oko 3,5 miliona korisnika.

Proces je počeo u Stokholmu 16. februara, a biće završen 4. marta.

Koliko je važan najveći slučaj "anti-piraterije" koji je dospao na sud pokazuje i naslovna strana najtiražnijeg švedskog dnevnika "Des Svenska Dagblat" koji svakodnevno objavljuje izvestaj o toku procesa, a orgnizovani su i različiti događaji -

teoretski razgovori, striminzi, video projekcije, javne akcije i velike žurke koje referišu na važno događanje u Stokholmu.

Autobus organizacije Piratbyran, koji je boravio i u Beogradu krajem prošle godine, ponovo će poslužiti, ovoga puta u Stokholmu, kao mesto aktivne debate i razmene kreativnog sadržaja.

Tokom gostovanja švedskog kolektiva Piratbyran i njihovog umetničkog autobusa u Beogradu od 5. do 9. novembra 2008. godine, realizovane su umetničke akcije u okviru projekta Doma omladine Beograda i Slobodnekulture.org "Informal Networks Belgrade" i zatvaranja 49. Oktobarskog salona.

Rad švedske aktivističko - umetničke grupe Piratbyran (Piratski biro) baziran je na principima samo-organizacije, vangalerijskog i vaninstitucionalnog delovanja u domenu savremene distribucije "umetničkog" i drugog sadržaja, a teorijske i kritičke poglede na problematiku distribucije u praksi su performirane kroz vezu sa internet servisom The Pirate Bay.

Njihove "piratske" aktivnosti ustanovljuju radikalnu kritiku sistema savremene umetnosti i drugih tradicionalnih institucija, kroz pokušaj da se ostvari direktan kontakt proizvoda umetničkog i intelektualnog rada sa širom publikom.

(SEEcult.org)

Sa periferije u Galeriji DOB-a

Tue, 02/24/2009 - 20:37.

Izložba "Sa periferije" kustoskinje Noe Treister, otvorena 24. februara u Galeriji Doma omladine Beograda, prikazuje radove nastale leta 2008. godine na radionicama "Intervencije umetnošću" - "Povratak gastarbajtera" u Požarevcu i "Seks u tranziciji" u Kučevu, na kojima je učestvovalo oko 20 umetnika i naučnika iz Srbije, Nemačke, SAD, Italije, Sudana, Austrije., koji su radili u blizini lokalnih zajednica i izlagali na javnim mestima.

Izložbu prati katalog sa obe radionice, a tokom njenog trajanja planirane diskusije (Talk on Art) 26. februara i 3. marta.

Prva diskusija posvećena je fenomenu Srba gastarbajtera i njihovom privremenom ili stalnom povratka, a učestvovala kustoskinja, odabrani umetnici i predstavnici gastarbajtera i lokalnih zajednica.

Za 3. mart je najavljena diskusija povodom projekta "Seks u tranziciji", koji je realizovan u avgustu prošle godine u Kučevu, a takođe će učestvovati kustoskinja, odabrani umetnici koji su radili na projektu i predavači, učesnici projekta.

"Intervencije umetnošću" je program interdisciplinarnog karaktera koji povezuje lokalne, nacionalne i internacionalne umetnike i naučnike s lokalnim zajednicama u nameri da indentifikuje socio - ekonomsko - politički proces koji je tabu u takvim zajednicama i pronade inovativne načine bavljenja takvim temama.

U projektu "Povratak gastarbajtera" učestvovali su Vladimir Miladinović (Srbija/Nemačka), Marija Đorđević (Srbija/Nemačka), Marija Vidić (Srbija), Danijela Pivašević Tenner (Srbija/Nemačka), Ljiljana Stevanović, Alexander Nikolić (Austrija), Erin Obradović (USA), Rena Raedle (Srbija/Nemačka), Nannette Vinson (SAD/Mađarska), Stefan Tenner (Nemačka), Rebecca Miller (USA), Leone Contini i Alice Troce (Italija), Mark Brogan (Engleska/Srbija), Rofaida Makki (Sudan) i Giacomo Bazzani (Italija).

U projektu "Seks u tranziciji" učestvovali su Aleksandra Petrović, Davor Radulj, Mališa Ognjanović, Ružica Radulj, Branko Miloradović i Živojka Žujkić iz Kučeva, Ivica Lukić (Velika Hoča), Dragan Mandić (Valjevo), Miroslav Borojević (Novi Sad), Alexander Nikolić (Austrija/Srbija), Sanja Nedeljović (Smederevo), Alexander Mirutziu (Rumunija), Joela Laghi (Italija), Rofaida Makki (Sudan), Eva Navarro Martinez (Španija), Mathias Jakob Becker i Hagen Troschke (Nemačka), Leone Contini, Alice Troise i Margherita Isola (Italija), Rebecca Miller i Erin Obradović (SAD), kao i Marija Vidić, Milana Lana Paunović, Arion Asllani, Vladimir Pantelić, Darko Stojkov iz Beograda.

Umetnica i kustoškinja Noa Treister završila je Akademiju za umetnost i dizajn u Jerusalimu i doktorira na odseku za umetnost i komunikaciju - The European Graduate School u Švajcarskoj, a živi trenutno u Beogradu i radi širom Srbije i Evrope.

Među njenim važnijim projektima su: "Employment" u Češkoj 2003/04, radionica "Under Construction" u Mayrau Miners' Museum u Češkoj 2004, "Art Interventions: Between Town and villages" u Majdanpeku 2006, "Art Interventions: The Return of the Gastarbajters" u Kučevu 2007. i Požarevcu 2008. i "Sex in Transition" u Kučevu 2008.

Izlagala je na grupnim izložbama "Adama" (Israel Museum, 1998-99) i "Mapping space" (Klenova Gallery, Češka 2004), a imala je i samostalne izložbe "The Fold" u Pragu 2003, "Noina Barka" u Beogradu i Novom Sadu 2006, "Mi smo (se) navikli" [We Have Gotten (Ourselves) Used to] u Kragujevcu 2007.

Izložba u Galeriji DOB-a biće otvorena do 8. marta.

(SEEcult.org)

Razgovor o umetnosti

Thu, 02/12/2009 - 13:51.

Kontroverzni umetnički duo Ondrej Brody i Kristofer Paetau učestvovali su 13. februara u razgovoru o svojim provokativnim radovima, predstavljenim na izložbi "Balkan Exotic" u Galeriji Doma omladine Beograda (DOB), koja se ne preporučuje mladima od 18 godina.

Tom prilikom biće predstavljen i novoprodukovani rad tog konceptualnog neodadaističkog dua, a u razgovoru u Galeriji DOB-a učestvovali su i režiser i fotograf Slobodan Stanković, uz moderaciju urednika likovnog programa DOB-a Vladana Jeremića.

Izložba "Balkan Exotic" predstavlja kontroverzne radove nastale u Brazilu, Češkoj i Francuskoj, a obuhvata i video radionicu Brodyja i Paetaua koja kritički analizira fenomen egzotizma, pojam koji se učestalo koristi u kontekstu savremene umetnosti, a predstavlja trend u umetnosti i dizajnu koji pokušava da prikaže atmosferu dalekih zemalja. Radi se o reprezentaciji jedne kulture radi konzumacije od strane druge kulture.

Umetnici u novonastalom video radu koriste pornografiju kao metaforu koja prikazuje realističnu sliku društva.

Izložba obuhvata dvokanalni video rad "Doručak na travi" (2006), koji na levom ekranu prikazuje montažu sa savremenim glumcima koji oživljavaju klasično delo Monea čineći okvir scene, dok je na desnom ekranu predstavljen proces snimanja video rada u "blue box-u", prikazujući kadar sa dva kamermana - režisera obučenih i obojenih u plavo. Fonetičko ponavljanje dijaloga glumaca na francuskom doprinosi uznemirujućoj atmosferi rada i težini njihovog performansa.

Među radovima na izložbi je i "Auticko" (2006), nazvan prema češkom izrazu za "mali auto", igračku, koji upućuje i na termin "autizam" i otvara druge asocijacije u posmatračevoj svesti. "Auticko" je urađen za posebnu priliku - snimljen je i prikazan u Jiri Svestka galeriji u Pragu.

Čin nasilja, agresije i manipulacije i (daljinske) kontrole je sveprisutan u radu i samo posmatrač može da proceni da li je to što se dešava opravdano. "Auticko" je na prvi pogled surov, ciničan i seksualno eksplicitan rad. Sirov, skoro anti-umetnički pristup deluje previše strukturisan, previše ogoljen i ostavlja nas na anti-estetskom stupnju, suočavajući nas sa svim onim što želimo da sakrijemo.

Rad "Poseta studiju" (2008) sa seksualno eksplicitnim scenama na parodijski način oslikava susret očajnog umetnika sa kolekcionarom, a dekonstruiše i različite aspekte moći, komunikacije i konzumacije u umetničkom svetu.

Izložba obuhvata i video rad "Kasting" (2008), koji predstavlja kompletnu bazu podataka (oko 200 glumaca / glumica) niskobudžetnog producenta porno filmova iz Češke.

Paetau je rođen 1972. u Helsinkiju, a trenutno je nastanjen u Rio de Žaneiru. Studirao je u Braunšvajgu i Parizu, a poslednju deceniju živeo i radio u Berlinu.

Brody je rođen u Pragu, a trenutno živi i radi u Amsterdamu.

Njihovi radovi prikazani su u relevantnim institucijama koje se bave savremenom umetnošću, bijenalima umetnosti i privatnim galerijama celoga sveta.

Njihov sajt je www.brodypaetau.com

Izložba će biti otvorena do 22. februara.

2008.

Putovanje u svet naših želja

Mon, 12/29/2008 - 23:12.

Meni se svidelo kad sam bila sa Nanijem i sa Altonom

Izložba fotografija "Putovanje u svet naših želja", nastalih tokom radionice u romskom naselju u Krnjači i na raznim lokacijama u Beogradu, koju je vodila umetnica Rena Raedle, otvorena je 28. decembra u Kulturnom centru Rex u Beogradu, a predstavlja radove dece od devet do 13 godina - njihove želje i odnose prema životnom okruženju.

Izložba obuhvata devet foto-montaža, čiji su autori Dikana Balakoja, Dalibor Bislimi, Milica Bislimi, Suad Bislimi, Altona Behrami, Sabina Krasnić, Serđad Krasnić, Nimon Krasnići i Besim Neziraj.

U centru tog rada su portreti mladih autora i autorki unutar različitih scenarija, koji tehnikom foto-montaže predstavljaju njihove želje i odnose prema životnom okruženju.

Radionica je održana na terenu u malim radnim grupama, da bi u gradu svako snimio svoju "pozadinu", i to poluprofesionalnim digitalnim fotoaparatom.

Na terenu su se suocili sa činjenicom da nije bilo moguće sve fotografisati - za Zoološki vrt su morali da plate ulaz, bazen na Tašmajdanu nije smeo da se slika bez dozvole, a dok su stigli do Pionirskog stadiona pao bi mrak... Neke početne ideje su prilagođavali situaciji i tražili drugačija rešenja.

Nakon fotografisanja, izabrani su najbolji rezultati, selektovana je figura i montirano je sve u jednu sliku.

To je za mnoge autore izložbe bio prvi put da su se upoznali sa radom na računaru, ali napor je bilo zaboravljen u trenutku kad su spojene pozadine i figure u nove, neočekivane slike. Na kraju montaže, svako je dodao rečenicu koja komentariše dobijenu sliku.

Radionica je održana u saradnji sa grupom 484 i uz podršku porodice Krasnić.

“Putovanje u svet naših želja” druga je u nizu umetničkih i edukativnih radionica sa mladima koju je organizovao Biro za kulturu i komunikaciju, a izložba je deo eksperimentalnog programa “Checking Point” Kulturnog centra Rex koji predstavlja radove umetnika koji istražuju ili usvajaju nove stvaralačke koncepte ili nove produkcijske metode.

Izložbu su pomogli ambasada Nemačke i Ministarstvo kulture Srbije, u okviru projekta Mapiranja interkulturalnog dijaloga u Srbiji.

Biće otvorena do 23. januara, a biće je moguće obići za vreme javnih događaja u Rexu i po pozivu, zakazivanjem na broj telefona +381 11 3284 534.

SAVREMENA UMETNOST I NACIONALIZAM

Sun, 12/21/2008 - 13:27.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Publikacija "Savremena umetnost i nacionalizam - kriticki rider", koja ce biti predstavljena 23. decembra u Domu omladine Beograda, uz razgovor sa urednicima Sezginom Bojnikom (Boynik) i Minom L Henrikson (Minna L. Henriksson), predstavlja analizu situacije, ekonomskih i politickih aspekata, u kojoj savremena umetnost sluzi kao mehanizam materijalizacije nacionalistickih ideja.*"

Rec je o izdanju MM publikacija i Missing Identities projekta, objavljenog u Pristini u avgustu 2007. godine, koje sadrzi prethodno neobjavljene tekstove grupe autora, medju kojima su Boris Buden, Suzana Milevska, Misko Suvakovic, Ivor Stodolsky, Marita Muukkonen, Mika Hannula, Nebojsa Jovanovic, Rastko Mocnik, Marina Grznic, Margaret Tali, Sarat Maharaj, Branislav Dimitrijevic i Sezgin Boynik.

Publikacija sadrzi i prethodno objavljene tekstove ciji su autori Kobena Mercer, Simon Sheik, Erden Kosova i Paul Wilson.

Prema navodima u uvodu te publikacije, iako je nacionalizam apstraktna odrednica modernog zivota, njegove konsekvence su veoma efektne i mocne. Razlog za to je da je materijalizacija nacionalizma u svakodnevnom zivotu i njegovoj aktuelnoj politici, ukorenjena u mnogim praksama i ritualima, u oba prostora, u privatnom i u prostoru zvanicnih institucija.

Navodeci da ideja nacionalizma moze biti materijalizovana i kroz prakse "alternativnih" institucija" ili pokreta, urednici su naveli da im je cilj bio sa sakupe tekstove koji bi kriticki diskutovali odnos nacionalizma i savremene umetnosti.

"Zbog nerefleksivnosti i nekritikalnosti umetnicke prakse u sklopu institucija koje je zastupaju, veze izmedju savremene umetnosti i nacionalizma se pokazuju kao veoma latentne. U drzavama, gde nedostaje reprezentna nacionalna savremena umetnost, i gde su takodje vidljivi nacionalisticki problemi, ova veza je direktnija i vulgarnija nego u drzavama sa etabliranim institucijama kulture", naveli su urednici publikacije, dodajuci da im je cilj bio da ukazu na taj problem, koji nije prewise diskutovan, a ima krucijalnu vaznost u poimanju trenutnih politickih i estetskih veza.

"U ovom slucaju, savremena umetnost, koja se uvek percipirala kao kriticka i anti - tradicionalisticka, vidjena je u odnosu sa regresivnim pokretima autenticnosti i originalnosti nacionalizma...", navedeno je u uvodu publikacije "Savremena umetnost i nacionalizam - kriticki rider".

Prezentacija je organizovana u okviru projekta Doma omladine "Informal Networks Belgrade", pokrenutog u saradnji sa organizacijom slobodnakultura.org. Projekar se bavi sagledavanjem produkcije savremene umetnosti u kontekstu digitalnih i drugih mreza i pozicije savremene kulturne produkcije u aktuelnom drustveno - politickom kontekstu, kroz seriju predavanja i susreta sa medjunarodnim gostima zainteresovanim za ta pitanja. Projekat je podrzalo Ministarstvo kulture Srbije.

PROSLAVA RODJENDANA CREATIVE COMMONS

Sun, 12/14/2008 - 12:37.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Prezentacija i debata na temu "Slobodne licence - pravni osnov slobodne kulture, slobodnog softvera i slobodnog znanja" bice odrzana 15. decembra na Matematickom fakultetu u Beogradu, povodom sestog rodjendana medjunarodnog projekta Creative Commons licenci i slobodnih pravnih standarda razmene naucnih, obrazovnih, umetnickih i medijskih sadrzaja.*"

CC licence do sada su implementirane u 50 nacionalnih pravnih sistema, ukljucujuci u Srbiji, a rodjendan CC bice obelezen serijom dogadjaja u razlicitim delovima sveta.

Proslava sestog rodjendana CC licenci posvecena je slobodnom softveru i slobodnoj naucnoj, obrazovnoj, umetnickoj i medijskoj produkciji, a pridruzili su joj se i Creative Commons Srbije, Vikimedija Srbije i Mreza za slobodni softver Srbije.

Uvodno predavanje - o slobodnoj kulturi - odrzace Vladimir Jeric (Creative Commons Serbia public lead), a potom ce Ivan Jelic (Mreza za slobodni softver Srbije) govoriti o slobodnom softveru.

Ucestvovace i Nevenka Antic (Creative Commons Serbia legal lead, copyright i copyleft), Dragan Sataric (Vikimedija Srbije), Djordje Stakic (PMF, Vikimedija Srbije) i Vladan Jeremic (Creative Commons Serbia).

Dogadjaj pocinje 18 casova, a predavanja ce biti odrzana u sali br. 718 na IV spratu PMF-a.

RAZGOVORI O RAZGOVORIMA O ANARHIZMU

Sat, 11/15/2008 - 12:43.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Dvojezicna publikacija "Razgovori o anarhizmu / Talk on Anarchism", u izdanju Grupe za logisticku podrsku (GLP), bice predstavljena 19. novembra u tribinskoj sali Doma omladine Beograda, a zainteresovani je mogu dobiti u rider formatu u knjizari "Beopolis".*"

Publikaciju ce predstaviti GLP u inicijalnoj postavi (Milos Rancic, Vladan Jeremic, Dragan Ambrozic i Milica Ruzicic) i drugi pozvani gosti.

GLP je neformalna grupa osnovana februara 2006. godine kao volonterska inicijativa nastala iz potrebe i zelje da donese i kriticki razmotri ideje politickog aktivizma i anarhizma, aktivnoj zajednici i sirokoj publici.

Pocetkom maja 2006. godine GLP je u DOB-u pokrenula seriju otvorenih diskusija i susreta "Razgovori o anarhizmu", pozivajuci ljude iz teorije i prakse da ucestvuju i predstave svoje stavove. Publika se otvoreno ukljucivala u svaki dogadjaj, koji je trajao ponekad i po tri sata, okupljajuci izmedju 100 i 200 ljudi.

Do maja 2007. godine organizovano je deset "Razgovora o anarhizmu" sa lokalnim govornicama i govornicima iz Nemacke, Hrvatske i Turske, a vecina diskusija je audio dokumentovana zbog objavljivanja u saradnji sa ucesnicima. Celokupan audio, foto i tekstualni materijal moze se naci na sajtu GLP-a <http://glp.anarhija.org>

Rider ciklusa "Razgovori o anarhizmu" objavljuje cele transkripte ili delove transkripta odrzanih diskusija, na srpskohrvatskom i engleskom jeziku.

Ucesnici razgovora (Misha Mashina, Drazen Simlesa, Marko Strpic, Sanja Petkovska, Vanda Perovic, Vladan Jeremic, Sezgin Boynik, Igor Todorovic, Edgar Bursic, Boris Kanzleiter, prof. dr Dragutin Lekovic, Sonja Drljevic, Dragomir Olujic, Silke Majer-Vit, Dragan Ambrozic) priredili/le su ih u saradnji sa GLP.

Objavljeni su i dodatni tekstovi ili apstrakti izlaganja pozvanih gosci i gostiju, a GLP je izrazio posebnu zahvalnost Marini Sitrin, Jurgenu Mumkenu, Sureyyya Evrenu, Andreju Grubacicu i kolektivu Freedom Fight na dodatnom doprinosu, kao i x-y Solidarity fondu za finansijsku pomoc povodom objavljivanja te publikacije.

LORENS LIANG 4. OKTOBRA U MAGACINU

Wed, 10/01/2008 - 11:19.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Istraživac i pravnik iz Indije Lorens Liang (Lawrence), jedan od zagovornika primene koncepta otvorenog koda u kulturi, održace 4. oktobra u Magacinu u Kraljevica Marka predavanje u okviru projekta "Informal Networks Belgrade" Doma omladine Beograda i organizacije Slobodnakultura.org."*

Liang će na predavanju, na temu "Nestajanje radoznalosti u eri intelektualnog vlasništva", ukazati na problematiku intelektualnog vlasništva kroz pojmove radoznalosti, strasti i entuzijazma.

Prema njegovim navodima, debate o autorskim pravima su često isključivo određene pitanjima legalnosti i ekonomske efikasnosti, što naročito vazi za diskusije o pojmu "piraterije", gde se razgovori previse fokusiraju na procene zamisljene štete i finansijske gubitke. Takav pogled na stvari ne uzima u obzir entuzijazam i radoznalost sa kojima ulazimo u svet teksta, slike i zvuka, smatra Liang.

Strast i entuzijazam koji ljudi pokazuju prema pokretnim slikama ili muzici, načini na koje se secamo filmova, reci ili zvukova, to je nešto što treba sagledati kroz filozofski, ne isključivo pravni ili ekonomski okvir, naveo je on u uvodu u predavanje, posle kojeg je planirana diskusija sa publikom.

Liang je osnivač Centra za alternativno pravo u Bangaloru i autor mnogih tekstova i publikacija, među kojima je Vodić kroz otvorene licence (A Guide To Open Content Licences), poznata publikacija koja je doživela više izdanja i kod velikog broja autora i institucija dobila status nezvaničnog priručnika za tu oblast.

Liang je pokazao i posebno interesovanje za problematiku "sive" ekonomije u kontekstu intelektualnog vlasništva i za geopolitičke razlike u poimanju i implementaciji pojma intelektualne svojine. Osim autorskog prava u uzem smislu, bavio se i drugim aspektima intelektualnog vlasništva kao što su zakoni o patentima.

Pogledi na problematiku i veze između popularne kulture, tehnologije, prava i piraterije, kao i istraživački i edukativni rad na Piet Zwart institutu u Roterdamu i Sarai univerzitetu u Nju Delhiju, doneli su mu reputaciju jednog od najaktivnijih zagovornika primene koncepta otvorenog koda u kulturi.

Liang je poznat i po interesantnim, dinamičnim i dobro primljenim predavanjima, a prvi put će gostovati u Beogradu. Uvodničar i moderator biće Vladimir Jerić Vlidi, a za produkciju je odgovoran Vladan Jeremić. Gostovanje Lianga biće realizovano u partnerstvu sa Multimedijalnim institutom iz Zagreba.

Projekat "Informal Networks Belgrade" bavi se sagledavanjem produkcije savremene umetnosti u kontekstu digitalnih i drugih mreža i pozicije savremene kulturne produkcije u aktuelnom društveno - političkom kontekstu, kroz seriju predavanja i susreta sa međunarodnim gostima zainteresovanim za ta pitanja.

Projekat je podržalo Ministarstvo kulture Srbije.

UMETNICI - GRADJANI NA 49. SALONU

Tue, 09/23/2008 - 13:33.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Provokativni, angazovani i kriticki radovi 74 umetnika i osam grupa iz Srbije, regiona i sveta, koji ukazuju na aktuelne politicke, socijalne, ekonomske, verske, nacionalne, seksualne i druge drustvene kontekste, cine 49. Oktobarski salon u Beogradu, koji ce svecano biti otvoren 26. septembra u Muzeju 25. maj, prema koncepciji umetnicke direktorke Bojane Pejic, ugledne istoricarke umetnosti iz Beograda koja zivi i radi u Berlinu.*"

Ovogodisnji Oktobarski salon, na temu "Umetnik - gradjanin / Umetnica - gradjanka", peti put je medjunarodnog karaktera, a na desetak izlagackih i javnih prostora, na ukupno oko 4.500 kvadratnih metara, predstavice do 9. novembra kontekstualne umetnicke prakse autora razlicitih generacija, koje je Bojana Pejic odabrala sa Ivanom Marjanovic i Vidom Knezevic.

Navodeci da se obicno smatra da je umetnik, ako hvali ili kritikuje - u sluzbi nekoga, Bojana Pejic je naglasila na konferenciji za novinare u Skupstini grada Begrada da umetnicki radovi na 49. Oktobarskom salonu "nisu ni od koga naruceni, vec su sami umetnici doneli odluku da rade to sto rade".

"Umetnici ne mogu da proizvode kontekste, niti da ih menjaju, ali mogu da ucestvuju u njima i da im doprinose", rekla je Bojana Pejic, dodajuci da se konteksti proizvode i vremenom menjaju, pa je umetnik u tom smislu neko ko ucestvuje u njima i doprinosi im, posmatrajuci svet i objasnjavajući ga.

Izmedju ostalog, pomenula je slovenackog umetnika Tadeja Pogacara, koji ce se predstaviti u Likovnoj galeriji KCB-a, a bavi se seksualnim radovima, ali ne radi pritom sa samim prostitutkama, jer nije socijalni radnik, vec sa organizacijama.

"Umetnik ne moze da resi probleme, vec moze da ukaze na njih", dodala je Bojana Pejic, pominjuci medju radovima ukupno 38 umetnika i 36 umetnica i bilbord Ane Filove "Izbori su kao orgazmi, od njih se uvek mnogo ocekuje", kao i rad hrvatskog umetnika Dalibora Martinisa "Obracam vam se kao covek coveku" - natpis na zgradi Muzeja 25. maj (iznad mozaika iz NOB-a), koja je nekada imala sasvim drugaciju namenu.

U prizemlju Muzeja 25. maj bice izlozen i kapitalni rad beogradskog umetnika Dragoljuba Rase Todosijevica iz 1975. godine "Edinburska izjava" (Ko profitira od umetnosti), kao i radovi Danice Dakic, Mladena Miljanovica, Kalin Dan, Luc Beker...

Na spratu ce, izmedju ostalog, biti predstavljene fotografije Goranke Matic o Beogradu (serije beogradskih izloga iz nekoliko perioda), zatim radovi vise umetnica na teske teme, ukljucujuci nasilje nad zenama, te fotografije Franka Tila koje prikazuju kako nestaje palata DDR u Berlinu.

Bojana Pejic izdvojila je, izmedju ostalog, rad Maje Bajevic "Minsko polje patriotizma", kritiku nacionalizama na ovim prostorima, koji omogucava posetiocima da, ulaskom u prostoriju, "aktiviraju" razlicite nacionalisticke pesme, ali ih i menjaju. Takodje, najavila je fotografije Vesne Pavlovic sa enterijerima Palate

federacije, kao i segment ideoloskih kritika umetnika iz 70-ih (Zoran Popovic, Braco Dimitrijevic, Gergelj Urkom...).

Medju umetnicima koji ce biti predstavljeni u Muzeju 25. maj su i Kendel Girs, Sanja Ivekovic, Sigalit Landau, Kristijano Berti, Jelena Tomasevic, Pipiloti Rist, Sejla Kameric, Marta Rosler, Vali Eksport, Nurhan Cehaja, Maja Bajevic, Fitore Isufi, Ivana Smiljanic, Mladen Stilinovic, Ilija Soskic, Jon Grigoresku, Medjunarodni strajk umetnika, Balint Sombati, Novi Kolektivizam, Igor Grubic...

Izložba u Kuci legata predstavlja radove umetnika koji se bave politikom, nacionalnim i kolektivnim pamcenjem, aktivisticke, klerikarisicke radove.., a medju umetnicima su Damir Niksic, Rasa Todosijevic, Andrej Cerkovic, Sasa Stojanovic, Artur Zmijevski, Andrej Djerkovic, Milica Tomic, Grupa Spomenik, Jelena Radic i Eduard Frojzman, Driton Hajredini, Aneta Arizanovic, Ana Adamovic, Marta Popivoda, Vej Liju, Zivko Grozdanic, Darinka Pop Mitic i grupa Skart.

U Likovnoj galeriji KCB-a predstave se Tadej Pogacar, Lina Dokuzovic i Judit Sigmund, a u Artgetu Kristijano Berti, Ranko Travanj, Kaspar Goba, Polin Bodri i Renate Lorenc i Vladan Jeremic.

Teme radova u Javnom kupatilu Dunav su kapital, siromastvo, bogatstvo kapitalizma, ljudska prava u Evropskoj uniji.., a predstave se Jael Bartana, Egbert Trogeman, Milovan Destil Markovic, Saso Stanojkovic, Gilsin Karamustafa, Reli Avrahami, Oliver Resler, Katja Sander, h.arta...

U Kontekst galeriji bice predstavljena ruska grupa Cto delat? iz Sankt Peterburga (video opera o Perestrojci), kao i radovi Ulaja Lajsipena, poznatog i po dugogodisnjoj saradnji i partnerstvu sa Marinom Abramovic (Da li postoji anarhisticki moment u umetnosti?), te Tanja Ostojic, Marina Grzinic i Aina Smit, Katarina Zdjelar, Hito Stejer...

Programi 49. Oktobarskog salona bice organizovani i u Jevrejskoj opštini, Rektoratu Beogradskog univerziteta, Beogradskom psihoanalitickom drustvu, Dah teatru, kao i na bilbordima na razlicitim lokacijama u gradu, te na fasadama pojedinih zgrada.

Tako ce Gergelj Urkom, jedan od clanova cuvene neformalne grupe Sestoro umetnika iz 70-ih, koji vec godinama zivi u Londonu, imati projekciju rada "Predlog za kompletno drustvo" 27. septembra na fasadi Skupstine Srbije.

Direktorka KCB-a Danica Jovovic Prodanovic najavila je i ove godine tri ravnopravne nagrade od po 2.500 evra, koje ce biti dodeljene na otvaranju Salona u Muzeju 25. maj.

Petoclanim medjunarodnim ziriem predsedava kustoskinja Bijenala u Berlinu Elena Filipovic, a clanovi su Natasa Ilic iz kustoskog tima WHW (Sta, kako i zakoga) iz Zagreba, kao i Zoran Gavric, Maja Ciric i Slobodan Jovanovic iz Beograda.

Bice prvi put dodeljena i nagrada Udruizenja likovnih krtiicara AICA, u iznosu od 30.000 dinara, a u ziriju su Irina Subotic, Branislav Dimitrijevic i Jesa Denegri. Takodje, bice dodeljena i nagrada KCB-a koja podrazumeva organizaciju samostalne izložbe.

Grad je podrzao Salon sa 32 miliona dinara, a Ministarstvo kulture sa sest.

Ministar kulture Nebojsa Bradic, isticuci da kontekst Oktobarskog salona ostaje i dalje iako se vremena menjaju, ponovio je vaznost podrške kulturi i potvrdio da ce Ministarstvo i dalje stajati iza najznacajnijih domacih manifestacija, institucija i umetnika.

Gradski sekretar za kulturu Ivana Avzner, u ime osnivaca Salona - Skupstine grada Beograda, izrazila je nadu da ce provokativne teme Salona probuditi interesovanje publike, dodajuci da je provokacija u nekoj meri i sama sustina umetnosti.

Arhitekturu 49. Oktobarskog salona osmislio je Slobodan Danko Selinkic, koji je rekao da je pokusao da dovede u realan kontakt arhitekturu i umetnost, pa su tako dva izlozbeno prostora napravljena i u portiku Muzeja 25. maj (ulaz).

Ovogodisnji Oktobarski salon predstavljen je u aprilu u Berlinu, kao prateci program Berlinskog bijenala, a potom i u Muzeju Sent Etjen u Francuskoj, ciji je umetnicki direktor Loran Hedji prosle godine osmislio izlozbu "Mikronarativi".

Oktobarski salon dobio je prvi put u svojoj gotovo poluvekovnoj istoriji i vizuelni identitet - zastitni znak, ciji je autor Andrija Nikacevic, a nalazi se i na raznovrsnim proizvodima, radi popularizovanja te izlozbe savremene umetnosti medju najsirom publikom.

Oktobarski salon internacionalizovan je 2004. godine, kada je umetnicka direktorka bila kustoskinja i istoricarka umetnosti iz Poljske Anda Rotenberg. Naredne godine to je bila beogradska istoricarka umetnosti i kustoskinja Darka Radosavljevic, a potom nemacki kustos Rene Blok 2006, dok je prosle godine bio Hedji, a kokustos Sasa Janjic iz Beograda.

Umetnicka direktorka 49. Salona Bojana Pejic rodjena je 1948. godine u Beogradu, gde je zavrсила istoriju umetnosti na Filozofskom fakultetu i od 1977. do 1991. radila kao kustos u Studentskom kulturnom centru. Od 1971. aktivno se bavi umetnickom kritikom, a od 1984. do 1991. godine i odlaska u Berlin, bila je i urednica casopisa "Moment" u Beogradu.

Organizovala je niz medjunarodnih izlozbi, a 2003. dobila je stipendiju Rudolf Arnhajm kao gostujuci profesor na Humbolt Univerzitetu u Berlinu (na odseku Istorije umetnosti). U maju 2005. godine odbranila je doktorsku tezu "The Communist Body - An Archeology of Images: Politics of Representation and Spatialization of Power the SFR Yugoslavia (1945-1991)". Bila je gostujuci profesor kod Marije Gepert Mejer na Institutu za kulturne studije na Univerzitetu u Oldenburgu (2006-2007), na odseku za Medjunarodno istrazivanje roda.

Osnivac i pokrovitelj Oktobarskog salona je Skupstina grada Beograda, a organizator KCB, uz podršku Ministarstva kulture Srbije, kao i stranih kulturnih centara (Gete institut, Austrijski kulturni forum, Italijanski institut za kulturu, ambasade Izraela, SAD...).

Prošle godine tri ravnopravne nagrade dobili su Jirzi Cernicki iz Ceske, beogradska grupa Skart i azijski umetnici Cang Sang Mjang i Kim Hjan Su, koji su nagradu podelili.

Grupa Skart dobila je i otkupnu nagradu Muzeja primenjene umetnosti, a Karla Mati iz Italije nagradu KCB-a.

Sajt Oktobarskog salona je <http://www.oktobarskosalon.org>, a kompletan program se nalazi i u [Kalendaru](#) Portala za kulturu jugoistocne Evrope SEEcult.org

DVORISTE ZGRADE U NJU MOMENTU

Thu, 09/04/2008 - 22:27.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Publikacija "Dvoriste zgrade", osvrt na stvaralastvo grupe umetnika mladje generacije u Beogradu nakon 2000. godine, bice predstavljena 11. septembra u New Moment galeriji ideja, a u razgovoru ce ucestvovati autori tekstova Marija Djorgovic i Slavko Timotijevic, kao i Vladan Jeremic, jedan od zastupljenih umetnika.*"

Publikacija je nastala kao rezultat projekata "Arhiv desavanja 2000-2006" (<http://arhiv.modukit.com>) i Frame7, ukazujući da su proteklih godina umetnici zajedno ucestvovali u velikom broju aktivnosti, razlicitim umetnickim projektima i akcijama, organizovali desavanja u privatnim kucama, dvoristima oko stambenih zgrada, objavljivali radove putem interneta, organizovali projekcije u lokalnim kaficima i izlozbe u skvotiranim objektima.

Kroz pojedinačnu saradnju umetnika sa teoreticarima umetnosti i mladim kuratorima, nastali su tekstovi o njihovom pojedinačnom i zajedničkom radu, a odluka da se taj materijal pretoci u knjigu, koja uključuje kriticki osvrt na umetnicku praksu, te na politicke i socijalne aspekte i prisustvo u javnosti lokalne sredine, predstavlja vazan korak u valorizaciji dosadasnjih ostvarenja te grupe umetnika.

Zastupljeni su umetnici: Nenad Jeremic, Ivan Petrovic, Vukasin Nedeljkovic, Vladan Jeremic, Oliver Veljkovic, Dusan Jevtovic i Selena Savic.

Autori tekstova su, osim Marije Djorgovic i Timotijevica, i Jovan Cekic, Marija Konjikusic, Ksenija Marinkovic, Vladan Radovanovic, Lazar Stojnovic, Nikola Suica i Misko Suvakovic.

Moderatorica razgovora na promociji bice Ksenija Marinkovic.

Publikaciju su objavili G.L.O.R.I.A. & Sonda, a dizajn je uradila Dusica Drazic.

RENA RAEDLE I VLADAN JEREMIC U REMONTU

Tue, 07/01/2008 - 11:12.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Izložba fotografija Rene Raedle i Vladana Jeremica "Serija spomenika - Nezaboravni momenti u životu novobeogradskih radnika i radnica" bice otvorena 7. jula u Galeriji Remont u Beogradu, uz predstavljanje publikacije "Psihogeografsko istraživanje" (Psychogeographical Research), bazirane na istraživanjima tog umetnickog para poslednjih nekoliko godina.*"

Radovi Rene Raedle i Jeremica problematizuju sudbinu novobeogradskih sugradjana tokom teske ekonomske tranzicije.

Sledeci svoj tipican pristup, Rena Raedle i Jeremic preuzimaju uloge radnika i radnika u opisanim situacijama. Izbegavajući fenomenolosku distancu kamere, oni otvaraju prostor za licno istraživanje i mogućnost fikcionalne dimenzije stvarnosti.

Pored izložbe fotografija, publici ce biti predstavljena publikacija "Psychogeographical Research".

Dokumentovan kroz fotografije, video snimke, zabeleske i mrežu internet stranica, taj projekat psihogeografskih istraživanja razmatra odnose između njih i okruženja, testirajući mogućnosti da deluju u geo ili "izvan" sveta, bio on manifestovan kroz pejzaz, arhitekturu, socijalnu ili kulturalnu strukturu.

Rena Raedle i Jeremic rade na zajedničkim projektima od 2002. godine. Posvećeni su ispitivanju odnosa imaginarnog i realnog prostora, licnog iskustva i društvenih konvencija, aktuelizujući pitanja mogućnosti delovanja u datim situacijama.

Uključeni su u projekte koji se bave umetnošću, anarhizmom, slobodnom kulturom i društvenim aktivizmom, a izlagali su i prezentovali svoje radove na brojnim izložbama, festivalima i konferencijama, poput Documenta X u Kaselu, u okviru programa "Hybrid Workspace" 1997, zatim "Interfiction" u Kaselu 2003, "Neoist Deep Fest" u Berlinu 2004, "Wie sind woanders" - European Art Festival u Hamburgu 2007.

Njihov sajt je <http://raedle-jeremic.modukit.com>, a pojedini radovi Jeremica predstavljeni su i u Galeriji umetnika portala SEEcult.org (<http://www.seecult.org/galerija.html>).

POZIV GALERIJE DOB-A ZA IZLAGANJE U 2009.

Thu, 05/29/2008 - 11:01.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Galerija Doma omladine Beograda (DOB) raspisala je konkurs za izlaganje u 2009. godini, a iako je njena dugogodisnja orijentacija bila na izlozba mladih umetnika i umetnica, konkurs je otvoren i za ostale samostalne izlagace i kustoske izlozbe - projekte.*"

Konkurs za 44. sezonu Galerije DOB-a bice otvoren od 1. juna do 20. jula 2008. godine.

Pozeljno je da prijave budu u elektronskom formatu, a treba ih slati na adresu galerija@domomladine.org, pri cemu u naslovu poruke treba navesti ime i prezime i naziv izlozbe/projekta kojim se konkurise.

Prijava u elektronskoj formi treba da sadrzi tekstualni fajl (word doc, rft ili open office) sa osnovnim podacima o izlagacu (ime i prezime, adresa, kontakt telefon), biografijom i kratkom informacijom o dosadasnjem radu (najvise 2.000 karaktera racunajuci i razmake).

Takodje, prijava treba da sadrzi prezentaciju radova, opis njihove postavke i tehnicku specifikaciju (najvise 3.000 karaktera). Vizuelna prezentacija radova podrazumeva: reprodukcije slika, crteza, skica projekata, instalacije, kadrove iz videa..., i to do 10 reprodukcija sa naslovom, tehnikom, trajanjem i godinom nastanka, i linkove na dodatne zvucne, video i internet prezentacije.

Pozeljno je da fajl prezentacije bude u PDF formatu koji ne bi trebalo da prelazi 800kb (vizuelni materijal ima u tom slucaju sledece karakteristike: format - JPG, 1024 x 768 pixels, rezolucija - 72 dpi, image options: file size - 5 medium. Naziv PDF dokumenta treba da bude "ime_prezime umetnika/ce.pdf").

Prijava treba da sadrzi i predlog dodatnih programa (ukoliko su planirani) tokom trajanja vase izlozbe - u vidu razgovora o izlozenim radovima, javnog vodjenja kroz izlozbu (moze da sadrzi najvise 3.000 karaktera).

U slucaju da ucesnik na konkursu nije u mogucnosti da prijavu na konkurs uputi u elektronskoj formi, konkursni materijal moze uputiti postom na adresu: Dom omladine Beograda, Makedonska 22/IV, sa naznakom: "Za konkurs Galerije", ili doneti licno u redakciju DOB-a (Makedonska 22, IV sprat, svakog radnog dana od 9 do 17 sati).

Savet Galerije DOB-a ce dodeliti 20 termina za samostalne izlozbe / projekte i 4 termina za kustoske izlozbe / projekte (od kojih ce jedna biti tradicionalna Izlozba crteza i skulptura malog formata studenata Fakulteta likovnih umetnosti).

Dodatne informacije moguće je dobiti od urednika likovnog programa Vladana Jeremica (011/ 3225-453, vladan.jeremic@domomladine.org).

Rezultati konkursa bice saopsteni do 15. avgusta.

Učesnici na konkursu mogu preuzeti konkursne materijale od trenutka objavljivanja rezultata, a najkasnije do 15. septembra, nakon čega Galerija DOB-a ne preuzima odgovornost za te materijale.

Galerija DOB-a već četiri decenije istrajno (više od 600 izložbi) prati sve procese i promene u tokovima umetnosti, a ujedno je i multifunkcionalni prostor namenjen za radionice, predavanja i projekcije. Otvorena je kako za sve inventivne primene klasičnih tehnologija tako i za inovativne tehnološke prakse, kako u okviru jednog medija, tako i u okviru multimedijalnih projekata.

Pored izlagačke delatnosti, u Galeriji DOB-a održavaju se i razni drugi programi, otvaraju diskusije s mladim umetnicima o njihovom radu, odnosu i ulozi savremene umetnosti u društvenom kontekstu, medijima, sistemu tržišta, galerijama... Kroz razne forme razgovora o umetnosti i javno vođenje kroz izložbu, Galerija prerasta u dinamičan prostor produkcije i recepcije savremene umetnosti.

RADNICI U KULTURI - UMETNOST JE POLITIKA

Sun, 05/04/2008 - 10:51.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Osnivacka skupstina organizacije Radnici u kulturi (RUK), inicirane posle prisilnog zatvaranja izlozbe pristinskih umetnika "Odstupanje" 7. februara u Kontekst galeriji u Beogradu, bice odrzana 10. maja u Muzeju "25. maj", uz konferenciju "Umetnost jeste politika".*"

Konferencija ce poceti uvodom Dejana Sretenovica i Branimira Stojanovica o razlozima formiranja RUK-a, a bice nastavljena panelom "Hocemo cenzuru! - Od cenzure do evaluacije i nazad", ciji ce uvodnicar biti Branislav Dimitrijevic, a ucesnici Milena Dragicevic Sesic, Zelimir Zilnik, Ivan Medenica, Borka Pavicevic, Vida Knezevic i Svebor Midzic. Kako je najavljeno 3. maja u CZKD-u, drugi panel bice odrzan na temu "Za sada bez dobre politike - Umetnicka produkcija u Srbiji posle 2000. godine", a prema najavi umetnice Milice Tomic, analizu domace scene da ce sami umetnici.

Ucesnici ce pokusati da odgovore na cesta pitanja u strucnoj javnosti o stanju umetnicke scene u Srbiji posle oktobarskih promena 2000. godine, kao i o tome da li jos usredsredjena na 90-te ili se bavi savremenoscju, odnosno da li je, kao i ostale oblasti, zarobljena u klopki aktuelne politike.

Grupa RUK je formirana nakon prekidanja izlozbe "Odstupanje" u Kontekst galeriji, kao samoinicijativna i samoorganizovana umetnicko - politicka inicijativa, cija je namera pokretanje javne rasprave o tom incidentu i stvaranje uslova za otvaranje cenzurisane izlozbe, kao i vracanje politike u polje savremene umetnosti.

Inicijatori grupe RUK konstatovali su tada da je uvedeno vanredno stanje u savremenoj umetnosti u Srbiji, odnosno da je ukinut politicki prostor u umetnosti i sprovedena zabrana misljenja i slobodnog izrazavanja koja je garantovana Ustavom.

Prema navodima RUK-a, ta grupa je otvorena za sve koji ne prihvataju cenzuru u savremenoj umetnosti, koji nameravaju da intervenisu u uslovima drustvene paralize koju je zatvaranje izlozbe "Odstupanje" jos jednom potvrdilo, kao i za sve koji misle da je politici mesto u umetnosti.

Platforme preko kojih RUK deluje su Glasilo radnika u kulturi '7. Februar', javne diskusije i sajt (<http://www.radniciukulturi.net>).

Prvi broj novine bavi se rekonstrukcijom i analizom prekidanja izlozbe "Odstupanje" i politike koja iza njega stoji.

"Na praznom mestu izlozbe, ostao je incident! Ne /reagovanje javnosti i predstavnika drzavnog aparata, pozicioniranje, kao i diferenciranje, polarizacija i konfrontacija umetnicke scene u odnosu na incident, pokazalo je kulturnu apoliticnost Beograda /Srbije i reprodukciju srpske politike nezvanicnog aparthejda. Politika segregacije, politickog terora irepresije, sa kosovskih Albanaca preslikala se na savremenu kulturnu i umetnicku scenu koja je preuzela zabranu govora o kosovskim Albancima, odnosno zabranu govora o savremenoj umetnosti", navedeno je u proglasu RUK.

Clanovi RUK-a su: Ana Bezic, Aleksandar Boskovic, Branislav Dimitrijevic, Milena Dragicevic Sestic, Zoran Eric, Vladan Jeremic, Vladimir Jeric, Vida Knezevic, Kristian Lukic, Ivana Marjanovic, Nikoleta Markovic, Svebor Midzic, Marko Miletic, Gordana Nikolic, Borka Pavicevic, Darinka Pop Mitic, Jelena Radic, Milica Ruzicic, Dejan Sretenovic, Branimir Stojanovic, Milica Tomic, Vladimir Tupanjac, Borut Vild, Jelena Vesic...

KAKVI SU UMETNICI FASISTI?

Mon, 03/03/2008 - 12:39.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Tribina o odnosu umetnosti i radikalnih desnih pokreta, koja postavlja pitanje: "Kakvi su umetnici fasisti?", bice odrzana 5. marta u Galeriji Doma omladine u Beogradu, a ucestvovace izdavac Nenad Furtula, sociolog Vladimir Markovic i urednici DOB-a Vladan Jeremic i Svebor Midzic.*"

Sta trazimo od nasih umetnika? Da li nam je njihova politicka opredeljenost bitna? Da li je Selin Selin kada mu oduzmemo rasizam? Da li je Ezra Paund - Ezra Paund cak i kada znamo da se divio Musoliniju? Da li je Emil Nolde - Emil Nolde bez nacizma? Da li bi oni bili bolji umetnici da nisu bili fasisti?, pitanja su na koja ce ucesnici tribune pokusati da odgovore.

Razgovor je organizovan nakon vikend projekcije cuvenog i ujedno ozloglasenog filma "Olimpija" nemacke umetnice Leni Rifenstal i predavanja montazera i reditelja Srdjana Mitrovica na temu "Sport i politika - Leni Rifenstal".

2007.

CREATIVE COMMONS I NA SRPSKOM

Fri, 12/14/2007 - 04:55.

seecult.org writes, "*BEOGRAD (SEEcult.org) - Tipske Creative Commons (CC) licence na srpskom jeziku, prilagodjene su relevantnom zakonodavstvu Srbije, bice lansirane 15. decembra u Domu omladine Beograda, a peti rođendan tog sistema koji omogucava zadržavanje odredjenih autorskih prava, bice proslavljen u Magacinu u Kraljevica Marka uz prezentaciju Ubuntu zajednice, kao i zurku u Andergraundu.*"

CC je novi sistem koji omogucava muzicarima, rediteljima, knjizevnicima., da dele autorska dela sa drugima i koriste sve druge sadrzaje koje nadju na internetu (muziku, slike, filmove ili tekstove), a obelezeni su licencama CC.

Te licence definisu ceo spektar mogucnosti zastite necijeg rada u rasponu izmedju tradicionalnog (SVA prava zadržana - ALL rights reserved) i javnog vlasništva (public domain - NIJEDNO pravo zadržano).

CC licence autorima pomazu da zadrze autorska prava, dok drugima dozvoljavaju koriscenje svog rada pod odredjenim uslovima - po sistemu "NEKA prava zadržana" (some rights reserved).

Creative Commons je novi sistem, ugradjen u postojece zakone o zastiti autorskih prava (copyright), koji muzicarima, rediteljima, knjizevnicima., dozvoljava da dele autorska dela sa drugima i koriste sve druge sadrzaje koje nadju na internetu (muziku, slike, filmove ili tekstove) koji su obelezeni licencama Creative Commons.

Te licence definisu ceo spektar mogucnosti zastite necijeg rada, i to u rasponu izmedju tradicionalnog (SVA prava zadržana - ALL rights reserved) i javnog vlasništva (public domain - NIJEDNO pravo zadržano).

CC licence autorima pomazu da zadrze autorska prava dok dozvoljavaju drugima koriscenje svog rada pod odredjenim uslovima - po sistemu "NEKA prava zadržana" (some rights reserved).

Na zvanicnom lansiranju CC licence na srpskom u 17 sati u tribinskoj sali DOB-a govornice Marsel Mars (Marcell Mars) iz Mame u Zagrebu, kao predstavnik CC Hrvatska

(<http://mi2.hr>, <http://egoboobits.net>, <http://www.slobodastvaralastvu.net>), Slobodan Markovic iz Centra za razvoj interneta u Beogradu i osnivač Internodium liste (<http://icann.org>, <http://netcentar.org>, <http://internodium.org.yu>), Ivan Jelic i Desiree Miloshevic (Free Software Network, Internet Society - <http://fsfe.org>, <http://isoc.org>), predstavnici Kuda.org iz Novog Sada (<http://kuda.org>), Dragan Sataric iz Vikimedije Srbije (<http://sr.wikipedia.org>), kao i Nevenka Antic (CC Srbija legal lead - <http://creativecommons.org.yu>).

Najavljeni su i Edi Bon (MistakeMistake, CC Srbija), predstavnici CePIT-a Beograd (<http://bos.org.yu/cepit>), Vadan Jeremic (Biro Beograd, CC Srbija - <http://creativecommons.org.yu>, <http://birobeograd.info>) i Vlidi (CC Srbija public lead - <http://creativecommons.org.yu>, <http://slobodnakultura.org>).

U okviru razgovora sa gostima i predstavljanja CC licenci, bice prikazane pozdravne

poruke clanova borda CC International.

Peti rođendan CC bice obelezen u 20 sati i u Magacinu u Kraljevica Marka, gde je predvidjeno prikljucenje video strimova koje organizuju razne lokalne CC zajednice iz regiona i sveta, a muziku ce pustati CC DJ Edi (Mistake Mistake).

U saradnji sa LoCo (<https://wiki.ubuntu.com/SerbianTeam>, <http://www.ubuntu-rs.org>), bice odrzana i promocija Linux Ubuntu 7.10 (<http://sr.wikipedia.org/sr-el/Ubuntu>).

U klubu Andergraund bice odrzana zurka na kojoj ce nastupiti Mistake Mistake, Crobot, Wolfgang S, Ah,Ahilej i Electric Divine.

Projekat su podrzali Fond za otvoreno drustvo, Dom omladine Beograda, Biro za kulturu i komunikaciju, Slobodna kultura.org, Wikimedia Srbije, Kuda.org, Zene na delu, Drugascena.net.

SERIJA SPOMENIKA JEREMICA I RENE RAEDLE

Sat, 10/13/2007 - 08:06.

seecult.org writes, "*BEOGRAD/HAMBURG, 13. oktobra (SEEcult.org) - Umetnici Vladan Jeremic i Rena Raedle ucestvuju izlozбом 'Serija spomenika - Nezaboravni momenti u zivotu radnika i radnica iz Novog Beograda' na Festivalu evropske umetnosti 'Wir Sind Woanders' u Hamburgu, koji obuhvata od 2. do 28. oktobra niz izlozbi, performansa, diskusija i prezentacija o aktuelnim pitanjima savremenog drustva iz ugla nezavisnih umetnickih inicijativa i prostora, u kojima se i odrzava.*"

Izlozba Jeremica i Rene Raedle problematizuje zivot mladih u novobeogradskim blokovima (Fillip je odlucio da proda svoj poslednji piratski disk, Ankica da uzme kredit za odmor u Tunisu, Milos da se vrati u stan svoje majke, Aleksa je saznao da je dobio otkaz i istovremeno je dobio 50 besplatnih sms poruka za mobilni, kasirke iz supermarketa sanjaju o poslu u inostranstvu, Ivan odlucuje da da otkaz i zapocne privatni biznis').

U okviru Festivala 'Wir Sind Woanders', Jeremic i Rena Raedle predstavili su i projekat 'Re-reader' 2006/2007 - godisnju publikacija e-zina [kaKogod](#), koju uredjuju Biro Beograd i Slobodnakultura.org, a predstavlja kompilaciju materijala, izlaganja, intervjuja, umetnickih radova i drugih tekstualnih zapisa.

Jeremic je slikar, aktivista i posveceni analiticar i kriticar umetnickog sistema i odnosa kulture i politike. Cesto koristi internet za prezentaciju i sirenje svojih ideja i stavova, a angazovan je u razlicitim projektima u vezi sa umetnoscu, anarhizmom, slobodnom kulturom i drustvenim aktivizmom.

Rena Raedle je slobodna umetnica posvecena kritickom istrazivanju drustvenih i kulturnih odnosa, kao i stvaranju razvojnih platformi za razmenu i komunikaciju. Posebno je posvecena istrazivanju odnosa imaginarnog prostora i realnog, licnog iskustva i drustvenih konvencija, postavljajuci pitanja mogucnosti delovanja u datim situacijama.

U okviru Festivala 'Wir Sind Woanders', veceras ce biti predstavljen i projekat 'Pravo na grad' Srecka Horvata i Jovice Loncara iz Zagreba, odnosno neformalna inicijativa kulturnih aktivista koji se bore za ucesce gradjana u odlucivanju o buducem razvoju hrvatske pretonice. Horvat ce predstaviti tu inicijativu u socio - politickom kontekstu, a Loncar ce prikazati dokumentaciju o demonstracijama i drugim aktivnostima u okviru projekta 'Pravo na grad'.

I sam 'Wir Sind Woanders' festival posvecen je aktuelnim pitanjima kulture i umetnosti u Hamburgu, u kojem kulturni zivot dobija poseban znacaj, s obzirom na nastojanja tog grada da izgradi svoj 'brend' u konkurenciji ostalih nemackih gradova. Gradske vlasti, istovremeno, smanjile su budzet, ukljucujuci za kulturu, iako verbalno podrzavaju privatne inicijative i gradjanske akcije.

Radi sprecavanja umrtvljenja kulturne scene zbog smanjenih sredstava, trecina gradskih 'nezavisnih' kulturnih i umetnickih prostora okupila se 2005. radi

zajednickih akcija, a proslogodisnji, prvi 'Wir Sind Woanders' festival rezultat je te inicijative.

Ove godine ucestvuju 22 umetnicka prostora kojima uglavnom i upravljaju umetnici, suprotstavljajuci se konceptu kulturne industrije kao marketinskog sredstva danasnjih metropola.

Sajt 'Wir Sind Woanders' festivala je <http://www.wirsindwoanders.de>, a izlozba Jeremica i Rene Raedle je u prostoru KuBaSta (<http://www.kubasta.de>).

Njihovi radovi mogu se videti i na sajtu <http://raedle-jeremic.modukit.com/monuments/monuments.html>

SLOBODNA KULTURA I DAN AKTIVIZMA NA BELEF-U

Thu, 08/02/2007 - 00:57.

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 2. avgusta (SEEcult.org) - Clanice Druge scene, siroke i fleksibilne platforme koja okuplja formalne i neformalne organizacije i grupe u oblasti savremene umetnosti i kulture, teorije i aktivizma, predstavice se danas na Beogradskom letnjem festivalu (BELEF) programom koji afirmise primenu slobodnih licenci, softvera i znanja, bavi se queer tematikom, kritickim i inovativnim praksama umetnickog izrazavanja?*"

Slobodnakultura.org, Biro Beograd, Zene na delu i QueerBeograd predstavice se projekcijom videa objavljenih pod slobodnim licencama, video materijala sa Queer festivala, diskusijom o Creative Commons licenci i drugim novim mogucnostima komunikacije, distribucije i razmene informacija, dokumentarnim filmom "Good Copy Bad Copy" o autorskim pravima u svetu i koncertom neformalnog kolektiva Zluradi Paradi.

U okviru programa "Nove inicijative", koji na BELEF-u predstavlja jedan od mogucih preseka vaniustitucionalne gradske kulturne i umetnicke scene, u Kazamatima ce od 18 sati biti postavljen i stand sa publikacijama i drugim materijalima kolektiva Zene na delu, Zluradi Paradi, Slobodnakultura.org, QueerBeograd i Biro Beograd.

Izbor video materijala objavljenog pod slobodnim licencama obuhvata intervju sa predsednikom odbora organizacije iCommons Ronaldom Lemosom, u produkciji Slobodne kulture.org (2007), zatim "Copyright Criminals" sa intervjuima o sampling licenci, animaciju "Creative Commons / remix culture", kao i "Four Shreddings and a Funeral - A walpurgis ritual on spring mountain" (produkcija: Piratbyran, 2007).

Bice prikazan i materijal koji je Milos Luzajic snimio prilikom otkrivanja fragmenta Tatlinovog spomenika III Internacionali, u produkciji Muzeja savremene umetnosti u Beogradu, u okviru izlozbe britanske savremene umetnosti "Breaking Step / U raskoraku".

Takodje, bice prikazan i film "Plac" Ane Husman (2006) i muzicki video "Produzi" grupe Mistejkmistejk (Mistakemistake, 2006).

Kolektivi Zene na delu i Queer Beograd, koje ce predstaviti Zoe Golubovic, prikazace video materijal "Eclectic Tech Carnival" (2004) i "Queer Beograd - Susreti" (2005).

Zene na delu (<http://www.zenergija.org>) su feministicka nevladina organizacija nastala krajem 1996. godine, a okuplja zene svih doba, razlicitog etnickog porekla, profesionalnog i pravnog statusa, seksualne orijentacije i fizicke sposobnosti. ZND podsticu i razvijaju politike za emancipaciju zena i drugih ranjivih drustvenih grupa u socijalnoj, ekonomskoj i kulturnoj sferi radeci na promeni svesti i stavova o drustvenim problemima i aspektima patrijarhalne kulture kroz kulturni aktivizam, povecanje dostupnosti informacija zenama i drugim ranjivim grupama kroz izdavastvo, edukaciju i medije i podrsci i umrezavanju sa formalnim i neformalnim inicijativama i organizacijama koje dele istu politiku, principe i vrednosti.

Organizacija QueerBeograd (<http://www.queerbeograd.org>) suprotstavlja se nasilju novim konceptom koji odbranu od eventualnih napada iz mrznje ne podrazumeva angazovanjem privatnog obezbedjenja ili policije, vec saradnjom i osnazivanjem ljudi na medjunarodnom i regionalnom nivou, zabavom i promovisanjem queer politike. Biti queer u tom kontekstu znaci ne pristajati na "samorazumljivo" sledjenje drustvenih pravila, vec propitivanje i/ili odbijanje nametnute norme patrijarhalne tradicije, odnosno kreiranje prostora koji prevazilazi zatvorene kutije homo ili hetero seksualnosti, dopustajuci jedni/e drugima "privilegiju" samodefinisanja.

Queer podrazumeva radikalnu politiku koja uvidja povezanost svih vidova opresije.

Pored razlicitih aktivnosti, znacajan dogadjaj koji organizuje QueerBeograd je medjunarodni Queer festival, koji je do sada odrzan tri puta u Beogradu, a deo materijala sa njega bice prikazan i u Kazamatima, u okviru dana slobodne kulture i aktivizma.

Poseban deo programa (Bilo kuda, Kiki svuda, Creative Commons Lounge) posvecen je Creative Commons licencama, koje ce predstaviti Vladimir Jeric Vlidi, Marko Djordjevic, Vladan Jeremic i Edi Bon, uz diskusiju o CC, piratskim partijama, principima Gray Commons i drugim novim mogucnostima komunikacije, distribucije i razmene.

Bice prikazan i dokumentarni film "Good Copy, Bad Copy" o autorskim pravima i kulturi u Svedskoj, Nigeriji, Brazilu, Danskoj., (Andreas Johnsen, Ralf Christensen, Henrik Moltk, produkcija Rosforth, 2007), a oko 23 sata predvidjen je nastup kolektiva Zluradi Paradi.

Slobodnakultura.org (<http://www.slobodnakultura.org>) je regionalna platforma za podrsku slobodnoj kulturi, softveru i znanju, a u okviru nje su angazovani razliciti umetnici/ce, teoreticari/ke, aktivisti/kinje, medijski i pravni strucnjaci i organizacije: Wikimedia Srbije, Biro za kulturu i komunikaciju, Kuda.org Novi Sad, Dez.org, Zene na delu, Act Woman, Mreza kreativnih ljudi, Free Software Network, Linux User Group (LUG) Novi Sad, Linux User Group (LUG) Beograd, GNU Club Nis, BGWireless i Gradiliste Nis.

Biro Beograd (<http://birobeograd.info>) je nezavisna asocijacija za kulturu i komunikaciju koju su formirali 2004. godine u Beogradu umetnici i aktivisti u kulturi, a podrzava, istrazuje i promovise kriticke i inovativne prakse koje odstupaju od konvencionalnih formi umetnickog izrazavanja, kulturnog i socijalnog istrazivanja ili aktivizma u Srbiji i internacionalnom kontekstu. Biro predlaze kulturnu praksu bez centara i teritorija.

Neformalna grupa Zluradi Paradi (<http://zluradi-paradi.anarhija.org>) nema nikakvog clanstva, liste prioriteta, duznosti i obaveza, a posebno je usmerena na kapitalisticke i patrijarhalne, kao i sve odnose dominacije i potcinjenosti.

Sajt Druge scene je <http://www.drugascena.net>

Sajt BELEF-a je <http://www.belef.org>, a kompletan program nalazi se i u Specijalu i Kalendaru Portala za kulturu jugoistocne Evrope SEEcult.org (<http://www.seecult.org>).

Portal SEEcult.org poziva publiku da upise utiske o BELEF-u u Knjigu utisaka na terasi Vojnog muzeja. Komentare je moguće postaviti i na blog (<http://seecult.org/v-web/b2/index.php>) ili poslati na e-mail adresu belef@seecult.org

Na osnovu prikupljenog materijala, 11. avgusta u Kazamatima bice odrzana diskusija o ovogodisnjem BELEF-u, cija je umetnicka direktorka poznata beogradska istoricarka umetnosti i kustoskinja Darka Radosavljevic Vasiljevic.

ZAJECARSKI ZALET

Wed, 07/25/2007 - 09:48.

seecult.org writes, "*ZAJECAR, 25. jula (SEEcult.org) - Festival alternativne kulture 'Zalet' u Zajecaru obuhvata od danas do 30. jula niz izlozbi, koncerata, performansa, prezentacija strip umetnosti, projekcija filmskih i video radova i drugih vidova inovativnog umetnickog izrazavanja, uglavnom lokalnih i umetnika i organizacija iz Beograda, medju kojima su "Slic", Biro za kulturu, Slobodna kultura, Sasa Markovic Ganesha, Srdjan Djile Markovic...*"

Prvog dana 'Zaleta' pocinje izrada murala u centru grada, na zidu zgrade "Partizan" i zgrade u prolazu ka hotelu "Konj", ciji su autori Dragana Stevanovic iz Beograda i Oliver Veljkovic iz Krusevca.

U galeriji "Radul - begov konak" bice predstavljena instalacija "Lutalista" Predraga Milosevica iz Zajecara, a najavljen je i ulicni performans "Ulicni sviraci" i projekcija filmova sa Festivala "Alternative film / video" iz Beograda u Zaduzbini "Nikola Pasic", gde ce sutra biti otvorena izlozba stripa uz projekciju filmova grupe "Slic" Beograd iz Beograda.

U Zaduzbini ce biti predstavljen i projekat i film "Under the bridge" Biroa za kulturu i komunikaciju iz Beograda, ciji su autori Vladan Jeremic, Rena Raedle i Selena Savic.

Bice otvorena i izlozba Jeroena Bruggemana iz Holandije u mesari "Nisprodukt", a najavljeni su i plesni performans "I sta jos" (Hva Sa Videre) Marije Markovic u parku u centru grada.

Grupa 'Slic' drzace do 30. jula i strip radionicu u Zaduzbini 'Nikola Pasic', gde ce se 27. jula predstaviti i Slobodnakultura. org iz Beograda.

U galeriji Narodnog muzeja bice otvorena izlozba 'Svetska turneja - prva stanica' beogradskih umetnika Sase Markovica Ganeshe, Srdjana Djileta Markovica i Stevana Novakovica.

Djile Markovic odrzace i koncert sa svojim sastavom Supernaut 28. jula na Istocnoj tvrđjavi, gde ce nastupiti i DJ Rescue iz Zajecara i DJ Stomas (liquid & solid records) iz Kragujevca.

Najavljena je i promocija art magazina "Remont" u Zaduzbini "Nikola Pasic".

Od 28. do 30. jula bice izvodjen i performans "Meduzin splav" Dejana Sotirovica Sota i koautora Zorana Cvetkovic iz Zajecara (kretanje splava od Felix Romuliane do Zvezdana i od Timacum minusa do Vratarnice, odnosno do Vanjinog jaza i od Vratarnice do usca 2 Timoka.

Za 29. jul najavljena je i 'Art zurka' na Vanjinom jazu, kao i knjizevno vece Zvnoka Karanovica iz Nisa, koji ce predstaviti u Zaduzbini knjigu 'Vise od nule', dok ce na Istocnoj tvrđjavi nastupiti Masta Basta iz Beograda i zajecarski DJ LP.

Poslednjeg dana bice odrzano finale performansa na Popovoj plazi.

Prema navodima organizatora treceg 'Zaleta', reakcije od gnevnihi do euforicnih potvrdile su njihovo uverenje da postoji potreba implementacije savremenih umetnickih praksi koja ce pruziti drugaciji pristup drustvenim i kulturnim vrednostima, stilovima zivota, novim idejama, podstaci razvoj umetnickog ukusa i omoguciti urbanom duhu specificne interakcije socijalnog miljea i alternative.

Sajt festivala je <http://www.zalet.org.yu>, a program se nalazi i u Kalendaru Portala za kulturu jugoistocne Evrope SEEcult.org (<http://www.seecult.org>)

BIRO I UNDER THE BRIDGE U MKM

Specijalni gost na predstavljanju Biroa i projekta Under the Bridge bice Sinisa Cvetkovic iz udruzenja Rom - Beograd, koji ce detaljnije govoriti o stanju ispod i oko mosta Gazela i odnosu gradskih vlasti prema problemu romske populacije na tom prostoru.

U projektu Under the Bridge saradjivali su Nenad Andric, Anna Balint, Ljiljana Blagojevic, Sezgin Boynik, Sinisa Cvetkovic, Maja Ciric, Thomas Crane, Minna Henriksson, Dragan Ignjatov, Peter Jap Lim, Zorica Jovanovic, Stephan Kurr, Karin Laansoo, Milica Lapcevic, Boris Lukic, Erika Margelyte, Alexander Nikolic, Dr Agan Papic, Predrag Miladinovic, Tanja Ostojic, Ivana Rankovic, Matthias Roth, David Rych, Selena Savic, Hanno Soans i Ricarda Wallhaeuser.

Zapocet kao istrazivanje grada bez cilja ili intencije da se razvije bilo kakav umetnicki produkt, Under the Bridge predstavlja platformu specificnog psihogeografskog vodica kroz grad Beograd i izvor za razvijanje buducih projekata velikog broja aktivista i umetnika.

Biro Beograd osnovan je u septembru 2004. godine radi kreiranja jedne potpuno drugacije aktivnosti na polju nepoznatog ili nestabilnog kulturoloskog sadrzaja, uz zalaganje za uspostavljanje slobodne kulturalne prakse bez definisanih centara i teritorija.

Biro za kulturu i komunikaciju danas okuplja brojne saradnike, ucestvuje u razlicitim projektima i nudi platformu za podrsku i kooperaciju srodnoj kulturalnoj i aktivistickoj praksi.

Prezentacija Biroa i projekta Under the Bridge pocece 27. juna u 19 sati, u okviru programa predstavljanja Druge scene (web: Drugascena.net).

Vise o radu Biroa moguće je naci na sajtovima: Biro Beograd (Birobeograd.info) Magazin Kakogod (Kakogod.birobeograd.info) i Under the Bridge Birobeograd.info/UTB01

SAMIT SLOBODNE KULTURE U DUBROVNIKU

Fri, 06/15/2007 - 03:15.

seecult.org writes, "*DUBROVNIK, 15. juna (SEEcult.org) - Globalni samit pokreta za slobodnu kulturu i Commons pocinje danas u Art radionici Lazareti u Dubrovniku, a do 17. juna okupice oko 300 umetnika, hakera, naucnika i strucnjaka u oblasti kulture, intelektualnog vlasnistva, informacijskih nauka, obrazovanja, globalnog razvoja i drugih srodnih polja.*"

Medju njima su pioniri slobodnog interneta, istaknuti borci za digitalne slobode, slobodni softver, slobodnu kulturu i otvoreni pristup znanju.

Treci iCommons samit bice odrzan u nastojanju da svet, u ovom prelomnom trenutku, nastavi da se krece putem koji ce omoguciti da opstane i nastavi da cveta slobodna kultura i decentralizovana inovativnosti, koje su karakterisale rano doba interneta.

U konferencijskim panelima, radionicama i sastancima ucestvovace, izmedju ostalig, Jimmy Wales (pokretac Wikipedije) i Lawrence Lessig (pokretac Creative Commonsa).

Medju ucesnicima su i Joi Ito (clan upravnog odbora Creative Commonsa i Mozilla Fondacije), Cory Doctorow (autor najcitanijeg svetskog bloga Boing Boing.net), Cory Ondrejka (voditelj tehnoloskog razvoja Second Lifea), Yochai Benkler, Lawrence Liang, Benjamin Mako Hill (Debian i One Laptop per Child)...

Medju ucesnicima iSummita je i nezavisna platforma slobodnakultura.org iz Beograda, kao i aktivisti Creative Commons Srbija Milos Rancic, Vladan Jeremic, Edi Bon, Nevenka Antic i Vladimir Jeric Vlidi.

U organizaciji iCommons, u saradnji sa Multimedijalnim institutom iz Zagreba, bice odrzani i rezidencijalni umetnicki program i izlozba, uz muzicke nastupe i filmske projekcije.

U rezidencijalnom umetnickom programu i izlozbi ucestvuje sest umetnika iz SAD, Hrvatske, Juzne Afrike i Slovenije (Joy Garnett, Ana Husman, Kathryn Smith, Nathaniel Stern, Jaka Zeleznikar i Tim Whidden).

Izlozba ce biti otvorena 15. juna u Galeriji Otok Art radionice Lazareti.

Muzicke nastupe, takodje u Art radionici Lazareti, imace Blashko, Zvuk Broda, Frapet, Mistake Mistake, Ghetto Booties i Jumbo, a ulaz na sva umetnicka dogadjanja je besplatan.

U rad iSummita moci ce da se ukljuce i oni koji nisu u Dubrovniku - posredstvom virtuelne stvarnosti igre "Second Life" i internet video prenosa.

iCommons (<http://www.icommons.org>) je medjunarodna organizacija vodjena sirokom vizijom da razvija jedinstveni globalni front za javna dobra saradjujuci sa zajednicama koje afirmisu otvorene sadrzaje, pravo na pristup znanju, slobodni softver, otvoreni pristup u naucnom izdavastvu i slobodnu kulturu.

iCommons je pokrenula organizacija Creative Commons koja je tvorac najpoznatijih i najrasprostranjenijih autorskopравnih licenci za slobodne sadržaje.

Koorganizator iSummita, zagrebacki Multimedijalni institut (<http://www.mi2.hr>) je nevladina organizacija koja deluje na polju novomedijske kulture, socijalne teorije i kulturnih politika. Poznata je pre svega po delovanju kulturnog centra MAMA i medjunarodnim aktivnostima na podrucju slobodnog softvera, slobodne kulture i intelektualnog vlasnistva. Multimedijalni institut lokalizovao je Creative Commons licence u hrvatski jezik i pravni system.

Sajt iSummita je <http://www.icommons.org/summit-07>

NASTAVAK RAZGOVORA O ANARHIZMU

Sat, 05/05/2007 - 04:17.

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 5. maja (SEEcult.org) - Grupa za logisticku podrsku i Dom omladine Beograda zapocece 9. maja, na Dan pobjede, ovogodisnji ciklus ?Razgovori o anarhizmu?, a ucesnica, na temu ?Strategije politicke borbe - nasilje ili nenasilje?, bice Silke Majer Vit (Maier - Witt), bivsa clanica Frakcija Crvene armije (RAF)."*

U razgovoru sa Silke Majer - Vit, 9. maja u 19 sati u Pogonu DOB-a, bice osvetljena problematika odabira strategije politicke borbe, na primeru zapadnonemacke grupe RAF, cija je ona bila clanica tokom 70-ih godina.

Mada RAF nikako nije bila anarhisticka grupa, razmatranje politickih i licnih nedoumica na krajnjoj levisi tog doba, pomocice da se na primeru te organizacije sagledaju mogucnosti njihovog danasnjeg razresenja, najavili su organizatori.

Silke Majer - Vit je studirala od 1969. medicinu i psihologiju. Tokom studija radila je, izmedju ostalog, sa socijalno neprilagodjenim mladim ljudima, a 1977. godine pristupila je RAF-u, gde je njen osnovni zadatak bio da obezbedi sigurna sklonista za clanove te organizacije.

Godine 1999. prikljucila se nevladinoj organizaciji Forum ZFD (<http://www.forumzfd.de>) koja se bavi treningom mirovnih aktivista i aktivistkinja. Od 2005. boravila je u Prizrenu i Skoplju kao mirovna aktivistkinja, pokrecuci niz projekata.

Grupa za logisticku podrsku (<http://glp.anarhija.org>) i DOB (<http://domomladine.org>) najavili su za 16. maj i razgovor o anarhizmu i samoupravljanju, a govornice Sonja Drljevic i Dragomir Olujic Oluja.

Vise o RAF-u moguće je naci na sajtu http://en.wikipedia.org/wiki/Rote_Armee_Fraktion

2006.

O ANARHIZMU I 2007, NAJAVLJEN I SAJAM KNJIGA

Sat, 12/30/2006 - 04:26.

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 30. decembra (SEEcult.org) - Grupa za logisticku podrsku (GLP), organizator zapazeneog ciklusa razgovora o anarhizmu u Domu omladine Beograda, planira za mart 2007. godine nastavak tog serijala tribina, a tokom juna i anarhisticki sajam knjiga sa gostima iz zemlje i inostranstva.*"

GLP priprema i transkripte izlaganja ucesnica i ucesnika, kao i komentare, odgovore i pitanja publike tokom trajanja razgovora o anarhizmu, koji ce biti objavljeni na srpskom i engleskom u vidu stampanog ridera sa foto i audio materijalima sa sajta GLP-a (<http://glp.anarhija.org>). Dodatni foto materijali sa poslednja tri razgovora (aktivizam, mediji i marksizam) mogu se naci na Flikeru (<http://www.flickr.com/photos/38484027@N00>)

Ciklus razgovora o anarhizmu zapocet je u maju, kada je Trivo Indjic govorio o istorijskom uvodu u anarhizam. Sredinom maja je bilo reci o savremenim tendencijama u anarhizmu, o cemu su govorili Milos Milic iz Beograda i gosti iz Zagreba Drazen Simlesa i Marko Strpic, dok su u o feminizmu i anarhizmu pocetkom juna govorile Vanda Perovic, Sanja Petkovska i Milica Gudovic, u prisustvu oko 200 ljudi.

Sredinom juna gostovali su Rudolf Muehland iz FAU-a iz Nemacke, koji je s Ratiborom Trivuncem iz Anarhisindikalisticke inicijative i Petrom Atanackovicem iz Novog Sada predstavio ideje anarhosindikalizma.

Protekli jesenji, odnosno drugi ciklus razgovora zapocet je u oktobru temom o odnosu umetnosti i anarhizma, a gosti su bili Sezgin Boynik sa Kosova, Tadej Kurepa i Vladan Jeremic iz Beograda, sa goscom Milicom Ruzicic, takodje iz Beograda. Sredinom oktobra gostovao je Edgar Bursic iz Monteparadisa iz Pule koji je sa Igorom Todorovicem iz Stani Pani kolektiva predstavio svoju proteklu aktivisticku praksu, dok su sredinom novembra o medijima i anarhizmu govorili Violeta Andjelkovic, Boris Kanzleiter i Pop Kontrapunkt, a pocetkom decembra o istorijskim poukama marksizma i anarhizma profesor Dragutin Lekovic i Milos Milic.

U okviru "Razgovora o anarhizmu", pocetkom oktobra prikazan je i film Zelimira Zilnika "Raj, jedna imperijalisticka tragikomedija", uz razgovor sa autorom.

GLP je zahvalila DOB-u i drugim prijateljskim inicijativama na podrsci, a posebno Sonji Drljevic i AZIN-u, Slobodnoakultura.org, Birou za kulturu i komunikaciju, Zluradi Paradi kolektivu, anarhija/ blok45, Zenama na delu, Kontrapunktu, portalu SEEcult.org, dnevniku Danas i drugim kolektivima, organizacijama i medijima.

Kontekst, okruzenje i metodologiju rada GLP odlicno ilustruje tekst "Drustvena relevantnost suvremenog anarhizma" gosta iz Zagreba Marka Strpica koji je napisan povodom ciklusa "Razgovori o anarhizmu", a moze se naci na http://www.zamirzine.net/article.php?id_article=3478

Vladan Jeremić, intervju - razgovor vodio Saša Marković Ganeša (Mikrob)

Vladan Jeremić: "Radovi 2000-2004", Galerija FLU, 26. 10. - 8. 11. 2006.

Izložba "Radovi 2000-2004" Vladana Jeremića u Galeriji Fakulteta likovnih umetnosti (FLU) u Beogradu, obuhvata digitalne animacije i slike nastale u tom periodu, koje su sastavni deo projekta u nastajanju "Arhiv dešavanja 1999-2006", čija je zbirka arhive video radova predstavljena i na sajtu <http://arhiv.modukit.com>

Ta zbirka sadrži izbor od 27 videa u vezi sa različitim projektima u tom razdoblju (umetnički video radovi, filmovi, dokumentacije raznih akcija, performansa, teatra ili socijalnog eksperimenta).

Prema navodima Beate Zurwehne, teoretičarke umetnosti iz Nemačke (Frankfurt, 2006), Jeremićeve radove su na prvi pogled čudne "brutal queer" figure koje stoje u najneverovatnijim odnosima identiteta, roda i pola. One, u stvari, funkcionišu bez simbolički prepoznatljivog identiteta, kao pravi crtež jedne necenzurisane ekspresije, bilo da se radi o papiru, slikama većeg formata ili kompjuterskim printovima i animacijama. Ispitivanjem crteža, u relaciji slikarstva i digitalne animacije uspostavlja se specifičan odnos prema formi i mediju u kojima se definišu kritički aspekti..."

Aleksa Golijanin iz inicijative anarhija /blok 45, komentariše: "Vladanova izložba je retrospektivnog karaktera i vodi nas u svojevrsan safari kroz mrežu vrlo žestokih i ponekad mračnih formativnih uticaja, kao što su rane 1990-te, odrastanje u Mirijevu (tada vrlo nasilnom delu BG), horor filmovi B, C, D i E produkcije, heavy metal i, konačno, ono najgore što su nam donele 1990-te: video igrice, prva generacija."

Jeremić, poznat i po učešću u projektu Horrorkatze i realizaciji projekta i knjige "Under the Bridge Beograd", magistrirao je 2004. godine na Interdisciplinarnim studijama Univerziteta umetnosti u Beogradu na grupi za digitalnu umetnost, na temu "Realizacija proizvoda-umetničkog dela u digitalnom mediju".

Diplomirao je 2001. godine na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu, na odseku zidno slikarstvo i restauracija.

Izlagao je na nizu samostalnih i grupnih izložbi u Srbiji i inostranstvu, predsednik je asocijacije Biro za kulturu i komunikaciju iz Beograda (<http://biro.modukit.com>), član je slikarske sekcije ULUSA i inicijative za kulturu i nove medije Top e.V. iz Berlina.

- Poznajemo te po aktivnosti na netu i po organizaciji razgovora o anarhizmu u Domu omladine. Takođe su poznati tvoji stavovi o savremenoj umetnosti (kritika politizacije i prilagođavanja finansijerima...). Iznenadio si nas svojom novom izložbom na kojoj preovlađuje klasično slikarstvo.

Pored svih ostalih aktivnosti koje su vezane za različite projekte koje organizujem zajedno sa raznim ljudima iz Slobodnekulture.org, Biroa ili Grupe za logističku podršku, bavim se i slikarstvom kao aktivnošću i praksom koju ne vidim kao deo onoga što danas jeste dominantna politički korektna kulturna produkcija. Ja smatram da je baviti se slikarstvom danas na ovaj način u smislu pokazivanja slobodne i lične ekspresije, možda i poslednja vrsta kritične aktivnosti u polju današnje umetničke produkcije. Naime, neverovatna hiperprodukcija neokonceptulane politike prikazivanja umetnosti je dovela do brisanja bilo kakve lične frekvencije a ono što nam je ostalo svodi se na menadžment u kulturi i dominaciju kulturnih komesara te njihovo medijsko plasiranje i reklamiranje. Bijenala izgleda služe samo da bi se digao rejting nekoga grada radi bolje turističke posete i radi kreiranja brenda. Opšte relativizovanje radova, smeštanje u onaj ili ovaj kontekst u zavisnosti od potreba festivala, bijenala ili kultur politike.

Naravno, svestan sam da je i format slikarstva izuzetno istorijski i tradicionalno eksploatisan u raznim kontekstima, pokretima i stvaralačkim poduhvatima moderne i postmoderne, ali mogu reći da konceptualna karakteristika u slikarstvu i nije ono što me interesuje, nego lična ekspresija i personalizacija medija.

- Međutim, na ovoj izložbi su se pojavile i tvoje animacije i jedan video rad.

Da, ja ne bežim od nekog drugog medija i ne zadržavam se samo na formatu slike. Pomenuću animacije crteža kojima sam direktno urgirao u samom ekranu sa istim svođenjem i razmišljanjem kao i na slikama. Problem sa ekranskom slikom i digitalnom animacijom sam istraživao dugo tražeći mogućnost da ovaj restriktivni okvir podredim svojim figurama i da ih dovedem sa zvukom i pokretom u jednu potpuno drugu dimenziju a da im pri tom ne oduzmem ono što je osvojeno u slici.

U videu "Dear Face" koji je, u stvari, dokumentacija akcije realizovane tokom Aprilskih susreta u SKC-u 2002, živeo sam dva dana u telu jedne od mojih figura (koja predstavlja mene lično i ono što moje telo emituje u odnosu na druga), i time izašao sa slike u svakodnevnicu.

- Poznajemo te kao aktivnog na mreži, kao čoveka kome je računar "brat rođeni".

Ha, simpatičan iskaz-računar kao brat, mada se govori više o tome da je mreža ženskog roda, a možda je i računar brat te mreže. Svoju internet aktivnost vidim kao mogućnost stalne komunikacije sa različitim ljudima koji su na žalost fizički udaljeni a ipak kroz internet jednim delom sebe prisutni. Kao dobar deo moje generacije rođene tamo posle polovine 70-tih, odrastao sam sa ZX Spectrumom, Amigom i kasnije PCom i Mekom. Zaluđujem se sada Lunoxom, bazama podataka i web programiranjem u smislu uspostavljanja kreativih alatki za razne socijalne interakcije i kolaboracije. Internet je ipak tesno povezan sa trenutnom komunikacijom i uvek su mi bili patetični projekti koji pokušavaju da muzeološki arhiviraju nestabilnu i trenutnu produkciju na mreži. Drugi aspekt računara jeste što je to savršeno svredstvo za kapitalističku proizvodnju, ta mini-maxi fabrika u malom koja oduzima više nego što daje i čija je produkcija na žalost na internetu u 90% slučajeva bezdušna reklama, neka nova klik-marketinška strategija ili kupi-prodaj kladionica.

- U umetničkom i u svakom drugom pogledu, tvoje sponse sa "spoljnim" svetom vode preko Nemačke...

Živeo sam u Berlinu tokom 2002/3, i povremeno u Novom Sadu 2004. Iskustva i saradnja sa raznim kolektivima i umetničkim grupama jeste za nas dragocena aktivnost koju još uvek održavamo kroz projekte koje realizujemo na internet platformi modukit.com (<http://www.modukit.com>). Modukit.com je jedan od pionirskih internet projekata nastao 1998. godine od grupe umetnika i teoretičara u Kasselu. Ideja je bila da se u tada još uvek statičnom html okruženju razvije dinamična web aplikacija za saradnju i virtuelno izlaganje projekata. Ljudi koji su vezani za modukit su napravili i prostor u Berlinu 2001. koji funkcioniše još uvek kao galerijski i programski prostor. Moja životna saputnica Rena je bila jedna od inicijatorke udruženja Top e.v. koje se bavi organizacijom kulturnih dešavanja u Nemačkoj a vezano je najviše za socijalnu kritiku i nove medije. Pomenuću projekat Horrorkatze koji zajedno radimo više godina.

- Legendarna su tvoja druženja, saradnje i sukobi sa Dr Aganom Papićem...

Dragan Papić je jedan od retkih koji je iskoristio interent na način na koji sam ga i ja/mi koristili, tj. neograničeno. Naše upoznavanje se desilo takoreći na mreži. Ja nisam siguran koji deo Dragana ili Dr Agana Papića anarhizma poznajem, onaj mrežni identitet ili neki drugi. U jednom trenutku sam nazvao tu njegovu aktivnost kao "spam-art". Ali ipak njegovo slanje poruka nije samo to jer svako može u ovoj hiperprodukciji teksta, slika i zvuka da nađe korisnu i neverovatnu informaciju i da je koristi u cilju daljeg kreativnog informatičkog rasta, u čemu leži i istinska vrednost njegovog projekta. Lista PLJUS je bila jedan kanal koji je informatičke aspekte razne submedijske kulturne i političke realnosti pretvarao u filter za diskusiju a ponekad i za žestoku kritiku. Na PLJUSU su se "družili" ljudi raznih bekgraunda i profesija, različitih generacija, identiteta, roda i pola, mišljenja i stavova i upravo je kvalitet ali i velika odgovornost bila u moderaciji ovih informacija a jako bitan aspekt je bio da se ljudi uživo nađu i da sarađuju. Pomenuću samo neke pseudonime i pojedince čije sam mejlove razmatrao i diskutovao: Saša Marković Ganeša, Tobić Idolmladih, Pavle Ćosić, Belčević, Hirshl, Sonja Kostić, Dimitrije Vojnov, Dimić...

- A anarhizam?

Anarhizam nije umetnost, ali ne bih sada pričao o postanarhizmu i raznim identitetima koje možemo projektovati i voziti se subverzivno po socijalnim klasama i grupama.

- Priča se da si ti Zampa di Leone, autor čuvenih subverzivnih stripova, serijala "U dupetu Balkana"...

Mora da je neka zabuna u pitanju, naime, možda zato jer smo mi jedni od prvih koji su stavili neke stripove Zampe di Leonea na internet sajt, i prosleđivali ih dalje ljudima, jer smo bili oduševljeni količinom humora i grotesknom analizom stanja u kulturnoj politici West-East. Ali koliko mi znamo Zampa di Leone je jedan opšti pokret koji se bori protiv hijerahija u kulturi protiv tubokapitalizma i elitizma svake vrste i zbog toga su krajnje simpatični, kao neki novi Robin Hudovi ili Zoro u kulturi.

- Brate, dodaj još šta te nisam pitao, a hteo bi da kažeš.

Ubeđen sam da će turbokapitalizam pući i to uskoro, i hvala ti Saša na ovom razgovoru.

Razgovor vodio: Saša Marković Ganeša

O ANARHIZMU I UMETNOSTI U DOB-U

Wed, 09/27/2006 - 04:37.

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 27. septembra (SEEcult.org) - Novi ciklus diskusija ?Razgovori o anarhizmu?, posvecen anarhizmu i umetnosti, pocece 1. oktobra u Domu omladine Beograda, uz ucesce domacih i stranih aktivista, umetnika i teoreticara, kao i specijalne goste.*"

U razgovoru 1. oktobra ucestvovace sociolog i teoreticar umetnosti sa Kosova Sezgin Boynik, Tadej Kurepa iz Anarhosindikalisticke inicijative iz Beograda, Vladan Jeremic iz Horrorkatza iz Beograda i beogradska umetnica Milica Ruzicic, a moguće je da će kao specijalni gost ucestvovati Alexander Nikolic (anarho-artshaman iz Austrije).

Za 8. oktobar najavljen je razgovor sa novosadskim reziserom Zelimirom Zilnikom, nakon cega je planirana beogradska premijera njegovog filma koji je upravo izasao iz bunkera "Raj, imeprijalisticka tragikomedija".

O anarhizmu i aktivizmu bice reci 16. oktobra, uz ucesce predstavnika Monteparadiso hacklaba iz Pule, Subwara i Stanipani kolektiva iz Beograda, dok su za novembar predvidjeni razgovori o medijima i anarhizmu, a za decembar o ideji samoupravljanja i anarhizmu.

Taj ciklus razgovora organizovala je Grupa za logisticku podrsku (GLP), neformalna inicijativa koja je proizasla iz lokalne potrebe da se pokrenu studije anarhizma, odnosno diskusije o levicarskim pokretima i idejama anarhizma u Srbiji i dovodjenje njihovog drustveno-istorijskog i savremenog koneksta sa slicnim pojavama u svetu.

Realizacija studija anarhizma je zamisljena kroz program debata i diskusija ostvarenih u okviru prvog ciklusa "Razgovora o anarhizmu" od aprila do juna ove godine, uz ucesce gostiju iz Nemačke, Hrvatske i Srbije.

Za pocetak 2007. godine planiran je medjunarodni "Anarhisticki sajam knjiga", uz nastavak ciklusa "Razgovora o anarhizmu" ciji je cilj intezivna diskusija koja daje pun doprinos jednoj lokalnoj raspravi, jer je "narastanjem globalistickih tendencija, postalo nejasno u kakvom to drustvu zivimo".

"Nisu samo rat u nasoj zemlji i pad drzavnog socijalizma doprineli toj nejasnoci - kad se magla malo razisla, postalo je jasno, posle 2000, da je i u ostatku sveta nastala neka vrsta konfuzije oko toga u kom pravcu se drustva razvijaju...", navela je Grupa za logisticku podrsku u kojoj su dosad angazovani Dragan Ambrozic (DOB), Vladan Jeremic (Biro za kulturu i komunikaciju Beograd), Milica Ruzicic (Zluradi Paradi) i Milos Rancic (Wikimedija Srbije), kao i mnogi drugi.

Sajt GLP-a o "Razgovorima o anarhizmu" je <http://glp.anarhija.org>

RAZGOVORI O ANARHIZMU U DOB-U

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 14. maja (SEEcult.org) - Dom omladine Beograda (DOB) zapoće sutra ciklus tribina o anarhizmu razgovorom o savremenim tendencijama u toj oblasti, a do kraja juna ukazace i na odnos feminizma i anarhizma, anarhosindikalizama i alterglobalizama, anarhizama i drustvenih nauka.*"

Ciklus tribina "Savremene tendencije o anarhizmu" poće sutra razgovorom s Drazenom Simlesom (1976, Bjelovar), pokretacem pokreta Mreza ekosela Balkana i piscem knjige "Snaga utopije", kao i sa Markom Strpicem iz Zagreba, vlasnikom izdavačke kuće Sto citac? (www.stocitas.org) koja se bavi anarhizmom na prostorima bivše Jugoslavije i jednim od pokretaca Anarhistickog sajma knjiga u Zagrebu. U razgovoru će učestvovati i Milos Milic iz Beograda, učesnik kolektiva "Zluradi Paradi" (www.zluradi-paradi.anarhija.org). Učesnici i gosti tog tribinskog programa pokušaću da predstavljaju osnovne linije razvoja i aktivnosti anarhističkih ideja i pokreta u savremenim okvirima, koji su u mnogim značajnim segmentima drugaciji od okvira druge polovine 19. i prve polovine 20. veka u kojem je artikulirana anarhistička ideja i pokret kao relevantni odgovor sistemu dominacije. Sta se promenilo u anarhizmu, u čemu je moguće predvideti tendencije menjanja, koji su to novi oblici otpora kapitalizmu i državi, kako se artikuliraju i povezuju, gde je moguće naći potencijal i energiju za korenitu promenu društvenih odnosa., neka su od pitanja na koja će pokušati da odgovore tribina "Savremene tendencije u anarhizmu", čiji su organizatori DOB i GLP.

Prema navodima organizatora, tokom poslednjih 50 godina došlo je do značajnih promena u strukturi i funkcionisanju društvenih odnosa - nekadašnje ideje o socijalnom, naučnom, tehničkom i uopšte civilizacijskom progresu, uzdrmane su - kapitalizam se pokazao elastičnijim nego što su socijalni revolucionari zamisljali, a ubrzani razvoj državnih aparata prinude i kontrole nasiljem sugerise da je ideju sveobuhvatne i korenite društvene promene najpametnije zaboraviti. Kapitalistički sistem je u međuvremenu usao u fazu globalizacije, učvršćujući se kao svetski sistem, težeci da konačno cementira podelu sveta na centar, poluperiferiju i periferiju, sa odgovarajućom podelom delatnosti i resursa. Nekadašnje društvene podele i razlike u okvirima nacionalne države sada su razlike u globalnim razmerama, sa globalnom finansijskom, naučnom i tehničkom elitom (STO, SB, G8...), globalnim proletarijatom ("nerazvijene zemlje" kao globalni rudnik, globalna fabrika tekstila itd.), globalnim beskućnicima (imigranti), globalnim marginalnim grupama svih vrsta... U okviru ciklusa "Savremene tendencije anarhizma", 1. juna Vana Perovic i Sonja Drljevic iz Beograda govoriće o feminizmu i anarhizmu, dok će 16. juna Ratibor Trivunac iz Beograda i Rudolf Muhland iz Nemacke govoriti o anarhosindikalizmu. Za 30. jun najavljeno je učesće Andreja Grubacica (SAD/Beograd), koji će govoriti o alterglobalizmu, anarhizmu i društvenim naukama.

NEZAVISNI CASOPISI IZ HRVATSKE, SRBIJE I S KOSOVA U DOB-U

Mon, 06/12/2006 - 04:00.

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 12. juna (SEEcult.org) - Nezavisni casopisi iz Hrvatske, Srbije i sa Kosova - 04 megazin za hakiranje stvarnosti iz Zagreba, alterpop magazin Pop kult i OUT1 iz Beograda, kao i Magazin on image of girls in radical politics iz Pristine, bice predstavljeni 17. juna u Domu omladine Beograda, uz specijalni broj zajednickog izdanja pod naslovom "kAkoGOD".*"

Regionalni sastanak saradnica/ka i predstavljanje tih casopisa je projekat koji su pokrenuli pocetkom 2006. Biro za kulturu i komunikaciju iz Beograda i 04 megazin za hakiranje stvarnosti iz Zagreba. Publika u DOB-u imace priliku da vidi celokupnu stampanu produkciju tih izdanja, koja ce biti izlozena tokom prezentacije.

Cilj je i pokretanje diskusije i saradnje u smislu mogucnosti nove regionalne medijske platforme koja bi osigurala vidljivost cele regionalne art i aktivisticke scene. Tim povodom, Biro za kulturu i komunikaciju je, u saradnji sa razlicitim gostima i saradnicima, pripremio izdanje "kAkoGOD", koje predstavlja novu inicijativu na sceni nezavisnih stampanih medija.

Inace, 04 megazin za hakiranje stvarnosti je neprofitni projekat pokrenut 2004. godine u okviru platforme Clubture u Hrvatskoj, u cilju informisanja civilne scene o savremenoj kulturnoj produkciji i aktivizmu u Hrvatskoj, ali i u i celom regionu, fokusirajuci se i ne dovodeci je u kontekst sa slicnim internacionalnim tendencijama.

Taj mesecnik do sada je izasao u 16 brojeva na 96 strana, a predstavljen je i na sajtu <http://04zine.org>. Izdat je pod licencom Creative Commons Attribution NonCommercial ShareAlike 2.5 License.

Zbog velikog interesovanja publike iz Beograda za megazin 04, kao i zbog njegovog specificnog odnosa sa ostalim slicnim projektima u regionu, potreba za nteziviranom kooperacijom postoji od samoga pocetka, tako da su izdanja 04 bila okupirana raznim desavanjima, ne samo iz Hrvatske, nego i iz Beograda, Novog Sada, Pristine?

Pored 04 megazina za hakiranje stvarnosti, koji ce predstaviti Lela Vujanic, publika ce imati prilike da vidi i novo izdanje Pop Kulta, alterpop magazina iz Beograda koji uredjuje Dragan Jovanovic, kao i koncept anarhofeministickog fanzina iz Pristine pod naslovom Magazin on image of girls in radical politics, o kojem ce govoriti Sezgin Boynik.

Vladan Jeremic iz Biroa za kulturu i komunikaciju ce predstaviti specijalni broj zajednickog izdanja "kAkoGOD". Ucesnice/ci i saradnice/ci tog celokupnog projekta su Lela Vujanic, Dragan Jovanovic, Vladan Jeremic, Milos Rancic, Selena Savic, Marko Strpic, Sezgin Boynik i Milica Ruzicic.

Organizator projekta je Biro za kulturu i komunikaciju Beograd (<http://biro.modukit.com>), a podrsku projektu su pruzili Clubture, Pro-Helvetia i DOB.

FESTIVAL KULTURE SLOBODE U DOB-U

Fri, 05/12/2006 - 04:04.

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 12. maja (SEEcult.org) - Dom omladine Beograda (DOB) bice naredna dva dana domacin prvog Festivala slobodne kulture, koji obuhvata, u saradnji sa Vikimedijom SCG, raznovrstan program posvecen slobodnim softverima, uz projekcije filmova i studentskih video radova, promocije casopisa, radionice i tribine.*"

Festival obuhvata radionice iz slobodnog softvera o instaliranju operativnih sistema Gnu-Linuks (LUG Beograd), GIMP (Zene na delu), Inscape (FSN), aktivnom ucescu u razvoju slobodnog softvera i GnomeLove inicijativi.

Sutra ce biti predstavljen casopis Magazin 04 iz Zagreba, u organizaciji Multimedijalnog instituta Mama i Horrorkatza, dok ce 14. maja biti predstavljena Vikimedija, uz filmove iznenadjenja oba dana.

Festival obuhvata i predstavljanje grafickog okruzenja KDE (KDE YU), funkcionalnosti audio slobodnog softvera (Linuks centar), video (FSN, LUG) i drugih softvera, kao i razgovore o kopirajtu i kopileftu, slobodi na internetu, otvorenim formatima i protokolima, (LUG Novi Sad), WiFi zajednici u Beogradu (BG Wireless), GNU pokretu i slobodnom softveru (FSN) i GNUzilli (FSN).

Bice reci i o slobodnom softveru u astronomiji (Edi Bon), lokalizaciji slobodne platforme i Ubuntu zajednici, a predvidjen je i seminar o slobodnom softveru u skolama, kao i predstavljanje ekstenzije na softver MedijaViki, koja podrzava cirilicu, latinicu, ekavicu i ijekavicu (Vikimedija SCG).

Izmedju ostalog, bice reci i o slobodnom softveru na internetu, Vikimedijinim projektima na srpskom jeziku, a bice predstavljen i GNU Klub iz Nisa. Najavljeno je i predavanje o Ursuli Legvin, koje ce odrzati clanovi Drustva ljubitelja fantastike "Lazar Komarcic?."

Tokom celog dana na velikom ekranu bice prikazivani video radovi Dezorga i studenata Fakulteta likovnih umetnosti (Jelena Bokic, Milica Ruzicic, Boris Sribar, Valentina Belagisanin, Gordana Belic, Andjela Grabez, Maja Rakocevic) i Horrorkatze (Vladan Jeremic).

U razlicitim prostorima DOB-a predvidjene su celodnevene instalacije i projekcije radova grupe Dezorg i studenata FLU, uz izlozbu fotografija Marka Snajdera.

Program ce biti odrzan u Pogonu, Klubu DOB-a i Sali na prvom spratu.

Festival je nastao kao rezultat polugodisnjeg zajednickog rada vise organizacija okupljenih oko ideje stvaranja medjuljudskih odnosa lisenih razlicitih vrsta nesloboda.

Taj rad zapocet je gostovanjem Vikimedije SCG u DOB-u pocetkom decembra 2005, posle cega su, svake nedelje od 15 do 20 casova, organizovani razgovori kojima se prikljucilo nekoliko srodnih organizacija, pre svih Mreza za slobodan softver Srbije i LUG Beograd, a potom i zajednica okupljena oko projekta BG Wireless, kao i

predstavnicu razlicitih softverskih, umetnickih i drustveno-aktivistickih grupa i pojedinaca iz Beograda, Novog Sada i Nisa.

Kompletan program Festivala slobodne kulture moze se naci u Kalendaru Portala za kulturu jugoistocne Evrope SEEcult.org (<http://www.seecult.org>).

ARHIV DESAVANJA BIROA ZA KULTURU I KOMUNIKACIJU

Mon, 04/24/2006 - 04:07.

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 24. aprila (SEEcult.org) - Biro za kulturu i komunikaciju iz Beograda objavio je onlajn video arhivu desavanja od 1999. godine, koja obuhvata video radove, filmove, razne akcije, performanse, teatar ili socijalni eksperiment, a bice predstavljena u maju i na Festivalu slobodne kulture u Domu omladine Beograda.*"

"Arhiv desavanja" obuhvata, izmedju ostalog, projekte "Western Impressions" (2001, Nenad Jeremic i Dusan Jevtovic Duca), "Cajdzinica" (2002, Vukasin Nedeljkovic) "Dvoriste Zgrade" (2003, Ksenija Marinkovic, Milan Milinkovic Milance, Jevtovic, Jeremic, Andrija Pavlovic, Ivan Petrovic Tunka, Oliver Veljkovic), Horrorkatze, kao i radove ciji su autori Biljana Klaric Klara, Arion Asllani, Mirjana Stojadinovic Boba, Vladan Jeremic i drugi.

Projekat "Arhiv desavanja (1999-2006)" inicirali su umetnik iz Krusevca Ivan Petrovic Tunka i Biro za kulturu i komunikaciju, a realizovan je uz logisticku podrsku slobodne platforme modukit.com

Jedan od filmova iz te jedinstvene video onlajn arhive, postavljene na sajtu <http://arhiv.modukit.com>, je eksperimentalni film "Borba" Nenada Jeremica, koji ce biti predstavljen sutra i na izlozbi grupe mladih umetnika "Step out" u Galeriji O3one u Beogradu, prema izboru Mihaela Milunovica.

Film "Borba" prerastao je iz gega kucnog videa, baziranog na polu-pravoj tuci u salobodan haos vecih razmera, u kojima je okvir desavanja, kao i u video igrama prvog lica i strategije, dat samo u parametru prostora i vremena. Prema navodima Milunovica, Jeremic u nekoj cudnoj mesavini ogoljenog Quake-a i Dooma-a, na momente smrtonosno duhovitoj i u isto vreme hladno haoticnoj, preplice likove svojih prijatelja i poznanika, bojeci ih karakterima slicnim ikonama gejmerskih gatheringa.

Izlozba "Step Out!" obuhvata i radove mladih umetnika Milana Bosnica i Milice Milicevic, Dorijana Kolundzije, Katarine Radovic i Iskre, koje beogradska publika uglavnom nije imala priliku da vidi, a nastali su u razlicitim medijima, od slikarstva do "live" instalacije.

Izlozba "Step Out" organizovana je u okviru Dana Evrope i proslave godisnjice European Consulting Group, pa ce i prikazati ostvarenja koja daju novu interpretaciju pozicije umetnika naspram svoje sredine i naspram Evrope.

NOVI MEGAZIN ZA HAKIRANJE REALNOSTI 04

Wed, 04/05/2006 - 12:10.

seecult.org writes, "ZAGREB/BEOGRAD, 5. aprila (SEEcult.org) - Najnoviji, 16. broj zagrebackog Megazina za hakiranje realnosti 04, koji se moze nabaviti i u Beopolisu u Domu omloadine i kafe-galeriji Kocka u Beogradu, sadrzi intervju Gorana Zeca sa Richardom Stallmanom, guruom free softwer pokreta, kao i niz drugih intervjuua sa zanimljivim ljudima iz Pristine, Ljubljane, Beograda i Zagreba."

Izmedju ostalog, novi broj Megazina sadrzi i unobomberovsku analizu Alekse Golijanina (www.freedomfight.net/Aleksa.htm), jednu od mnogih kontroverznih reakcija na nedavno gostovanje Stalmana u Beogradu i Zagrebu, pztim regled Marka Strpica, jednog od organizatora Anarhistickog sajma knjiga u Zagrebu (www.ask-zagreb.org) o anarhizmu i vlasnistvu, kao i analizu urednice Lele Vujanic o odnosima realnog prava, zivota i mogucnosti napustanja vlasnickog diskursa.

Citaoci mogu pronaci i tekst o kolektivu Kultter koji se bori protiv politickog i medijskog nasilja u Sloveniji koristeci eksplicitno politicki nekorektan diskurs dok komotno forsira parolu "Smrt Jansi", kao i intervju sa Sezginom Boynikom sa Kosova o turbo postmodernistickoj drzavi Kosovo koja postoji dok birate pozivni broj za Monako

(<http://biro.modukit.com/interviews.html>).

Objavljena je i prica o beogradskom Horkeskartu, koji performiraju pevajuci neverovatan repertoar dok sviraju triangl, podizu cunjeve na glavu i furaju radnicka odela (www.horkeskart.org.yu).

Izmedju ostalog, objavljena je i prica i kontroverznom hrvatskom reziseru Goranu Devicu, poznatom po dokumentarcima "Vrane" i "Nemam ti sta rec' lepo", koji se bavi ubistvom gimnazijalke iz Siska koja je stradala 1991. godine od snajpera zato sto je stala u stanu svog decka, tada pripadnika JNA.

Rubrika "Sam svoj haker" nudi najozbiljnije upustvo kako napraviti pravu dimnu bombu (www.instructables.com), a Zooropa donosi prikaz o stanju u Ceskoj posle evrounifikacije koji priprema superobavesteni Vid Jeraj.

Eugen Vukovic je napisao tekst o kontradiktornosti "Zelenih nuklearki", odnosno iejama o alter tehnoloskim resenjima povodom problema globalbnog zagrevanja, koje zagovaraju neki od najprominentnijih aktera globalnog ekoloskog pokreta, kao Lovelock.

Urednici Nulacetvorke (www.04zine.org) su Lela Vujanic i Vid Jeraj, a medju sardnicima su Goran Zec, Davor Miskovic, Marko Strpic, Kan, Davor Konjikusic, Daniel Fischer, Dinka Radonjic, Pero Gabud, Bata Nеща, Horrorkatze, Miroslav Zec, Emil Jurcan, Maja Hrgovic, Ivana Slunjski, Marijan Crtalic, Ivan Samija, Vrki, Anica Tomic, Dovla, Igor Kozlicic, Ashas Adzhun, Franjo Glusac, Klis, Hrvoje Kresic i Vladan Jeremic.

UNDER THE BRIDGE BEOGRAD 2. FEBRUARA U BERLINU

Mon, 01/30/2006 - 04:10.

seecult.org writes, "*BERLIN, 30. januara (SEEcult.org) - Promocija knjige i videa "Under the Bridge Beograd", nastalih u okviru istoimenog projekta koji je krajem 2004. godine okupio grupu domacih i autora iz jos desetak zemalja radi nekonvencionalnog istrazivanja Beograda, formiranja novog pogleda na njega i otkrivanja ?unutrasnjeg grada?, bice odrzana 2. februara u Berlinu, najavio je beogradski Biro za kulturu i komunikaciju.*"

Osim promocije knjige i videa, u kulturnom centru Ponihof (Das Leben ist kein Ponyhof, www.kein-ponyhof.de) u Berlinu ce biti odrzan i koncert-performans sastava ?38317? (www.38317.tk), na koji ce ulaz biti besplatan.

Knjigu "Under the Bridge Beograd" predstavice Matias Rot (Mathias Roth), nakon projekcije 30-minutnog DVD filma, nastalog prema koncepciji Rene Raedle i Vladana Jeremica.

Oni su urednici i knjige na engleskom i srpskom jeziku, koju su krajem septembra prosle godine predstavili i u vise gradova u Hrvatskoj, kao i akcije i veb materijal iz prethodne dve godine, nove projekte i svoj pogled na desavanja u Srbiji i na Kosovu, kao i na umetnickoj sceni u Beogradu, izmedju ostalog i kroz pricu o Zampi di Leoneu.

Tokom projekta "Under the Bridge", gosti i domacini otkrivali su u decembru 2004. godine u Beogradu svoje i tudje predstave o gradu, o zivotu i sebi samima, priblizavajući na razlicite nacine sebi grad, koji je za neke bio svakodnevnica, a za druge prostor poznat samo iz medija.

Nastala je zbirka fotografija, crteza i tekstova o situacijama i o mestima, koji su obelezili njihovo cetvorodnevno okupljanje. Taj skup bio je i susret sa stereotipima, koji su poslužili akterima kao polazne tacke za razne poduhvate, ukljucujuci turu do Titovog mauzoleja.

"Stereotip mozemo ponistiti onoga trenutka kada upoznamo ono na sta on referise. To smo doziveli ispod mosta auto-puta, u nevidljivom prostoru u centru grada, gde su Romi i izbeglice izgradili svoje trosne barake...", naveli su autori, cije je nekonvencionalno priblizavanje Beogradu kulminiralo u iznenadjujem susretu sa ljudima koji zive ispod mosta.

Osim tekstova urednika tog izdanja, knjiga sadrzi i priloge Maje Ciric, Sinise Cvetkovic, Dragana Ignjatova, Zorice Jovanovic, Stephana Kurra, Predraga Miladinovica, Dr Agana Papica, Ivane Rankovic, Davida Rycha i Tanje Ostojic.

Izdanje je opremljeno fotografijama projekta "Ispod mosta", ciji su autori, osim Jeremica, i Toni Crisolli, Dragan Ignjatov, Stephan Kurr, Dragan Lapcevic, Matthias Roth?

PDF verzija knjige moze se naci na sajtu Biroa Beograd <http://biro.modukit.com/UTB01/UTB.pdf>

2005.

NA SAJMU KNJIGA I UNDER THE BRIDGE BEOGRAD

Mon, 10/24/2005 - 03:37.

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 24. oktobra (SEEcult.org) - Biro za kulturu i komunikaciju objavio je knjigu "Under the Bridge Beograd" na srpskom i engleskom jeziku, rezultat istoimenog projekta koji je krajem prosle godine okupio grupu domacih i autora iz jos desetak zemalja radi nekonvencionalnog istrazivanja Beograda, formiranja novog pogleda na njega i otkrivanja "unutrasnjeg grada".*"

Prema navodima jednog od urednika tog izdanja Vladana Jeremica, gosti i domacini, koji su se okupili u Beogradu u decembru 2004. godine, otkrivali su svoje i tudje predstave o gradu, o zivotu i sebi samima, priblizavajuci na razlicite nacine sebi grad, koji je za neke bio svakodnevnica, a za druge prostor poznat samo iz medija.

Nastala je zbirka fotografija, crteza i tekstova o situacijama i o mestima, koji su obelezili cetiri decembarska dana prosle godine. Stvorila se slika koja vise prenosi osecanje grada nego sto daje objasnjenje ili konacnu analizu, a prikazuje Beograd kao socijalni prostor u kojem je moguće izraziti se i delovati, naveo je Jeremic.

Osim sto je susret sa stranim za njih bio i susret sa samima sobom, ujedno je bio i susret sa stereotipima, koji su poslužili akterima kao polazne tacke za razne poduhvate, ukljucujuci turu do Titovog mauzoleja.

"Stereotip mozemo ponistiti onoga trenutka kada upoznamo ono na sta on referise. To smo doziveli ispod mosta auto-puta, u nevidljivom prostoru u centru grada, gde su Romi i izbeglice izgradili svoje trosne barake...", naveli su autori, cije je nekonvencionalno priblizavanje Beogradu kulminiralo u iznenadjujucem susretu sa ljudima koji zive ispod mosta.

Osim tekstova urednika tog izdanja Vladana Jeremica i Rene Raedle, knjiga sadrzi i priloge Maje Ciric, Sinise Cvetkovic, Dragana Ignjatova, Zorice Jovanovic, Stephana Kurra, Predraga Miladinovica, Dr Agana Papica, Ivane Rankovic, Davida Rycha i Tanje Ostojic.

Izdanje je opremljeno fotografijama projekta "Ispod mosta", ciji su autori, osim Jeremica, i Toni Crisolli, Dragan Ignjatov, Stephan Kurr, Dragan Lapcevic, Matthias Roth i Ricarda Wallhaeuser.

Knjiga se moze nabaviti od 25. do 31. oktobra na Sajmu knjiga u Beogradu, na standu ovlascenog distributera "Bukbridz" (Bookbridge), a potom ce biti dostupna u gotovo svim knjizarama u zemlji. Moguce ju je i direktno naruciti od izdavaca, posredstvom elektronske poste, odnosno adrese biro@modukit.com ili u Berlinu, posredstvom adrese m.roth@top-ev.de

Onlajn PDF verzija knjige moze se naci na sajtu Biroa
<http://biro.modukit.com/UTB01/UTB.pdf>

BIRO BEOGRAD U MAMI U ZAGREBU, PA U RIJECI I PULI

Tue, 09/27/2005 - 03:52.

seecult.org writes, "*ZAGREB, 27. septembra (SEEcult.org) - Beogradski Biro za kulturu i komunikaciju gostuje ovih dana u Zagrebu, gde ce predstaviti akcije i veb materijal iz prethodne dve godine, nove projekte i svoj pogled na desavanja u Srbiji i na Kosovu, kao i na umetnickoj sceni u Beogradu, izmedju ostalog i kroz pricu o Zampi di Leoneu.*"

Kako je najavio Magazin za hakiranje stvarnosti, ciji je novi broj Biro Beograd distribuirao krajem leta u Beogradu, Vladan Jeremic i Rena Radle pokazace jedinstvenu vestinu koju usavršavaju godinama u svim mogucim medijima i kontekstima (u koje ne veruju) u teoriji, mediju, kulturi i praksi.

"Videcete mogucnost da se realizuje specificna utopija koju Vladan i Rena slede i da se napokon zakoraci izvan! Videcete i cucete nacine sa kojima nije moguće da budete progutani od masine", najavio je net.kulturni klub mama, gde Biro Beograd od juce gostuje.

Izmedju ostalog, bice predstavljen projekat "Under the Bridge", koji je ta nezavisna asocijacija realizovala u Beogradu krajem 2004. godine, uz projekciju istoimenog DVD filma i knjige "Under the Bridge - Perspectives on Belgrade".

Biro Beograd predstavlja zagrebackoj publici i smesan izbor najboljih video i web struktura (<http://www.modukit.com>), projekta na kome vec sedam godina radi veliki broj ljudi iz cele Evrope, a predstavice i pregled svega sta se zapravo desava u Srbiji in a Kosovu, gde je nedavno gostovao.

"Sta je i ko je Zampa Di Leone!? I koga to Zampa Di Leone izuzetno nervira napravivsi pravu pometnju u hijerarhijama turbokapitalizma?!", takodje je jedna od tema Biroa Beograd, koji ce 29. septembra gostovati i u Molekulu u Rijeci, a dan kasnije u Monteparadiso hacklabu u Puli (ex Rojc).

Biro Beograd (<http://biro.modukit.com>) osnovan je prosle godine, a osnovna delatnost te asocijacije je otvaranje novih prostora za komunikacijui alternativnu kulturno-umetnicku praksu.

TRANSFORMACIJA 05 U ZRENJANINU OD 27. JUNA

Wed, 06/15/2005 - 01:57.

seecult.org writes, "*ZRENJANIN, 15. juna (SEEcult.org) - Multimedijalna manifestacija ?Transformacija 05?, koja obuhvata niz performansa, akcija, instalacija, radio emisija i drugih dogadjaja umetnika iz zemlje i Evope, bice odrzana od 27. juna do 1. jula u Zrenjaninu, u organizaciji Fleksibilne umetnicke mreze.*"

Nastavljajuci proslgodisnju "Transformaciju nepoznatog grada", Fleksibilna umetnicka mreza krece ka otvorenijim formama komunikacije umetnika i publike, trazeci vidljivo zanemareni prostor na jos pasivnijoj i lokalnijoj tacki, ali sa ociglednim potencijalom - prostor transformacije.

"Transformacija 05" omogucice neposredan kontakt 26 umetnika iz Srbije i Evrope sa posetiocima, gostima i neocekivanim ucesnicima.

Petodnevni program intenzivne komunikacije na centralnom gradskom jezeru pocete elektrohouse zurkom "Beklab" (Backlab) kolektiva iz Austrije, odnosno Adalbert Ginter trija (Das Adalbert Gunther Trio) i DJ-eva Uvea Voknera (Uwe Walkner) i Aka Tela (Tell).

Medju ucesnicima su i Marija Skoko iz Beograda i Biljana Nakovic iz Nisa, koje ce izvesti akcije "Igre 1" i "Igre 2", kao i Gabrijela Parigros iz Zrenjanina (Igre 3), dok ce Nenad Bogdanovic iz Odzaka izvesti performans "Obelezavanje teritorije - jezero", a Radoslav B. Cugalj "Elementi". Njihov sugradjanin Nikola Vukobratovic predstave se performansom "Eppur Si Muove".

Gabrijel Savic Ra iz Beograda izvesce performans "Burning Paintings Salamander's Dance", Gabrijel Munagori (Gabriele Munagorri) "Evin ples", a Iris Selke iz Braunsvajga "Na ivici".

Dzuli Bejkon (Julie Bacon) iz Belfasta predstave se performansom/instalacijom "Nestabilni mediji za arhivske svrhe", a Nela Antonovic iz Beograda izvesce "Pokretnu mapu".

Noa Treister iz Majdanpeka izvesce akciju "Prodavnica suvenira", Penka Minceva iz Sofije akciju "Mrtvo telo", a Rona Birn (Rhona Byrne) iz Dablina "Ovde sada".

Izmedju ostalih, Ema Hopkins iz Londona predstave akciju/instalaciju "Human Fly", Rena i Vladan Jeremic iz Novog Sada izvesce vise akcija, Selena Savic iz Beograda predstave instalaciju "Instrumenti", a Davor Dzalto iz Nisa predstave se radio emisijama.

Fleksibilna umetnicka mreza, koja radi na otvaranju novih prostora za komunikaciju i alternativni umetnicki rad, razvijanjem umetnickih formi u urbanom i svakodnevnom okruzenju, umrezavanjem i povezivanjem autora, grupa i institucija. Mreza radi na izmestanju umetnickih aktivnosti van postojećih institucija kulture i njen rad je prvenstveno zasnovan na licnom kontaktu.

Organizacionu podrsku projektu pruzili su PRESS RADIONica civilnog sektora, Kulturni centar Zrenjanin, BIRO za kulturu i komunikaciju, top E.V, UA!, Kojot radio, Cros Radio i zrenjaninska podruznica Kulturnog fronta.

Transformaciju su pomogli KulturKontakt Austrija, Svajcarski program za kulturu Srbija i Crna Gora, Pokrajinski sekretarijat za obrazovanje i kulturu, Skupstina opstine Zrenjanin, Austrijski kulturni forum Beograd i Umetnicki savet Irske (Arts Council of Ireland).

Vise o projektu moguće je naci na sajtu Fleksibilne umetnicke mreze www.flexibleart.net

U PRISTINI PREZENTACIJA PROJEKTA ISPOD MOSTA

Thu, 06/09/2005 - 01:33.

seecult.org writes, "*BEOGRAD/PRISTINA, 9. juna (SEEcult.org) - Internacionalni projekat 'Ispod mosta' (Under the Bridge), koji je prosle godine okupio vise od 20 umetnika iz zemlje i sveta, u organizaciji Biroa Beograd, bice predstavljen danas na Institutu za savremenu umetnost 'Egzit' (Exit) u Pristini.*"

Film 'Under The Bridge', nastao iz tog projekta, kao i 'Potsdamer Reloaded' iz Berlina, predstavnice Vladan Jeremic i Rena Redle (Readle), najavila je umetnicka organizacija Biro Beograd.

Oba filma nastala su od dokumentarnog materijala o akcijama u okviru projekta 'Ispod mosta', ciji je cilj bio istrazivanje prostora Beograda.

'Potsdamer Reloaded' bio je deo festivala 'Fake Fire', a vise o tom projektu moguće je naci na sajtu <http://play.modukit.com>

Projekat 'Ispod mosta' (Under the Bridge), odrzan pocetkom decembra prosle godine, okupio je oko 25 umetnika iz Srbije i drugih delova Evrope, koji su pokazivali jedni drugima Beograd.

Umetnici su ucestvovali u zajednickim setnjama, turama i istrazivali aspekte svakodnevnog zivota i njegove moguće interpretativne modele, bilo da su oni individualni i licni, formirani pod uticajem tradicije i istorije ili su socijalno uspostavljeni i planirani od drzave.

Medju ucesnicima su bili Ana Balint (Anna Balint), Sezgin Bojnik (Boynik), Maja Ciric, Mina Henrikson (Minna Henriksson), Dragan Ignjatov, Zorica Jovanovic, Karin Lanso (Laansoo), Milica Lapcevic, Sasa Markovic Mikrob, Predrag Miladinovic, Tanja Ostojic, Matijas Rot (Matthias Roth), Hano Soans (Hanno), Aleksandar Stanojlovic i Rikard Volhauser (Ricard Wallh'user).

Projekat je podrazumevao i javnu setnju 'Ju (post) istorijski dogadjaj' - od Istorijskog Muzeja Jugoslavije na Trgu Nikole Pasica do Kuce cveca.

Finalna manifestacija "Under the Bridge' odrzana je ispod mosta Gazela na Novom Beogradu.

Sajt Biroa Beograd je <http://biro.modukit.com>

2004.

PDF verzija knjige moze se naci na sajtu Biroa
Beograd <http://biro.modukit.com/UTB01/UTB.pdf>

PROJEKAT ISPOD MOSTA OD 10. DECEMBRA U BEOGRADU

Sat, 12/04/2004 - 05:05.

seecult.org writes, "*BEOGRAD, 4. decembra (SEEcult.org) - Internacionalni projekat 'Ispod mosta' (Under the Bridge), u kojem ce 25 umetnika iz Srbije i drugih delova Evrope pokazivati jedni drugima Beograd, bice odrzan od 10. do 14. decembra.*"

Ucesnici ce u zajednickim setnjama, turama i posetama istraziti aspekte svakodnevnog zivota i njegove moguće interpretativne modele, bilo da su oni individualni i licni, formirani od tradicije i istorije ili socijalno uspostavljeni i planirani od strane drzave.

Odredjen broj setnji imace konceptualan karakter, neke ce biti jednostavni pozivi za posetu, a ostale ce biti javne i zahtevace aktivno ucesce. Bice, takodje, i privatnih i licnih setnji Beogradom.

Medju ucesnicima tog projekta su Nenad Andric, Ana Balint (Anna Balint), Sezgin Bojnik (Boynik), Maja Ciric, Mina Henrikson (Minna Henriksson), Dragan Ignjatov, Zorica Jovanovic, Karin Lanso (Laansoo), Milica Lapcevic i Erika Margelite (Margelyte).

Ucestvovace i Sasa Markovic Mikrob, Predrag Miladinovic, Tanja Ostojic, Ivana Rankovic, Matijas Rot (Matthias Roth), Selena Savic, Hano Soans (Hanno), Aleksandar Stanojlovic i Rikard Volhauser (Ricard Wallh'user).

Izmedju ostalog, programom manifestacije predvidjena je javna setnja 'Ju (post) istorijski dogadjaj', koja ce poceti 11. decembra kod Istorijaskog Muzeja Jugoslavije na Trgu Nikole Pasica, a bice završena u Kuci cveca.

U okviru javne setnje, koja ce 13. decembra poceti kod palate 'Beogradjanka', arhitekta Ljiljana Blagojevic govoriće o Novom Beogradu kao modernom gradu.

Poslednjeg dana bice odrzana finalna manifestacija "Under the Bridge" - ispod mosta Gazela na Novom Beogradu. Na tom prostoru bice prisutni svi ucesnici.

Svake veceri postoji mogucnost susreta ucesnika u restoranu.

Sajt projekta 'Ispod mosta' je <http://biro.modukit.com>